

Künye

BAŞYAZI

Türkiye Belediyeler Birliği

adına sahibi

Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Prof. Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Mahmut ÇOLAK

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12

Kavaklıdere - ANKARA

Tel:(0 312) 419 21 00 (pbx)

Faks: (0 312) 419 21 30

Konukeyi: Selanik Caddesi No: 57

Kızılay - ANKARA

Tel: (0 312) 425 00 03 - 425 00 31

e-posta:dergi@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

Tasarım

Özlem AKBIYIK

Baskı

Semih Ofset Matbaacılık

Büyük Sanayi 1. Cadde No:74

İskitler | Ankara

Tel: (0 312) 341 40 75

Faks: (0 312) 341 98 98

ISSN 1308-6707

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir

yayınlanan yaygın süreli yayındır.

Şubat-Mart 2010, Sayı: 742-743

Birleştirilmiş Sayı

Basım Tarihi: 09.06.2010

Sunuş

Yayın organımız İller ve Belediyeler Dergisi, okurlarına her sayıda, üstün kalitede hizmet vermeyi sürdürüyor.

Son zamanlarda birleştirerek hazırladığımız sayılarda, ilgili ayları kapsayan tüm etkinlikler ayrıntılı olarak dergimiz sayfalarındaki yerini aldı. Mevzuata ilişkin yeniliklere, alanında uzman kişilerce kaleme alınmış güncel makalelere, belediye personelimizin çalışmalarına ışık tutan soru cevaplara, belediyelerimizin hak ve menfaatlerini savunmaya yönelik olarak yürüttüğümüz lobicilik faaliyetlerine ve eğitim çalışmalarımıza yönelik ayrıntılı bilgileri en doğru, en güvenilir ve en faydalı şekilde işleyerek okurlarımıza aktarmanın çabası içindeyiz.

Birlik olarak düzenlediğimiz etkinliklere verdiğimiz hız ve ortaya çıkan sonuçlar, aldığımız olumlu tepkiler doğru yolda ilerlediğimizin en açık göstergesi.

Dergimizin bu sayısında etkinliklerimizin ve uzman görüşlerimizin yanı sıra, imar ve şehircilikten, sosyal belediyeciliğe, iyi uygulamalardan, kent ve yaşama kadar çeşitli alanlarda değerlendirme yazıları yer alıyor.

İlgiyle izlenen ve beklenen dergimize gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği

ve

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

YAZARLARA DUYURU

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır. Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

1. Derginin yazı dili Türkçe'dir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalardaki fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiyi bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.
9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazının da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahısa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Tunus Caddesi No:12 Kavaklıdere Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazarın adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar; Microsoft Windows Word ortamında; A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.
4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillere başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için "...!'" şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin; ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı, s. ...
 - Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s. ...
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s. ...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı.
 - Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
 - İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DİĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numaraları ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir.
3. Yazısı yayımlanan yazarın posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.

- 126 | Lobicilik Faaliyetlerimiz
- 128 | Soru Cevap Hatı - Öğrenmek İstedikleriniz
- 143 | Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz
- 157 | Genelgeler
- 161 | Duyurular

Çevre ve Orman Bakanı Prof.Dr.Veysel Eroğlu'nun Katılımı ile Belediyeler Çevre Zirvesi Yapıldı

Türkiye Belediyeler Birliğinin İçişleri Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı ile işbirliğinde Çevre ve Orman Bakanı Prof.Dr.Veysel Eroğlu'nun da katılımıyla gerçekleşen çevre konulu istişare toplantısı Afyonkarahisar'da yapıldı.

Türkiye Belediyeler Birliğinin İçişleri Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı ile düzenlenen Katı Atık ve Atıksu Yönetimi, Yatırım İhtiyacı ve Finansman Kaynakları konulu İstişare Toplantısı Çevre ve Orman Bakanı Prof.Dr.Veysel

Eroğlu'nun katılımı ile 5-6 Mart 2010 tarihlerinde Afyonkarahisar'da yapıldı.

Çevre ve Orman Bakanı Prof.Dr.Veysel Eroğlu, Afyonkarahisar Valisi Haluk İmga, Afyonkarahisar Belediye Başkanı Av. Burhanettin Çoban ve TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör'ün açılış konuşmalarını yaptığı toplantıya 400 kişi katıldı.

Çevre ve Orman Bakanı Prof.Dr.Veysel Eroğlu konuşmasında eski bir belediye- ci olarak böyle bir toplantı düzenlenmesinden dolayı duyduğu memnuniyetini dile getirerek Çevre ve Orman Bakanlığı olarak belediyelerle yakın çalışan bir kurum olduklarını belirtti. Toplantıyı düzenleyen Türkiye Belediyeler Birliği, İçişleri Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı mensuplarına teşekkür

kür eden Bakan Eroğlu, bu toplantıları oldukça faydalı bulunduğunu kaydetti. **Bakan Eroğlu, 1945'lerde kurulmuş bir kurum olan Türkiye Belediyeler Birliğinin önemli görevleri olduğuna işaret ederek özellikle son yıllarda eğitim çalışmalarına verilen önemi takdirle karşıladığını ifade etti.** Çevre ve Orman Bakanlığının çalışmaları hakkında bilgiler veren Bakan Eroğlu, çevre ve halk sağlığını korumak üzere belediyelerin sorumluluklarına da değindi.

Belediyelerimizin hem üst düzey yöneticilerinin hem de çevre mühendislerinin katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda; Çevre ve Orman Bakanlığı, İller

Bankası ve TBB temsilcileri “Belediyeler ve Çevre Sorumlulukları, Belediyelerin Çevre Sorunlarına Bakışı, Belediyeler – Altyapı – Finansman ve İller Bankası İlişkileri, Belediye Çevre ve Hizmet Birlikleri, ÇOB Yardımları, İller Bankası Yardımları, İPA Fonları, Belediye Atığı ve Hafriyat Yönetimi, Ambalaj Atık Yönetimi, Tıbbi ve Özel Atık Yönetimi, Atıksu Yönetimi, Havza Koruma Eylem Planları, Afyonkarahisar Atıksu Arıtma Tesisi Yapım Süreci ve Afyonkarahisar Katı Atık Berteraf Tesisi Yapım Süreci” konularında çeşitli sunumlar yaptı.

Şubat ve Mart Ayı Encümen Toplantıları Ankara’da Yapıldı

Türkiye Belediyeler Birliği Şubat ve Mart ayı Encümen Toplantıları Ankara’da yapıldı. Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr.Kadir Topbaş başkanlığında toplanan Birlik Encümen Üyesi Belediye Başkanları, gündemdeki konuları görüşerek karara bağladı.

Birlik Başkanı Topbaş Küçük Ölçekli Belediyelerin Sorunlarını Dinledi

Küçük ölçekli belediyelerin başkanları Ankara'da Türkiye Belediyeler Birliği hizmet binasında düzenlenen toplantıda Birlik ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'a, belediyeciliğe ilişkin yaşadıkları sorunları aktardı.

Çeşitli vesilelerle Birliğimize sorunlarını ileten ve ortak özellikleri nüfus olarak küçük ölçekli olan belediyelerin sorunlarının, çözüm üretilmesine esas olmak üzere tespiti amacıyla yapılan toplantı Ankara'daki Birlik merkezinde gerçekleştirildi.

25.02.2010 tarihinde yapılan toplantıya Birlik Başkanı Dr. Kadir Topbaş, Genel Sekreter Hayrettin Güngör ile farklı bölgelerden 39 Belediye Başkanı katıldı.

➤ Toplantıda başkanlarımızca en önemli sorun olarak **Kapatılma Tehdidi** gösterilmiş ve bu ihtimalin varlığının kendilerinin hizmet üretme ve proje planlarını etkilediğini söylemişlerdir.

➤ Bu sorunun yanında Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden aldıkları payın yetersizliği, denkleştirme ödeneğinin dağıtımının yeniden değerlendirilmesi gerektiği, beldelerin gelişmişlik seviyelerinin bağlı olduğu ilçeden ayrı olarak tespit edilmesi gerektiği, elektrik tüketim borçlarının varlığı ve tarifelerin avantajlı olmaması, Projelerden, İller Bankası kredilerinden, teşviklerden yararlanmak için vergi ve SSK ilişiksizlik belgelerinin aranması, Elektrik Tüketim Vergisi ile Haberleşme Vergisi oranlarının dü-

şük olması, SGK ve vergi borçlarına, KDV alacaklarının mahsup edilememesi, Toplu taşımada kullanılan yakıttan ÖTV alınması, nüfusun yüksek olduğu dönemlerde hazırlanan Norm Kadroya göre personel alımı yapıldığından halen var olan personel fazlasının ihtiyacı olan kurumlara dağıtılması gerektiği, Maden Kanunundan belediyeler yeterince yararlanamamakta, idare payının az olması, yakın belediyelerin imar planlarının birbirini tamamlaması ihtiyacı ile plan yapımında teknik destek ihtiyacı var, yapı projeleri için Oda onay ücretleri oldukça yüksek, vatandaş ödemedeki güçlük çektğinden kaçığa yönelmeleri, Belediyelerin çev-

re belediyelerle veya köylerle birleşme- si psikolojik sebeplerle mümkün olama- maktadır, teşvik edilmesine ihtiyaç var- dır. Mineralli Sular Kanununda, belediye- lerimizin görmezden geldiği, vasıflı per- sonel yetersiz olup, AB projelerinin ha- zırlanamadığı, yurt içinde de Kardeş be- lediyecilik teşvik edilmeli, büyük beledi- yeler küçük belediyelere bazı yardımlar- da bulunabilmesi için hukuki alt yapı ek- sikliği, yaz dönemi için uygulanan borç- lara kesinti yapılmaması uygulamasının süresinin artırılması gibi konularda yaşanan sorunları dile getirmişlerdir.

Birlik başkanı, başkan- larımızın kapatılma ile ilgi- li korkularını bir tarafa bira- kıp, hizmete odaklanma- rı gerektiğini ifade ederek, madenlerden belediyelerin pay alması ve toplu taşımada kullanılan akaryakıttan ÖTV alınmaması gerektiğini söyle- di. Başkan, KDV'nin bütün belediyeler için sorun teş- kil ettiğini, denkleştirme ödeneği konusunda düzenle-

**Birlik Başkanı
Kadir Topbaş, belediyelerin
sorunlarını çok iyi bildiklerini ve
her zaman destekçisi olacaklarını
ifade etti.**

me ihtiyacının varlığını ifade ederek, küçük belediye- lere alt yapı desteği konusunda İller Bankası A.Ş. ta- sarısında hüküm olduğu- nu söyledi. Başkan ayrı- ca belediye başkanlarını- zın kıt kaynaklarını verim- li kullanmaları ve lüks ma- kam odası yapmamaları gerektiğini ifade etti. Top- baş ayrıca, belediyeleri- mizin yaşadığı sorunların TBB'nin bilgisi dahilinde ol- duğunu ve bu sorunların giderilmesi amacıyla çalışa- cıklarını belirtti.

TBB sorunların çözümü için ilk adımları atmaya başladı

TBB gerek kendisine ulaşan yakınmalar ve ge- rekse küçük ölçekli belediyeler toplantısında dile geti- rilen sorunları ve çözüm önerilerini Başbakanlık Maka- mına iletmıştır.

Nitekim, 29.03.2010 tarihinde olarak Başbakan- lığa, Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığına, Ma- liye Bakanlığına, İçişleri Bakanlığına ve Enerji ve Ta- bii Kaynaklar Bakanlığına gönderilen yazımızda, be- lediyelerimizin kamuya olan borçları ile kamudan olan alacaklarının takas ve mahsubu, norm kadro fazlası belediye çalışanlarının ihtiyaçlı kurumlara dağıtılması, denkleştirme ödeneğinin dağıtımının daha adil yapıl- ması, belediyelerin vergi ve SSK prim borçlarına iş- letilen faiz ve cezaların yüksek olmasının getirdiği sı- kıntılar, gelişmişlik kriterinin belli bir nüfusun altındaki beldeler için 1 olarak kabul edilmesi gerektiği, su ve

arıtma tesislerinde kullanılan elektriğe uygulanan tarife- nin yüksek olması ve ta- rife avantajı getirilme- si gerektiği gibi so- run ve öneriler ilet- miştir.

Gerek bu so- runların çözümü ve gerekse diğer sorunla- rın çözümünün sağlanma- sı için gayret sarf edilmeye devam edilecektir.

Ege ve Kıyı Ege Belediyeler Birliği ile işbirliğinde Bilgilendirme Toplantısı İzmir’de Yapıldı

Belediye başkanları, meclis üyeleri, başkan yardımcıları, birim amirleri ve belediye personelinin oluşan yaklaşık 1.000 katılımcı İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Ege Belediyeler Birliği ve Kıyı Ege Belediyeler Birliği işbirliğinde düzenlenen Mevzuat Bilgilendirme Toplantısı nedeniyle İzmir’de bir araya geldi.

Türkiye Belediyeler Birliğinin İçişleri Bakanlığı, Ege Belediyeler Birliği ve Kıyı Ege Belediyeler Birliği ile işbirliğinde düzenlenen Mevzuat Bilgilendirme Toplantısı İzmir’de başladı. Toplantının 11 Mart 2010 tarihinde yapılan açılış

oturumuna belediye başkanları, meclis üyeleri, başkan yardımcıları, birim amirleri ve belediye personelinin oluşan yaklaşık bin kişi katıldı.

İzmir Valisi **Mustafa Kırac**, Ege Belediyeler Birliği ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Aziz Kocaoglu**, TBB Genel Sekreteri **Hayrettin Güngör** ile Kıyı Ege Belediyeler Birliği ve Narlıdere Belediye Başkanı **Abdül Batur**’un açılış konuşmalarını yaptığı toplantı da İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Vali **Zekeriya Şarbak**’ta bir sunum yaptı.

İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Vali Zekeriya Şarbak, “Yerleşme, Kent Yönetiminde Vizyon ve Belediye Hizmetlerine Katılım” üzerine konuştu.

Ege Belediyeler Birliği ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu

Başkan Kocaoğlu ise konuşmasında belediyeçiliğin okulu olmadığını belirterek, “Belediye hizmetleri 7 gün 24 saat, her alanda yürütülmektedir. Belediye özel ve kamu arasında her ikisinin de alanını işgal etmektedir. Bizim belediyeçilik anlayışımız yerelde kalkınma üzerindedir” dedi.

İl ilçe ve belde belediyelerinde yaşanan kaynak sorununun büyükşehir belediyelerinde bulunmadığına işaret eden Başkan Kocaoğlu, bu belediyelerin personel giderleri ile kilitlendiğini söyledi. Bu bağlamda acilen Belediye Gelirleri Kanunu’nun çıkarılması gerektiğini ifade eden Başkan Kocaoğlu, “Belediyeler politik çiftlik olarak kullanılmamalı. Ücret politikasında eşit işe eşit ücret uygulanmalı” diye konuştu.

İzmir Valisi Mustafa Kırac

Toplantının açılışında konuşan ve “Türkiye gerçeği olan deprem konusunda halkın bilincinin artırılmalı ve belediyelerin gerekli alt yapısı sağlanmalı” diyen İzmir Valisi Mustafa Kırac, kamu yönetimi reform çalışmaları kapsamında görevleri ve önemi artan yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları ile orantılı mali kaynaklara sahip olmalarının önemine vurgu yaptı.

Vali Kırac ayrıca yerel yönetimlerde personel konusuna da dikkat çekerek nitelikli insan gücünün istihdam edilmesi ve bununla birlikte mevcut personele hizmet içi eğitimler düzenlenmesi gerektiğini kaydetti.

Kıy Ege Belediyeler Birliği ve Narlıdere Belediye Başkanı Abdül Batur

Kıy Ege Belediyeler Birliği ve Narlıdere Belediye Başkanı Abdül Batur ise konuşmasında belediyeler ve birlikler arasında dayanışmanın sağlanması gerektiğini vurguladı.

Belediyelerin en önemli sıkıntılarını, mali kriz, alacak tahsilat problemi, kamu borçlarının denememesi ve İller Bankası payı olarak sıralayan Başkan Batur, en kısa sürede Belediye Gelirleri Kanunu’nun uygulamaya girmesini istedi.

TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör

Eğitime verilen öneme dikkat çeken TBB Genel Sekreteri Güngör, “Eğitime verdiğimiz önem nedeniyle ‘Belediyecilik Akademisi’ni kurmaktayız. Sürekli sunulacak eğitimler ile personelin nitelikli olmasının yanında bu eğitimler sonucunda verilen sertifikaların özlük ve görevde yükselme ile ilişkilendirilmesini de sağlayacağız. Bu amaca hizmet eden işbirliklerini de önemsiyoruz” dedi.

Belediyelerin uygulamalarında birlikteliği sağlamak ve hizmetlerine yön vermek üzere hukuki destek bürosunun çalışmalarına devam ettiğini açıklayan Güngör, belediyelerin menfaatlerini korumak üzere lobi faaliyetleri yürütüldüğüne de vurgu yaptı.

Genel Sekreter Güngör, uluslararası ilişkilere yönelik olarak ise “Dünyadaki eş kuruluşlarımızdan İspanya Belediyeler Birliği, İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği ve Hollanda Belediyeler Birliği ile işbirliğinde be-

lediyelerimizin kardeş kent ilişkilerini geliştirmek amacıyla projeler yürütmekteyiz” şeklinde konuştu.

Güngör son olarak birlikten kuvvet doğar prensibiyle hareket edileceğini bildirerek Türkiye’nin dört bir tarafında işbirlikleri çerçevesinde eğitimlerin ve çalışmaların devam edeceğini kaydetti.

Diğer sunumlar

“İhale Mevzuatı” konusunda Sayıştay Üyesi Abdurrahman Acar bir konuşma yaparken, “Belediyelerin Diğer Kurumlarla Ortak İş Yapması, Belediyelerde Personel Giderlerinin Yasal Sınırı ve Yeni Personel Alımı” konularında ise TBB Genel Sekreteri ve İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Hayrettin Güngör eğitim verdi.

Toplantının ikinci gününde TBB Genel Sekreter Yrd. ve İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Cevdet Sökmen, “Belediyelerde Personel (Memur, İşçi, Sözleşmeli, Zabıta, İtfaiye) İstihdam Modelleri” konusunda bir sunum yaptı.

Ayrıca TBB Danışmanı Av. Veli Böke “Belediye Borç ve Alacaklarının Takibi, Tasfiyesi ve Silinmesi”;

İçişleri Bakanlığı İç denetçisi Tahir Tekin “Belediyelerde Kamu Zararı Uygulaması, Takip ve Tahsili” üzerine birer konuşma yaptılar.

Toplantının ikinci gününde belediyelerin imar birimlerine yönelik olarak oluşturulan ikinci grupta ise “Genel İmar Bilgisi, İmar Kanunu Uygulamaları ve Sorunları, Yapı Sorumluluğu” konularında TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe Ünal; “Yeni İmar Para Cezaları ve İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatları” konularında ise TBB Danışmanı Av.Veli Böke eğitim verdi.

Bölgesel belediye birliklerimizle işbirliği çerçevesinde İzmir’de düzenlenen Mevzuat Bilgilendirme Toplantısı, programın üçüncü günü yapılan gezi ve gala yemeği ile sona erdi.

TUSENET Koordinasyon Toplantısı Gaziantep'te Gerçekleştirildi

*Belediye Ortaklık Ağları Projesi (TUSENET)
Koordinasyon Toplantısına Gaziantep ev sahipliği yaptı.*

*

Toplantının açılışında konuşan Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey, "TUSENET Türkiye'nin AB yolunda Türk belediyelerinin iyi yönetim, etkinlik, şeffaflık ve belediye yatırımlarının güvenceye alınması gibi konularda Türkiye Belediyeler Birliğinin yardım ve koordinasyonu ile yürütülen bir projedir" dedi.

*

Proje kapsamında oluşturulan 6 modülün proje faaliyetlerinden elde ettikleri deneyimler ve çalışmalar masaya yatırıldı.

Haber ve Fotoğraflar: Burcu KULAÇ

Birliğimiz ve İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği arasında üç yılı aşkın süredir devam eden **Belediye Ortaklık Ağları Projesi (TUSENET)** iki ülke belediyeleri arasında ve-
rimli ve işlevsel işbirliklerinin geliştirilmesi ile yerel yönetimlerin hizmet ve faaliyetlerinin desteklenmesi hedefliyor.

2010 yılı Ekim ayında sonlanacak proje kapsamında bugüne kadar iki ülke belediyelerinin de katılımı ile altı modül oluşturularak birçok çalışmaya imza atıldı. Bu kapsamda kurulan ortaklıklar tarafından yürütülen aktiviteler ve sonuçlarına ilişkin sunumların yapılacağı Koordinasyon Toplantısı 23-24 Mart 2010 tarihlerinde Gaziantep'te yapılıyor.

Toplantıya ev sahipliği yapan Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı **Asım Güzelbey**, Karlstad Belediye Başkan Yardımcısı **Magnus Persson**, İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliğinden Proje Yöneticisi **Ryan Knox** ve Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri **Hayrettin Güngör** yaptı.

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı **Asım Güzelbey** konuşmasında TUSENET'in Türkiye'nin AB yolunda Türk belediyelerinin iyi yönetim, etkinlik, şeffaflık ve belediye yatırımlarının güvenceye alınması gibi konularda Türkiye Belediyeler Birliğinin yardım ve koordinasyonu ile yürütülen bir proje olduğunu kaydetti.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeleri ile Karlstad Belediyesi arasında yürütülen modüldeki işbirliğinin yanı sıra aynı zamanda Gaziantep ile Karlstad arasında kardeş şehir protokolünün de imzalandığını belirten Başkan Güzelbey, kardeş-şehir protokolünün iki ülke arasında ki dostluk ilişkilerini de güçlendirdiğini söyledi.

TUSENET Projesi kapsamında şehrin kültürel ve tarihsel kimliğine yatırımlar yapıldığını ifade eden Başkan Güzelbey, Bey Mahallesindeki restorasyon çalışmalarını örnek gösterdi.

Karlstad Belediye Başkan Yardımcısı **Magnus Persson** ise konuşmasında TBB, SALAR ve SIDA'ya bu uluslararası işbirliği için teşekkür ederek başladı ve TUSENET'in beklentilerinin de üzerinde bir proje ol-

duğunu vurguladı. Persson, “İsveç ile Türkiye arasında ileriye yönelik bağlarımız yapılan işbirlikleri ile kuvvetlendiriliyor” dedi.

İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliğinden (SALAR) Proje Yöneticisi **Ryan Knox** konuşmasında yerel kamu hizmetlerinin belediyelere devredilmesi sürecinin uzun ve zorlu bir süreç gerektirdiğini belirtti. Bu kapsamda Türkiye Belediyeler Birliğinin aktif rol üstlenebilmesi amacıyla yollar aradığına işaret eden Knox, SALAR’ın da bu amaçlarla kurulduğunu belirtti.

TBB’nin yaptığı işbirlikleri ile uluslararası düzeyde edindiği birikimleri belediyelere aktardığını ifade ederek, “Birbirimizden öğreneceğimiz şeyler var. TUSENET Projesi kapsamında iki ülke belediyeleri arasında işbirliği konusunda önemli deneyimler elde edildiğini görüyoruz” diye konuştu.

Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri **Hayrettin Güngör** ise konuşmasında Türkiye Belediyeler Birliğinin görevleri içinde, eğitim, lobicilik ve uluslararası işbirliklerinin öne çıktığını altını çizerek, yürütülen işbirliklerinin olumlu yansımalarının da görüldüğünü kaydetti.

İsveç Parlamentosunun Ermeni konusuna ilişkin almış olduğu kararın, Türkiye’de yankı uyandırdığını belirten Genel Sekreter Güngör, “Diğer taraftan İsveç Başbakanı ve Dış İşleri Bakanının karardan duydukları üzüntüyü bildiren beyanlarını memnuniyetle karşıladık. Siyasilerin genel politik kaygılar çerçevesinde almış oldukları kararların, yerel düzeyde kurulmuş olan işbirlikleri ve dostlukları zedelemesine izin vermeyeceğiz. Ayrıca, TUSENET Projemiz; iki ülke belediyeleri ve toplumları arasında sorun çıkaran bir proje olmayıp, bilakis çözüm üreten ve iki ülke insanlarını kucaklayan bir projedir” şeklinde konuştu.

TUSENET Projesinin belediyeler arası işbirlikleri ve uluslararası proje uygulama çalışmalarına örnek olacağı konusundaki inancını dile getiren Güngör, Türkiye’nin farklı bölgelerinden, farklı büyüklük

ve özellikle olan proje pilot belediyelerin belediye başkanlarına ve personeline çok teşekkür ederek projenin uzatma döneminde yürütülecek çalışmalar için başarılar diledi.

Her iki ülke pilot belediyelerin başkan ve temsilcilerinin yer aldığı toplantıya yaklaşık 70 kişi katıldı.

Açılış konuşmalarının ardından, **ortaklıklar tarafından yürütülen aktiviteler ile modül ürünlerine ilişkin sunumlar yapıldı.** Proje Koordinatörü TBB Dış İlişkiler Uzmanı **Dr. Duygu Dalgıç Uyar** ve Proje Koordinatörü **Magnus Liljeström**’un moderatörlüğünü yaptığı oturumda yapılan sunumların konuları şöyle:

Kalmar - Ege Bölgesi Ortaklığı

Sürdürülebilir Turizm, Üçlü İşbirliği (Triple Helix Cooperation) başlığında Karşıyaka, Bornova ve Manisa Belediyelerinin Kalmar Belediyesi ile ortaklık yürüt-

tüğü modüle ilişkin olarak “Zamanda Yolculuk” ve belediyelerce başlatılan çeşitli turizm projeleri anlatıldı. Ayrıca modülün faaliyet konusuna ilişkin olarak hazırlanan sürdürülebilir turizm kılavuzuna ilişkin bilgi verildi.

Malmö – Akdeniz Bölgesi Ortaklığı

Sürdürülebilir Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Kalkınma başlığında Antalya Büyükşehir, Muğla ve Tarsus Belediyelerinin Malmö Belediyesi ile ortaklık yürüttüğü modüle ilişkin olarak yapılan sunumlarda yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği ile sosyal alanda yürütülen çalışmalar gündeme geldi. Ayrıca belediyelerin enerji planlaması el kitabının hazırlık çalışmalarına değinildi.

Stockholm - Marmara Bölgesi Ortaklığı

Çevre Koruma, Teknik Altyapı (Su, Atık Su ve Katı Atık Yönetimi) başlığında İstanbul Büyükşehir, Büyükşehirmece, Zeytinburnu ve Adalar Belediyelerinin Stockholm ve Nacka Belediyeleri ile ortaklık yürüttüğü modüle ilişkin olarak yapılan sunumlarda yürütülen çevre alanındaki farkındalığın artırılması faaliyetleri ele alındı. Ayrıca bu grubun katı atık alanında bir ilk yaparak stratejik plan hazırladığı da vurgulandı.

Kalmar – Karadeniz Bölgesi Ortaklığı

Yerel Ekonomik Kalkınma ve Turizm başlığında Samsun Büyükşehir, Giresun, Ordu ve Amasya Belediyelerinin Kalmar Belediyesi ile ortaklık yürüttüğü modüle ilişkin olarak bölgedeki turizmin sürdürülebilir ve nitelikli olması hedefiyle Kültür Turizm Bakanlığının stratejik planına uygun olarak yapılan Karadeniz Turizm Ağından söz edildi. Ortak çalışmadan elde edilen tecrübelerin kullanılması amacıyla oluşturulan web sitesi ve el kitabına ilişkin de bilgiler verildi. Ayrıca turizm alanında bölgesel işbirliğinin önemi belirtildi.

Umeå – İç Anadolu Bölgesi Ortaklığı

Mali Yönetim ve İnsan Kaynakları başlığında Altındağ, Tepebaşı, Yıldırım, Nilüfer ve Osmangazi Belediyelerinin Umea Belediyesi ile ortaklık yürüttüğü modüle ilişkin insan kaynakları ve katılımcı bütçeleme (TUSEPART Projesi) çalışmalarına ilişkin bilgiler verildi. Ayrıca cinsiyet eşitliği (TUSEQUAL) projesi kapsamında elde edilen birikim ve deneyimler aktarıldı.

Karlstad – Güneydoğu Bölgesi Ortaklığı

Kent Planlama ve Risk Yönetimi başlığında Gaziantep Büyükşehir, Osmaniye, Şırnak ve Midyat Belediyelerinin Karlstad Belediyesi ile ortaklık yürüttüğü modüle ilişkin olarak farklı büyüklük ve kapasiteleri olan belediyeler olunmasına karşın ortak tema ve birlikte çalışma konusunda ilerlemeler kaydedildiği belirtildi. Risk yönetimi konusunda el kitaplarının hazırlandığı modülde ayrıca Güneydoğu Bölgesi itfaiye personeli eğitimi amaçlayan bir merkez oluşturulacağı açıklandı.

PROJE UZATMA DÖNEMİ

Toplantının ikinci gününde her bir modülün proje uzatma döneminde, modül sonuç ve ürünlerinin nihai hale gelmesi sürecinde yürütülecek çalışmalara ilişkin görüş ve öneriler altı çalışma grubunda ele alındı.

Toplantının öğleden sonraki oturumunda ise çalışma gruplarının raporları doğrultusunda TUSENET Projesi uzatma dönemine ilişkin görüşler ve varılan sonuçlar değerlendirildi.

Gaziantep'te düzenlenen koordinasyon toplantısı kapsamında Kent Müzesi ve tarihi Bey Mahallesi de ziyaret edildi.

TBB İl Düzeyinde Eğitimlerine Devam Ediyor

Birliğimizce Türkiye'nin dört bir yanında düzenlenen il düzeyinde eğitim seminerleri devam ediyor. Bu kapsamda Şubat ve Mart aylarında Kahramanmaraş, Uşak, Erzurum'da ücretsiz bilgilendirme toplantıları düzenlendi. İl belediyeleri ve civar belediyelerin başkan, başkan yardımcıları ve belediye personeline açık olarak düzenlenen eğitim seminerlerine yaklaşık 500 kişi katıldı.

KAHRAMANMARAŞ BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

Türkiye Belediyeler Birliği Kahramanmaraş Belediyesi işbirliğinde Kahramanmaraş ve civar belediyelerin belediye başkan, başkan yardımcısı ve personeline yönelik olarak düzenlenen eğitim semineri **22-24 Mart 2010 tarihlerinde Kahramanmaraş'ta** yapıldı.

200 kişinin katılımı ile gerçekleşen toplantının açılışında Kahramanmaraş Valisi Niyazi Tanılır, Kahramanmaraş Belediye Başkanı Mustafa Poyraz ve TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör konuştu.

Seminer kapsamında Belediyelerin Diğer Kurum ve Kuruluşlarla Ortak İş Yapması, Personel Giderlerinin Yasal Sınırı ve Yeni Personel İstihdamı, Kamu Zararı konularında TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör; Halkla İlişkiler, İletişim ve İnsan İlişkileri konularında Doç. Dr. Ertuğrul Yaman; Belediye Meclisi ve Encümeni, Görev, Yetki ve Çalışması, Taşınır ve Taşınmaz Mal Edinimi, Kirası, Tahliyesi, Tahsis ve Devri, Yeni İmar Para Cezaları ve Uygulanması, Belediye Cezaları, İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatları konularında TBB İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü Veli Böke; Resmi Yazışma Kuralları konusunda Başbakanlık Arşiv Uzmanı Metin Elbeyoğlu, 4734 sayılı Kanuna Göre

Doğrudan Temin Usulünün Uygulanması, 4734 sayılı Kanuna göre Pazarlık ve Açık İhale Usulünün Uygulanması konularında İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Burhanettin Tokmak; İhale İşlemlerinde Sosyal Güvenlik Uygulamaları konusunda TBB Yazı İşleri Müdürü Mahmut Çolak; Taşınır Mal Yönetimi ve Muhasebe İşlemleri konusunda Bakanlık İçişleri İç Denetçisi Tahir Tekin; Yapı Sorumluluğu, İmar Kanunu, Uygulamaları ve Sorunları konularında TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe Ünal; Belediye Zabıta Yönetmeliği konusunda ise Altındağ Belediyesi Zabıta Müdürü Abdurrahman Karabudak sunum yaptı.

UŞAK BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

Uşak Belediyesinin talebi üzerine **22-23 Şubat 2010 tarihlerinde Uşak** ve civar belediyelerin katılımı ile Uşak'ta düzenlenen eğitim seminerine **110 belediye personeli** katıldı.

İmar Mevzuatı ile İmar Kanunu Uygulamaları ve Sorunları konularında TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe Ünal'ın eğitim verdiği seminerde Ankara İl Özel İdaresi Genel Sekreter Yardımcısı ve İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Recep Demir ise Zabıta Yönetmeliği ve Kabahatler Kanunu konularında bilgi verdi.

ERZURUM BÖLGESİNE YÖNELİK BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

Türkiye Belediyeler Birliğinin bölgesel belediye birlikleri ile işbirliği çerçevesinde Pasinova Belediyesi Birliği ile işbirliğinde Erzurum'da 30-31 Mart 2010 tarihlerinde Mevzuat Bilgilendirme Toplantısı düzenlendi.

Erzurum ve civar belediyelerden 170 belediye personelinin katılımı ile yapılan toplantı da, Harcama Sürecinde Yer Alan Aktörler ve Sorumlulukları konusunda İçişleri Bakanlığı İç Denetçisi Tahir Tekin; İhale Mevzuatı konusunda İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Burhanettin Tokmak; Belediyelerde Personel İstihdamı ve Norm Kadro Uygulaması konularında İçişleri Bakanlığı Kontrolörler Kurulu Başkan Yardımcısı Sebaattin Karakaya bilgi verirken, Sait Topuzoğlu ise AB Proje Yönetimi konusunda bir sunum yaptı.

Bir Araç Olarak İletişim ve TBB

"Türkiye'de Yerel Yönetim Reformu Uygulamasının Devamına Destek Projesi" (LAR II.Aşama) kapsamında "Bir Araç Olarak İletişim ve TBB" İkinci Bileşen İletişim Eğitimi Programlarının ilki 29-30 Mart 2010 tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Türkiye Belediyeler Birliği personeline yönelik olarak düzenlenen eğitim programının açılışını UNDP Proje Uzmanı Ferhat Emil ve TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör yaptı.

Program kapsamında UNDP Proje Uzmanı Ferhat Emil, UNDP Uluslararası Uzmanı, İsveç Belediyeler Birliği İletişim Sorumlusu Charlotta Janson Josephsson, UNDP Yerel Uzmanı İsmet Hazardağlı, Serbest Danışman Gazeteci Orsoy Gırgıç ve ANSES Ha-

ber Ajansı Genel Müdürü Maruf Buzcuğil iletişim ve lobicilik konuları üzerine sunumlar yaptı. TBB Genel Sekreteri Güngör ise "Kamu Kurumlarında Lobicilik Faaliyetleri, TBB Örneği" başlıklı bir konuşma yaptı.

Eğitim programı kapsamında "LAR II ve İletişim Stratejileri; Bir Araç Olarak Yerel Yönetimlerde ve Belediye Birliklerinde İletişim, İsveç Örneği; Yerel Yönetimler ve Türkiye'de Medya İlişkileri; Kamu Kurumlarında Kurumsal Kimlik Oluşturulması; Hedef Gruplarla İletişim; Lobi Teknikleri ve Örnekleri, İsveç Örneği" konuları ele alınırken "Medya ile İletişimin Değişik Yönleri, Uygulamadan Örnekler" üzerine bir de panel düzenlendi.

TBB Hukuk Komisyonu Kuruldu

İlk Toplantı Ankara'da Gerçekleştirildi

Birliğimize ve belediyelerimize, belediye mevzuatı konusunda danışmanlık yapmak, yardımcı olmak, mahkeme kararları ve uygulama konusunda bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla oluşturulan Hukuk Komisyonu ilk toplantısını Birlik merkezinde gerçekleştirdi.

Tanışma toplantısı olması düşünülen toplantıda ayrıca gündemdeki tasarılar da tartışıldı.

5. Dünya Kentsel Forumu Brezilya'da İzlendi

Birleşmiş Milletler Habitat (UN - Habitat) tarafından iki yılda bir düzenlenen 5. Dünya Kentsel Forumu'na 22 – 26 Mart 2010 tarihlerinde Birliğimiz (TBB) ve Marmara Belediyeler Birliği (MBB) işbirliğiyle 83 kişinin katılımı sağlandı.

Brezilya'nın ikinci büyük kenti olan Rio de Janeiro'da düzenlenen forum dünyanın çeşitli ülkelerinden katılımcıların birlikteliği ile kapsamlı bir şekilde gerçekleştirildi. Günümüzde birçok kentin karşı karşı-

ya kaldığı yoksullukla mücadele, barınma hakkı, toplumsal ayırım, iklim değişimi vb.. ciddi sorunlar farklı bakış açıları ile ortaya kondu. Program çerçevesinde Birliğimiz ve Marmara Belediyeler Birliği tarafından teknik inceleme gezileri de düzenlendi.

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi 18. Genel Kurul Toplantısı Strazburg'da Gerçekleştirildi

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi 18. Genel Kurul toplantısı 16-18 Mart 2010 tarihlerinde Strazburg'da düzenlendi. Genel Kurulda gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde Avrupa'da yerel ve bölgesel demokrasinin durumuna ve güncel olaylara ilişkin karar ve tavsiye kararları alındı.

Bunların arasında iklim değişikliği, yerel yönetimler ve insan hakları, Kuzey-Güney işbirliği, siyasette toplumsal cinsiyet eşitliği, bölgeler arası ulaşım, azınlık dilleri, Portekiz ve İzlanda'da yerel demokrasi, İsviçre'de bölgesel demokrasi konuları yer aldı. Kongre aynı zamanda Azerbaycan'da 23 Aralık 2010 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlere ilişkin de bir tavsiye kararı aldı.

18. Genel Kurulun diğer bir önemli gündem maddesi ise Kongre Genel Sekreterinin seçimi oldu. Üç aday arasında yer alan Andreas Kiefer (Avusturya) 17 Mart 2010'da Kongre Genel Sekreterliğine seçildi. Salzburg Eyalet Yönetiminde Avrupa İşleri Bölümü Müdürü olarak görev yapan Kiefer, 1 Nisan 2010 tari-

hi itibarı ile 5 yıl süreyle Kongre genel sekreterlik görevini üstlenecek.

Ayrıca Kongre'de Ulusal Delegasyon Sekreteryası, Kongrenin tavsiyesi ve Birliğimizin aktif çalışmaları neticesinde bundan böyle resmi olarak İçişleri Bakanlığı temsilcileri yanı sıra Birliğimiz tarafından yürütülecek.

Kongre'de Ulusal Delegasyonumuz Yerel Mecliste, Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekci, Antalya Muratpaşa Belediye Meclis üyesi Gaye Doğanoglu, İstanbul Bakırköy Belediye Başkanı Ateş Ünal Erzen, Aydın Buharkent Belediye Başkanı Kadri Ölçenoğlu ve İstanbul Başakşehir Belediye Meclis Üyesi Osman Kırık, Bölgesel Meclis ise İstanbul İl Genel Meclisi Başkan Vekili Hande Bozatl, Bayburt İl Genel Meclisi Başkanı Raci Bayrak, Adana İl Genel Meclisi üyesi Yase-men Çelik, İzmir İl Genel Meclis üyesi Devrim Çukur, Ankara İl Genel Meclisi üyesi Merita Jegeni Yıldız ve Mustafa Aygün tarafından temsil edildi.

Prof.Dr.Adem ESEN
Selçuk Üniversitesi İİBF
İktisat Bölümü Başkanı

Ülkemiz iş kazaları ve meslek hastalıkları bakımından üzerinde ciddi olarak çalışılması gereken bir durumdadır. Çünkü her yıl önemli sayıda çalışan iş kazasından hayatını kaybetmekte, sakat kalmakta veya maddi ve manevi zarara uğramaktadır. Ayrıca meslek hastalıkları önemli boyutlardadır. Dolayısıyla milli ekonomimiz de kayıp vermektedir. Yerel yönetimler bir yandan 4857 sayılı İş Kanunu'na göre işçi çalıştırdığı için, diğer yandan da başta Belediyeler Kanunu olmak üzere yasal düzenlemelerde görev alanına girdiğinden iş sağlığı ve güvenliği konusunda önemli bir konumdadır. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği yerel yönetimleri yakından ilgilendirmektedir ve bu konudaki çalışmalarda vazgeçilmez konumdadır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE YEREL YÖNETİMLER

İş sağlığı ve güvenliğinin (İSG) çalışanlar, bunların yakınları, iş yerleri ve toplum açısından önemi tartışılmaz. Ülkemizin iş kazaları ve meslek hastalıkları bakımından çözüm bekleyen sorunlara sahip olduğu gerçeğinden hareket ederek, yerel yönetimlerin (öncelikle belediyelerin) bu konudaki fonksiyonları ve öncü rolleri hem yasalarda, hem de halka en yakın hizmet götüren kamu idareleri olarak ortaya çıkmaktadır.

İş sağlığı işyerinin huzuruna ve verimliliğine doğrudan etkili olur. Bu nedenle işletmelerde verimlilik artışı için İSG imkanlarının geliştirilmesi gerekir.

Sosyal güvenlik ihtiyacı doğuran sebeplere risk denildiğinden toplumun önem verdiği ve bunların etkilerinden kurtarmaya benimsediği tehlikeler mesleki, fizyolojik, sosyo-ekonomik nitelik gösterir. İş kazası ve meslek hastalığı kapsamına giren mesleki riskler çalışma ortamından doğar veya çalışma ortamına bağlı olarak ortaya çıkar. Sosyal güvenlik sistemi bu tür tehlikelerle karşılaşanları yeniden çalışma gücüne kavuşturmak için önlem alır. Bu önlemler sağlık yardımları yanında, gider artışlarının önlenmesi ve kişiye ve bakmakla yükümlü olduklarına gelir bağlanması şeklinde olur.¹

Avrupa Birliği iş sağlığı ve güvenliği direktiflerinde ve çerçeve direktifte çalışanların iş sağlığı ve güvenliğini korumak için uyulacak olan temel ilkeler yer almaktadır. Ayrıca her direktifteki amaçlar, kapsam ve diğer hususlar bulunmaktadır. Üye devletler direktiflerin uygulanması hakkında düzenli rapor hazırlamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği direktifleri teknik gelişmelere ve ortaya çıkan yeni risk unsurlarına göre yenilenme ihtiyacı vardır. Çerçeve direktif yanında işyerleri, işkolları gibi çeşitli direktifler bulunmaktadır.² AB sosyal politikaları içinde sağlığı ve güvenliği konusunda hızlı bir gelişme süreci yaşanmaktadır.³ Direktiflerde işverenlerin ve çalışanların uyacakları sorumluluklar da yer almaktadır. Ülkemizde 4857 sayılı İş

¹ Uşan, Fatih. Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları. Seçkin yayınları, Ankara, 2009. s. 29.

² Piyal, Bülent. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Sorunu. Belediye-İş Sendikası yayını. Ankara, 2009.s. 122-132)

³ Piyal, Bülent. age s.263, 270.

Kanunu ile iş sağlığı ve güvenliği konusunda AB uyum direktifleri adapte edilmiştir. Ayrıca teşkilatlanma bakımından önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Avrupa Birliği sürecinde ve özel ve resmi kurumların iç ve dış rekabet şartlarına uyumu bağlamında yerel yönetimlerin İSG sürecindeki konumları ve uyumları bu çalışmada ele alınmaktadır. Bu çerçevede bu yazıda TS (OHSAS) 18001 çalışması yapan iki yerel yönetim biriminin çalışmalarına kısaca yer verilmektedir.

1. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ, İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARI

İSG, iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun için aşağıda iş kazası ve meslek hastalığı tanımları yapılmakta ve bunlarla ilgili ulusal veriler özetlenmektedir.

a. İş Kazası ve Meslek Hastalığı

İş kazası, çalışma hayatında önceden tasarlanmamış, insanın canına ve malına zarar veren olaydır. Yasalara göre bir olayın iş kazası olabilmesi için: sigortalının iş yerinin bulunduğu sırada, onun tarafından yürütülmekte olan bir iş esnasında veya işverenin asıl işin dışında görevlendirdiği sırada, emzikli çalışanın çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanda, işverence sağlanan servis aracında olduğu sırada olan kazalar iş kazası sayılır.

İş kazası çalışanın nitelikleri, kullandığı araç ve gereçler, çalışma ortamı açılarından değerlendirilir.

Ülkemizde iş kazalarının daha çok erkeklerde, acemi ve küçük yaştaki işçilerde, maden, inşaat ve metal işkollarında olduğu bilinmektedir.

İş kazalarının sonuçları:

1. Çalışan kayıpları: bir iş kazası sonucunda çalışan bedensel, ruhsal, sosyal ve ekonomik bakımdan kayıplara yol açmaktadır. Kayıplar geçici, sürekli iş göremezlik veya ölüm şeklinde olabilmektedir.

2. İş yerinin kayıpları: iş kazası sonucunda üretim kaybı, işletmenin araç-gereç kayıpları, iş kazası sonucu işletmede güven sorunu (iş ve dış müşterilere karşı) tazminatlar gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır.

3. Ulusal kayıplar: iş kazası sonucunda ilk yardım, yangın söndürme, kaza sonucunda sosyal sigorta masrafları ve harcamaları olmaktadır.

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özrürlük hali olarak tanımlanmaktadır (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu m.14). Bir kişinin çalışma hayatında karşılaştığı nedenlerle bir hastalığa yakalanması halini tespit yetkisi idarenindir. İlgili yönetmelikte meslek hastalıkları beş grupta değerlendirilmektedir. Bu her grupta değişik sayıda meslek hastalığı bulunmaktadır. Sağlık kurulu tarafından işyerindeki bir etken ile meslek hastalığının oluştuğuna karar verilmesi ile işgöremezlik meydana gelmişse Kurul bu konuyu da inceler ve karara bağlar. Meslek hastalıkları korunması mümkün olan hastalıklardır. İşyerindeki tehlikelerden korunmak için risklerin kaynağında kontrolü en etkili yaklaşımdır. İşyerinin havalandırılması, kapatma, ayırma veya kullanılan teknolojiyi değiştirme başlıca kontrol çeşitleridir. Çalışanların en az biçimde etkilenmeleri için kişisel koruyucu tedbirlerin alınması da (Kişisel koruyucu malzeme kullanımı gibi) diğer bir önlemdir. Ayrıca eğitim ve bazı muayenelerle kişilerin riskle karşılaşmamalarının önüne geçilmesi de önlemdir. Meslek hastalıklarından korunma için işe giriş muayenesi, aralıklara kontrol muayeneleri ve sağlık eğitimi üzerinde durulmaktadır.

İş kazası, işyerinde veya iş esnasında meydana gelen ve bir yaralanmayla sonuçlanan kazaları içine alır. İş makinesine elini sıkıştırma, işyerinin merdivenlerinden düşme, işyerinde çıkan yemekten zehirlenme, iş için bir toplantıya giderken yolda geçirilen trafik kazası vb. TÜİK araştırmasında 12 ay içinde istihdam edilenlerden % 2.9'u bir iş kazası geçirmiştir. Bu oran erkeklerde % 3.6 iken, kadınlarda % 1.3 olarak gerçekleşmiştir. Toplam iş kazası geçirenlerin % 86.8'ini erkekler oluşturmaktadır.⁴

İş kazası geçirenlerin sektörel dağılımları incelendiğinde; iş kazası geçirenlerin oranının en yüksek olduğu sektörün % 10.1 ile madencilik ve taşocaklığı olduğu görülmektedir. Bunu % 7.7 ile elektrik, gaz ve su sektörü izlemektedir.

⁴ 2006-2007 iş kazaları ve işe bağlı sağlık problemleri araştırma sonuçları için bakınız: www.tuik.org.tr

İşe bağlı sağlık sorunu veya meslek hastalığı işten veya çalışma şartlarından kaynaklanan veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık, sakatlık, fiziksel veya ruhsal sağlık sorunlarını kapsar. TÜİK araştırmasına göre 12 ay içinde istihdam edilenlerden % 3.7'si çalıştığı işe bağlı bir rahatsızlık geçirmiştir. Bu oran erkeklerde % 3.9 iken, kadınlarda % 3'tür.

b. Ülkemizde İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri

Türkiye'deki işçilerin 1-250 kişi çalıştıran işyerleri toplamın % 99'una yakındır. 1-9 işçi çalıştıran işyeri sayısı % 85'dir. Bu nedenle küçük işletmeler açısından İSG önem taşır.

Ülkemizdeki çırakların sayısı 241 032 (2005), 251 590 (2009) olarak ele aldığımızda çırakların iş sağlığı ve güvenliği önemli bir sorun olarak durmaktadır. Yine küçük atölye tarzındaki sanayi işletmelerinde çalışanların yarıdan fazlasının mevzuattan faydalanmadığı, denetim altında olmadığı belirtilmektedir.⁵ Çünkü ülkemizde en çok iş kazası ve meslek hastalığına maruz kalanlar çocuk ve genç işçilerdir.

2008 yılındaki 72 963 iş kazasında ve 539 meslek hastalıklarından ölenlerin sayısı 866 kişidir. Kazaların üçte biri 10'dan aşağı işçi çalıştıran işyerlerinde olmaktadır. Demek ki iş kazalarının % 80'i kobilerde olmaktadır.⁶ İşçilerin meslek hastalığına yakalanma tahminleri %0 4-12 düzeyinde kabul edildiğinde ülkemizde 43.000-130.000 civarında meslek hastalığı vak'ası beklenmektedir. Oysa yukarıdaki rakamın düşük kalması meslek hastalığı kayıtlarındaki yetersizlikle açıklanmaktadır.

Sektörler itibariyle metal, maden ve inşaat şeklinde sıralanmaktadır.⁷ Sanayileşmiş ülkelerde iş kazası ve meslek hastalığının GSYH içindeki payı % 1 dolayında iken, Türkiye'de bu oran % 4 kadardır. 2007 yılında Türkiye'nin kayıpları 4 milyar TL tahmin edilmektedir.⁸ Bu konuda bak ILO <http://laborsta.ilo.org/cgi-bin/brokerv8.exe>

İş kazalarının % 98'i önlenabilir niteliktedir. Bunun için küçük maliyetlerle önlenilecek iş kazaları veya meslek hastalıkları tedbir alınmadığında büyük iktisadi ve toplumsal zararlarla karşılaşma(ma)ktadır. İş kazası ve meslek hastalıklarından dolayı kaybedilen işgünü sayısı da 1.865.115 olarak tahmin edilmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı yeni düzenlemeler getirmesi nedeniyle kurumsallaşmanın eksik olduğu, işveren kesimi için maliyet getirdiği, işçiler, toplum ve devlet harcamaları açısından önemli maliyetler içerdiği bilinmektedir. Kurumsallaşmayı sektörlerde benimsemesi olarak değerlendirmekte yarar vardır.

Türkiye iş kazaları açısından Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü konumda olduğu, hatta küçük yaralanmalar bildirilmediğinden fiilen iş kazalarının daha fazla olduğu iddia edilmektedir. AB ülkelerinde ölümlü iş kazası her yüzbin işçide 2.3 iken, ülkemizde bu sayı 12'dir. Bunun sebepleri arasında denetim yetersizliği yanında, kayıt dışılık da çok önemlidir. Ayrıca ülkeler arasında değişen meslek hastalığı görülme sıklığının binde 4-12 iken, ülkemizde meslek hastalığı görülme sıklığı her yıl 40-50 civarında beklenirken, bu rakam son yıllarda azalarak 500 civarına düşmüştür. Bu yüzden tanı konmama ve örgütlenmenin yetersizliği sebebiyle meslek hastalıklarına kayıtlara girmemektedir. Kadınların çalıştıkları alanlar iş güvenliği bakımından riski az olan sektörlerdir. Ancak enformel sektörlerle ilgili bilgiler yetersizdir.⁹

İngiltere ile Türkiye karşılaştırmasında İngiltere'de kaza sıklığının %0 13 toplam ölüm sayısı 711, mortalite hızı %0.002 iken Türkiye'de kaza sıklığı %0 60, mortalite hızı %0.05 olduğu görülmektedir. Buna göre Türkiye'deki işyeri sağlık birimlerinin daha etkin hale getirilmesi, işyerlerinde ilk yardım hizmetlerinin etkin hale getirilmesi, işveren ve işçi eğitiminin yapılması gerekir.¹⁰

⁵ TİSK. "İşyeri ve Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri Mevzuatı Açısından İşveren Yükümlülükleri" Semineri. 17 Aralık 200. İstanbul. TİSK yayın no: 304. 2010. s. 85

⁶ TİSK. age s. 37

⁷ 2007 yılı ölümlü iş kazalarındaki toplam ölüm sayısı 1.044 iken bu sayının 359'u inşaat sektöründedir.

⁸ TİSK. age s. 38

⁹ Çağlayan, Çiğdem; Etiler, Nilay. Türkiye'de Kadın İşçilerin Mesleki Sağlık. Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi. Temmuz-Ağustos-Eylül 2009. s. 26.

¹⁰ Aygün, Ramazan. Aygün, Ramazan. "İş Kazalarında durum ve değerlendirme". Halk Sağlığı İle İlgili Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar. Ankara Tabip Odası. Ankara, 2009. Yayına hazırlayan: Dilek Aslan. 215.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği alanındaki kargaşa giderilememiştir. Ayrıca bu alanın bir piyasa haline getirilmeye çalışıldığı iddiaları yer almaktadır.¹¹

2. YEREL YÖNETİMLER VE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG) İLİŞKİSİ

Yerel yönetimlerin (işyerlerinin çoğunlukla belediye sınırları içinde olmasından dolayı özellikle belediyelerin) İSG ile olan ilişkisi üç başlıkta toplanabilir: İşveren olmalarından dolayı İş Kanunu'nun İSG hükümleri, yasalarla görev olarak verilen konularda İSG ve toplumda öncü rol oynamalarıdır.

a. İşveren Olarak Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler görevlerini yapmak için memur, kadrolu işçi, sözleşmeli personel ve taşeron işçisi çalıştırırlar.

İş Kanunu'nun 77 vd. maddelerinde ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.¹² Buna göre sanayiden sayılan işyeri bulunan belediyeler elliden fazla işçi çalıştırdıklarında iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturmakla, bir veya birden fazla işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personeli görevlendirmekle ve sanayiden sayılan işlerde iş güvenliği uzmanı olan bir veya birden

fazla mühendis veya teknik elemanı görevlendirmekle yükümlüdürler.

Yeni düzenleme ile üç konu ortaya çıkmıştır:

1. İşyerinde iş hekimi ve iş güvenliği uzmanının çalışacağı bir birim oluşturulması,
2. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin dışarıdan satın alınabilmesi,
3. Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin oluşturulması: bunlar ticaret şirketleri, vakıflar, dernekler yanında kamu kurum ve kuruluşları da olabilir.

Yeni düzenlemede çıkarılan yönetmelikler: İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik. R. G. 15.08.2009 tarih ve sayı 27320, İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği, R. G. 25.11.2009, sayı 27417, İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik birimleri Hakkında yönetmeliğin uygulanmasına dair Tebliğ. R. G. 9.12.2009, sayı 27427.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin 57'nci maddesi uyarın-

¹¹ Yılmaz, Fatih. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri ve Örgütlenmesi: Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin Eleştirel Bir Değerlendirmesi. Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. 11 S:2/2010, s. 91.

¹² İş K.m.80'e göre, "Bu Kanuna göre sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde her işveren bir iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmakla yükümlüdür.

İşverenler iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun olarak verilen kararları uygulamakla yükümlüdürler. İş sağlığı ve güvenliği kurullarının oluşumu, çalışma yöntemleri, ödev, yetki ve yükümlülükleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıınca hazırlanacak bir yönetmelikte gösterilir". İş K.m.81'e göre, "İşverenler, devamlı olarak en az elli işçi çalıştırdıkları işyerlerinde alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işçilerin ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, işyerindeki işçi sayısı, işyerinin niteliği ve işin tehlike sınıfı ve derecesine göre;

a) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi oluşturmakla,

b) Bir veya birden fazla işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personeli görevlendirmekle,

c) Sanayiden sayılan işlerde iş güvenliği uzmanı olan bir veya birden fazla mühendis veya teknik elemanı görevlendirmekle, yükümlüdürler.

İşverenler, bu yükümlülüklerinin tamamını veya bir kısmını, bünyesinde çalıştırdığı ve bu maddeye dayanarak çıkarılacak yönetmelikte belirtilen vasıflara sahip personel ile yerine getirebileceği gibi, işletme dışında kurulu ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak da yerine getirebilir. Bu şekilde hizmet alınması işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

İşyeri sağlık ve güvenlik biriminde görevlendirilecek işyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları ve işverence görevlendirilecek diğer personelin nitelikleri, sayısı, işe alınmaları, görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma şartları, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görevlerini nasıl yürütecekleri, işyerinde kurulacak sağlık ve güvenlik birimleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin nitelikleri, ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alınmasına ilişkin hususlar ile bu birimlerde bulunması gereken personel, araç, gereç ve teçhizat, görevlendirilecek personelin eğitim ve nitelikleri Sağlık Bakanlığı, Türk Tabipleri Birliği ve Türk Mimar Mühendis Odaları Birliğinin görüşleri alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kanuna veya kanunun verdiği yetkiye dayanarak kurulan kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuatına göre çalıştırılmakta olan hekimlere, üçüncü fıkrada öngörülen eğitimler aldırılmak suretiyle ve asli görevleri kapsamında, çalışmakta oldukları kurum ve kuruluşların asıl işveren olarak çalıştırdıkları işçilerin işyeri hekimliği hizmetleri gördürülür. Bu kurum ve kuruluşların diğer personel için oluşturulmuş olan sağlık birimleri, işyeri sağlık ve güvenlik birimi olarak da kullanılabilir".

ca oluşturulan Tehlike Sınıfı Belirleme Komisyonunun görüşleri doğrultusunda işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından yer aldığı tehlike sınıfları listesi tebliğine göre¹³ az tehlikeli işler, tehlikeli işler ve çok tehlikeli işler olarak düzenlenmiştir. Belediyelerin faaliyetlerinde bu üç sınıfa giren işler bulunmaktadır.

b. Yerel Yönetimlerin İSG Görevleri

Başta Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu olmak üzere yerel yönetimlerin yasalarla verilen görevleri arasında İSG'ne ait birçok hüküm bulunmaktadır. İşyerlerine ruhsat vermek için işyerlerinin İSG şartlarına uygun olup olmadığını kontrol görevi yerel yönetimlere aittir.

Görüldüğü gibi burada yerel yönetimler İSG konulan kurallarla göre görevlerini ve işlemlerini yapmak zorundadır. Ayrıca beldenin ve belde halkının (hemşehrilerin) esenlik hizmetlerini yerine getirmek de belediyenin görevidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda verilen yetki ve sorumluluk içinde itfaiye, acil yardım ve ambulans hizmetler (Madde 14-a), gayrisihhi müesseselerin denetlenmesi (Madde 15-l, o) yer alır.

3572 sayılı Kanun'a göre, işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili idareler (Madde,3) iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alarak;

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmazlar. (Madde 4)

İşyeri veya işletme açmak isteyen; işin özelliğine göre yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz ederler. Bu Kanun'a göre çıkarılan yönetmelikte işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin taşımak zorunda olduğu ilk şart iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması sayılmaktadır. (Madde 5/a) Ayrıca sinema, ekmek fırını, sıvılaştırılmış petrol gazı gibi özel yapı şeklini gerektiren yerlerin yapı kullanma iznini almaları, umuma açık istirahat ve dinlenme yerlerinin patlayıcı ve benzeri tehlikeli maddeler üreten, satan vb yerler ile gaz dolum tesislerine belirli uzaklıkta olması şartları yönetmelikte sayılmıştır. Aynı maddeye göre yetkili idareler, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde bu hususların yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre itfaiye teşkilatının görevleri arasında İmar planlarına göre patlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek ve işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları vermek sayılmaktadır.

İmar Kanunu, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. (Madde 1) Kapıcı dairelerinin sağlık şartlarına uygun olarak yapılması (Madde 36), ayrıca yıkılacak derecede tehlikeli yapılar (Madde 39), arsalar, evler ve diğer yerlerde enkaz, birikinti, gürültü, ağım, çukur gibi kamu güvenliğini tehdit eden unsurlar konusunda alınması gereken tedbirler (Madde 40) ve arsaların yola bakan kısımlarında (Madde 41) belediye sınırları içinde

¹³Resmi Gazete 25 Kasım 2009, Sayı: 27417.

belediyelerin, belediye sınırları dışında valiliklerin alacakları önlemler sayılmıştır. İnşaatlarda fenni mesullerin sorumluluğu (Madde 28) arasında çalışanların İSG sayılmamaktadır. Ancak yapı müteahhidi yapım işinde ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştiren imalatın can ve mal güvenliğini tehdit etmesi halinde on yıl süreyle Bakanlık tarafından iptal edilir (Madde 42) hükmüne göre, İSG sorumluluğu yapı müteahhidine aittir.

Halka en yakın hizmet birimleri olarak yerel yönetimlerin İSG çalışmalarında özel sektöre öncülük etmesi İSG başansı için önemlidir.

3. TS (OHSAS) 18001 ÇALIŞMALARI VE YEREL YÖNETİMLER

İSG konusuna sistematik bir yaklaşım getiren TS 18001 (OHSAS 18001) yönetim sistemlerini denetleyebilen bir standart olduğundan iş kazaları ve meslek hastalıklarını en alt düzeylere indirmektedir. ABD’de iş kazası ve meslek hastalıklarına sistematik yaklaşımlarla kazalarda önemli bir azalma olmuştur. En alt düzeydeki işçiden üst yönetime kadar bu sistemin yararına inanılması ve eğitim çalışmalarıyla bu azalma sağlanmıştır.¹⁴

TS 18001’e uygun İSG yönetim sistemi oluşturan kuruluşlar mevzuattan kaynaklanan zorunlulukları yerine getirmektedir. Bu nedenle hem yasal gereklere uyulmakta, hem de standartlara uyulması sağlandığından prestij, tazminatlardan kurtulma gibi avantajlar elde edilmektedir.

İngiliz Standartları Enstitüsü tarafından 1999 yılında yayınlanan OHSAS 18001, daha sonra 2001 yılında TSE 18001 olarak yayınlanmış ve 2004 yılında revize edilmiştir. Mecburi standart olmadığından Resmi Gazete’de yayınlanmamıştır.

a. İSG Sisteminin Toplam Kalite Sistemi İçindeki Yeri

Gelişmiş ülkeler ABD ile Japonya’da istatistiksel kalite kontrollerinin gelişmesi, ülkeler arasındaki rekabette bazılarının ileri gitmesi, tüketicilerin satın alma kararları verirken ürünün uzun ve verimli özelliği, fiyatı ve kalitesi konusunda tüketicilerin tercihleri toplam kalite yönetimini ortaya çıkarmıştır.

Yeni kavram ve tekniklerle sürekli gelişme içinde olan toplam kalite yönetimi sürekli iyileşme ve gelişme ile işletme performansının iyileştirilmesi stratejisidir. İnsanlar üzerinde odaklanarak kaliteye dayalı bir örgüt üretmek amacındadır. Toplam kalite yönetimi piyasa için mal ve hizmet üreten firmalar kadar,

kamu kurumları için de geçerli hale gelmiştir. Bunun için yerel yönetimler toplam kalite yönetimine duyarlı hale gelmiştir.

Geleneksel yönetim anlayışında kalite ile maliyet birbirleriyle çelişir. Yani kalite yükselmesi için maliyet artar. Oysa toplam kalite yönetiminde bu iki kavram birbirleriyle çelişmez; kalite artarsa maliyet azalır. Daha yüksek kalite daha az maliyet ve yüksek verimlilik sağlar. Maliyetler azalınca ürün fiyatları düşer ve tüketiciler daha ucuza mal alma imkanına kavuşur.

Kalite yükselirken maliyetin düşmesi, işletmelerin tüm faaliyetlerinde kaliteyi yükseltmek ve hataların önlenmesiyle ilgilidir. Firelerin azalması, gereksiz stokların yapılmaması, gecikmelerin olmaması, iş kazası sonucunda yaşanan kayıplara engel olma, işe geç gelmelerin önlenmesi gibi olumsuzluklar ortadan kalkınca maliyetler düşer ve verim artar.

İSG sistemi Toplam Kalite Yönetimi içinde işletmeleri yakından ilgilendirir. Çünkü iş güvenliği, kalite ve verimlilik ilkeleri ile işletmenin başarılı olmasını sağlayan üçlüdür. “Sıfır iş kazası” hedefi toplam verimli

TS 18001’e uygun İSG yönetim sistemi oluşturan kuruluşlar mevzuattan kaynaklanan zorunlulukları yerine getirmektedir. Bu nedenle hem yasal gereklere uyulmakta, hem de standartlara uyulması sağlandığından prestij, tazminatlardan kurtulma gibi avantajlar elde edilmektedir.

¹⁴Şardan, Serdar H. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Oluşumlar Risk Değerlendirmesi ve OHSAS 18001. Ankara, 2005. Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası yayını. s. 66.

bakım uygulamaları hedefleri arasındadır.¹⁵ Yine toplam kalite yönetimi uygulaması olan işyerlerinde iş kazalarında azalma gözlemlenmiştir. Yine kalite ile iş sağlığı ve güvenliği arasında doğrudan ilişki vardır.¹⁶

İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi konusunda tüm sektörler ve iş kolları için, risk ortaya çıkmadan kaynağında riski giderme anlayışına sahip olan OHSAS 18001 (Occupational Health and Safety Assessment Series) İş Sağlığı ve Güvenliği Değerlendirme Serileri, TS 18001 olarak ülkemizde uygulanır. İSG sistemlerinin özellikleri:

- Jenerik: dünyanın her yanında herhangi bir sektör veya işletme için benimsenebilir, yasal bir temele de ihtiyaç duymaz.

- Proaktif: önceden tahmin edilebilen önleyici bir yaklaşımı içerir.

- Süreklilik: performansın devamlı geliştirilmesini gerektirir.

- Sistem esaslı olması: doküman haline getirilen yönetim kontrollerini içerir.

- Değerlendirilebilirlik: geçerli uygunluk tetkiklerinde tutarlı bir "benchmark" oluşturur.

- İsteğe bağlı olması: her kuruluşun kendi kontrol ve uygulama yöntemlerini seçebilmesidir.

Türkiye genelinde OHSAS 18001 belgeli firma sayısı: 319, toplam belgeli resmi kurum: 25 ve resmi kurumlar içinde 3 tane belediye belgelidir. Bu sayılar resmi kurumların İSG konusunda özel sektörün gerisinde olduğunu da göstermektedir.

b. TS 18001 İçeriği

Kuruluşun İSG politikasını geliştirmek ve uygulamak, bu konudaki riskleri yönetmek için kullanılan tüm örgütün yönetim sisteminin bir parçası ola-

rak İSG örgütün yapısını, (risk değerlendirmesi ve hedeflerin belirlenmesi dahil) planlama faaliyetlerini, sorumluluklarını, uygulamalarını, süreçlerini ve kaynaklarını kapsamaktadır.¹⁷

İSG tanımına, işyerinde çalışanlar veya diğer kişiler (geçici işçiler ve yüklenici personel buna dahil) ziyaretçiler ve çalışma alanındaki diğer insanların sağlık ve güvenliğini etkileyen veya etkilemesi mümkün olan faktörler ve şartlar kapsama dahildir. İşyerinde çalışanlar personel kanunlarına (iş kanunu, devlet memurları kanunu vb) tabi iken bunların dışındakilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili, belediye faaliyetlere maruz kalanlara karşı idarenin kusurlu veya kusursuz sorumluluğundan kaynaklanan borçları vardır.

Selçuklu Belediyesi TS 18001 çalışmalarına uygun olarak hazırladığı iç yönetmelikte, İş Sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuatın tüm hükümlerine ek olarak, halka hizmet sunumu esnasında tehlike taşıyan unsurlar dikkate alınarak, alınması gereken asgari önlemleri belirlemek, iç işleyişi tarif etmek, uygulanabilirliğini ve sürekliliğini sağlamak, yetki ve sorumlulukları belirlemektir. Bu yönetmelik hükümleri tüm personel (idari ve işçi personel), tedarikçi, taşeronlara ve ziyaretçilere uygulanacaktır.

c. TS 18001 Modeli

TS 18001 (OHSAS 18001) uygun olarak yapılan bir İSG yönetim sisteminde model şöyle kurulmuştur: ¹⁸

1. İSG politikası,
2. Planlama
3. Uygulama ve işletme,
4. Kontrol ve düzenleyici faaliyetler,
5. Yönetimin gözden geçirmesi.

¹⁵ Japonya'da doğan "sıfır kaza" kavramı hiçbir şeyin yeri doldurulamaz, düşüncesinden hareket eder. Alpman, H. Tülay. Japonya'da İş Sağlığı ve Güvenliği Faaliyetleri Sıfır Kaza Kampanyası ve Tehlike Tahmin Eğitimi (TTE)". İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi. Yıl:8 Sayı: 39. Ağustos-Eylül. 2008. s. 5.

¹⁶ Şardan, Serdar. age. s. 49.

¹⁷ TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

¹⁸ TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

i. İSG Politikası

İSG yönetim sisteminin denetiminde yukarıda belirtilen maddeler zorunlu ve sistemin işleyişini etkileyen temel faktörler olarak değerlendirilmektedir. Yani major uygunsuzluktur. Buna karşılık olmadığı takdirde sistemin işleyişini doğrudan etkilemeyen uygunsuzluklar minör uygunsuzluktur. İSG yönetim sistemi, örgütün bu konudaki yaklaşımını ve felsefesini açıkça ortaya koyar.¹⁹

İSG politikasında kazaların azaltılması, güvenli çalışma ortamı, risklerin azaltılması, çalışanların eğitimi, katılımı, çalışanlara verilen önem, yasalara uyum ve sürekli gelişme konuları işlenebilir.²⁰

“Kuruluşun üst yönetimi kuruluşun İSG politikasını belirlemeli ve onaylamalı, İSG yönetim sisteminin belirlenmiş kapsamında bu politika aşağıdaki hususları sağlamalıdır.

a) Kuruluşun İSG risklerinin yapısına ve büyüklüğüne uygun olmalı,

b) Yaralanmaların ve sağlık bozulmalarının önlenmesi ve İSG yönetiminin ve İSG performansının sürekli iyileştirilmesi için bir taahhüt içermeli,

c) En azından yürürlükteki İSG mevzuatına ve üyesi olduğu kuruluşların şartlarına uyulacağı taahhüdünü içermeli,

d) İSG hedeflerinin belirlenmesi ve gözden geçirilmesi için bir çerçeve oluşturmali,

e) Dokümanite edilmeli, uygulanmalı ve sürdürülmeli,

f) Çalışanların kendi bireysel İSG sorumluluklarının farkında olmaları amacı ile kuruluşun kontrolü altında tüm çalışanlara duyurulmalı,

g) İlgili taraflar için ulaşılabilir olmalı,

h) Kuruluşun kendisine uygun ve ilgili olarak kalmasını sağlamak için periyodik olarak gözden geçirilmelidir”.

İSG konusunda yasal şartlara ve sistemin gereklerine uyumlu olması bakımından örgütün üst yönetimince resmen belirtilmelidir. İSG politikası yasalara ve diğer talimatlara uygun olmalı, gerektiğinde gözden geçirilmeli, tüm taraflara duyurulmalı ve güncel olmalıdır. Çalışanların katkıları sağlanmalı ve bunların her zaman göz önünde bulundurulacağı taahhüt edilmelidir. Ayrıca İSG yönetim sistemi Kalite Politikasında olduğu gibi çalışanların rahatça ulaşabilmeleri için ilan edilmeli ve ilgili taraflar da erişebilmelidir.

Denetçiler tarafından belgelendirme denetleminde çalışanlara bu konuda sorular yöneltileceğinden verilen cevapların doğruluğu, örgütün sistemle ilgili çalışmasını göstereceğinden önem taşımaktadır.

TS 18001 yönetim sistemi belgesi alan Selçuklu Belediyesi İSG uygulama yönergesinde belirtildiği üzere amaç, mevzuatın iş güvenliğine ilişkin ilgili tüm hükümlerine ek olarak, Belediyede halka hizmet sunumu esnasında tehlike taşıyan unsurlar dikkate alınarak, İş Sağlığı ve Güvenliği açısından alınması gereken asgari önlemleri belirlemektir.

ii. Planlama

İSG politikasının oluşturulmasından sonra planlama aşamasında tehlike tanımı, risk değerlendirmesi ve kontrollerin belirlenmesi, yasal şartlar, hedefler ve programı içeren planlama aşaması gelir.²¹

a. Tehlike tanımlaması, risk değerlendirmesi²² ve kontrollerin belirlenmesi

İSG yönetim sistemine sahip olan bir kuruluş sürekli olarak tehlikelerin tanımlanması, risklerin değerlendirilmesi ve gerekli kontrollerin tespiti için prosedürler oluşturur ve bunları sürdürür. Burada rutin olan veya olmayan faaliyetler, işyerine ulaşabilen diğer personel (taşıyonlar ve ziyaretçiler) faaliyetleri, insan davranışları, işyeri dışından kaynaklanan ve işyerindekile-

¹⁹Şardan, Serdar. age s.53.

²⁰TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

²¹TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

²²TS 18001 de risk Tehlikeli bir olayın veya maruz kalma durumunun meydana gelme olasılığı ile olay veya maruz kalma durumunun yol açabileceği yaralanma veya sağlık bozulmasının (Madde 3.8) ciddiyet derecesinin birleşimi ve Risk değerlendirmesi Tehlikelerden kaynaklanan riskin (Madde 3.21) büyüklüğünü tahmin etmek ve mevcut kontrollerin yeterliliğini dikkate alarak riskin kabul edilebilir olup olmadığına karar vermek için kullanılan proses olarak tanımlanmaktadır. Tehlike de, insanın yaralanması, hastalanması, çalışılan yerin zarar görmesi yada

rin sağlığını ve güvenliğini olumsuz etkileyebilen tehlikeler ve işyerinin civarında kuruluşun kontrolü altında ki işle ilgili faaliyetlerden kaynaklanan tehlikeler gibi bir dizi tehlikeler dikkate alınır.

Kuruluşun tehlike tanımlaması ve risk değerlendirme si önleyici olmalı, bunlar doküman haline getirilmeli ve duruma uygun kontroller yapılmalıdır.

Kontrol gereklerinde ve mevcut kontrollerde değişiklik planlanırken şu sıralamaya uyulur: ortadan kaldırma, yerine koyma, mühendislik kontrolleri, işaretler/uyanlar veya diğer idari kontroller ve kişisel koruyucu sistem.

İşletme faaliyetleri sınıflandırılırken işlerin sık, seyrek, ağır ve tehlikeli iş türleri, işyeri içinde ve dışındaki

işler, kimyasal, mekanik, elektriksel, biyolojik faaliyetler olarak ayrılabilir.

Tehlikeler belirlenirken bunların nereden kaynaklandıkları araştırılır. Bunlar yasal şartlar, envanter raporları, tesis yapısı, iş akış şemaları, standartlar, kullanılan malzemeler vs incelemelerle belirlenir.

Risk tayin prosesi sonrası düzenleyici ve önleyici faaliyetler izlenir. Yine bu süreçte tehlikenin yapısı, riskin büyüklüğü, normal işlerde değişiklik ve hammadde ve kimyasallarda değişime bağlı olarak gözden geçirme uygulanır.

Söz konusu belediye risk analizi değerlendirme ve doğrulama prosedürü, bu amaçla öneri formu hazırlanması yayınlamıştır. Olasılık ve etkiye puanlama sistemi kullanılmıştır.

bu hususların birlikte oluşmasının potansiyel kaynağıdır.

Risk değerlendirmede; (Şardan, Serdar. age 23 vd.)

- İlk aşamada işyerinde çalışanların görev tanımlarından yola çıkılarak görevlerinin ve peşi sıra karşılaştıkları tehlikelerin belirlenmesidir. Burada gerektiğinde çalışanlarla ikili görüşmeler yapılarak ortaya çıkabilecek tehlikeler belirlenir. (TS 18001) Burada iş yerindeki çalışanların veya diğer işçilerin (geçici işçiler ve yüklenici personeli dâhil), ziyaretçilerin ve çalışma alanındaki diğer insanların sağlık ve güvenliğini etkileyen veya etkilemesi mümkün olan şartlar ve faktörler. Doğrudan iş yerinde bulunanların veya iş yeri faaliyetlerine maruz kalanların dışındaki kişilerin sağlık ve güvenliğinden sorumlu olma konusunda kuruluşlar yasal hükümlere tabi olabilir. (Not: örneğin bir kaldırımın veya yolun, çocuk parkının yapımından belediye sorumludur.)

- yine bu aşamada risk için alınan tedbirlerin yeterli olup olmadığı üzerinde durulur.

- Risk ortadan kaldırılabilir; daha az riskle değiştirilebilir; kaynağında kontrol edilebilir; daha güvenli yöntemler tasarlanabilir; eğitim verilebilir. Riskler çalışan kişilerle veya (belediyelerin altyapı, çevre türü faaliyetlerinde) etkilenmesi muhtemel olanlarla paylaşılmalıdır.

- Ayrıca risk değerlendirme yapıldıktan sonra yeniden gözden geçirilmelidir. Örneğin bir altyapı çalışması, çocuk oyun grubu yapıldıktan sonra kontrol ekibi tarafından yeniden kontrole tabi tutulmalıdır.

- Kalıntı riskin kabul edilebilir nitelikte olup olmadığı belirlendikten sonra son aşamada sonuçların kaydedilmesi aşaması gelir. Belediyeler halka en yakın hizmet birimleri olarak tüm faaliyetleri ve riskleri, önlemleri kaydetmeleri idari sorumluluk, topluma örnek olmak, kamu güvenliği bakımından önemlidir.

Risk değerlendirme metodu olarak potansiyel bir tehlikeyi iş kazasına dönüştürebilecek olayların sistematik biçimde ele alınması, istenmeyen olayların belirlenmesi, ilgililerle görüşme yapılması, grup çalışmalarını ile tek tek irdelenmesi, her olay için önleyici çalışmaların yapılması gerekir. Böylece hangi tehlikelere karşı hemen önlem alınması gerektiği ortaya çıkar. Sözel veya sayısal yöntemlerin kullanılması mümkündür. Belediye çalışmalarında hem çalışanların hem de bundan etkilenen kişiler açısından hata türlerinin analizi için hata ağacı şeması takip edilebilir. Örneğin bir işletmede çıkabilecek yangın ihtimalinin nedenleri olarak elektrik tesisatı, yanıcı veya parlayıcı maddelerin varlığı, tutuşturucu kaynağın bunlara yakınlığı, kıvılcım çıkması, sigara içilmesi gibi hususlar teker teker veya birlikte değerlendirilir. Ancak burada ana sebeplerden uzaklaşmadan yan sebeplerle birlikte değerlendirmeye dikkat edilir.

Belediyeler risk değerlendirmede çalıştıkları alanların listesini çıkarmalı, buralardaki faaliyetler riskler açısından değerlendirilmelidir ve önlemler belirtilmelidir:

- Örneğin temizlik hizmetleri yapılırken çöp bidonlarından, bunların yerleştirilmelerinden, çöp toplama araçlarının sokaklarda ve caddelerden seyrinden kaynaklanan çalışanlar açısından riskler nelerdir? Hemşehriler açısından riskler nelerdir? Mesela katı atıkların arabalara boşaltılması sırasında işçiler bu atıkları almak için uğraşmaktadırlar.

- Kanalizasyon ve su kazılarında toprak kayması hangi alanlarda yaşanmaktadır?

- Toplu taşıma hizmetlerinde hangi kavşaklarda sıkıntı çekilmektedir?

- İnşaatların çevrelerine zarar vermemeleri için koruyucu önlemlerin alınıp alınmadığının kontrolü yapılmakta mıdır?

Bunlara benzer tabloların oluşturularak tehlikelerin ve zararların tanımlanması, kontrollerin kayıt altına alınması, kazaların olma sıklıkları (frekans) ve planlanan kontrollerin belirtilmesi önerilir.

Belediyelerin hem kendi çalışmalarını hem de diğer kişi veya kurumların çalışmalarından kaynaklanan tehlikelere karşı önlemler içinde risk kontrol şemaları oluşturması önerilir: riskin ortadan kaldırılması; daha az riskli olanla değiştirme; riskin kaynağında kontrol edilmesi; çalışanlar ve ilgililer için ek bilgilendirme veya talimatlar hazırlama, yeterli denetim sağlama gerektiğinde kişisel koruyucu malzeme sağlamadır.

Başka bir örnekte OHSAS 18001 belgesi alan su ve kanalizasyon idaresinde yapılan risk analizinde katlanılmaz risk ve önemli risk alanları daha fazla ortaya çıkmıştır. Çünkü buralarda emek yoğun ve ağır iş makineleriyle çalışma daha yoğun olmaktadır.

b. Yasal Şartlar

Kuruluş yasada uygulanması zorunlu olan İSG şartlarını belirlemek ve bunlara ulaşmak için bir prosedür oluşturur ve bunun sürdürür. Bu bilgiler güncel tutulur. Ayrıca kuruluştaki çalışanlara ve diğer ilgili kişilere bu bilgiler iletilir. Burada amaç, bilincin artırılması ve yasal sorumlulukların anlaşılmasıdır.

c. Hedefler ve Programlar

Kuruluş, içerisindeki her bir ilgili fonksiyon ve seviyede doküman- te edilmiş İSG hedefleri oluşturulur ve sürdürülür. Hedefler pratik olan durumlarda ölçülebilir büyüklüklerle ifade edilir ve İSG politikası ile tutarlı hale getirilir.

Buraya yaralanma ve sağlığın bozulmasının önlenmesi, uygulanabilir yasal şartlara ve kuruluşun taahhüt ettiği diğer şartlara uygunluk ve sürekli iyileştirme taahhüdü dâhil edilir.

Hedeflere ulaşmada bir program oluşturulur, uygulanır ve sürdürülür.

iii. Uygulama

Uygulama aşaması kaynaklar, görevler, sorumluluk, hesap verme ve yetki gibi maddelerden oluşmaktadır.

Selçuklu Belediyesi iç yönetmeliği ve uygulama yönergesi yayınlanmıştır. OHSAS 18001 iç yönetmeliğinde İSG Kurulu, Çalışma Grubu, İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi, İşyeri Hemşiresi, İSG Birim Temsilcisinin görevleri ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Ayrıca yönetmelikte bir hükümle, yönetmelik çalışanlara imza-

latılmakta, özlük dosyasında saklanmakta ve Belediye adına iş yapan tedarikçi firmalar kendi çalışanları için bu yönetmelikte belirlenen kural ve tedbirleri almakla yükümlü kılınmaktadır.

Uygulama Yönergesinde belediyedeki iş kazası ve meslek hastalıkları riskleri beyaz yakalılar ve mavi yakalılar için ayrı ayrı müdürlükler²³ itibariyle düzenlenmiştir.

a. Kaynaklar, Görevler, Sorumluluk, Hesap Verme ve Yetki

İSG risklerini etkileyen faaliyetleri, süreçleri sevkedilen personelin yükümlülükleri ve yetkileri belirlenir ve yazılı hale getirilir.

İSG nihai sorumluluğu üst yönetime aittir. Üst yönetim İSG kurulması, uygulanması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için gereken kaynakları sağlar ve İSG yönetimini kolaylaştırmada görevleri, sorumlulukları ve hesap verme durumlarını belirler; bunları doküman haline getirir ve duyurur²⁴ Yine üst yönetimden bir yetkili İSG'de özel sorumluluk alır.

b. Çalışanların Eğitim, Bilinç ve Yeterliliği

İSG'yi etkileyecek personelin uygun eğitim, tecrübe ve bilince sahip olması gerekir. kuruluştaki eğitimler verilmeli, bu ihtiyacı karşılamak için gerekli tedbirler alınmalı, alınan eğitimin etkinliği değerlendirilmeli ve bu-

nunla ilgili kayıtlar tutulmalıdır.

Eğitimden tüm çalışanlar yararlanır. Eğitimler ilk yardım, yangından korunma ve önleme, kimyasalların ve gazların kullanımı gibi herkese yönelik olabilir. Ya da kaza değerlendirme, tehlikeli ve zararlı maddelerin yönetimi, uyarı işaretleri ve paydaş bilgilendirme şeklinde sisteme yönelik eğitim faaliyetleridir. Yapılan işlere yönelik olarak el ile yük kaldırma teknikleri, dogalgaz türü özel eğitim olabilir.

Risk tayin prosesi sonrası düzenleyici ve önleyici faaliyetler izlenir. Yine bu süreçte tehlikenin yapısı, riskin büyüklüğü, normal işlerde değişiklik ve hammadde ve kimyasallarda değişime bağlı olarak gözden geçirme uygulanır.

²³Mali hizmetler, hukuk işleri, insan kaynakları, fen işleri ve diğer tüm müdürlükler veya şefliklerdeki personel ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bunların karşılaşacakları riskler ve tehlikeler belirtilmiş ve önlem için kişisel koruyucu kullanımı maddeler halinde sıralanmıştır.

²⁴TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

c. İletişim, Katılım ve Danışma

Kuruluşta çalışanlar diğer kişilerle iletişimi sağlayan prosedürler bulunur. Bunlar açık ve etkin olarak her kesime duyurulur.

Yine çalışanların tehlike tanımlaması, risk değerlendirmesi ve kontrollerin belirlenmesine katılımı, olay araştırmasına katılımı, İSG politikaları ve hedeflerinin geliştirilmesine ve gözden geçirilmesine katılım sağlar. Ayrıca kuruluş İSG konularında, kuruluş dışındaki ilgili kurum ve kişilere danışılır.

Sözkonusu belediye Çevre Kalite Belgesi (TSE-ISO-EN 14000) sahibi de olduğundan ISO-14000 ve OHSAS 18001 kalite-çevre-iş sağlığı öneri formu ortak olarak düzenlenmiştir.

d. Dokümantasyon oluşturma

İSG yönetim sisteminin işletilmesinde önemi bulunan tüm dokümanlar ve bilgi içeren veriler belirlenir ve kontrol edilir. Bunlar yazılı veya elektronik ortamda olabilir. Kuruluşa kayıt sisteminin kimler tarafından yapılacağı, onaylanacağı ve verileri kontrol için prosedürlerin oluşturulması belirtilir.

e. İşletme Kontrolü

İşletme kontrollerini oluşturulması İSG politika-sının uygulanması, hedeflere ulaşma ve yasal şartlara uyulmakta gerekli olan kontrol ve tedbirlerin etkili biçimde uygulanmasını sağlayacak düzenlemelerin oluşturulması ve sürdürülmesini kapsar.

Tehlikeli görevler, tehlikeli malzemeler, vinçler, ağır vasıtalar gibi kontrollerin yapılması buna örnek gösterilebilir.

f. Acil Durum Hazırlığı

Kuruluşta potansiyel acil durumlar tanımlanır ve bunların ortaya çıkmasından sonra acil durum hazırlıkları, bu durumlarda kullanılacak planlar ve prosedürler gözden geçirilir. Bununla ilgili programlı tatbikatların yapılması, dışarıdan yardım alınması, bu planların işlerliğinin test edilmesi, ekipmanların kontrolü ve aksaklıkların belirlenmesi gerekir.

OHSAS 18001 belgesi alan Belediye acil durum planlaması, acil durum prosedürü, yangın talimatı ve tatbikata talimatı yayınlamıştır.

iv. İşleyişle İlgili Kontrol ve Düzenleyici Faaliyetler

İSG yönetim sisteminin işleyişini kontrol etmek ve aksayan taraflarını düzenlemek amacıyla performans ölçümü ve izlemesi, uygunluğun değerlendirilmesi, kazalar ve hastalıkların analizi, bunlar için önleyici faaliyetler, kayıtların kontrolü, tetkikler ve yönetimin gözden geçirilmesi üzerinde durulur.²⁵

- a. Performans Ölçümü ve İzleme
- b. Kaza/Hastalık Analizleri
- c. Kayıtların Kontrolü
- d. Tetkikler
- e. Yönetimin Gözden Geçirilmesi

DEĞERLENDİRME

İş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle çalışan, işveren ve ulusal ekonomi açısından kayıp ciddi boyutlara ulaşmaktadır. Bu kayıpların azaltılması işletme ve toplumsal verimliliğe önemli katkı sağlayacağı gibi çalışanların motivasyonu, işe bağlılığı, kurumun imajının iyileşmesi gibi pek çok kazancı beraberinde getirir.

²⁵ TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi.

Çalışan ve işveren için faydalarının yanında devlet için de bu sistem teftişlerde kolaylık sağlamaktadır.

İşyerlerinin daha güvenli hale getirilmesi halinde iş kazaları ve meslek hastalıkları azalmaktadır. Bu nedenle binaların projelendirilmesi, yapımı ve kullanımında konuya dikkat edilmesi gerekir.

Ülkemizde iş kazası ve meslek hastalıklarının yüksek olması denetim yetersizliği, küçük işletmelerin sorunları, kayıt dışılık gibi sorunların yanı sıra İSG kültürü eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Yerel yönetimlerin (işyerlerinin çoğunlukla belediye sınırları içinde olmasından dolayı özellikle beledi-

yelerin) İSG olan ilişkisi üç başlıkta toplanabilir: işveren olmalarından dolayı İş Kanunu'nun İSG hükümleri, yasalarla görev olarak verilen konularda İSG ve toplumda öncü rol oynamalarıdır. İşveren olarak yerel yönetimler, 4857 sayılı İş Kanunu'daki hükümlere uymak zorundadır. TS (OHSAS) 18001 sistemi yerel yönetimlerde yaygın hale getirildiğinde İSG açısından büyük bir adım atılmış olacaktır. Belediye Kanunu, İmar Kanunu, İşyeri Açma Yönetmeliği başta olmak üzere mevzuatta belirtilen görevleri arasında İSG'yi ilgilendiren önemli hükümler bulunmaktadır.

Kaynakça

- Alpman, H. Tülay. Japonya'da İş Sağlığı ve Güvenliği Faaliyetleri Sıfır Kaza Kampanyası ve Tehlike Tahmin Eğitimi (TTE)". İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi. Yıl:8 Sayı: 39. Ağustos-Eylül. 2008.
- Aygün, Ramazan. "İş Kazalarında durum ve değerlendirme". Halk Sağlığı İle İlgili Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar. Ankara Tabip Odası. Ankara, 2009. Yayına hazırlayan: Dilek Aslan. s. 212-216.
- Çağlayan, Çiğdem; Etiler, Nilay. Türkiye'de Kadın İşçilerin Mesleki Sağlık. Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi. Temmuz-Ağustos-Eylül 2009. s. 26)
- Piyal, Bülent. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Sorunu. Belediye-İş Sendikası yayını. Ankara, 2009. Selçuklu Belediyesi TS 18001, 14001 ve ISO 9001 uygulamaları.
- Şardan, Serdar H. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Oluşumlar Risk Değerlendirmesi ve OHSAS 18001. Ankara, 2005. Çimento Müstahsil-leri İşverenleri Sendikası yayını.
- TİSK. "İşyeri ve Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri Mevzuatı Açısından İşveren Yükümlülükleri" Semineri. 17 Aralık 200. İstanbul. TİSK yayını no: 304. 2010.
- TSE. TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi. Tarihsiz.
- Uşan, Fatih. Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları. Seçkin yayınları, Ankara, 2009.
- www.tuik.org.tr
- Yılmaz, Fatih. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri ve Örgütlenmesi: Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin Eleştirel Bir Değerlendirmesi. Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. 11 S:2/2010.

**Yrd.Doç.Dr.
Serap FIRAT**

Ahi Evran Üniversitesi İ.İ.B.F

Yurt dışında oldukça yaygın kullanılan kent kart uygulamaları, yavaş yavaş da olsa Türkiye’de de uygulanmaya başlandı. Bugün büyük illerimizin birçoğunda, belli bir belediye alanı ile tanımlanmış, kent kartları kullanılmaktadır. Yurt dışında “city card” olarak anılan ve belirli bir limite sahip olan bu kartlar ile otobüs, metro gibi toplu taşıma araçlarından yararlanılabiliyor, şehirdeki müzeler ücretsiz gezilebiliyor, lokanta ya da çeşitli mağazalardan indirimli alışveriş yapılabilir.

BELEDİYELERDE KENT KART KULLANIMI UYGULAMALARI

1. KAMUDA KREDİ KARTI UYGULAMALARI

4962 sayılı Kanun’la 6183 sayılı Yasa’ya yapılan ek uyarınca, kamu kurumlarına, “Banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle tahsil yapma” yetkisi tanındığından; bu madde çerçevesinde pek çok belediye tarafından vergi, harç vb borçların tahsilinde kullanılan ve kimi özel indirim, kolaylık, promosyon gibi uygulamaları içeren “kent kartları” uygulamaya konmuştur.

Bilindiği üzere, Devlet, İl Özel İdareleri ve Belediyelerce 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında olan amme alacaklarının tahsilatının 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerekmektedir. Kanun’un 41’inci maddesinde, kamunun alışkın olduğu ödeme şekillerinin dışında olan “Hususi ödeme şekilleri” ele alınmaktadır. Bu maddeye daha sonra, çağa damgasını vuran bazı liberal politikalar çerçevesinde, “banka kartları” kullanımı da eklenmiştir. Yürürlük tarihi 07.08.2003 olan 4962 sayılı Kanun’un 2/a maddesiyle eklenen bu bent, 41’inci maddeye 5’inci fıkra olarak eklenmiştir. Buna göre madde nin son fıkrası,

“5. Banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle, yapılmasını düzenlemeye yetkilidir” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu madde çerçevesinde pek çok belediye tarafından vergi, harç vb borçların tahsilinde kullanılan ve kimi özel indirim, kolaylık, promosyon gibi uygulamaları içeren “kent kartları” uygulamaya konmuştur. Yurt dışında oldukça yaygın olan kent kart uygulamaları yavaş yavaş da olsa Türkiye’de de uygulanmaya başlandı.

2. KENT KART UYGULAMA ÖRNEKLERİ¹

Bu sistemin öncüsü Kentkart ile İş Bankası oldu. Kentkart ile ilk defa işbirliğine giden İş Bankası, Türkiye’nin ilk banka kartı/kredi kartı ve Kentkart’ını bir araya getirerek Kocaeli Kredili Kentkart’ı çıkardı.

¹ EKONOMİST - Tarih 27/07/2008

TEB'in çıkardığı TEB Bonus İzmir Card ise bir kente özel çıkarılmış ilk kredi kartı.

Ancak yurt dışındaki örneklerle, temelde düşünce aynı gibi görünse de, bu kartlar, kredi kartı özelliği nedeniyle yurt dışındaki örneklerinden daha farklı bir kullanıma sahip.

Finansbank'ın ise Beşiktaş sınırları içinde kullanılmak üzere çıkardığı BeKart ürünü bulunuyor.

Öte yandan Garanti Bankası'nın mevcut Bonus Trink kredi kartı da toplu ulaşım sistemlerinde kullanılabilen bir kredi kartı, niteliğinde.

Türk bankaları, yeni ürünler yaratmak ya da dünyada oldukça popüler olan ürünleri daha da geliştirerek Türkiye pazarına adapte etme konusunda, oldukça usta. Yabancılar da bunun farkında ve bu nedenle 'inovasyoncu (yenilikçi) Türk bankaları' tanımlamasını yapıyor.

Bu anlamda bankaların son dönemde ağırlık vermeye başladığı ürünlerden biri de Avrupa'nın birçok ülkesinde ağırlıklı turistlere yönelik olarak yıllardır başarıyla uygulanan kent kart sistemi. Yurt dışında "city card" olarak anılan ve belirli bir limite sahip olan bu kartlar ile otobüs, metro gibi toplu taşıma araçlarından yararlanılabiliyor, şehirdeki müzeler ücretsiz gezilebiliyor, restaurant ya da çeşitli mağazalardan indirimli alışveriş yapılabiliyor. Türkiye'de de buna benzer bir sistem uygulanmaya başlandı.

Bu anlamda odaklanılan ilk alan da ulaşım oldu. Türkiye'de aslında bilet, sıra derdine son vermek üzere uygulanmaya başlanan bu kartların öncüsü ise Kentkart. Kentkart, 1998 yılında akıllı kart teknolojileri üzerinde çalışmalar yapmak amacıyla kuruldu. Şirketin ilk projesi ise Mart 1999'da uygulanmaya başlanan İzmir Kentkart uygulaması.

2.1. İlk uygulamalar

Kocaeli'nde Bankalar arasında sistemi ilk uygulayan İş Bankası'nın başlattığı Kocaeli Kredili Kentkart uygulaması kapsamında, cari hesaba veya Maximum Kart'a bağlı olarak satışı gerçekleştirilen akıllı kartlar, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne ait toplu taşıma araçlarında ve tesislerde ödeme aracı olarak kullanılıyor.

Bankaların son dönemde ağırlık vermeye başladığı ürünlerden biri de Avrupa'nın birçok ülkesinde ağırlıklı turistlere yönelik olarak yıllardır başarıyla uygulanan kent kart sistemi. Yurt dışında "city card" olarak anılan ve belirli bir limite sahip olan bu kartlar ile otobüs, metro gibi toplu taşıma araçlarından yararlanılabiliyor, şehirdeki müzeler ücretsiz gezilebiliyor, restaurant ya da çeşitli mağazalardan indirimli alışveriş yapılabiliyor. Türkiye'de de buna benzer bir sistem uygulanmaya başlandı.

Kocaeli Belediye Otobüsleri ve Gebze Halk Otobüsleri ile birlikte belediyeye ait kültür sarayı, Kocaeli Fuarı, buz pateni sahası ve buralarda bulunan restoranlarda da ödeme aracı olarak kullanılabiliyor.

Kredi kartı özelliği taşımayan bu üründen, İş Bankası'nda kredi kartı veya cari hesabı açtırarak herkes alabiliyor. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sınırları genelinde Şubat 2008'den itibaren uygulamaya konulan kart, İş Bankası şubelerinden alınabiliyor.

En önemli özelliği, belediye hizmetlerinden yararlanma kolaylığı olan kartlar, kullanıcıya zaman tasarrufu da sağlıyor.

TEB'in çıkardığı TEB Bonus İzmir Card Türkiye'nin bir kente özel ilk kredi kartı. Yaklaşık bir yıl önce piyasaya sürülen TEB Bonus İzmir Card'ı kullanan sayısı ise 30 bin. İsteyen herkes bu karttan edinebiliyor.

Bonus Card'ların tüm özelliklerine sahip olan TEB Bonus İzmir Card ile Türkiye çapında yaygın yüzbinlerce işyerinde taksitli alışveriş yapılabiliyor ve Bonus kazanılabiliyor. İzmir'de ise birçok restoran, cafe, giyim mağazası ve farklı sosyal alanlarda yüzde 1 ile yüzde 30 arasında değişen oranlarda özel indirimlerden yararlanılabiliyor.

TEB Bonus İzmir Card ile İzmirli'lerin kredi kartı harcamalarından elde edilen komisyonun belli bir bölümü, kredi kartı kullanıcılarına hiç bir ek maliyet getirmeden, İzmir için yapılacak sosyal sorumluluk projelerine aktarılıyor.

Örneğin kullanıcılardan hiçbir kesinti olmadan İzmir Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı'na aktararak çocuklar için eğitim, sağlık ve spor alanında özel olarak geliştirilecek projelerde kullanılıyor. Bu kapsamda bugüne kadar ilköğretim çağındaki 10 bin 500 İzmirli çocuğa göz taraması yapıldı.

2.2.Semte özel kart

Finansbank henüz bir kent kart çıkarmamış olsa da bankanın Beşiktaş Belediyesi sınırları içinde yaşayan, çalışan müşterilere yönelik BeKart Kredi Kartı bulunuyor. İstanbul Beşiktaş İlçe Belediyesi ile işbirliği çerçevesinde geliştirilen bu kredi kartından hali hazırda 17 bin kişiye verildi.

CardFinans'ın tüm avantajlarından yararlanılabildiği BeKart ile otelden restoranta giyimden sağlık sektörüne kadar birçok anlaşmalı yerlerden indirimli yararlanılabiliyor. Bekart üzerinden yapılan harcamaların belirli bir bölümü banka tarafından müşteriye hiçbir ek yük getirmeden Beşiktaş Belediye'sine bağış olarak aktarılıyor.

2.3.Temassız Ödeme Kartı

Garanti Bankası'nın çıkardığı temassız ödeme kartı Bonus Trink ise ulaşım, restaurant, sinema gibi alanlarda 35 TL'ye kadar ödemelerde kullanılabiliyor.

Bir kent kart özelliği taşımasa da bir yıldan uzun bir süredir Samsun ve Çanakkale'de belediye otobüslerinde kullanılabiliyor.

Samsun'daki uygulama da çok kısa bir sürede yaygınlaştı ve benimsendi. Tüm otobüslerde geçen SAMKART'ın normal kart, kredili kart ve indirimli kart seçenekleri var.

Normal kart genel kullanıcıya açık ve en yaygın olan türü. Kredili olanı Garanti Bankası ile Büyükşehir

Belediyesi'nin ortak bir çalışması. İndirimli kartta ise indirim hakkı olan (öğrenci, öğretmen, yaşlı, sakat, gazi, belediye çalışanı gibi) kişilerin alabildiği ve üzerinde kendi fotoğrafının yer aldığı bir kart.

Kağıt bilete göre çeşitli promosyon indirimleri olan kartın avantajlı tarifeleri de var.²

Samsun'daki uygulamayı gerçekleştiren firmanın, Samsun dışında Çorum ve Erzurum ve Tekirdağ'da da uygulamalar yaptığı bildirilmekte.

Otobüsler ile ilgili bu uygulamaların aynısının raylı sistemde de kurulması mümkün. Kart uygulamasının, deniz ulaşımında, Diyarbakır'da ve Ayvalık'ta da kullanılabilmesi söz konusu.

Muğla da toplu taşımacılıkta kentkart ve akıllı bilet uygulaması başlatan kentlerden biri.³

Türkiye'de kartlı sistemlerin ulaşımında kullanıldığı İzmir, Manisa, Adana, Denizli, Kocaeli, Çanakkale, Bandırma, Gebze, Bursa, Kayseri, Eskişehir ve Balıkesir gibi şehirlere, Antalya da 'şehir kartı'yla katıldı. Kentteki uygulamada, temassız kartlarla ödeme sistemlerinin ulaşım dışında, gazete, ekmek alımı, müze-ye girişte de kullanılacağını belirtilmekte.⁴

3. KENT-KART SİSTEMİNİN FAYDALARI

3.1.Yolcular Açısından

Yolculuklar için sürekli bozuk para bulundurma gereksinimine son vermesi,

Güvenlik açısından kartların belirlenen süre içerisinde ardi ardına okutulamaması,

Para alışverişi olmadığı için zaman tasarrufu sağlanması,

Normal bilet sistemine göre daha ekonomik olması ve aile bütçesine katkı sağlaması,

Yolculara tüm yolculuklarda tek bir kart ile ulaşım kolaylığı sağlaması,

Tek kart ile çoklu binişlerin kolaylıkla yapılabilmesi,

² www.akillibilet.com veya www.samkart.com sitelerinden bilgi edinilebilir.

³ <http://www.mugla-bld.gov.tr/haberler/haberler2008expanded.html>

⁴ <http://www.mimdap.org/w/?p=1297>

Yolcuların en kısa sürede ulaşımını sağlamak amacıyla, sistemden gelen raporlar doğrultusunda gerekli güzergahlarda düzenlemeler yapılarak yolcu memnuniyeti sağlanması,

Kartın kaybedilmesi halinde numarasının kentkart ofisine bildirilmesi durumunda kullanıma kapatılması ve içindeki dolumun iade edilebilmesi imkanını sağlar.

3.2.İşletmeciler Açısından

Biletli sistemlerde ortaya çıkan, bilet basma, sayma, depolama gibi işlerin ortadan kaldırılması,

İşletmelere günlük istatistiksel raporlar doğrultusunda hat planlamalarında kolaylıklar sağlanması.

Araçta yolculuk bedelinin tahsilinin ortadan kaldırılması ile şoförün sadece trafiğe konsantrasyonunun sağlanması,

Tahsilatların hızlı yapılması sayesinde yakıt tasarrufunun sağlanması,

Personel tasarrufu sayesinde maliyetlerin düşürülmesi,

Validatörlerinin sesli ve görsel olarak mesaj verme özellikleri sayesinde, otobüs işletmelerine veya araç sahiplerine ekstra gelir sağlanması,

Araç takip sistemi ile zamanında duraktan kalkmayan veya vaktinden önce duraktan ayrılan, hız sınırlarını aşan, güzergahının dışına çıkan araçların tespit edilmesi ve işletmelerin yönetsel çözümler getirmesine olanak sağlaması gibi avantajları vardır.

3.3.Merkezi yönetim Açısından

Trafik planlaması için istatistiksel veri sağlar,

Daha düzenli bir ulaşım planı çizilmesine olanak tanır,

Para alışverişini ortadan kaldırarak durakta araç bekleyiş süresini kısaltır, şehir trafiğinde hissedilir ölçüde akışkanlık sağlar,

Yolcular otobüse binişlerinde kartlarına yüklenmiş değerlerden düşülen miktarda elektronik ödeme yaparlar,

Tüm binış bilgileri GPRS bağlantısı ile işletme ön sunucusuna gönderilir.

Satış bayilerinin kartlara yüklediği kredi ve kart yükleme bilgiler kredi ön sunucusuna gönderilir.

İşletme ön sunucusu ve kredilendirme ön sunucusundaki dolum ve binış bilgileri gün sonunda karşılıklı olarak birbirini kontrol eder.

Ertesi gün işletmecilerin binış bilgilerine göre hak edişleri anlaşma yapılan banka aracılığı ile hesaplarına otomatik olarak transfer edilir.

Kentkart Sistemi, yazılımı ve cihazları Türk Mühendisleri tarafından tamamen Türk teknolojisi ile geliştirilmiş tüm Türkiye ve Dünya geneline hizmet verebilecek merkezi bir alt yapıya sahiptir. Bu alt yapı sunucu donanımı, ağ alt yapısı, veri tabanları ile ilgili yazılımlardan oluşmaktadır.

Türkiye’de kartlı sistemlerin ulaşımında kullanıldığı İzmir, Manisa, Adana, Denizli, Kocaeli, Çanakkale, Bandırma, Gebze, Bursa, Kayseri, Eskişehir ve Balıkesir gibi şehirlere, Antalya da ‘şehir kartı’yla katıldı. Kentteki uygulamada, temassız kartlarla ödeme sistemlerinin ulaşım dışında, gazete, ekmek alımı, müzeye girişte de kullanılacağını belirtilmekte.

Prof.Dr. Nuri TORTOP

BELEDİYELER VE DİĞER YEREL YÖNETİMLER TEKNİK GELİŞMELERİ İZLEMELİDİRLER

Çağımızdaki hızlı gelişmeler ve değişimler geleceğe dönük çok isabetli tahminler ve uygulama planları yapmayı, nitelikli, kaliteli yaşam koşullarını gerçekleştirmek yönünden, zorunlu kılmaktadır. Böyle bir çalışma ve değerlendirme yönteminin yürürlüğe konulmaması halkın katlanmakta güçlük çekeceği önemli sorunlar yaratmaktadır. Yönetim, hizmetlerin yürütülmesi sırasında da, bazı kuruluşların günün koşullarına yanıt vermediği sorunu ile karşılaşabilir. Hızlı gelişen dünyamızda, kullanılan yöntemler ve araçlar değişmektedir. Yönetimin tüm yeniliklerden yararlanması, gerekirse örgütlerin kuruluşlarında değişiklikler yapması ve yeni gelişmelere göre, yeni örgütler kurması gerekebilir. Bu konular, kamu yönetiminde yeniden yapılanma sorununu, toplam kaliteli yönetimi gerçekleştirme yönünden, zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizin nüfusu tüm dünyada görülen nüfus artışına paralel olarak, giderek artmakta ve katlanmaktadır. Geçen yüzyılda bir milyar olan dünya nüfusu günümüzde altı milyarı geçmiştir. Türkiye, 1930 yıllarında on beş milyon civarı nüfusa sahip iken, günümüzde hızlı bir artış göstererek son nüfus sayımı sonuçlarına göre yetmiş milyonun üzerine çıkmıştır. Son yıllarda, Türkiye’de belediye sayılarının çokluğundan yakınılmış ve bunların sayılarının azaltılması, belediye kurulması istenen köylerde en az 5.000 (beş bin) nüfus aranması koşulu önerilmiştir. 13 Temmuz 2005 günü resmi gazetede yayınlanan 5393 Sayılı yeni Belediye Kanunu’nun 4’üncü maddesinde: ‘Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur’ denilmektedir. Bunda güdülen gerçek amaç, yine kaliteli yönetimi gerçekleştirmeye yöneliktir. Batı ülkelerinde de, belediyelerin birleştirilmesi yoluna gidilerek belediye sayıları azaltılmıştır. Almanya bu yöntemle belediye sayısını üçte bire indirmiştir. Benzer uygulama Hollanda ve İsveç’te de gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamalarda zora başvurulmamış, birleşmeler özendirilmiştir. Çünkü birleşme sayesinde, birleşen beldeler, daha iyi olanaklara kavuşmakta ve tasarruf sağlanmaktadır. Benzeri yararlar, itfaiye ve temizlik araçları satın alınmasında da sağlanabilir.

Bu incelememizde dünyanın sürekli bir gelişme içinde olduğu, nüfusun arttığı, bu gelişmelere paralel olarak yeni teknik gelişmelerin gerçekleştirildiği vurgulanmıştır. Yerel yönetimlerinde, bu gelişmeleri izlemeleri ve gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur. 5393 sayılı, yeni Belediye Kanunu ile eskiden 2 bin nüfusu geçen yerlerde belediye kurulması olanaklı iken, bu Kanun ile nüfusu 5 binden fazla olan yerlerde belediye kurulabileceği belirtilmiştir. Bu uygulama ile belediye sayıları azalmıştır. Konu ile ilgili olarak başka ülkelerden de örnekler verilmiştir.

Çeşitli ülkelerde zorlama olmaksızın uygulanan beldelerin birleştirilmesi konusu gerçekten kaliteli yönetim yönünden üzerinde durulmaya değer bir konudur. Bizde özellikle Bülent Ecevit Hükümetleri tarafından savunulan, Köy kent uygulaması da, bir tür köylerin birleşmesidir. Dağınık durumda ve birçok hizmetleri yerine getirme olanağı bulamayan köyler birleşerek birçok uygar hizmetlerden yararlanma olanağı bulacaklardır. Daha nitelikli okul ve öğretmenlere kavuşacaklardır ve diğer yapamadıkları birçok köylüye yararlı hizmetleri yapma olanağını bulacaklardır. Türkiye’de 35.000’den fazla tüzel kişiliğe sahip köy vardır. Yayla ve mezra gibi diğer yerleşme birimleri ile toplam yerleşme alanı 70.000’den fazladır. Köy kent uygulamasında başarı sağlanır ise önemli bir aşama kaydedilmiş olacaktır.

Ülkelerin nüfuslarının ve dünya nüfusunun artışından ayrı olarak şehirlerin nüfusu ülke nüfus artış oranlarından daha çok artmaktadır. Köylerden şehirlere akın buna neden olmaktadır. Bu durum yeni sorunlar doğurmaktadır. Bu konu ülkemiz yönünden büyük önem taşımaktadır. Ankara şehir merkezi, 1950 yılından sonra iki kez yıkıma uğramıştır. İki üç katlı olan binalar yıkılmış, dört veya beş kata çıkarılmış, daha sonra da bunlarda yıkılarak yedi, sekiz ve daha yüksek katlara çıkarılmıştır. Batı ülkelerinde böyle bir uygulama yoktur. Paris Şehrinin merkezi geçen yüzyıldan beri aynen korunmaktadır. Doğal olarak şehrin mevcut yapısını korumayarak yüksek yapılara geçmek, ulaşım, elektrik, su ve kanalizasyon gibi yetersizliklere ve sorunlara neden olmaktadır. Çankaya’dan Ulus ve dış kapiya giden bulvarın seçeneği yoktur. Newyork şehrinde apartmanlar arka arkayadır, her ikisinin önünden bulvarlar geçmektedir. 18 milyonluk şehirde trafik Ankara’dan daha iyi akmaktadır. Eskişehir yolu üzerinde inşaatlar yirmi, yirmi beş kilometre uzaklığa kadar uzamıştır. O yollara paralel yolların artırılması gerekir. İnşaatlar tamamlanınca, eğer gerekli önlemler alınmaz ise, büyük bir sorun yaşanabilir.

Kişisel yaşamımızda bile, daima ilgililerin görüş ve düşüncelerini almak, tepkilerini değerlendirmek, yararlı olduğu gibi, yönetimde de, başarı oranını artıran

ve nitelikli yönetimi gerçekleştirmeye yarayan bir yönetim biçimidir. Çağımızdaki demokratik rejim ve demokratik tutum ve davranış alanındaki gelişmeler, eğitim düzeyi ne olursa olsun tüm vatandaşların görüş ve katkılarından yararlanmayı ve bunları değerlendirmeyi öngörmektedir. Öte yandan çağımızda yönetime katılma, katılmalı yönetim büyük önem taşımaktadır. Çalışanların görüş ve düşüncelerine önem vermek, onlardan yararlanmak hizmetlerin daha çabuk ve nitelikli yürütülmesinde etken olmaktadır. Kararların doğru ve isabetli olması olasılıkları artmaktadır. Böyle bir yöntem ve davranış modeli demokrasinin ve demokratik yönetim biçiminin bir gereğidir. Yönetime katılma, yalnız görüş ve düşünce almak değildir. Aynı za-

manda, katılanların maddi ve manevi desteklerinden yararlanmaktadır. Böyle bir tutum ve uygulama yöntemi başarı şansımızı artırır ve uygulamalarımızda kolaylık sağlar. Yerel yönetimler yönünden, bu tür davranışlar ve uygulama yöntemleri daha büyük önem taşımaktadır. Vatandaşlar bu yöntem sayesinde, yerel düzeyde demokratik ölçütler çerçevesinde tartışmayı, yerel sorunlara çözüm bulma ve öneriler getirmeyi öğrenirler. Ulusal düzeydeki tartışma ve çözüm önerilerine, kavgâ ve kırıncı tartışmalar yapmadan uygar bir davranış modeli ile ulaşma yeteneklerini kazanırlar.

Yerel yönetimler demokratik terbiye kuruluşları olarak nitelendirilmektedir. Açıklığın, saydamlığın ve ahlâk kurallarının en çok geçerli olduğu kuruluşlar arasında yerel yönetimler bulunmaktadır. Yerel yönetimlerde açıklık kuralına ve vatandaşların oylarına büyük önem verilmiştir. Köy kuruluşlarında Köy Derneğinin bulunması, uygulamada etkin olmamakla beraber, köy işlerinin bir kısmının, tüm köy halkının katılımı ile kararlaştırılması, köylerde saydamlığa nedenli önem verildiğinin bir kanıtıdır. Belediyelerde, Belediye

meclis toplantılarının halka açık olması ve toplantılarda alınan kararların vatandaşlara, gerekli haberleşme araçları ile duyurulması, bir köyün belediye haline gelmesi için plebisit, halk oylaması yapılması, bu alanda kaliteli yönetim yönünden, gü-

Yerel yönetimlerle ilgili olarak, Anayasamızda yapılan düzenlemelerde de, yerel yönetimlerin yönetiminde kaliteyi artırmaya yönelik hükümler getirilmiştir.

zel ve olumlu örneklerdir. Bazı yönetici ve belediye başkanlarının halka açık görüşme günleri saptamaları, yönetimde kaliteyi artırmak yönünden olumlu gelişmelerdir.

Yerel yönetimlerle ilgili olarak, Anayasamızda yapılan düzenlemelerde de, yerel yönetimlerin yönetiminde kaliteyi artırmaya yönelik hükümler getirilmiştir.

Anayasamız, 127'nci maddesinde Yerel Yönetimleri, halkın yerel ve ortak gereksinmelerini karşılamak üzere kurulmuş ve karar organları Kanun'da belirtilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlamıştır. Yine aynı madde de seçimlerin beş yılda bir yapılması öngörülmüştür. Seçimlerle ilgili itirazların ve denetimin yargı yolu ile çözümleneceği belirtilmiştir.

Belediye başkanları yerel halk tarafından doğrudan doğruya tek turda seçilmektedir. Yalnız bu durum, eleştirilmektedir. Çünkü oyların dağılımı halinde çok az bir oy yüzdesi ile örneğin tüm oyların yüzde yirmisi ile bir aday oy çokluğu sağlayarak belediye başkanı seçilebilmektedir. Oysa bu gibi durumlarda, herhangi bir adayın kullanılan oyların yüzde elliden fazlasını alamaması halinde, ikinci bir tur yapmak ve bu tura en çok oy alan iki veya üç adayın katılımını sağlamak daha demokratik bir yöntemdir. Seçmenler ikinci turda birinci turda oy vermedikleri ve beldelerine daha iyi hizmet vereceğine inandıkları bir diğer adayı destekleme olanağını bulacaklardır. Belki de bu yeni turda, birinci turda üçüncü veya dördüncü sıralarda yer almış olan bir başkası belediye başkanı seçilebilecektir. Birçok batı ülkelerinde belediye başkanları, bizde 1961 yılından önceki sistemde olduğu gibi belediye meclisleri tarafından seçilmektedir. Belediye başkanının halk tarafından doğrudan doğruya seçildiği ülkelerde de belediye başkanlığı seçimleri Yunanistan'da olduğu gibi iki turlu yapılmaktadır. Gerçekten iki turlu belediye başkanlığı seçimlerinin ülkemiz yönünden yararlı olacağı kanısındayız. Halkın çoğunluğunun benimseyeceği bir adayın seçilmesi olanağı sağlanarak, daha iyi bir yönetim sistemi oluşturulabilir.

Atila TÜRKYILMAZ
ASKİ Genel Müdürlüğü
İç Denetçi

Vatandaşların su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri ilgili belediye veya su ve kanalizasyon idaresine su ve atık su aboneliği olması ile mümkün olmaktadır. İdareler “Tarifeler Yönetmeliği” ya da “Su Abonelik Sözleşmesi”ndeki maddeleri tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduklarından, kamu hizmetini kullananlarla, bu hizmetleri veren kamu kurumları arasında yargısal uyuşmazlıklar olabilecektir. Abonelik sözleşmeleri uyuşmazlıklarında idari ve adli yargı ile dava açma süreleri makalemizin ana konusunu oluşturmaktadır.

SU ABONELİK SÖZLEŞMELERİ UYUŞMAZLIKLARINDA İZLENECEK YÖNTEM İLE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEMELER (II)

Su ve kanalizasyon hizmetlerini yapmak veya yaptırmak belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında olup, vatandaşların su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri ilgili belediye veya su ve kanalizasyon idaresine su ve atık su aboneliği olması ile mümkün olmaktadır.

Abonelik sözleşmelerini idarenin sınırlı ve ticari kamu hizmetlerini yürütmek için abone ile yaptığı özel hukuk sözleşmeleri olarak da değerlendirebiliriz. İdareler “Tarifeler Yönetmeliği” ya da “Su Abonelik Sözleşmesi”ndeki maddeleri tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koymaktadırlar. Ancak 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da abonelik sözleşmeleri ile ilgili bir takım düzenlemeler yapılmış olması ve Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince tarifeler Yönetmeliğinin yeniden hazırlanması veya bundan sonra yapılacak düzenleme ve değişiklikler konusunda, bir de Sayıştay Başkanlığı’nın görüşlerinin alınmasının zorunlu hale getirilmesi, tüketici haklarının korunması açısından yeterli olmasa da olumlu bir gelişmedir. Ancak tüm bunlara rağmen kamu hizmetini kullananlarla, bu hizmetleri veren kamu kurumları arasında yargısal uyuşmazlıklar olabilecektir.

Su Abonelik Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında İzlenecek Yöntem İle Görevli ve Yetkili Mahkemeler (I) başlıklı makalemizin ikinci bölümü olan bu makalemizde; konu ile ilgili kısa bir bilgi verilerek, abonelik sözleşmeleri uyuşmazlıklarında idari ve adli yargı ile dava açma süreleri ele alınacaktır. Konumuz su abonelik sözleşmeleri hakkında olsa da, elektrik, doğalgaz vb. abonelik sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda izlenecek yöntem ile görevli ve yetkili mahkemelerin belirlenmesinde de ciddi farklılıklar olmadığını okuyucularımızın bilmesinde yarar bulunmaktadır.

1. GENEL BİLGİ

Belediyeler ve bağlı idareleri, su ve kanalizasyon hizmetlerini bir sözleşme ile yerine getirmektedir. Abonelik sözleşmelerinde genellikle “Su Abonelik Sözleşmesi”, “Su ve Atık Su Abonelik Sözleşmesi” başlıkları kullanılmaktadır.

Abone/abonelik/abonman sözleşmelerini; tekel durumunda olan kamu idarelerinin birden çok kişiye belirli veya belirsiz bir süre içerisinde mal veya hizmet temin etme görevini yerine getirme karşılığında, tüketicilerin belli bir bedeli peşin ya da dönemler halinde ödeme zorunluluğunda oldukları, ancak hizmetten yararlanan kişi veya kişilerin sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine ancak katılımının söz konusu olduğu tip sözleşmeler olarak tarif edebiliriz.

Abonelik sözleşmelerini idarenin sınaî ve ticari kamu hizmetlerini yürütmek için abone ile yaptığı özel hukuk sözleşmeleri olarak da değerlendirebiliriz.

İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlediği, uyguladığı tasarruflar, düzenleyici işlemler ve yürürlüğe koyduğu yönetmelikler ile yönergelere ait uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yeri idari yargıdır. İdarenin abonelik sözleşmelerini uygulamaya yönelik idari nitelikte olmayan uyuşmazlıklar ile idarenin sözleşme dışı haksız fiil gibi eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümü ise özel hukuk hükümlerine tabidir ve adli yargıda/genel mahkemelerde çözülür. Ancak 4822 sayılı Kanun'la değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre tüketici olanlar parasal sınırlar çerçevesinde Tüketici Hakem Heyeti Başkanlıkları ile Tüketici Mahkemelerinde, tüketici olmayanlar ise sulh veya asliye hukuk mahkemelerinde haklarını aramaları gerekmektedir.

Türk Ticaret Kanunu, Ticaret Mahkemesi yetki alanına giren davaları "ticari dava" olarak nitelemiş ve bunları dört grup halinde sıralamıştır. Kural olarak Asliye Hukuk ve Sulh Hukuk Mahkemeleri, dava olunan şeyin değerine göre ticari davalara da bakmakla görevlidir. Ancak bir yerde Asliye Ticaret Mahkemesi oluşturulmuş ise artık Türk Ticaret Kanunu'nun 4'üncü maddesinde sayılan davalara özel hükümler nazara alınarak Asliye Ticaret Mahkemesi'nde bakılacaktır. Ticaret mahkemeleri, asliye hukuk mahkemelerinin daireleri durumundadır, dolayısıyla asliye ticaret mahkemeleri olarak da adlandırılırlar.

Satıcılarla tüketiciler arasında çıkan uyuşmazlıkların yaygınlığı ile çözümünün uzmanlık gerektirmesi dikkate alınarak "Tüketici Mahkemeleri"nin kurulması öngörülmüş, tüketici mahkemelerinde dava açılmasını kolaylaştırmak için bu davaların vergi, resim ve harçtan muaf olmaları hükmüne bağlanmıştır. Ayrıca tüketici uyuşmazlıklarının çözümünde zaman kayıplarını önlemek, kolaylık ve ucuzluk sağlamak ve tüketici mahkemelerinin iş yükünü de hafifletmek amacıyla "Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri" kurulmuştur.

2. ABONELİK SÖZLEŞMELERİ UYUŞMAZLIKLARINDA İDARİ YARGI VE DAVA AÇMA SÜRESİ

İdari yargı, idari makamların idare hukuku alanındaki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlendiği yargı koludur. Diğer bir ifadeyle idari yargı, devletin merkez ve taşra teşkilatına mensup organlar ile mahalli idareler ve kamu kurumlarının idari eylem ve işlemlerinden doğan hukukî uyuşmazlıkların karara bağlandığı yargı koludur.¹

İdari yargının çalışma usul ve esasları hakkında detayına girilmeden aşağıdaki bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

- Yazılı yargılama usulünün geçerli olduğu idari yargılama usulünde, tanık veya şahit dinlenmesi ya da ifade alınması şeklinde bir yöntem yoktur.²

- 2577 sayılı İdare Yargılama Usulü Kanunu'na (İYUK) göre; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından iptal davaları (İYUK md.2/1-a), idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel (ihlal edilmiş/bozulmuş) olanlar tarafından tam yargı davaları (İYUK md.2/1-b), kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar açılabilir (İYUK md.2/1-c). Çünkü idari

¹ Gözler Kemal, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, Eylül 2008, s. 790.

² Danıştay 8.D. E. 2003/3369, K. 2004/917, T. 25.02.2004

re hukuku ilkelerine göre yasal ya da diğer düzenleyici tasarruflarla idareye tanınan takdir yetkisi mutlak ve sınırsız olmayıp Anayasal ilke ve kurallarla da sınırlı bulunmaktadır.³ Takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri göz önünde tutulmadan kullanılması ise idari işlemin iptali sonucunu doğurur.⁴

• Anayasanın 125'inci maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiştir. İdarenin hukuki sorumluluğundan söz edebilmek için ortada bir zararın bulunması ve bunun idareye yüklenebilen işlem veya eylemden doğması yani zararlar idari faaliyet arasında illiyet bağı bulunması gerekmektedir. Ancak idarenin tazminat ödemekle yükümlü tutulabilmesi için bu genel şartların yanı sıra ilgililerin zarara uğramasına neden olan idari işlem veya eylemin hizmet kusuru oluşturması ya da kusursuz sorumluluk esasının uygulanmasına elverişli olması ve hizmet kusurunun varlığının, hizmetin kötü işlemesi geç işlemesi veya işlemesi sebebiyle şahıslara ve şahsi mülkiyete bir zarar verilmesi halinde bu zararın hizmet sahibi idarelerce tazmini gerekmektedir. İdareyi böyle bir zararın tazmini ile sorumlu tutabilmek için öncelikle ortada tazmini gereken bir zararın bulunması, zarar gören kişinin kendi kusurundan kaynaklanmaması, kamu görevlileri dışında idare ile hukuki bir ilişki içinde olmayan üçüncü kişilerin eylem sebebiyet vermemesi ve mücbir sebep bulunmaması halinde illiyet bağının kurulması sonucu idarenin sorumluluğundan bahsedebilmek mümkün olacaktır. İdare hukukunda tazmin borcunun başlıca şartlarından birisi de idari eylem ya da işlemde doğan bir zararın bulunması ve bu zararın para ile ölçülebilecek türden gerçekleşmesi veya gerçekleşeceğinin kesinlikle anlaşılabilecek nitelikte olması gerektiridir. Kamu tüzel kişilerinin yerine getirmekle yük-

İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlediği, uyguladığı tasarruflar, düzenleyici işlemler ve yürürlüğe koyduğu yönetmelikler ile yönergelere ait uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yeri idari yargıdır.

kümlü oldukları kamu hizmetlerini gereği gibi yerine getirmemeleri hizmetin kusurlu işletildiğinin kabulünü gerektirir. Altyapı hizmetlerini yerine getirmekle görevli idare, üstlendiği kamu hizmetini gerektiği gibi yerine getirmek, hizmetin işleyişi ve yerine getirilişi sırasında gerekli teşkilatı kurmak, bireylerin can ve mal güvenliğini korunmasına yönelik her türlü araç ve olanağı hizmete hazır bulundurmak ve yine doğması olası bazı olayların önlenmesi ve anında bertaraf edilmesi için gerekli önlemleri almak zorundadır.⁵

• Kaçak su kullanması nedeniyle kaçak su cezası tahakkuk ettirilerek istenmesi, ortada taraflar arasında daha önceden belirlenmiş bir abonelik sözleşmesi bulunmaması, bu haliyle işlemin idarece kamu gücüne dayanılarak hazırlanmış ve tek taraflı olarak uygulanan bir idari işlem olduğunun kabulünü gerektirir.⁶

• Konuta yapı kullanma (iskan) izni olmadığı halde davalı idareler tarafından elektrik, su, kanalizasyon, doğalgaz, telefon hizmetlerinin götürülmesi durumlarında, iskan izni bulunmayan konutta yine idare tarafından sunulan hizmetlerden faydalanmak suretiyle ikamet eden davacının olay nedeniyle meydana gelen zarara katlanmasını beklemenin, kamu hizmetinin eksik yürütülmesi veya gereği gibi yürütülmemesi nedeniyle bireylerin uğradığı zararların idarece tazminin gerekeceğine ilişkin genel ilkeye aykırı düşeceği ortada olduğundan, davacının konutunda oluşan zararda davalı idarenin hizmet kusuru bulunmaktadır.⁷

• İptal davası, hukuka aykırı bir idari işlemin idare mahkemesi tarafından iptal edilmesini, yani geçmişe etkili olarak bütün hüküm ve sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına yönelik olan bir dava türüdür.⁸ İdari işlemlere örnek olarak atık su kullandığı gerekçesiyle bir şirketin bu konuda abonman sözleşmesi yapmaya davet edilmesini veya Tarifeler Yönetmeliğinde yer alan "tarife değişikçe teminatta

³ Danıştay 8.D. E. 1975/913, K. 1975/2879, T. 8.11.1975

⁴ Danıştay 5.D. E. 1975/3756, K. 1975/8053, T. 08.12.1975

⁵ Ankara 4. İ.M. E. 2007/1473, K. 2009/117, T. 30.01.2009

⁶ D. 8.D. E. 2004/1535, K. 2005/810, T. 22.02.2005

⁷ D. 8.D. E. 2007/4703, K. 2007/6951, T. 11.12.2007

⁸ Gözler Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, Eylül 2008, s. 803

meydana gelen fark aboneden tahsil olunur” hükmüne dayanarak aboneden teminat farkının istenmesini verebiliriz.

- İdarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı irade ile belirlediği su tarifesi ile bununla ilgili işlemlerin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 2/1-a maddesinde yer alan “İdari işlemler hakkında yetki, şekli, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları” kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.⁹

- Belediye iş makinesi ile şebeke veya kanal hattı yaparken yanlışlıkla özel kişinin veya kişilerin bahçe duvarını yıkabilir veya arızayı giderirken patlayan su borusundan çıkan sular özel kişinin evini doldurarak zarar verebilir ya da Belediyenin açtığı kanala düşüp zarar görebilir. Tüm bu durumlarda ortada idari bir işlem değil, idari bir eylem vardır. Bu kişilerin kendilerine verilen zararın bedelinin ödenmesi için belediyeye karşı idare mahkemesinde açtığı davalar “Tam Yargı” davalarıdır. Kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında idare ajanlarının eylemiyle meydana gelen zararların tazmini istemiyle idari yargıda dava açılabilir.¹⁰ Ancak idare tarafından ana kanalizasyon borusuna uygulanan tazyikli su nedeniyle davacının evinin pis su basması sonucu uğranılan zarar ile eylem arasındaki nedensellik yönünden idarenin sorumluluğunun belirlenmesi gerekir.¹¹

- Yağmur suyu toplama kanalı yapmak, su bas-kınına karşı önlem almak, herhangi bir yerde biriktirilen yağmur sularının kimseye zarar vermeyecek şekilde boşaltılmasını sağlamak gibi hususlar belediyeye yasa ile verilmiş olan kamu görevi içine girmekte olduğundan, belediyenin belirtilen görevlerini hiç yapmadığı veya noksan yaptığı belirtilerek tazminat istenmesi durumunda dava, hizmet kusurundan kaynaklanan tam yargı davası niteliği taşır.¹²

- Kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru ya

da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 2’nci maddesinde “idari dava türleri” arasında sayılan “idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası” kapsamında idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.¹³

- Tam yargı davası ile iptal davası arasında bazı benzerlikler ve farklılıklar vardır. Şöyle ki:

1. Her iki dava türüne de aynı yargılama yöntemi uygulanır.

2. İptal davasına yalnız tek yanlı idari işlemler konu olabilir. Tam yargı davalarına ise tek yanlı idari işlemler, idari eylemler ve hatta idari sözleşmeler konu olabilir.

3. İptal davası objektif niteliktedir. Tam yargı davası ise subjektif niteliktedir. Bu tür davalarda, davacı kendisinin bir subjektif hakkının ihlal edildiğini iddia eder ve idareye bir borç yükletilmesini talep eder.

4. İptal davası açabilmek için bir menfaatin ihlal edilmiş olması yeterlidir. Tam yargı davası açabilmek için ise, davacının kişisel haklarının doğrudan muhtel olması, yani ihlal edilmiş olması gerekir.

5. İptal davasının sonuçlarından yerine göre üçüncü kişiler de yararlanabilir. Oysa tam yargı davalarının sonuçlarından sadece ve sadece davanın tarafları yararlanır.¹⁴

- Dilekçeler ve savunmalar ile davalara ilişkin her türlü evrak, Danıştay veya ait olduğu mahkeme başkanlıklarına veya bunlara gönderilmek üzere idare veya vergi mahkemesi başkanlıklarına, idare veya vergi mahkemesi bulunmayan yerlerde asliye hukuk hakimliklerine veya yabancı memleketlerde Türk konsolosluklarına verilebilir (İYUK md.4).

- Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay’da ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür (İYUK md.7/1). Bu süreler; idari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başlar

⁹ Uyuşmazlık Mahkemesi. HB. E. 2007/526, K.2008/101, T. 07.04.2008

¹⁰ Danıştay 10.D. E. 1996/2383, K. 1997/4163, T. 06.11.1997

¹¹ Danıştay 8.D. E. 1996/2151, K. 1998/3975, T. 30.11.1998

¹² Yargıtay 4.HD. E. 2002/10676, K.2003/2179, T.05.03.2003

¹³ Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 2008/118, K. 2009/104, T. 04.05.2009

¹⁴ Gözler Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Eylül 2008, s. 813

(İYUK md.7/2-a). Adresleri belli olmayanlara özel kanunlarındaki hükümlere göre ilan yoluyla bildirim yapılan hallerde, özel kanununda aksine bir hüküm bulunmadıkça süre son ilan tarihini izleyen günden itibaren onbeş gün sonra işlemeye başlar (İYUK 7/3).

- Yükümlünün, hak ve menfaatinin ilgilendiren bir idari işlem tesis edildiğini işlemin ayrıntılarıyla açıklandığı yetkili makamlarca yapılacak yazılı bildirim dışında başka yollarla öğrenmiş olması üzerine açılan davada, usulüne uygun tebligat yapılmadıkça dava süresi işlemeye başlamaz.¹⁵ Dava açma süresi hak düşürücü bir süre olup, bu süre mücbir sebeplerle durmaz ve kesinleşir.¹⁶ Dolayısıyla dava açma süresi geçtikten sonra bir daha dava açılmaz. Dava açılması durumunda da reddedilir.

- Düzenleyici işlemlere karşı da dava (tüzük, yönetmelik) açma süresi altmış gündür. Süre iki değişik tarihten başlar. Bir kere süre düzenleyici işlemin Resmi Gazete’de yayımlandığı (veya mahalli yönetmeliklerde bir başka şekilde ilan edildiği) günü izleyen günden itibaren işlemeye başlar. (İYUK md.7/4). İkinci olarak, süre düzenleyici işlemin uygulanması üzerine, uygulama işlemiyle ilgiliye tebliğini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Yani düzenleyici işlemin yayınlanması üzerine dava açmayan kişi, bu işlemin kendisine uygulanması üzerine tekrar dava açma hakkını elde etmektedir.¹⁷ Ancak uygulama işlemi ile birlikte dava konusu edilen düzenleyici işlemin incelenebilmesi için uygulama işleminin tek başına dava konusu edilebilmesi yani kesin ve yürütülmesi zorunlu işlem niteliğinde olması gerekmektedir.¹⁸

- Tam yargı davasının açılabilmesi için idari işlemin yapılmış olması yetmez; uygulanmış olması da gerekir. İşlem uygulanmış ve zarar da doğmuş ise, il-

***Düzenleyici işlemin
(tüzük, yönetmelik)
yayınlanması üzerine dava
açmayan kişi, bu işlemin
kendisine uygulanması
üzerine tekrar dava açma
hakkını elde eder.***

gili kişinin hem iptal davası, hem de tam yargı davası açma hakkı vardır.¹⁹

- İlgililer, haklarında idari dava veya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler (İYUK md.10/1). Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, ko-

nusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler (İYUK md.10/2). Ancak; ilgililerin başvurusu üzerine tesis edilmiş bir işlemin varlığından söz edebilmek için başvuru dilekçesinin idareye ulaşmış olması gerekir.²⁰ İdarece kesin cevap verilmesi halinde (davanın süre aşımından reddi halinde) cevabın tebliğinden itibaren dava açma süresi yeniden işlemeye başlar.²¹

- İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvuruda, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur (İYUK md.11/1). Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır (İYUK md.11/2). İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır (İYUK md.11/3).

¹⁵ Danıştay 4.D. E. 1987/5041, K. 1987/4133, T. 28.12.1987

¹⁶ Danıştay 7.D. E. 1984/1081, K.1984/1385, T. 09.07.1984

¹⁷ Gözler Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Eylül 2008, Bursa, s. 810

¹⁸ Danıştay İDDK, E. 2006/106, K. 2006/127, T. 16.03.2006

¹⁹ Gözler Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Eylül 2008, Bursa, s. 816

²⁰ Danıştay 10.D. E. 1998/2266, K.1999/1789, T. 21.04.1999

²¹ Danıştay 7.D. E. 1988/964, K. 1991/3055, T. 12.12.1991

• İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi, ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11'inci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır. (İYUK md.12). İdari işlemlerden doğan zararlardan dolayı, kural olarak, icra tarihinden itibaren 60 gün içinde tam yargı davasının açılması gerekir.²²

• Çözümlemesi Danıştay, İdare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli ve askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde bu husustaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihinin Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir (İYUK md.9). İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava süresi içinde dava açılabilir (İYUK md.13/1). Görevli olmayan adli ve askeri yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz. (İYUK md.13/2)²³

İdare mahkemesince alınan iptal kararı gereğini yerine getirmeyen idarenin ağır hizmet kusuru ve tazmin sorumluluğu vardır ve kararın uygulanmaması görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur.

Ayrıca yargı kararının uygulanmamasında, ağır hizmet kusuru bulunan idarenin, davacının duyduğu acı ve üzüntünün kısmen de olsa giderilmesi amacıyla manevi tazminat ödemesi gerekir.

• Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiç bir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir. (İYUK md.28/1). Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına göre işlem tesis

edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde idare aleyhine Danıştay ve ilgili idari mahkemede maddi ve manevi tazminat davası açılabilir. (İYUK md.28/3). Mahkeme kararlarının otuz gün içinde kamu görevlilerince kasten yerine getirilmemesi halinde ilgili, idare aleyhine dava açabileceği gibi, kararı yerine getirmeyen kamu görevlisi aleyhine de tazminat davası açılabilir. (İYUK md.28/4). Tazminat ve vergi davalarında kararın idareye tebliğinden itibaren infazın gecikmesi sebebiyle idarece kanuni gecikme faizi ödenir. (İYUK md.28/6)

• İdare mahkemesince alınan iptal kararı gereğini yerine getirmeyen idarenin ağır hizmet kusuru ve tazmin sorumluluğu vardır.²⁴ İdare mahkemesi kararının uygulanmaması görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur.²⁵ Ayrıca yargı kararının uygulanmamasında, ağır hizmet kusuru bulunan idarenin, davacının duyduğu acı ve üzüntünün kısmen de olsa giderilmesi amacıyla manevi tazminat ödenmesi gerekir.²⁶ İdarenin mahkeme kararını uygulamaması halinde davacı bu yargı kararının infazını idareden genel zaman aşımı süresi olan on yıl içinde her zaman isteyebilir.²⁷ İptal veya yürütmenin durdurulması kararlarının yerine getirilmesi görevi, hukuka aykırı işlemi tesis eden idari mercilere aittir.²⁸ Bu nedenle; yargı kararının kesinleşmesinden itibaren otuz gün içinde mahkeme kararının gere-

²² Danıştay 5.D. E.1989/1317, K.1991/823, T. 02.05.1991

²³ Danıştay 8. D. E. 2000/3359, K. 2001/1915, T. 25.04.2001

²⁴ Danıştay 10.D. E. 1986/2368, K. 1988/2241, T. 19.12.1988

²⁵ Danıştay 2.D. E. 1988/2101, K.1990/209, T. 26.01.1990

²⁶ Danıştay 10.D. E. 2004/13990, K. 2007/739, T. 27.02.2007

²⁷ Danıştay 9.D. E. 1990/245, K. 1992/827, T. 17.03.1992

²⁸ Danıştay 6.D. E. 2004/831, K. 2007/453, T. 30.01.2007

ğini yerine getirmeyen idareye karşı, davacının, sonraki altmış gün içinde yargı kararına göre işlem yapılması nedeniyle, uğradığı zararın tazmini istemiyle dava açması gerekir.²⁹

- İdare mahkemeleri idarî yargı kolunun genel görevli ilk derece mahkemesidir. Kanunlarla başka yargı yerlerinin görev alanına bırakılmayan iptal ve tam yargı davalarına idare mahkemeleri bakar.³⁰

- Danıştay dava daireleri ile idare ve vergi mahkemelerinin nihai kararları, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştay'da temyiz edilebilir. (İYUK md.46/1). Özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde, Danıştay dava daireleri ile idare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarına karşı tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde Danıştay'da temyiz yoluna başvurulabilir. (İYUK md.46/2). Ancak idare ve vergi mahkemelerinin itiraz yolu açık olan kararları temyiz edilemez. (İYUK md.47). Ayrıca yürütmenin durdurulması istemi hakkında mahkemece verilen karar temyiz edilemez.³¹ İdare mahkemelerinden verilen kararların temyizden incelenmesini isteme hak ve yetkisi kural olarak, kararda taraf olarak gösterilen özel kişi veya idari makamlara aittir. Bunlar dışında kalan kişi ve makamlarca yapılan temyiz başvurusu incelenemez.³² Davada taraf olmayan ya da davaya katılma istemi kabul edilmeyen kişilerin yargı kararlarına karşı temyiz yoluna başvurma hakları bulunmamaktadır.³³

3. ABONELİK SÖZLEŞMELERİ UYUŞMAZLIKLARINDA ADLİ YARGI VE DAVA AÇMA SÜRELERİ

Adli yargı; anayasa, idari ve askeri yargı dışında kalan bütün yargı faaliyetini içeren yargı faaliyetidir. Adli yargıda “abonelik sözleşmeleri” Borçlar Kanunu kapsamında değerlendirildiğinden dava açma süreleri Borçlar Kanunu'na göre yapılacaktır. Tüketici Mahkemelelerinde dava açma sürelerinin ise 4077 sayılı THKK'da aksine bir düzenleme bulunmaması halinde Borçlar Kanunu'na göre değerlendirilmesi gerekmektedir.

Borçlar Kanunu'nda dava açma süreleri hakkında detaya girilmeden sadece zamanaşımı süreleri konusunda bilgi verilmeye çalışılmıştır. Borçlar Kanunu'nda zamanaşımı değişik borç ilişkilerine göre farklı süreler olarak belirlenmiştir.

3.1. Haksız Fillerden Doğan Borçlarda Zamanaşımı

Haksız fiil; bir kimsenin, ister bile bile (kasten), ister savsama (ihmal) yoluyla olsun, bir başkasını hukuka aykırı olarak zarara uğramasına neden olan eylemidir.

2560 sayılı Kanun'a tabi olan Su ve Kanalizasyon İdarelerinin gördüğü hizmet kamu hizmeti ise de, faaliyetini özel hukuk kuralları altında yapması itibarıyla Türk Ticaret Kanunu'nu 18/1'inci maddesi anlamında tacir sayılacağından ve tacir olan davalı ile davacı arasındaki haksız fiilden kaynaklanan (TTK'nın 3'üncü maddesi) davaya bakma adli yargının görevine girmektedir.³⁴

Kanalizasyon suyunun idarenin haksız eylemi sonucu davacının evinin içine akması nedeniyle evin ve eşyaların kirlendiği sabit olması ve mutlaka temizlenmesi gerekmesi durumunda, mahkemece temizlik için gereken süre ve rayiç bedel dikkate alınarak uygun bir işçilik bedelinin hüküm altına alınması gerekir. Kanalizasyon suyunun evi basması nedeniyle davacının konutunda güven içinde kalmasının engellendiği ve kişilik değerlerinin zarar gördüğü kabul edilmelidir. Davalı Su ve Kanalizasyon İdaresinin projede yaptığı hata nedeni ile davalı zarar gördüğüne göre, Su ve Kanalizasyon İdaresi meydana gelen zarardan sorumludur.³⁵

Haksız fiil nedeniyle işyerinin uğradığı zararın tazmini konusunda, işyerinin faaliyetini sürdürebilmesi için zorunlu giderlerden olan kira ve işçilik ücretlerinin, o işyerinin gelir kaybı hesaplanırken dikkate alınması gerekmektedir.³⁶

Abone edilen sayaç olmaksızın kaçak su kullanılması niteliği itibarıyla bir haksız eylemdir. 4077 sayı-

²⁹ Danıştay 6.D. E. 2004/831, K. 2007/453, T. 30.01.2007

³⁰ Gözler Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Eylül 2008, s. 791

³¹ Danıştay 7.D. E. 1994/853, K. 1994/1573, T. 31.03.1994

³² Danıştay 5.D. E. 1988/2122, K. 1988/2856, T. 06.12.1988

³³ Danıştay 8.D. E. 1991/715, K. 1991/997, T. 27.05.1991

³⁴ Yargıtay HGK. E. 1980/11-2721, K. 1983/823, T. 21.09.1983

³⁵ Yargıtay 4. HD. E. 2003/4537, K. 2003/10144, T. 17.09.2003

³⁶ Yargıtay 11. HD. E.2003/3005, K. 2003/9255, T. 13.10.2003

lı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un amacı tüketici konumundaki kişilerin sağlık, güvenlik ve ekonomik çıkarları yönünden korunmalarını amaç edinmiştir. Kanun'da tüketicinin taraf olduğu sözleşmelere ayrıntılı yer verilmiş ve yanıltılmasını önleyecek kurallar getirmiştir. Somut olayda ise taraflar arasında sözleşme ilişkisi dışında, kaçak olarak kullanılan su bedeli dava konusu edildiğine göre 4077 sayılı Yasa'nın uygulanacağından söz edilemez. Davacı Borçlar Kanunu'nun 41'inci maddesi uyarınca davalının haksız eylemine dayanıldığından, davanın genel hükümlere göre Asliye Hukuk Mahkemesinde bakılması gerekir.³⁷

Haksız fiillerden doğan borçlarda gerek maddi ve gerekse manevi tazminat davaları, zarar görenin zararı ve faalini öğrendiği tarihten itibaren bir yıl, her halükarda zarar verici fiil veya olayın gerçekleşmesinden itibaren on yıl geçtikten sonra zamanaşımına uğrar. Tazminat davaları, ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı süresi öngördüğü suç oluşturan bir fiilden doğuyorsa, bu durumda ceza kanunlarının öngördüğü daha uzun zaman aşımı süreleri tazminat davalarında da uygulanır. (BK m.60)³⁸ Zamanaşımı süresi dışında kalan konularda Borçlar Kanunu'nun zamanaşımına ilişkin genel hükümleri uygulanır. (BK m.125-140)

Yargıtay'a göre de kısa zamanaşımı süresinin işlemeye başlaması için zararın öğrenilmesi demek, zararın varlığı, niteliği ve esaslı unsurları hakkında dava açmaya, bu davayı objektif şekilde desteklemeye ve davanın gerekçelerini göstermeye elverişli, yeterli hak ve koşulların öğrenilmesi demektir... Haksız fiil devam ettiği sürece zamanaşımı süresi işlemeye başlamaz. Zira, bu durumda haksız fiilin etkileri devam etmekte ve zararın miktarı ortaya çıkmamaktadır. Haksız fiilin son bulunduğu andan itibaren zarar belli olur. Bu anda failde belli ise, kısa zamanaşımı süresi işlemeye başlar... Haksız fiil sona erdiği halde zarar devam etmekte ve sonuçları belirsiz bulunmakta ise kısa zamanaşımı süresi işleye başlamaz... Zarar ve fail belli olduğu halde, zarar gören kişi tazminat alacağının tamamını değil bir kısmını dava etmiş olabilir. Dava açılması zamanaşımını kesen bir sebeptir (BK. md.133/2). Ancak

dava, açılan tazminat miktarı için zamanaşımını keser. Zarar gören kişinin, dava dışı tuttuğu tazminat miktarı için zamanaşımı kesilmez, bununla ilgili olarak işler. Zarar gören davacının, bir kısım zararının tazmini için dava açıp, geri kalan kısım için haklarını saklı tutmuş olması, yani "fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmuş bulunması" saklı tutulan bu kısım için zamanaşımı süresinin işlemesini engellemez.³⁹

Borçlar Kanunu'nun 60'ncı maddesine göre uzun zamanaşımı süresi on yıldır. Bu süre kısa zamanaşımından farklı olarak zararın ve failin öğrenilmesiyle değil, olay tarihinden, yani haksız fiil tarihinden itibaren işler. Kısa zamanaşımı ile ilgili Borçlar Kanunu'nun 60'ncı maddesindeki genel süre olan bir yıllık süreye uzatan özel hükümler bulunduğu halde uzun zamanaşımı süresinden daha uzun bir zamanaşımı süresi öngören bir özel hüküm mevcut değildir. Uzun zamanaşımı süresinin işlemeye başlama anı olarak kabul edilen haksız fiil işlenmiş fakat son bulmamış; devam etmekte ise, süre, haksız fiil failinin son davranışından itibaren işlemeye başlayacaktır. Buna göre, haksız fiil devam ettiği sürece on yıllık süre de işlemeye başlamaz... Zarar gören kişi on yıllık zamanaşımı süresi geçtikten sonra faili ve zararı öğrenmiş olsa bile artık kısa zamanaşımından yararlanamayacaktır. Zira, bu durumda uzun zamanaşımı süresi dolmuştur.⁴⁰

3.2. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Alacaklarda Zamanaşımı

Sebepsiz zenginleşmeden dolayı açılacak dava, zarar görenin, verdiğini geri istemeye hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve bu hakkın doğduğu tarihten başlayarak on yıl geçmekle zaman aşımına uğrar (BK m.66). Bir yıllık zaman aşımı süresinin başlanıcı davacının geri isteme hakkını öğrendiği tarihten itibaren başlar. On yıllık zamanaşımı süresinin başlangıcı ise haksız zenginleşmenin gerçekleştiği andır.⁴¹

Mal varlığında azalma meydana gelen kişinin zenginleşen kişiden bunun giderilmesini isteme hakkı, bunun doğduğunun öğrendiği tarihten itibaren bir yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Mal varlığından azalma meydana gelen kişinin bunun giderilmesini isteme

³⁷ Yargıtay 4. HD. E. 2004/1204, K. 2004/ 2303, T. 26.02.2004

³⁸ Kayıhan KAYIHAN, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin yayınları 2008, s. 180

³⁹ Kılıçoğlu Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2008, s. 354,355

⁴⁰ Kılıçoğlu Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2008, s. 356,357

⁴¹ Kayıhan Şaban, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin yayınları 2008, s. 203

hakkını öğrenmesi iki konuyu içerir. Bunlardan birincisi, mal varlığındaki azalmayı öğrenmesi; ikincisi ise, zenginleşen kişiyi öğrenmesidir. Bu iki hususun öğrenildiği andan itibaren bir yıllık zamanaşımı süresi işlemeye başlayacaktır. Davacı taraf, bu süreyi geçirdiğinde, zenginleşen kişinin zamanaşımı savunması ile karşılaşır. Uzun zamanaşımı süresi ise, on yıldır. Bu sürenin işlemeye başlama anı sebepsiz zenginleşmenin gerçekleşme anı, yani olay tarihidir. Mal varlığında azalma meydana gelen kişi mal varlığında ki azalmayı ve zenginleşen kişiyi daha geç öğrenmiş olsa bile, olay tarihinden itibaren on yıllık süre geçtiğinde alacak zamanaşımına uğrar.⁴²

3.3. Borç İlişisini Sona Erdirmede Zamanaşımı

Zamanaşımı kavramında kısaca belirli bir sürenin geçmesi sonucu zamanın aşındırılmış olması ifade edilmek istenmektedir. Burada, aşılın zaman nedeniyle alacak hakkını dava etme hakkı ortadan kalkmakta, bir başka ifadeyle, zaman alacak hakkını aşındırmış olmaktadır. Bir borç ilişkisinde borcun sona ermesi, alacaklının alacak hakkını talep edememesi sonucunu doğurmaktadır. Ancak, zamanaşımı borçlu açısından borcu sona erdiren sebep iken, alacaklı açısından alacağın dava ve takip edilme hakkını sona erdiren sebep olmaktadır.⁴³

Borçlar Kanunu'nda "Bu kanunda başka suretle hüküm mevcut olmadığı takdirde, her dava on senelik müruru zamana tabidir" denilmektedir. Bu nedenle kanunda özel bir süre belirlenmemiş olduğu durumlarda her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir. Zamanaşımının başlangıcı alacağın muaccel olduğu zamandan başlar, alacağın muacceliyeti bir bildirimle bağlanmış ise zamanaşımı bu haberin verilebileceği günden itibaren cereyan eder (BK m.128). Asıl alacağın zamanaşımına uğraması durumunda faiz ve sair fer'i alacaklarda zamanaşımına uğrar (BK m.131). Zamanaşımını engelleyen ve durduran sebepler (BK m.132) ile zamanaşımı kesen sebepler (BK m.133) Borçlar Kanunumuzun ilgili maddelerinde ele alınmıştır.

⁴² Kılıçoğlu Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2008, s. 391

⁴³ Kılıçoğlu Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2008, s. 654

Kaynaklar

1. Gözler Kemal, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, Eylül 2008.
2. Kayıhan Şaban, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Ekim 2008.
3. Kılıçoğlu Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Turhan Kitabevi Yayınları, Eylül 2008.
4. Danıştay, Yargıtay ve Üyüşmazlık Mahkemesi Kararları.

SONUÇ

Vatandaşların su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri ilgili belediyeye veya su ve kanalizasyon idaresine su ve atık su abonesi olması ile mümkün olmaktadır. İdare ile abone arasında ise zaman zaman uyuşmazlıkların olması kaçınılmazdır. Böyle durumlarda yargı düzeninin belirlenmesi önem kazanmaktadır. İdarenin tek taraflı olarak kamu gücüne dayanarak belirlediği ve uygulamaya geçirdiği abonelik sözleşmelerindeki herhangi bir madde uyuşmazlığı ile idarenin bu konudaki idari nitelikteki işlemiyle ilgili uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yeri idari yargıdır. Ancak idarenin abonman sözleşmesini uygulamasına yönelik idari nitelikte olmayan uyuşmazlıklar özel hukuk kapsamında değerlendirildiğinden, tüketici olanlar parasal sınırlar çerçevesinde Tüketici Hakem Heyeti Başkanlıkları ile Tüketici Mahkemelerinde, tüketici olmayanlar ise adli yargıda haklarını aramaları gerekmektedir.

İdareler "Tarifeler Yönetmeliği" ya da "Abonelik Sözleşmesi"ndeki maddeleri tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak, sözleşmeye koydukları dikkate alındığında, idarenin sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme hükümleri haksız şart olarak kabul edilir. Bu durumda gerçek veya tüzel kişiler, abonman sözleşmelerinde yer alan bu haksız şartların kullanılmasının önlenmesi için dava açabilirler. Büyük ihtimalle yargı, iyi niyet kurallarına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme hükümlerinin uygulanmasını önlemek için gerekli tedbirlere hükmedecektir.

Gerek idari ve gerekse adli yargıda dava türüne göre farklı zamanaşımı süreleri olduğundan, vatandaşlarımızın maddi ve manevi kayıplara uğramamaları için bu süreleri dikkate alarak hareket etmeleri gerekmektedir.

Not: Makalenin birinci bölümü *İller ve Belediyeler Dergisi* Ekim-Kasım 2009, 738-739 sayısında yayımlanmıştır.

Salim DEMİREL
Sayıştay Başdenetçisi

Cengiz KELEŞ
Sayıştay Denetçisi

AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE BELEDİYELERDEN NAKDİ YARDIM YAPILMASI

Toplumsal hayatın gelişmesine önemli katkıları olan dernekler, kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.

Ayrırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır ve fiil ehliyetine sahip her gerçek veya tüzel kişi, önceden izin almasızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Dernekler özel hukuk tüzel kişisi olup, Türk Medeni Kanunu'nun 48'inci maddesinde belirtilen cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehil-dirler. Dernekler, kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar.

Amatör Spor Kulübü, 5253 sayılı Dernekler Yasası ve 31.03.2005 tarih ve 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğine uygun olarak kurulan Spor Kulübü Derneğidir.

1.AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE NAKDİ YARDIM YAPILMASI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 'Belediyenin Görev ve Sorumlulukları' başlıklı 14'üncü maddesinde, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla, gerektiğinde, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verilebileceği belirtilmiştir.

Madde metninde geçen "gerekli desteği sağlar" ifadesi uygulamada kafa karışıklığına neden olmuştur. Bu hüküm gereğince, amatör spor kulüplerine ait spor tesislerinin bakım ve temizliğine ilişkin birtakım hizmetlerin belediye tarafından üstlenilmesi, belediyeye ait tesislerden amatör spor kulüplerinin yararlandırılması veya ulaşım desteği sağlanması mümkündür. Bununla birlikte "gerekli desteği sağlar" ifadesinin amatör spor ku-

***Bu çalışmada,
belediyelerce amatör
spor kulüplerine
nakdi yardım yapılıp
yapılamayacağı hususu
ilgili Kanun yönetmelik
hükümleri çerçevesinde
değerlendirilmiş ve
nakdi yardım yapabilme
şartları açıklanmıştır.***

l pelerine nakdî yardım yapılmasını kapsayıp kapsamadığı hususunda fikir ayrılığı vardır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 30.11.2005 tarih ve B050MAH0650002/12851-82884 (300)(318) sayılı yazılarında, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14/b maddesinde yer alan hükme göre belediyelerin gerektiğinde öğrencilere ve amatör spor kulüplerine malzeme verme ve gerekli desteğı sağlama, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenleme, yurt içi ve yurt dış müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verme yetkisi ve görevi olduğu, ancak varolan hüküm  er eve-sinde, amatör spor kulübüne ayni yardım yapılabil-eceği, nakdi yardım yapılamayacağı değerlendirilmektedir.

Yukarda yer verilen görüşün temelinde maddede bahsedilen ayni yardımın, bir spor kulübünün kullanabileceği forma, eşofman vb. malzemeler olduğu; her türlü yardım ifadesiyle kastedilenin ise, antrenman sahası temini, ulaşım için araç tahsis edilmesi vb. yardımlar olduğu; Kanun koyucunun, amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapabilmesine dair bir iradesi olsaydı, ayni yardımın yanı sıra nakdi yardımı da kapsayacak şekilde Kanun'da açıkça ifade edeceği düşüncesinin yattığını düşünüyoruz.

Ancak şunu ifade etmeliyiz ki bu görüşü destekler müstekar yargı kararları olmadığı gibi, Sayıştay Dairelerinin vermiş olduğu beraat kararlarıyla, belediyelerin amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapabilmesini mevzuata uygun bulan kararlar mevcuttur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu'nun B t  lerden Yardım Yapılması başlıklı 29'uncu maddesinde aynen;

“Gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullanırlamaz, yardımda bulunamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin b t  lerinde  n-görülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir.

Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca  ıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” denilmektedir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin b t  lerinden, kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esasları düzenlemeyi amaçlayan 17.07.2006 tarihli Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık Ve Benzeri Teşekk llere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin B t  lerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmeliğin Yardım Yapılabilme şartlarını düzenleyen 5'inci maddesinde aynen;

“ İdarelerce teşekküllere yardım yapılabilmesi için;

a) İdare b t  sinde bu amaçla  denek tefrik edilmiş olması,

b) Yardımlarda kamu yararı gözetilmesi, yardımların öncelikle toplumun ihtiyaç ve sorunlarına  z m sağlaması ile toplumsal gelişmeye katkıda bulunulmasına yönelik olması,

c) Teşekkülün, yardımı yapacak idarenin görev alanına giren konularda faaliyet göstermesi,

 ) Teşekkül ile yardım yapacak idare arasında protokol yapılması,

d) Teşekkülün, 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun kapsamındaki dernek ve vakıflardan olmaması,

e) Teşekkülün, Anayasa ve kanunlarla yasaklanmış faaliyetlerde bulunmamış olması,

f) Teşekkülün,  yelerine veya ortaklarına kazanç paylaşımı veya k r dağıtımı amacının bulunmaması, gerekir.”denilmiştir.

Aynı yönetmeliğin Yardımların Kullanılması, İzlenmesi ve Denetlenmesi başlıklı 7'nci maddesinde aynen;

“Teşekküller, yardımları kamu yararı gözeterek veril-iş amacına uygun olarak kullanmak zorundadır.

Yardım alan teşekküller, yardımın amacına uygun olarak harcanıp harcanmadığına ilişkin bilgi, belge ve kayıtların birer  rneği ile faaliyet raporlarını, faaliyetin bitimini müteakip bir ay içinde veya devam eden faaliyetlerine ilişkin bilgi, belge ve raporlarını takip eden yılın ilk ayı içerisinde yardım yapan idareye göndermek zorundadır.

Yardım yapan idareler, yapılan yardımla sınırlı olmak üzere gerekli g rd ğu her türlü inceleme, kontrol ve denetimi yapmaya yetkilidir. Denetim sırasında görevli memur tarafından istenecek bilgi, bel-

ge ve kayıtların gösterilmesi, verilmesi, sorulan soruların yazılı ve/veya sözlü olarak cevaplandırılması zorunludur.”denilmektedir.

Ayrıca; belediyelerin, yardım yapılan amatör spor kulüplerinin isim listesini, amatör spor kulüplerine ilişkin bilgileri, yardımın amacını, konusunu ve yapılan yardım tutarlarını, izleyen yılın Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklaması yönetmeliğin amir hükmüdür.

5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 10’uncu maddesinin ikinci fıkrasında; “5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, dernekler kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebilirler. Bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları, proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında aynı veya nakdî katkı sağlayabilirler. 4857 sayılı İş Kanunu’nun 30’uncu maddesi çerçevesinde özörlülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işlerini kurmaları, özörlülerin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benzeri projelerde bu oran aranmaz.” hükmü bulunmaktadır.

Yine 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Diğer Kuruluşlarla İlişkiler” başlıklı 75’inci maddesinde aynen;

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;...

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, özörlü dernek ve vakıfları, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.”denilmektedir.

2.DEĞERLENDİRME

5393 sayılı Belediye Kanunu’nda amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapılabilmesine ilişkin açık bir hüküm olmamasına karşın, kamu mali sisteminde köklü değişiklikler getiren 5018 sayılı Kanun uyarınca belediye bütçelerinden amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapılabilmesi için, belediye bütçelerinde bu amaç için ayrılmış ödeneğin olması ve belediye meclisince alınan karar üzerine, kamu yararı gözetilerek mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaç ve sorunlara çö-

züm sağlama ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunma amacına yönelik proje kapsamında protokol düzenlenmesi önkoşuldur. Herhangi bir protokol ve belediye meclisi kararı olmaksızın, amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapılamaz. Ayrıca, Kanundaki istisna hariç, proje kapsamında sağlanacak aynı ve nakdi yardım toplamı proje maliyetinin yarısını aşmamalıdır.

Yardım yapıldıktan sonra, yardımların denetlenmesi amacıyla, amatör spor kulüpleri tarafından, yardımın amacına uygun olarak harcanıp harcanmadığına ilişkin bilgi, belge ve kayıtların birer örneği ile faaliyet raporlarının, faaliyetin bitimini müteakip bir ay içinde veya devam eden faaliyetlere ilişkin bilgi, belge ve raporların takip eden yılın ilk ayı içerisinde yardım yapan belediyeye göndermesi zorunludur.

Belediye başkanları profesyonel spor kulüplerine başkanlık edemezken, amatör spor kulüplerine başkanlık edebilmektedir. Belediyeler tarafından, yukarıda açıklanan hiçbir şarta uyulmaksızın, belediye başkanının başkanlık ettiği veya etmediği, amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapılmaktadır. Hatta, amatör spor kulübüne başkanlık eden sabık belediye başkanının, spor kulübü başkanlığını bırakmaması üzerine yeni seçilen belediye başkanının başka bir spor kulübüne yardım yaptığına da rastlanabilmektedir. 5018 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı olarak, kamu kaynağının denetimsiz olarak kullanılabilmesi amacıyla özel hukuk tüzel kişisi olan amatör spor kulüplerine aktarılması, mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin sağlanmasını amaç maddesine koyan 5018 sayılı Kanun’un ruhuna aykırı bir yaklaşımdır.

Kamu kaynağının denetimsiz olarak kullanılabilmesi amacıyla özel hukuk tüzel kişisi olan amatör spor kulüplerine aktarılması, mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin sağlanmasını amaç maddesine koyan 5018 sayılı Kanun’un ruhuna aykırı bir yaklaşımdır.

Av. Veli BÖKE
TBB İnsan Kaynakları
ve Eğitim Müdürü

BELEDİYE BORÇLARININ İLLER BANKASI HESABINDAN KESİLMESİ VE HACİZ SENDROMU

5951 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 5 Şubat 2010 tarih ve 27484 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun’da belediyeleri ilgilendiren çok önemli düzenlemeler bulunmaktadır.

1. BELEDİYE BORÇLARININ İLLER BANKASI PAYINDAN KESİLMESİ

a) Yapılan Kanuni Düzenleme:

5951 sayılı Kanun’un 12’nci maddesi ile, 5779 sayılı “İl Özel İdareleri-ne ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun”da bazı değişiklikler yapılmıştır.

5779 sayılı Kanun’un 5951 sayılı Kanunun 12’nci maddesi ile değişik 7’nci maddesi uyarınca; “Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler Ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar” başlıklı 2010/238 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 19.03.2010 tarih ve 27526 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tüm bu düzenlemeler neticesinde; Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının kapsam dahilindeki kamu borçlarının ödenmesi, İller Bankası’ndaki hesaplarında bulunan “Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Payından” kesinti yapılmak suretiyle ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

b) Kapsama Giren Kuruluşlar:

Düzenleme;

- Büyükşehir Belediyelerini,
- İl Belediyelerini,
- Büyükşehir İlçe Belediyelerini
- İlçe Belediyelerini,
- Belde Belediyelerini,
- Bunlara Bağlı Kuruluşları,
- İl Özel İdarelerini

5951 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 5 Şubat 2010 tarih ve 27484 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun’da belediyeleri ilgilendiren çok önemli düzenlemeler bulunmaktadır.

kapsamaktadır. Bağlı kuruluş ibaresinden; belediyelere bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar anlaşılmaktadır. Bu durumda; il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri, ilçe belediyeleri ve belde belediyelerine ait şirketlerin borçlarının bu kapsamda tahsiline imkân bulunmamaktadır.

c) Kapsama Giren Borçlar:

Belediyelerin İller Bankası Payından kesilebilecek kamu borçları 5951 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değişik 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde ve Bakanlar Kurulu Kararında şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1) Uzlaşma Sağlanmış Borçlar:

aa) Büyükşehir Belediyelerinde:

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 3'üncü maddesi kapsamında uzlaşma sağlanmış borçlar kapsam dâhilindedir.

Geçici 3'üncü madde hükmünden;

- Büyükşehir belediyeleri,
 - Bunlara bağlı kuruluşlar ile,
 - Sermayesinin %50'sinden fazlası büyükşehir belediyelerine ait şirketler,
- yararlanmıştır.

Düzenlemeye göre; bu kuruluşların 31/12/2004 tarihi itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tabi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere, 31/3/2007 tarihine kadar takas ve mahsup işlemleri yapılmıştır.

Belediyelerin "takas ve mahsup" işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının %40'ını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilmektedir.

İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizlerin kaldırılacağı hükmüne bağlanmıştır.

bb) Diğer Belediyelerde:

İl, ilçe, büyükşehir ilçe ve belde belediyelerinin borçları için de, büyükşehir belediyelerine ilişkin yukarıdaki düzenlemenin benzeri, 30.06.2006 tarihine kadar uygulanmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 3'üncü ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun geçici 5'inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçlar kapsam dâhilindedir.

Büyükşehir belediye ve diğer tüm belediyelerin, bağlı kuruluşlarının ve sermayesinin %50'sinden fazlası belediyelere ait olan şirketlerin uzlaşmaya tabi olmuş borçları, bu yeni düzenlemeye tabi tutulmuştur.

2) Uzlaşma Sağlanmamış Borçlar (31.12.2006 tarihi itibarıyla):

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 3'üncü ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun geçici 5'inci maddeleri uyarınca, alacakları uzlaşma kapsamındaki özel hukuka tabi kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla uzlaşma sağlanmamış borçlar için de, yeni düzenlemeye tabi olma olanağı bulunmaktadır.

3) Devlete Olan Borçlar:

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçlar da kapsam dâhilindedir. Devlete olan borçlardan, vergi, resim, harç, bunların gecikme faiz ve zamları, tecil faizleri ve takip masrafları anlaşılmaktadır. Devlete olan borçlar 6183 sayılı Kanun kapsamında takip ve tahsil edilebilen alacaklardır. Örneğin, Belediyenin herhangi bir kamu kurumundan sözleşme ile taşınmaz mal satın alması veya kiralamasına ilişkin borçları bu kapsamda değerlendirilemeyecektir.

4) İller Bankasına Olan Borçlar:

Belediyelerin iller bankasına olan borçlarından; proje karşılığı aldığı krediler, faizleri, ortaklık payı anlaşılmaktadır.

5) Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Borçlar:

5779 sayılı Kanun'da ve söz konusu Bakanlar Kurulu Kararında, borç türü bazında bir ayrıma gidilmediğinden il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ile belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşların Kurumumuza olan ve yasal ödeme süresi geçmiş her türlü borçları bu kapsama girmektedir.

Bu bağlamda;

- Sigorta primi,
- İdari para cezası,
- İşsizlik sigortası primi,

- Eğitime katkı payı,
- Özel işlem vergisi,
- Damga vergisi,
- Sosyal yardım zammı,
- İcra takip masrafları ve
- Diğer SĞK. Alacakları ile
- Bu alacaklara ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı, faiz ve fer'ileri

bu kapsamda değerlendirilecektir.

6) Hazine Alacağı Niteliğindeki Borçlar:

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi'nin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçlar kapsam dâhilindedir.

d) Kesinti Oranları:

1) 01.03.2010 tarihi Öncesi Durum

Kapsam dâhilinde olan borçlar için büyükşehir belediye ve diğer belediyeler ve bağlı kuruluşlar adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından % 40 oranında kesinti yapılacaktır.

Bu oranın üstünde herhangi bir ad altında borçlardan dolayı bir kesinti ve icra uygulamasına gidilemeyeceği kanaatindeyiz.

2) 01.03.2010 tarihi Sonrası Durum

- Devlete (vergi, resim, harç ve diğer kamu borçları),
- İller Bankasına (kredi, pay)
- SGK'ya (prim, para cezası vs.)
- Hazine'ye

1/3/2010 tarihinden itibaren herhangi bir borcu doğmayan ve yeniden borçlanmayan belediyelerimiz için %40'lık kesinti oranı, 01.03.2010 tarihinden sonra % 25 olarak uygulanmaya başlanmıştır.

Bu düzenleme, belediyelerimizin yeniden Kamuya borçlanmalarını teşviklen yapılmıştır.

e) Kesintilerin Borçlara Dağıtımı:

Gerek 01.03.2010'a kadar yapılan %40 ve gerekse bu tarihten sonra borçlanmayan belediyelere uygulanan %25 kesintiler, belediye borçları için aşağıdaki gibi taksim edilmektedir:

BORÇ TİPİ		%
1	Uzlaşma Sağlanmış Borçlara	12,5
2	Uzlaşma Sağlanmamış Borçlara (31.12.2006 tarihi itibarıyla)	2,5
3	Devlete, İller Bankası'na, SGK'ya, Hazine'ye olan borçlara	85
TOPLAM		100

Belediyelerimizin yukarıdaki borç türlerinden herhangi bir veya ikisine sahip olmayanların borçları için, bu oranların kalan toplam oran içerisindeki ağırlığına göre hesaplanan oranları esas alınır.

Örnek: Bir belediyemizin "uzlaşma sağlanmış" herhangi bir borcu bulunmamakta ise, %12,5 oranı aşağıdaki gibi dağıtılacaktır.

Bulunmayan borç oranı (%)	12,5		
Kalan toplam borç	87,5		
	Önceki Oran	Ağırlık Artışı	Artırılmış Toplam
Uzlaşma Sağlanmamış Borçlar	2,5	0,36	2,86
Devlete, İller Bankası'na, SGK'ya, Hazine'ye olan borçlar	85	12,14	97,14
TOPLAM			100,00

f) Kesintinin Alacaklı Kuruluşlar Arasında Paylaşımı:

Belediyelerimizin İller Bankası'ndaki hesaplarında bulunan "Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılabacak Payından" yapılan kesintiler, alacaklı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına dağıtım aşağıdaki gibi gerçekleşecektir.

	Oran %	Dağıtım	Dağıtım Usulü
Uzlaşma Sağlanmış Borçlar	12,5	Listelere Göre	Kesintiler grup içinde eşit olarak paylaştırılacak; her bir grup içindeki bütün alacaklı kurumların alacakları tahsil edildiğinde diğer gruba geçilecektir.
Uzlaşma Sağlanmamış Borçlar, Devlete, İller Bankası'na, SGK'ya, Hazine'ye olan borçlar	87,5	Alacaklı Kuruluşlara	Herhangi bir sıra gözetilmeksizin eşit olarak dağıtılacaktır.

Uzlaşma sağlanmış (%12,5 oranında kesinti yapılan) borçların dağıtım yapılacak alacaklı kurum listeleri aşağıdaki gibidir:

BİRİNCİ GRUP - Çevre ve Orman Bakanlığı - Darülaceze Müessesesi Müdürlüğü - Devlet Hastaneleri - Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü - Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü - Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri - İl Sağlık Müdürlükleri - Karayolları Genel Müdürlüğü - Kültür ve Turizm Bakanlığı - Sağlık Ocakları - Samsun Hıfızısıhha Enstitüsü Bölge Müdürlüğü - SEKA A.Ş. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü - Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü - Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Toplu Konut İdaresi Başkanlığı - Türkiye Kızılay Derneği - Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü - Üniversite Hastaneleri - Vakıflar Genel Müdürlüğü - Verem Savaş Derneği - Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü	İKİNCİ GRUP - Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü - Sosyal Güvenlik Kurumu (4/1-a Sigortalıları için) - Sosyal Güvenlik Kurumu (4/1-c Sigortalıları için) - İller Bankası Genel Müdürlüğü - Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü ÜÇÜNCÜ GRUP - Belediyeler - İl Özel İdareleri - Büyükşehir Belediyeleri - Bağlı Kuruluşlar - Belediye Birlikleri DÖRDÜNCÜ GRUP - Maliye Bakanlığı - Hazine Müsteşarlığı
---	--

Dikkat edileceği üzere, belediyelerin ve birliklerin (varsa Türkiye Belediyeler Birliğinin) birbirleri arasında daha önceden yapmış oldukları uzlaşmaya dayanan borçları “üçüncü grup” ta yer almaktadır.

2. TECİL VE TAKSİTLENDİRİLEN VEYA YAPILANDIRILAN BELEDİYE BORÇLARI

6183 sayılı Kanun’un 48’inci maddesine göre tecil ve taksitlendirmiş veya özel kanunlarına göre yapılandırılmış ya da daha sonra tecil ve taksitlendirilecek olan alacaklar, taksitlendirme veya yapılandırma şartlarına uygun ödeme yapıldığı sürece, yapılan anlaşmaya göre haricen ödenebilir.

Herhangi bir kamu kurumuna (örneğin SGK’ya) borcu olan bir belediyemiz, borcunun İller Bankası payından kesilmesinin yanı sıra, ilgili kuruluştan her zaman için tecil ve taksitlendirme talebinde bulunabilecektir. Tecil ve taksitlendirme ile ilgili herhangi bir anlaşma yapılacak olursa, ilgili kurum (örneğin SGK, vergi dairesi), İller Bankasına en kısa sürede anlaşma yapıldığını ve borcun miktarı kadar ayrıca bir kesintinin yapılmamasını isteyeceklerdir.

Belediyelerimiz ilgili kuruluşlarca haricen anlaşmaya vardığı taksit miktarının da İller Bankası hesabından kesilmesini isteyebilir. İller Bankası hesabından yapılacak kesintinin de yine kanuni sınırlamaya (%40 veya borçlanmama kapasitesine göre %25) tabi tutulacağından, taksitler eksik ödenebilecektir. Bu durumda, ilgili kuruluş (örneğin SGK, vergi daireleri) aylık taksit farklarını Belediyelerimizden haricen tahsil edecektir.

Taksitlerin İller Bankası hesabından ödenmeyen farklarının Belediyece haricen ödeneceği hususunda SGK.Genel Müdürlüğü, ayrıca bir taahhüt belgesi talep etmektedir.

Diğer taraftan, Belediyelerimiz eskiden anlaşmaya vardığı tecil ve taksitlendirme veya özel kanunlarına göre yapılan yapılandırma işlemlerinden vazgeçerek, yani bozarak Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında İller Bankası hesabından kesinti yapılması talebinde de bulunabilirler. Örneğin; vergi dairesi ile yapılan bir taksitlendirme işlemine göre her ay mutad ödeme yapılırken, yukarıda açıklanan Kanun ve Bakanlar Kurulu düzenlemelerinden yararlanmak maksadı ile bu anlaş-

madan Belediyelerimiz vazgeçebilir. Yani, vergi daire-sine olan borcun İller Bankasındaki hesabından sınırlar (%40 veya borçlanmama kapasitesine göre %25) dâhilinde kesilmesini talep edilebilir.

Ancak burada şu uyarıyı yapmakta fayda görüyoruz: Yapılan taksit, tecil ve yapılandırma anlaşmalarının bozulması halinde, anlaşmanın getirdiği faiz indirimini, taksit sayısı gibi bir takım avantajlar kaybolabilir. Belediyelerimizin bu durumu iyi tetkik etmesi ve hesap etmesi gerekmektedir. Yani, “borç artsa da bir Kanun güvencede belirli sınırlar dâhilinde idareyi fazla rahatsız etmeden ödeniyor” duygusuna kapılarak, önceden sağlanan avantajlı şartların kaybedilmemesi gerekmektedir.¹

3- BELEDİYE ALEYHİNE YAPILAN HACİZ VE İCRA TAKİPLERİ NE OLACAK?

Tüm yukarıdaki düzenlemelere rağmen, SGK ve vergi daireleri belediyeler aleyhine yürüttükleri 6183 sk. ya göre icra takiplerini ve hacizleri halen devam ettirmektedirler. Kamu kurumları, yapılan Kanuni ve Bakanlar Kurulu düzenlemelerini, Belediyelerin borcunu ödenmesi için bir güvence olarak görmemektedirler.

Örneğin, SGK Genel Müdürlüğü 05.04.2010 tarihli Genelgesinde; Belediyelerin borçları ile ilgili Kanuni güvence getirilmesine rağmen hacizlerin ve icra takip işlemlerinin devam ettirileceğini ifade etmiştir. Gerekçe olarak da; 5779 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikte, başlanılmış olan icra takip işlemlerinin durdurulmasına veya uygulanan hacizlerin kaldırılmasına ve bundan sonra icra takip işlemlerinin yapılmayaca-

¹ SGK. Genel Müdürlüğü’nün 05.04.2010 tarih ve 2010/46 sayılı Genelgesi.

ğına ilişkin herhangi bir düzenlemenin yer almaması gösterilmiştir.

Kanaatimizce SGK Genel Müdürlüğü'nün yaklaşımı Belediyelerimizi memnun edecek nitelikte değildir. Eğer böyle bir Kanuni yapılandırma Belediyeler değil de, özel şahıslar lehine gerçekleştirilecek olsaydı, büyük bir ihtimalle onlar aleyhine yürütülen takip ve hacizler durduruldu.

Ancak, Türkiye Belediyeler Birliği'nin bu konuyu yakinen takip ettiği, ilgili Kurumca herhangi bir olumlu düzenleme yapılmadığı takdirde söz konusu Genelge aleyhine Danıştay'da iptal davası açabileceğinin bilinmesi gerekmektedir.

4. HACİZ VE İCRA TAKİPLERİNİN DURDURULMAMASI HUKUKA AYKIRIDIR

Belediyelerin Devlete, Vergi Dairelerine, SGK'ya ve İller Bankası'na olan borçlarının, yukarıda açıklanan şekilde 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde yapılan değişiklikler ve Bakanlar Kurulu Kararı ile belirli oranlarda İller Bankası hesabında kesinti yapılmak suretiyle ödeneceği belirtilmiştir. Yapılan düzenlemelere rağmen alacaklı kurumların haciz ve icra takiplerini devam ettirmeleri "hukuku aykırıdır."

Çünkü belediye borçlarının İller Bankası'ndaki hesaplarından kesinti yapılmak suretiyle ilgili kurumlara ödenmesi, bir tür "Kanuni Teminat (Güvence)" ve "Alacağın Kanunen Temliki" anlamlarına gelmektedir.

Kanuni Teminat (Güvence)

Borçlunun borcunun kendisi veya bir başka üçüncü şahıslar tarafından teminat (güvence) gösterilmek suretiyle garantiye alınması durumunda, icra takibinin ve haciz işlemlerinin durdurulması veya kaldırılması gerek İcra ve İflas sistemimiz ve gerekse 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde tabii bir uygulamadır.

Alacağın Kanunen Temliki:

Ayrıca, Belediye borçlarının İller Bankası hesabındaki alacağından kesilmesi, hukuken "Alacağın Temliki" anlamındadır. 818 s.Borçlar Kanun'un 165'inci madde hükmünce, 3.şahıstan (5779 sayılı Kanun ve Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca İller Bankasından) alacaklının (örneğin SGK, Maliye, Hazine, İller Bankası vs.) Belediyeden olan alacağını tahsil etmesi, belediyeyi borçtan kurtaracaktır.

Alacağın temliki Borçlar Hukuku sistemimize göre sözleşme ile mümkün olabileceği gibi, Kanunen de mümkündür. İşte 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi ve Bakanlar Kurulu Kararı, belediyelerin ve alacaklı kurumların (örneğin SGK, İller Bankası ve vergi daireleri) iradesi dışında, belediyelerin borcunun, İller Bankası'ndaki hesaplarında bulunan "Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılabacak Payından" kaynaklanan alacaklarından tahsil edilmesini öngörmüştür. Bu düzenleme, "Kanuni Temlik" anlamındadır.

818 s.Borçlar Kanunu'nun "Kanuni Temlik"i düzenleyen 164'üncü maddesinde:

"Alacağın temliki kanun veya mahkeme kararı mucibince vukubulduğu halde bir gûna merasime tâbi olmaksızın ve evvelki alacaklı tarafından rıza izhar edilmesine bile ihtiyaç bulunmaksızın 3. şahıslara karşı dermeyan edilebilir."

Denilmekle, alacağın kanun (örneğin 5779 sayılı Kanun) ile temliki durumunda belediyenin borcundan, herhangi bir işleme (merasime) gerek olmaksızın kurtulacağı ifade edilmiştir.

Netice olarak; belediyelerin borçlarından dolayı icra takibi ve haciz işlemi gerçekleştiren başta SGK, İller Bankası ve vergi daireleri olmak üzere, 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi kapsamında kesinti yapan kamu kurum ve kuruluşları; %40 veya %25 oranlarında yapılan kesinti neticesinde kurumlarına yapılan dağıtım ile yetinmeliler, icra takibi ve haciz işlemlerini durdurmalıdırlar. Aksi takdirde Kanun'a aykırı işlem yapmış sayılırlar. Çünkü, Kanunen belediyelerin icra gerektiren ve haciz işlemi yapılmasına cevaz veren borçları bulunmamıştır. Belediye borçları bu kurumlar açısından "muacceliyetlerini" kaybetmiş sayılacaktır. Muaccel olmayan borca karşılın herhangi bir icrai işlem yapılamaz.

5. KAMU KURUMLARINCA YAPILAN HACİZ VE İCRA TAKİPLERİ NASIL SONLANDIRILACAKTIR?

Öncelikle, belediyelerimizin haczi uygulayan ve icra takibini sürdüren kamu kurumuna haczi kaldırmaları ve icra takibini sonlandırmalarına ilişkin talep yazıları yazmaları gerekir. Bu yazılarda, Kanunen Temlikin bulunduğu net bir şekilde ifade edilmeli; haczin kaldırılması halinde ilgili kurum ve haczi kaldırmayan memur

hakkında haciz nedeniyle Belediyenin uğradığı zararın tazminine ilişkin dava açılacağı ihtar edilmektedir.

Bu talebi reddeden kamu kurumları aleyhine, bulundukları yerin bağlı olduğu Vergi Mahkemelerinden icra işleminin iptali ve haczin kaldırılmasını talep eden davalar açılmalıdır.

6. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU'NUN 15/SON FIKRA HÜKMÜNE RAĞMEN KONULAN HACİZLER HAKKINDA NE YAPILMALIDIR?

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/son fıkra hükmü uyarınca,

- Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri,
- Şartlı bağışlar ve
- Kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları, Hacedilemez.

İcra İflas Kanun'un 82/1.madde hükmünde "Haczi Mümkün Olmayan Mallar" sayılırken, "Kendi Kanunlarında olan özel hükümler geçerlidir" hükmü, 5393 sayılı Kanun'un 15/son fıkra hükmünü işaret etmektedir. Kanun yapma ve okuma tekniği bakımından, 5393 sayılı Kanun'un 15/son fıkra hükmünün, İcra İflas Kanununun 82/1'inci madde hükmünün bir parçası olarak değerlendirilmesi mümkündür. Yani, Belediye Kanunundaki hacedilemezlik hükmünün, İcra İflas Kanunundaki hacedilemezlik hükmü ile aynı kuvvette olması gerekmektedir.

Netice olarak; belediyeler aleyhine 15/son fıkra hükmüne rağmen uygulanan hacizleri (banka, taşınmaz, araç vs.) sonlandırmak için yapılması gereken bazı işlemler bulunmaktadır. Bunları şu şekilde sıralamak gerekir:

Öncelikle, belediye banka hesaplarının ayrılması gerekmektedir. Vergi, resim ve harç gelirleri ile İller Bankası payının (ki 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi uyarınca bu paylar da vergi hükmündedir) ayrı bir banka hesabında toplanmasını temin etmek gerekir. Diğer gelirler ise başka bir banka hesabında tutulmalıdır. Böylece, belediyenin kesinlikle hacedilemez bir hesabı oluşacaktır.

Bu hesaba da haciz konulmaması için; öncelikle böyle bir hesabın açıldığı çalıştığımız bankanın yetkililerine ve bulunduğumuz yeri icra müdürlüklerine bir

yazı ile bildirilmelidir. Yazıda ayrıca, hesabın hacedilemez olduğu, haczin yapıldığı takdirde haczi yapanlar hakkında suç duyurusunda bulunulacağı ve haciz nedeniyle belediyenin uğrayacağı zararlardan şahsen sorumlu tutulacağı açık bir dille ifade edilmelidir.

Buna rağmen haczin konulması halinde İcra Mahkemelerine haczin şikayet yoluyla kaldırılması ve ilgililer hakkında Kanuni işlem yapılması ile ilgili harekete geçilmesi mutlaka şarttır.

7. BORÇLARA KARŞILIK ARSA VERİLMESİ

Belediye, Devlete ve maliyeye olan borçlarına karşılık, 6183 sayılı Kanun'un geçici 8'inci maddesi uyarınca, mülkiyetinde bulunan taşınmazları verebilir. 31.12.2009 tarihinde son bulan bu uygulama, 5951 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi ile 31/12/2014 tarihine kadar uzatılmıştır.

Bu düzenlemeye göre, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından idarelerce ihtiyaç duyulanlar 4734 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak bütçenin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.

Belediyelerin satın alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve bu 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir. Yani, belediyeler taşınmazın değeri kadar borçlarından kurtulmuş olacaktır.

8. YAZ AYLARINDA KESİNTİ OLMAYACAK!

Bakanlar Kurulu, 24.05.2010 tarih ve 2010/480 sayılı Kararnameye, 28.05.2010 tarihli kararı ile 2010 yılının Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında genel bütçe vergi gelirlerinden ödenecek paylar için herhangi bir kesinti yapılamayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, belediyelerin kamuya olan borçlarından dolayı herhangi bir kesinti ve ödeme yapılmayacaktır.

Mustafa ÇOLAK

Maliye Bakanlığı
Daire Başkanı

Yerel hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebilmesini teminen mahalli idarelerin kendilerine görev ve sorumlulukları ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanması gerekliliği izahten varestedir. Bu yapılırken bir yandan merkezi otoritenin yüklenmiş olduğu fonksiyonların yerine getirilmesinde ve makro ekonomik tutarlılığın sağlanmasındaki hassas dengenin titizlikle gözetilmesi, diğer yandan mevzuat hukuki düzenlemeler dikkate alınarak yerel yönetimlerin hangi görevleri yerine getirmekle mükellef olduğu alanlar ayrıştırılarak adil bir paylaşım üzerinde konsensüs sağlanmalıdır.

BELEDİYELERE VERGİ GELİRLERİ ÜZERİNDEN PAY VERİLMESİ ve 2010 YILINA DAİR ÖZEL DURUMLAR

Devlet tüzel kişiliği yanında kamu hizmetlerinin gördürülmesinde diğer kamu tüzel kişiliklerine de görev ve sorumluluklar verilmektedir.

Genellikle özerklik temelinde ve yerinden yönetim ilkesine göre örgütlenen kuruluşların başında gelen mahalli idareler ile ilgili olarak Anayasa'nın 127'nci maddesinin ilk fıkrasında “*il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene Kanun'da gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.*” şeklinde bir tanımlama yoluna gidilmiş, mahalli idareler üzerinde merkezi idarenin “*mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, Kanun'da belirtilen esas ve usuller dairesinde idare ve vesayet yetkisine*” sahip olduğu ve bu idarelere verilen görevleri yapabilmeleri için “*görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması*” gerekliliği hükme bağlanmıştır.

Anayasa ile konulan ilkeler kapsamında görev ve hizmet bölüşümüne bağlı olarak merkezi idarelerle mahalli idarelerin de bu noktada ulusal gelir kaynaklarından belli kıstaslara göre faydalandırılmaları gerekmektedir. Gelir kaynaklarının dağılımında ise mahalli idarelerin milli gelirden aldıkları pay, öz gelirlerinin toplam gelirlerine oranı ve yerel harcamaların toplam kamu harcamaları içindeki payı gibi ölçütler mahalli idare özerkliği ve hizmet üretme kapasitesi ile doğru orantılıdır.

Belediyelerin gelirlerine ilişkin ilk temel düzenleme 1914 yılında Rüsumu Belediye Kanunu ile yapılmış, daha sonra 1924 yılında çıkarılan 423 sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu'yla mali yapı yeniden düzenlenmiştir. 1948 yılında kabul edilen 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ise 1981 yılında çıkarılan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'yla yürürlükten kaldırılmıştır. 2464 sayılı Kanun'la kapsamlı bir düzenleme getirilmiş, ancak, maktu olarak düzenlenen vergi ve harçlar, zaman içinde yüksek enflasyon nedeniyle gelir kaynağı olma özelliğini yitirmiştir. İlk defa

4/12/1985 tarihli ve 3239 sayılı Kanun'la maktu vergi ve harç miktarları beş katına çıkarılmış; 3/5/1992 tarihli ve 92/3278 sayılı Kararname ile de on katına çıkarılmıştır. Son olarak da 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanun'la, günün şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Son olarak 2.7.2008 tarihli ve 5779 sayılı Kanun'la il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılacak paylara ilişkin esas ve usuller, "İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" ile düzenlenmiş ve yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanun'la ayrılacak payların oranları ve dağıtım esasları değiştirilmiş, nüfus kriterinin yanı sıra gelişmişlik endeksi ile özel idareler için illerin yüzölçümü, köy sayısı, kırsal alan nüfusu gibi yeni kriterler eklenmiştir.

Yazımızın ilerleyen kısımlarında belediyeler özelinde yeni kanun uygulaması ile ilgili olarak açıklamalarımıza yer verilecektir.

1. PAYLARIN HESAPLANMASI

Belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden pay verilir.

Bu hesaplama yapılırken,

*Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının; yüzde 2,85'i büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 2,50'si büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılır.

*Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 5'i ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan yüzde 2,50'lik payların yüzde 30'u, büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.

*Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan belediye paylarının dağıtımına esas belediye ve il nüfusları, her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere İçişleri Bakan-

lığı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumundan alınmak suretiyle, İller Bankası ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

Belde, köy, mahalle veya bunların bazı kısımlarının bir belediyeye katılması veya birleşmesi halinde bu belediyelerin payı, katılma veya birleşmenin fiilen gerçekleştiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci gününden itibaren yeni nüfuslarına göre hesaplanır.

2. PAYLARIN GÖNDERİLMESİ

2.1. Maliye Bakanlığınca Doğrudan Gönderilecek Paylar

Belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden paylar, Maliye Bakanlığı tarafından aylık olarak hesaplanır.

Maliye Bakanlığı büyükşehir belediye paylarını bu belediyelere doğrudan, tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar aktarır. Belediye paylarını, belirtilen süreler içinde ilgili idarelerin hesaplarına yatırmayan sorumlular hakkında beş maaş tutarı kadar aylıktan kesme cezası uygulanır. Cezai işlemler, bağlı veya ilgili bulundukları bakanlıklarca yürütülür.

Büyükşehir belediye paylarının daki artış ise bir önceki yılın aynı ayında tahakkuk eden tutarların yüzde 20'sinden fazla olamaz.

Fazla olan tutarlar, artış oranı yüzde 20'den az olan büyükşehir belediyelerine bu oranı aşmamak üzere, nüfus esasına göre dağıtılır. Bakanlar Kurulu bu oranı bir katına kadar artırmaya veya kanuni haddine indirmeye yetkilidir.

Büyükşehir belediye payının; yüzde 70'i doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan yüzde 30'luk kısmı ise büyükşehir belediyeleri arasında nüfus esasına göre dağıtılır.

1/7/2008 ilâ 31/12/2012 tarihleri arasında büyükşehir belediye paylarının hesaplanmasında, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na

Maliye Bakanlığı büyükşehir belediye paylarını bu belediyelere doğrudan, tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar aktarır. Belediye paylarını, belirtilen süreler içinde ilgili idarelerin hesaplarına yatırmayan sorumlular hakkında beş maaş tutarı kadar aylıktan kesme cezası uygulanır. Cezai işlemler, bağlı veya ilgili bulundukları bakanlıklarca yürütülür.

ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen Özel Tüketim Vergisi tutarları, bu dönemle sınırlı olmak üzere büyükşehir belediyesi pay hesabına dahil edilmez. Pay hesabına dahil edilmeyecek tutarın miktarını ve süresini azaltmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2.2.İller Bankasınca Gönderilecek Paylar

2.2.1.Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediye payları

Maliye Bakanlığınca genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden aylık olarak hesaplanan büyükşehir belediyeleri haricinde kalan diğer belediyelere ait paylar, bunlara aktarılmak üzere tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar İller Bankasına aktarılır.

İller Bankasınca paylar, yüzde 80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve yüzde 20'lik kısmı ise gelişmişlik endeksine göre belediyelere dağıtılır.

Gelişmişlik endeksine göre dağıtılacak miktar için Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından tespit edilen en son veriler esas alınır. Bu endeksin kulla-

nımında, ilçeler gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş ilçeden en çok gelişmiş ilçeye doğru ve eşit sayıda ilçeyi içeren beş gruba ayrılır. Eşitliği bozan ilçe son gruba ilave edilir. Belde belediyelerine bağlı bulundukları ilçenin endeks değeri uygulanır.

Gelişmişlik endeksine göre dağıtılacak %20'lik dilime isabet eden tutarın yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20'si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17'si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılacaktır.

2.2.2.Büyükşehir ilçe belediye payları

Büyükşehir ilçe belediyeleri payı, nüfus esasına göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan yüzde 30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İller Bankası tarafından aktarılır.

Bu esaslar dahilinde, toplu olarak 2006- 2009 yılları itibarıyla gerçekleşen mahalli idare paylarına başlangıç ödenekleri ile beraber aşağıda yer verilmiştir.

Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Mahalli İdarelere Ayrılan Paylar

	(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)				(GSYH'ya Oranlar, Yüzde)			
	2006	2007	2008(1)	2009(2)	2006	2007	2008(1)	2009(2)
Belediyeler	6 207	6 886	8 695	10 569	0,82	0,81	0,87	0,95
Büyükşehir Belediyeleri	4 540	4 921	5 900	7 081	0,60	0,58	0,59	0,64
İl Özel İdareleri	1 159	1 285	1 713	2 269	0,15	0,15	0,17	0,20
TOPLAM	11 906	13 092	16 308	19 919	1,57	1,53	1,64	1,79

* <http://mevzuat.dpt.gov.tr/bkk/20081030M1-1-1.doc> adresinden alınmıştır.

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Program

	Toplam (1)	Başlangıç Ödeneği (Bin TL)
Mahalli İdare Payları	15.298.140	19.919.000
-İl Özel İdarelerine	1.735.162	2.269.000
-Büyükşehir Belediyelerine	5.490.702	9.068.000
-Büyükşehir İlçe Belediyelerine	3.772.091	0
-Diğer Belediyelere	4.300.185	8.582.000

(1) Gerçekleşmeler

* Kasım ayı dahil 2009 rakamları, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü resmi internet sayfasından alınmıştır. (www.muhasabat.gov.tr)

2.3. Paylardan Kesinti Yapılması

Belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir.

Belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan, alacaklı idarelerin talebi üzerine, ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödenir.

Belediyeler ile bunların bağlı kuruluşları tarafından kanuni süresinde verilen gelir (stopaj) vergisi ile katma değer vergisi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergiler; bu vergilere ait beyannamenin verildiği aya ilişkin olarak, bu idareler adına genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paydan, yapılacak tüm kesintilerden önce ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankasınca kesilerek ilgili vergi dairesine aktarılır. Bu şekilde tahsil edilen vergi, vade tarihinde tahsil edilmiş sayılır. Kesinti yoluyla tahsil edilemeyen vergilerin, kesintinin yapılması gereken ay içinde ilgili idareler tarafından ödenmesi halinde, tahsil edilen tutara ayrıca gecikme zammı hesaplanmaz. Bu hüküm, kanuni süresinde bildirilen sosyal güvenlik primleri ile emekli kesenekleri için de uygulanır. Bu şekilde tahsil edilen alacaklar, bildirimlerin yapıldığı tarihte tahsil edilmiş sayılır. Kesinti yoluyla tahsil edilemeyen prim ve emekli keseneklerinin, kesintinin yapılması gereken ay içinde borçlusu tarafından ödenmesi halinde, bu şekilde tahsil edilen tutara herhangi bir gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanmaz.

Bu bölümün ikinci paragrafında tanımlanan borçlardan **1/3/2010 tarihinden önce doğmuş** olanlar ile

bu tarihten önce Hazinece verilen garantilerden veya ikrazen kullanılan kredilerden kaynaklanan 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları için yapılacak kesintilerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden, il özel idareleri ve belediyeler adına aylık olarak ayrılacak tutara oranı, **yüzde 40'ı** aşamaz.

Yapılacak kesintilerin oranlarını; alacakların nev'ine, alacaklı kuruluşlara, belirlenecek kriterler çerçevesinde borçlu kuruluşları borç ödeme kapasitelerine göre gruplandırmak suretiyle ayrı ayrı veya topluca tespit etmeye, kesinti ve mahsup işlemlerine ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu yetki çerçevesinde son olarak, 19.03.2010 tarihinde yürürlüğe girmek üzere Bakanlar Kurulunun 15.03.2010 tarihli 2010/238 sayılı Kararı ile yayımlanan *“Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilatı Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar”* da borçlara karşılık yapılacak kesintilerin oranı ve alacaklı kurumlar arasında dağılımına ilişkin hususlar belirlenmiştir.¹

3. DENKLEŞTİRME ÖDENEĞİ UYGULAMASI

Kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının binde biri Maliye Bakanlığı bütçesine belediyeler denkleştirme ödeneği² olarak konulur. Maliye Bakanlığı, bu ödeneği, mart ve temmuz aylarında iki eşit taksit halinde dağıtılmak üzere, İller Bankası hesabına aktarır. Bu ödeneğin yüzde 60'ı, nüfusu 5.000'e kadar olan belediyelere, yüzde 40'ı ise nüfusu 5.001 – 9.999 arasında olan belediyelere eşit şekilde dağıtılır.

Belediyelere genel bütçe vergi gelirleri üzerinden ayrılması öngörülen paylar ile denkleştirme ödeneği, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamaz.

¹ 19.03.2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan özel hesaplardan mahalli idarelere projeye bağlı olarak veya şartsız aktarılan kaynaklar, bu idareler arasında eşitsizliklere yol açmaktadır. Diğer taraftan, nüfusu on bin ve altında olan belediyeler diğerlerine göre daha fazla kaynak sıkıntısı çekmektedir. Hem bu eşitsizliğin önüne geçilmesi hem de nüfusu on binin altında olan belediyelere ek kaynak aktarılabilmesi için özel hesapların yerine her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak özel bir ödeneğin, denkleştirme ödeneği adı altında anılan belediyelere eşit şekilde dağıtılması öngörülmüştür.

Toplu olarak 2009 yılı itibariyle gerçekleşen belediyeler denkleştirme ödenekleri bilgisine aşağıda yer verilmiştir.

	Toplam	Başlangıç Ödeneği (Bin TL)
-Belediyelere Yardım (Denkleştirme Ödeneği)	169.071	128.823

* Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü resmi internet sayfasından alınmıştır.(www.muhasebat.gov.tr)

Öte yandan, “Belediyelerin Kentsel Altyapı İhtiyaçları İçin Tahsis Edilen Ödeneğin Kullanımına İlişkin Yönetmelik” kapsamında yürütülen ve 5779 sayılı Kanun’un yayımı tarihi olan 15 Temmuz 2008 tarihi itibariyle, İller Bankasının yükümlülüğü altında bulunan harita, imar planı, içmesuyu, atıksu, katı atık, deniz deşarjı, proje ve yapım işlerinin finansmanında kullanılmak üzere, ayrılan denkleştirme ödeneğinin % 30’u, Maliye Bakanlığı tarafından iki eşit taksit halinde ve beş yıl süre ile İller Bankası’na aktarılır. Aktarılan ödenek bu projeler dışında kullanılamaz.

4. KALDIRILAN KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN DEVREDİLEN PERSONEL GİDERLERİNE HAZİNE YARDIMI UYGULAMASI

5944 sayılı 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun 13’üncü maddesinde hazine yardımlarına dair düzenlemeler yapılmıştır.

“Mahalli idarelere yapılacak Hazine yardımları” başlıklı maddede aynen,

“Maliye Bakanlığı bütçesinin;

a) 12.01.31.00-06.1.0.07-1-05.2 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun’un geçici 7’nci maddesi çerçevesinde, il özel idarelerine veya büyükşehir belediyelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe

Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’un geçici 1’inci maddesi çerçevesinde il özel idarelerine veya büyükşehir belediyelerine, tahakkuk ettirilmek suretiyle kullanılır.” Hükmüne yer verilmiştir.

Maddede geçen 5286 sayılı Kanun’un geçici 7’nci maddesinde, “İl özel idareleri ve büyükşehir belediyelerinin gelirlerine ilişkin yeni bir kanunî düzenleme yapıncaya kadar bu idarelere devredilen personelin aylık ve diğer her türlü malî ve sosyal haklarına ilişkin ödemeler Devlet bütçesinden il özel idarelerine veya büyükşehir belediyelerine kaynak aktarmak suretiyle yapılır.”,

5779 sayılı Kanun’un geçici 1’inci maddesinde ise, “13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel

Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanun-

larda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca kaldırılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatı için 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu’nda personel ve cari giderlere ayrılan ödenekler kadar ödenek, personel sayısındaki değişimler dikkate alınarak beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulur. Bu ödenek Bakanlık tarafından 5286 sayılı Kanun’da belirtilen ilgili il özel idareleri ile büyükşehir belediyelerine aktarılır.

Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada öngörülen süreyi beş yıla kadar uzatabilir.” Denilmektedir.

Madde ile 13.1.2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün kaldırılması sonucunda il özel idareleri ve büyükşehir belediyelerine devredilen personelin özlük haklarının 2.7.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’un geçici 1’inci maddesi çerçevesinde ödenmesine imkan sağlanmaktadır.

Ayrıca, bu kapsamda ilgili idarelere yapılan Hazine yardımlarının veriliş amacına uygun olarak kullanılmasını sağlamak için bu yardımların haczedilemeyeceği ve üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağı hususu hükme bağlanmaktadır.

İlgili idarelere yapılan Hazine yardımlarının veriliş amacına uygun olarak kullanılmasını sağlamak için bu yardımların haczedilemeyeceği ve üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağı hususu hükme bağlanmaktadır.

5. UYGULANMAYACAK HÜKÜMLER

2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli "Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamlara İlişkin Esaslar" ı düzenleyen E –cetvelinde 5779 sayılı Kanun'un uygulanmasına dönük hükümlere yer verilmiştir.

Anılan Cetvelin 52 nolu sırasında,

"52. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden özel kanunları gereğince mahalli idarelere aktarılması gereken ödenekler hakkında 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz."

57 nolu sırasında ise,

"57. Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.31.00-01.1.2.76-1-05.2 tertibinde yer alan ödeneği, 5779 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın zorunlu hallerde belediyelere yardım amacıyla kullanmaya Maliye Bakanı yetkilidir."

hükümlerine yer verilmiştir.

Dolayısı ile 5779 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bu Kanun'da ayrılması öngörülen belediye payları ile denkleştirme ödeneği dışında, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamaz." Kısıtlayıcı hükmünün 2010 için uygulanmaması sağlanmakta ve böylelikle başta Maliye Bakanlığı olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinden yardım amaçlı mahalli idarelere ödenek aktarımı da mümkün hale gelmektedir.

SONUÇ

Yerel hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebilmesini teminen mahalli idarelerin kendilerine görev ve sorumlulukları ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanması gerekliliği izahten varestedir.

Bu yapılırken bir yandan merkezi otoritenin yüklenmiş olduğu fonksiyonların yerine getirilmesinde ve makro ekonomik tutarlılığın sağlanmasındaki hassas dengenin titizlikle gözetilmesi, diğer yandan mevzuat hukuki düzenlemeler dikkate alınarak yerel yönetimlerin hangi görevleri yerine getirmekle mükellef olduğu alanlar ayrıştırılarak adil bir paylaşım üzerinde konsensüs sağlanmalıdır.

Taner ERASLAN

Bakırköy Belediye
Başkanlığı
İç Denetçi

Yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz. Dolayısıyla bu işlemlerin yetki dahilinde yapılması oldukça önemlidir. Muhasebe yetkilisi mutemedi sıfatıyla adlandırılan görevliler bu yetkiyi alan ve muhasebe yetkilisi adına bu işlemleri yürüten görevlilerdir. Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin çalışmalarını düzenleyen mali mevzuatımızda da birçok önemli değişiklik yapılmıştır. Denetim ve kontrol işlemlerinin bu mevzuat dikkate alınarak yapılması, hem hatalı işlemleri önleyecek hem de bu işlemler sırasında ortaya çıkabilecek suiistimalleri engelleyecektir.

BELEDİYE MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Muhasebe yetkilisi mutemetleri, muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, muhafaza etmeye, vermeye, göndermeye yetkili ve bu işlemler ile ilgili olarak doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olan kamu görevlilerini ve yetkili memurları ifade etmektedir¹. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere tahsildar, icra memuru, ambar memuru, tevzi memuru veya veznedar gibi unvanlarla görev yapanlara muhasebe yetkilisi mutemedi denmektedir.

Bu çalışmada, belediyelerde görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetlerinin çalışmalarını yürütürken uymaları gereken mevzuatı değerlendirmeye ve bununla birlikte belediye gelir birimlerinin önemli bir parçası olan tahsilat sürecinin etkinliğini, bu süreçte görev alanların sorunlarını tartışmaya çalışacağız.

1. BELEDİYELERDE GÖREV YAPAN MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN ÇALIŞMALARINA YÖN VEREN MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin çalışmalarını düzenleyen temel mevzuat hükmü 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 61'nci maddesidir. Söz konusu maddenin son fıkrasında, muhasebe yetkilisi mutemetlerinin kısa tanımlaması yapılmış, doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olduğu belirtilmiş ve diğer hususların bir yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Sözü edilen yönetmelik, Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik² olup, muhasebe yetkilisi mutemetlerinin görevlendirilmelerini, yetkilerini, denetimini, tutacakları defter ve belgeleri ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasları içermektedir.

¹ Tanım, 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı (3.Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanan "Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 3'üncü maddesinden alınmıştır.

² Resmi Gazete Tarihi: 31.12.2005, Resmi Gazete Sayısı: 26040

Diğer taraftan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin³ "Kasa Hesabının" açıklandığı 50'nci maddesinde de muhasebe yetkililerinin çalışmalarını düzenleyen mevzuat hükümleri bulunmaktadır.⁴

Konuya belediyeler açısından bakıldığında, 1958 tarihli Belediye Tahsilat Yönetmeliği⁵ de, tahsilat servislerinin çalışmasına ve tahsilat sürecine ilişkin hükümler ile tahsildar veya icra memuru gibi muhasebe yetkilisi mutemetlerinin (eski adıyla sayman mutemedinin) çalışmalarını düzenleyen hükümler içermektedir.

2. MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ

Mahalli İdareler Görevde Yükselme Yönetmeliği'nin 5'inci maddesi gereği, tahsildar veznedar, mutemet gibi kadrolar idari hizmetler grubunda yer alıp, görevde yükselmeye tabidir. Zorunluluk bulunması halinde yukarıda unvanları belirtilenler dışında, muhasebe yetkilisi adına para ve parayla ifade edilebilen değerleri almak, vermek, vezne ve ambarlarda muhafaza etmek üzere kamu idarelerinin görevli personeli arasından, ilgili muhasebe yetkilisinin de muvafakatı alınarak seçilen personel, harcama yetkilisi tarafından muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilebilir.

Ayrıca, özlük hakları ödemelerinin yapıldığı muhasebe biriminin bulunduğu yer dışında bulunan birimlerde görev yapan personelin, görev yapılan yerdeki aynı bütçeli diğer idarelere hizmet veren muhasebe yetkilisine bağlı mutemet olarak görevlendirilmesi de mümkündür.

Muhasebe yetkilisi mutemedi olarak seçilen görevlinin adı, soyadı, görev yeri, unvanı ve imza örneği ile görev ve yetkileri ilk görevlendirmede muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilir.

Muhasebe yetkilisi mutemedi olarak seçilen görevlinin adı, soyadı, görev yeri, unvanı ve imza örneği ile görev ve yetkileri ilk görevlendirmede muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilir.

Görevlendirmelerin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması oldukça önemlidir. Çünkü bu şekilde görevlendirilmeyen ve yetkili kılınmamış hiçbir kimse kamu idaresi adına para tahsil edemez, değerleri alamaz, gönderemez ve ödeme yapamaz.⁶

Burada dikkat çekmek istediğimiz husus harcama yetkililerinin de muhasebe yetkilisi mutemedi görevlendirebileceğidir. Zorunluluk bulunması halinde yukarıda unvanları belirtilenler dışında, muhasebe yetkilisi adına para ve parayla ifade edilebilen değerleri almak, vermek, vezne ve ambarlarda muhafaza etmek üzere kamu idarelerinin görevli personeli arasından, ilgili muhasebe yetkilisinin de muvafakatı alınarak seçilen personel, harcama yetkilisi tarafından muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilebilir. Ayrıca, özlük hakları ödemelerinin yapıldığı muhasebe biriminin bulunduğu yer dışında bulunan birimlerde görev yapan personelin, görev yapılan yerdeki aynı bütçeli diğer idarelere hizmet veren muhasebe yetkilisine bağlı mutemet olarak görevlendirilmesi de mümkündür.

3. MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin hesapları, muhasebe yetkililerince, Muhasebe biriminin vezne ve ambarlarında para ve değerleri alıp veren muhasebe yetkilisi mutemetlerini her 15 günde en az bir defa, belirsiz günlerde, muhasebe birimi dışında bir günden fazla süreyle görev yapan tahsildarlar ile icra memurlarını her iki ayda en az bir defa ve her tahsilattan dönüldüğü günü takip eden on gün içinde, kontrol edilir.⁷

Diğer taraftan, muhasebe biriminin bulunduğu yer dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetlerin-

³ Resmi Gazete Tarihi: 10.03.2006, Sayısı: 26104

⁴ Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 120.Alınan Çekler Hesabının açıklandığı 52. ve 53. Maddeleri ile sayımlarla ilgili 450. maddesinde muhasebe yetkilisi ile ilgili hükümler bulunmaktadır.

⁵ 21/03/1958 tarih ve 9864 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Belediye Tahsilat Talimatnamesi", 13/01/1993 tarih ve 21464 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile adı "Belediye Tahsilat Yönetmeliği" olarak değiştirilmiştir.

⁶ Bu kural hem 5018 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde hem de Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin 5'inci maddesinde yer almaktadır.

⁷ Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, md.8

ce nakden ve mahsuben yapılan tahsilat, iade ve göndermeler muhasebe yetkilisi mutemetleri kasa defterine kaydedilir. Ay sonlarında bu defterin bir nüshası tahsilat ve ödemelere ilişkin belgelerle birlikte bağlı bulunan muhasebe birimine verilir. Muhasebe birimince, muhasebe yetkilisi mutemetleri kasa defteri muhteviyatının ekli belgelere ve muhasebe yetkilisi mutemedince tutulan diğer ilgili yardımcı defter kayıtlarına uygunluğu görüldükten sonra gerekli muhasebeleştirme işlemleri yapılır.⁸

Muhasebe birimlerinin vezne ve ambarlarında bulunan hazır değerler, değerli kağıtlar, menkul kıymet ve varlıklar ile teminat mektupları gibi değerler, mali yılın son günü itibarıyla muhasebe yetkilisinin veya yetki devrinde bulunduğu yardımcısının başkanlığı altında, ilgili muhasebe yetkilisi mutemedinin katılacağı ve en az üç kişiden oluşan kurul tarafından sayılır.

Yıl sonunda yapılan sayımlarda; kasa ve banka da bulunan para mevcudu, alınmış ancak henüz tahsil edilmemiş çekler, kamu idaresine ve kişilere ait menkul kıymet ve varlıklar, teminat mektupları, değerli kağıtlar için ayrı ayrı olmak üzere tutanak düzenlenir ve sayım kurullarınca imzalanır. Tutanaklarda gösterilen sayım sonuçları, yardımcı defter ve muhasebe kayıtları ile karşılaştırılır.⁹

4. BELEDİYELERDE GÖREV YAPAN MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN SORUNLARI

Yazımızın ikinci bölümünde de belirtildiği üzere, belediyelerde görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetlerini doğrudan ilgilendiren üç yönetmelik bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi hiç kuşkusuz 5018 sayılı Kanun'un 61'nci maddesine dayanılarak çıkarılan yönetmeliktir. Söz konusu Yönetmeliğin 20'nci maddesinde "Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hususlarda kamu idarelerinin tabi oldukları muhasebe yönetmeliklerindeki usul ve esaslar uygulanır." denilmekle birlikte, konu hakkında yürürlükte bulunan düzenlemelerin birbiri ile çatışması uygulayıcıları da zora sokmaktadır.

Kaldı ki aşağıda belirtilen hususlarda belediyelerin hangi düzenlemeyi esas alacağı konusunda fikir bir-

liğine varılamamış, standartlaşma sağlanamamış ve uygulama birliği bozulmuştur. Örnek olarak;

- Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7'nci maddesinde, "*Yukarıdaki süreler beklenmeksizin yatırılacak miktarı belirlemeye, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlık, kapsamdaki diğer kamu idareleri için ise üst yöneticiler yetkilidir.*" hükmü Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 50'nci maddesindeki "*Ancak, yapılan tahsilat, Maliye Bakanlığınca tespit edilen miktara ulaştığında, 7 günlük süre beklenilmeksizin derhal teslim edilir.*" hükmü ile çelişmektedir.

- Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde, "*Kasada bulundurulacak azami para miktarı, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlıkça, kapsamdaki diğer kamu idareleri için ise ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından belirlenerek duyurulur.*" hükmü Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 50'nci maddesindeki "*Bir gün içerisinde tahsil edilen paralardan, ertesi gün kasadan yapılacak ödemeler için Maliye Bakanlığınca belirlenen limit alıkonularak fazlası, düzenlenecek teslimat müzekkeresi ile bankaya yatırılır.*" hükmü ile çelişmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 50'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde "*Muhasebe birimlerince yapılacak tahsilat ve veznelere teslim edilen değerler karşılığında aşağıda belirtilen alındılar kullanılır. Alındının şekli, basımı ve kullanılmasında Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen esas ve usuller uygulanır.*" denilmektedir. Bu alındıların basımı ve dağıtımı konusunda sözü edilen belirleme, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 27/06/2005 tarih ve 19 numaralı Alındı Belgesi hakkında Genelgesi ile 27/12/2005 tarih ve 19/2 sayılı yine aynı konulu Genelgesinde yapılmıştır. Buna göre "Söz konusu Alındı Belgesinin basımı Genel Müdürlüğümüzce yapılacaktır ve saymanlıklara dağıtılmak üzere Defterdar-

⁸ Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, md.16

⁹ Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, md.17

lık Muhasebe Müdürlüklerine teslim ettirilecektir” denilmek suretiyle alındıların basımı ve dağıtımına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Ancak mahalli idarelerce yukarıdaki hükümler uygulanmamaktadır.

- Belediye Tahsilat Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi tahsilat makbuzların şeklini vermektedir. Söz konusu maddede “Tahsil edilen para mukabilinde mükellefe verilecek makbuzlar (Numune 1) de gösterildiği şekilde tertip olunur.” denilerek örnek form da verilmiştir. Buna karşın muhasebe yönetmeliklerinde tahsilatların türüne göre makbuz şekli farklı bir şekilde belirlenmiştir.

- Yine Belediye Tahsilat Yönetmeliği'nin 12'nci maddesi ile tahsil müzekkeresi (numune 3 olarak Yönetmelik eki) ve teslimat müzekkeresi (numune 4 olarak) belirlenmesine karşın bu formlar muhasebe yönetmeliği karşısında uygulama imkanı kalmamıştır. Söz konusu Yönetmeliğin 12'nci maddesinde ifade edilen tahsildar irsaliyesi (numune 2 olarak) ise değişen mevzuat kapsamında kullanılmamaktadır.

- Belediye Tahsilat Yönetmeliği'nin 20'nci maddesi gereği “*defatir tarifnamesinin tarif ettiği veçhile bir vezne defteri*” düzenlenmesi veya 22'nci maddesi kapsamında kasanın günlük sayımı sonucu iki nüsha tutanak ile tatat heyeti tarafından imzalanması da belediyelerimizde uygulanmamaktadır.

- Diğer taraftan yine Belediye Tahsilat Yönetmeliği'nin 25'inci maddesinde “*Makbuz aslında Damga Resmi Kanunu gereğince damga pulu yapıştırılarak kanunun tarifati ve veçhile iptal olunur. Pul bedeli mükellefe aittir.*” Şeklinde yer alan hüküm mevzuattaki değişimler nedeniyle geçerli değildir.¹⁰

Yukarıdaki örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Ancak yukarıdaki örnekler yoluyla uygulayıcılarının ne kadar zor durumda kaldığını göstermektedir.

5. SONUÇ YERİNE

Belediyelerde görev yapmakta olan muhasebe yetkili mutemetlerinin görevlerini mevzuata uygun yürütmeleri oldukça önemlidir. Mevzuatın yetersiz olması uygulama birliğini bozmaktadır. Birbiriyle çatışan veya güncellenmeyen mevzuat düzenlemeleri uygulamada fiili durumları beraberinde getirmektedir.

Belediyelerin üst yöneticileri olan belediye başkanlarının yukarıda belirtildiği şekilde herhangi bir belirleme yapmaması, belediyelerin tahsilat sürecini düzenleyen mevzuat hükümlerinin uygulanmadığını ortaya koymaktadır.

Belediyelerin yeni gelir kaynaklarına ihtiyaç duydukları şüphesizdir. Ancak yukarıda tartıştığımız husus bu gelirlerini toplayacak birimlerin bu biçimde örgütlenmeleriyle ve bu mevzuat düzenlemeleriyle etkin olmalarının ne kadar sağlanabileceğidir.

¹⁰ 11/12/1985 tarih ve 18955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3239 sayılı Kanun ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapılmış, tahsilat makbuzlarına damga pulu yapıştırılmamakta ve pul bedelleri mükellef tarafından karşılanmamaktadır.

MAHALLİ İDARELER BÜTÇE VE MUHASEBE YÖNETMELİĞİ TAHSİLAT İLİŞKİN BELGELER

Alındı Türü	Standart Form	Düzenlenişine İlişkin Açıklama	Kullanılış Amacı	Aktarıldığı Bordo
Vergi Dairesi Alındısı	Örnek-42	2 Nüsha (Alındılar, düzenleyen ve yetkili memur tarafından imzalandıktan sonra tahsil için tahakkuk belgesi ile birlikte vezneye verilir. Alındının aslı, parayı teslim eden kişiye verilir.)	Vergi ve benzeri tahsilatlar	Tahsilat-Takipli Alacaklar Tahsilat-Tahakkuk Bordrosu (2 Nüsha)
Alındı Belgesi	Örnek-41	2 Nüsha (Alındı belgesinin asıl nüshası para, çek veya değerleri teslim edene verilir. İkinci nüshası ise veznede muhafaza edilir. Menkul kıymetler ilgisine geri verildiğinde, teslim alınışında verilmiş olan alındı belgesi geri alınarak muhasebe işlem fişine bağlanır.)	Vergi tahsilatları dışında, muhasebe birimlerince nakden veya çekle yapılan her türlü tahsilat, veznelere teslim edilen tahvil, hisse senedi ve hazine bonosu gibi menkul kıymet ve varlıklar ve kıymetli ayniyat, banka teminat ve garanti mektubu ile şahsi kefaletle ilişkin belgeler karşılığında	Tahsilat-Takipli Alacaklar Tahsilat-Tahakkuk Bordrosu (2 Nüsha)
Mahsup Alındısı	Örnek-43	2 Nüsha	Mükellefler adına emanete alınmış tutarlardan vergi veya diğer borçlarına mahsubu gerekenler ve mahsuben yapılan diğer tahsilat	Tahsilat-Takipli Alacaklar Tahsilat-Tahakkuk Bordrosu (2 Nüsha)
Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Örnek-46	3 Nüsha (bir nüshası parayı teslim edene, bir nüshası alındıyı düzenleyen yetkilinin bağlı bulunduğu birime verilir.)	Tahsildar alındısı ile yapılan tahsilatlar dışında	Muhasebe Yetkilisi Mutemetleri Kasa Defteri (2 Nüsha)
Tahsildar Alındısı	Örnek-45	3 Nüsha (alındının bir nüshası muhasebe işlem fişi ekinde adına tahsilat yapılan muhasebe birimine gönderilir.)	Tahsildarlar tarafından yapılan tahsilat	Tahsildar ve İcra Memurları Tahsilat Bordrosu (3 Nüsha)

Metin ELBEYOĞLU

Devlet Arşivleri
Genel Müdürlüğü
Arşiv Uzmanı

Modern arşiv sistemleri ve etütleri yapılmadan bir belge ve bilgi yönetimi mümkün değildir. Bilgi ancak belgelendiği zaman anlam taşır. Bilgi istediğimiz kadar dijital ortamda ya da belleklerimizde olsun, eğer gerçekliğini ispatlayamıyor ya da istenildiğinde bulunulmuyor ise bilginin değeri ve önemi anlaşılamaz. Günümüz ünlü düşünür ve yazarlarından gelecek bilimci Alvin TOFFLER'in ifadesiyle "cehalet artık okuma yazma bilmemek değil, bilgiye nasıl ulaşılacağını bilmemektir."

BELEDİYELERDE BİLGİ-BELGE YÖNETİM UYGULAMA VE ALGILAMALARI

Sözlük anlamı olarak belediye; il, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt şeklindedir.

Belediyeler günümüz dünyasında yerel yönetimlerin idaresinde ve ülkenin gelişiminde en etkin rolü oynayan kurumlar niteliğindedir. Başta, az gelişmişlik ve çok gelişmişlik terimlerini anlayabilmek için o ülkedeki yerel yönetim şekil anlayış ve uygulamalarına bakılmaktadır. Yine ekonomik gelişmişlik göstergesi incelenen ülkelerde ilk bakılması gereken unsur yerel ve yerinden yönetim uygulamaları ile bölgesel farklılıklardır. Belki de ülkelerde demokrasinin algılanması ve uygulanması noktasında en önemli ayraç yerel yönetimlerin seçiliş şekilleri, güçleri ve çalışmalarıdır.

Bu tür ülkesel gelişmişliklerin temelinde yer alan yerel yönetimlerde, modern yönetim tarzlarının gelişmesi ile de uygulama ve algı değişiklikleri hızla gelişmiştir. Ülkemizde 1980'li yıllardan başlayarak bu tür modern yönetim algı ve uygulamaları anlaşılmaya çalışılmış ve anlaşıldığı kadarıyla da kullanılır olmuştur.

Merkezi yönetimin baskın olduğu ülkelerde demokratik algılar başta olmak üzere yönetim anlayışı da hızla değişmektedir. Güçlü, demokratik, özgürlükçü, vatandaş odaklı, kısmen özerk mali yapıda, katılımcı, hesap verilebilir yerel yönetim anlayışı demokrasinin olmazsa olmazları arasında görülmüş ve bu esaslar noktasında yasal ve idari yapılanmalara hız verilmiştir.

Yeni yerel yönetim anlayışlarının benimsenmesinde ve uygulanmasında değişken söylem ve metotlar uygulanmaktadır. Yerel yönetimlerin güçlenmesinin ülkenin de güçlenmesi anlamına geldiği ilkesi unutulmamalıdır. Yerel yönetimler, demokrasinin ve vatandaşların kendilerini kamuya ifadesindeki ilk ve belki de en etkin noktadır. Yerel yönetime tabi olanlar adı üstünde yerel kişiler olduğundan tanınırlık ve hesap verilebilirlik duygusu daha etkindir. Yine merkezden yönetilen bir yöreye göre yöreden seçilen bir idareci hem bölgesel gerçekleri hem de ihtiyaçları daha iyi id-

arak edeceği için başarılı olması daha mümkündür. Kamuda her yönetici bir anda her kurumu ya da birimi sıkıntısız idare edebileceğini düşünür. Genelde de sıkıntılarla karşılaşır. Yerel yönetimler bu konularda birer öğretim merkezi gibi görev yapmakta ve kendini ispat eden personelin merkezi yönetimde görev alması ve idareci olmasının da önünü açmakta faydalı olmaktadır.

Yerel yönetim anlayışının gelişmesinde temel unsurlar olarak kabul gören unsurlar;

- ❖ Müzakereci ve İşbirliğine Daylı Yönetim
- ❖ Yönetime katılma
- ❖ Verimlilik
- ❖ Hesap verebilirlik
- ❖ Saydamlık
- ❖ Hizmetlerde yerindelik ve kaynakların verimli kullanımı
- ❖ Vatandaş odaklılık
- ❖ Vizyon ve misyon belirlemek ve bunlara bağlılık

Bu esaslara Avrupa Birliği ile ilişkiler çerçevesinde daha ek maddeler ilave etmek mümkündür. Tüm bu ilkeler ve söylemler noktasında bugüne dek fazla dikkat çekmeyen bilgi ve belgenin yönetimi konusu göz ardı edilmemelidir.

Belediyeler, kanunda belirtilen zorunlu görevlerinin yanı sıra yine kanunda belirtilen isteğe bağlı hizmetlerini sunmak için yapılanmalarını yasal çerçevede oluşturarak belediyeçilik iş ve işlemlerini yürütür. Kanunda belirtilen ve yapmaları zorunlu olan görevleri belirtmek gerekirse;

- Stratejik plan, imar, su ve kanalizasyon, ulaşım, kentsel altyapı işlemleri,
- Çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar oluşturulması,
- Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetlerini vermek,
- Şehir içi trafik, konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım işlemlerini yürütmek,
- Evlendirme, defin ve mezarlıklar konusunda hizmet vermek,
- Gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım, meslek ve beceri kazandırma etkinlikleri,
- Ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapmak,
- Kadınlar ve çocuklar için koruma evleri kurmak ve yönetmek, (BŞB ve 50 binin üzerindeki diğer belediyelerde)
- Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini oluşturmak ve uygulanmasını düzenlemek başta olmak üzere belediyelerin zorunlu hizmet, iş ve işlemlerinin listesini uzatmak ve genişletmek mümkündür.

Belediyelerin yine yasal çerçeveleri belirlenmiş ve isteğe bağlı olarak temel kriterleri belirlenmiş hizmet ifaları ile iş ve işlemleri mevcuttur. Bunlar konusunda kısa bir bilgi vermek gerekirse;

- Sağlıkla ilgili her türlü tesis açma ve işletme işlemleri,
- Okul binalarının yapım, bakım, onarım ve her türlü malzeme ihtiyaçlarını karşılama işlemleri,
- Turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımları ile eğitim kurumlarının, su, kanalizasyon, doğalgaz ve yol gibi alt yapı çalışmaları,
- Kültür ve tabiat varlıkları, tarihi doku ve kent tarihiyle ilgili mekânlar ve işlevler,

- Mücavir alanlara hizmet götürülmesi,
- Kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilme,
- Şirket ve işletme kurabilmeleri,
- Uluslar arası kuruluş ve organizasyonlara kurucu üye ve üye olması ve bu kuruluşlarla ortak organizasyon proje ve faaliyetlerde bulunması,
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini ücretli veya ücretsiz yapabilir, ortak hizmet projelerini yapabilir,
- Kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulamak. (BŞB, il belediyeleri ve nüfusu 50 binin üzerinde olanlar için).
- Bağış kabul edebilmesi gibi başlıca konuları sıralamamız mümkündür.

Belediyeler bu hizmetlerini, başkanları, belediye meclis ve encümenleri ile organlarının yasal çerçevesi çizilmiş usul ve esaslara göre yerine getirmekle mükellef kılınmışlardır. Belediyeler yeni belediyecilik anlayışı ve yönetimi noktasında stratejik planlarının hazırlanması ve uygulanması temel etken rol oynamaktadır. Belediyeler stratejik planlarını uygularken temel sistematik olarak aşağıda verilen metotlara göre planlama yapmalıdırlar.

1. BELEDİYELERİN STRATEJİK PLANLARINDA GENEL ÇERÇEVE

I. MEVCUT DURUMUN ANALİZİ

A. YERLEŞİM YERİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1. Özgeçmişi,
2. Mevcut nüfusu ve nüfus hareketleri,
3. Coğrafi alanı ve yerleşim düzeni,
4. Kentsel gelişme,
 - 1) Kentsel altyapı
 - 2) Rekreasyon durumu
 - 3) Plan ve imar durumu
 - 4) Sosyo-kültürel ve sportif tesisler
5. Ekonomik durum (Kişi başına düşen milli gelir, istihdam, ihracat, üretim vb.)

6. Sosyo-kültürel hayat

- 1) Eğitim
- 2) Sağlık
- 3) Turizm
- 4) Sivil toplum kuruluşları (STK)
- 5) Kamu kurum ve kuruluşları
7. Coğrafi ve Kent Bilgi Sistemi

B. BELEDİYEYE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1. Yetki ve sorumluluklar
2. Personel sayısı ve niteliği (memur ve işçi sayısı, yaş, cinsiyet, eğitim vd.)
3. Organizasyon yapısı
4. Mali yapısı (gelir, gider ve borçları)
5. Fiziki kapasitesi (Hizmet binaları, makine parkı, gelir getiren tesisler, arsa stoku v.d.)
6. Devam etmekte olan önemli projeler

II. GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLER- FIRSATLAR VE TEHDİTLER

III. GELECEĞİN TASARLANMASI

- A. Belediyenin misyonu
- B. Belediyenin vizyonu
- C. Belediyenin hizmet politikaları
- D. Belediyenin stratejik amaç ve hedefleri

IV. ÇALIŞMA PROGRAMI

(Başkanlık/Müdürlüklerin beş yıl içinde yapacakları işler hakkında yıllar itibariyle detaylı ve yeterli doküman yapmaları)

V. YAPILANLARI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

E. Performans Kriterleri (Verimlilik, etkinlik, kalite ve tutumluluk vb.)

F. Performansı ölçme ve değerlendirme.

Yerel yönetimlerde başta stratejik plan çerçevesi, yasal sorumluluklar, modern yönetim anlayış ve algılarının gelişmesi ile gün ve gün daha demokratik, şeffaf, hesap verilebilir yönetim algısı, katılımcı ve nitelikli bir yerel yönetim sistemi hedeflenmektedir.

Ancak, tüm bu plan, olgu, hedef ve sistematik içinde bilgi toplanması, yönetilmesi, kullanımı, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesi noktasında bilginin kent sakinleriyle paylaşımı ve gelecek nesillere aktarım göz ardı edilmemelidir.

Tarihsel süreçte geçmiş 100'lü yıllardan eskiye varan bir belediyeçilik kurgusu düşünüldüğünde, geçmiş belge ve bilgilerden günümüzde ne kadar kısmının intikal ettiği ve nasıl faydalandığı ya da faydalanılıp faydalanılmadığı tartışmaya açık bir gerçektir. Bu konu sadece geçmişteki bazı belge ve bilgilerin tarihsel ya da kültürel anlamda günümüze aktarımı olarak değerlendirilmemelidir. Bu bilgilerden günümüz için kullanılabilir olanları da etkin olarak kullanılabilir. Bu fayda sağlama ve bilgi yönetimi konusunda başta yerel yönetimler olmak üzere genel idareler hatta tüm toplumun üzerine düşen yasal ve sosyo-kültürel vazifeler vardır. **Günümüzde güç bilgiye sahip olmak değil bilgiyi kullanan ve yöneten olmaktır.** Her tür alanda inanılmaz boyutlarda bir bilgi ve belge birikimimiz olmakla birlikte kullanım, yönetim ve gelecek nesillere aktarımı konusunda ciddi sıkıntılarımız mevcuttur.

Belediyeler kanunla belirlenmiş iş, işlem ve hizmetlerini yerine getirirken tüm bu süreçlerini belge üzerinden gerçekleştirmektedir. Üretilen her tür belge

aynı zamanda üretildikleri dönem ile günlük, dönemsel ya da sürekli bir belge olmasının yanı sıra bilgiye dönüşümün temel noktasıdır. Bilgi belirli bir belge ve olguya dayanmalıdır; aksi takdirde bilgi olma özelliğini taşımaz. Belediyeler üretmiş oldukları bu tür belgeleri hem üretim safhasında hem de sonraki dönemlerde nasıl kullanmaları gerektiği konusu başta olmak üzere ileri dönemlere taşımak ve bilgiye dönüştürmek noktasında ciddi sıkıntılarla karşı karşıyadırlar. Bu tür bilgi ve belge yönetimlerinin yakından değerlendirilmesi ve öneminin anlaşılabilmesi için belirli konu başlıkları belirleyerek bunlar üzerinden değerlendirme yapmak gereklidir.

2. YÖNETİM TARZI

Başta yönetim tarzı ve siyasette temel bir eğitim noktası olarak görülen yerel yönetimlerde, belediye başkanlığı görevi en önde ve belirgin bir konumu temsil etmektedir. Belediye başkanları demokratik yollarla göreve gelen, yasalarla görevleri tanımlanmış ve hizmetleri seçilmiş olduğu belde insanlarına götürmek ve bunu da yaparken şeffaf, hesap verebilir ve kendisini seçen seçmeyen vatandaşlarına odaklı bir yönetim tarzı sergilemekle mükelleftirler. Bu temel kriter-

ler esas alındığında, yaptığı her hizmete bir gizlilik, tek adamlılık, ürettiği her tür evrakı sadece denetim elemanlarının görmesi ve bunun dışında kimseye göstermeyen, gerçek ve tüzel kişilerin bilgi edinme haklarına engel olabilecek yönetim anlayışları modern yönetim anlayışı dışında kalmıştır. Her bir konu, bilgi ve detaya vakıf olabilmek imkânı kimse için mümkün olmadığından belediye başkanlarının da böyle bir yeteneğe sahip olabilmesi mümkün değildir. Başkanlıkları döneminde bilgiye dönüşmesi gereken ve gelecek yıllara aktarımı gereken bilgilere ve bilgilerin temelini oluşturan belgelere sahip çıkması ve yürürlükte mevzuat hükümleri noktasında bilgi ve belge yönetimine işlerlik kazandırılması konusunda atacakları adımlar ile hem kendi hem de yönettikleri yer-

leşim yerinin kalitelerini arttırıcı bir çalışma yapacakları muhakkaktır. Yine belediyelerin olmazsa olmazlarından olan meclis ve encümen kararları ileriki yıllara aktarılabilecek hem kurumsal hem de ülkesel bir yasal zorunluluğun yanı sıra özellik arz eden birer bilgi kaynağıdır. Bazı belediyelerde dönemsel olarak meclis ve encümen kararlarının ya tamamen olmaması, bulunamaması ya da var olan bu belgelere erişimin imkânsız halde olması düşündürücü bir gerçektir. Belediyenin olmazsa olmazı olan kararların bilgiye dönüştürülmesi belediyeye büyük bir zenginlik katacağı gibi ülkenin gelecek nesillere aktarabileceği birer hazine niteliği taşımaktadır. Her belediye başkanı göreve başladığında, istediği bir belgeye ya da bilgi olarak ortamda gezen konuları belgelendirme isteğinde, bu isteğin ne kadar zor hatta bazen imkânsız olduğunu anlaması uzun sürmez. Aynı şekilde diğer birimlerde üretilen belgelerin bilgi özelliği taşıyanları ve bilgiye sahip olabilme gücünün kullanımında gerekli düzenlemeleri yapmak modern yönetimin temel taşlarından birisi olacaktır.

3. FİZİKSEL DURUM

Belediyeler, 1980'li yıllara kadar yetersiz ve kısıtlı binalarda hizmetlerini vermekte idiler. Farklı binalar ya da yetersiz hizmet alanları günümüz belediyeçilik yönetiminde de hala çözümlenmesi gereken bir sıkıntı olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal alanları bir kenara bırakalım, belediye personelinin bile uygun olmayan çalışma alanlarında hizmet verdikleri bir vakıadır. Haliyle, bu birim ve personelin ürettiği belgeleri koyacak, düzenleyecek ve gelecek zaman ve nesillere aktarabilecek mekânlar bulunamamaktadır. Baraka, depo ya da buna benzer alanlarda istifleme mantığı ile yığınlar oluşturularak belge ve bilgi depoları oluşmuştur. Zamanla da sağlıklı ve korunma imkânları olmayan bu yerlerdeki belgeler bırakın bilgi olma özelliğini taşımayı, içinden çıkılmaz yığınlar ve hatta kurtulunması gereken karmaşık depolar olarak görülmektedir. Ulaşılmak istenen belgeleri diğer demirbaş ve sarf malzemelerinin içinden ayırt etmek ise başlı başına bir yetenek gerektirmektedir. Yeni hizmet binalarının yapılması ve bu mekânlarda belgelere ayrılan depolara bu istiflerin düzenlenmeden ve bilgi özelliğini taşıyıp taşımadığına bakılmadan aktarımı ise sorunu çözümsüz kılmada bir adım daha atmak anlamına gelmektedir. Yeni binalarda evrak için ayrılan bölmelerin kullanımı ve niteliği de belli başlı çözümlenmesi gereken meselelerin başındadır. Bu tür mekânlar, genelde yürürlükteki mevzuat ve standartlara göre değil diğer yanlış modeller örnek alınarak yapılmaktadır. Bu tür iş ve işlemleri yürütmek için gerekli bütçe ayrılmaması ve önemsenmemesi içinden çıkılmaz sıkıntıları beraberinde getirecektir. Her yeni seçim döneminde bir önceki yönetimlerden devralınan iş süreçleri varken bunlara ait belge ve bilgilere erişim imkânsız hale gelecek adeta yeniden belge üretilerek bilginin yanlış ya da eksik tekâmülüne sebep olunacaktır.

4. PERSONEL

Asli görevlerini yasal çerçevesinde yapmakla mükellef kılınmış olan belediye personeli, bu görevlerinin sonucunda ürettiği belgeleri belirli dönemlerde denetim ya da kendisinin vazgeçilmez bir bilgi kaynağı ol-

duğu inancı ile kendi uhdelerinde muhafaza etmektedir. Belge ve bilgiye her talep olduğunda, aranan kişi ya da vazgeçilmez personel olmak olgusu yanlış bir olgudur. Haliyle evrakı üreten ya da kontrol eden personel bazen bilmeden de olsa vazgeçilmezlik adına ketum bir hal almaktadır. Buda sıradan bir belgenin bile erişilmesi imkânsız bir belge türüne dönüşmesine sebep olmaktadır. Personel olmadığı zamanlarda ise belgeye erişim ve belgeden bilgiye erişim imkânsız bir hal almaktadır. Saatlerce harcanan arama mesai-leri ya da saatlerce aramanın sonucunda ilgisiz bir yerde belgeyle karşılaşma nihayetinde ise en garip olanı, belgenin bulunmasına rağmen eklerinin bulunamaması hep karşılaşılan hatta sıradan olan olaylar olarak görülmektedir. Personelin yaptığı işi en önemli iş sayması ve bu belge ya da bilgilere sahip olmaya çalışması olağan alışkanlıklardan biridir. Bir belediyenin belge bilgi yönetimi birkaç personele bırakılamayacak kadar önem verilmesi gereken ve kurumsal bir yönetim algısının getirilmesi zorunlu olan bir süreç olmalıdır. İşlemi biten belgelerin ise belirli depolara indirilerek artık daha da içinden çıkılmaz bir hal alması ise var olan bir kabuldür. Her kurumda olduğu gibi belediyelerde de bir belge ve bilgiye erişim istendiğinde, emekli olmadı ise bazı amca ya da ablalar var olup onlar tarafından belirlenen yöntem ve usuller ışığında yeterli ya da yetersiz olarak belge ve bilgiye erişilebilir. Personelin yanlış bir algısı da yürürlükteki mevzuata göre evrak üretimi, muhafazası ya da erişimini gerçekleştirmek yerine bir üst amiri, eski bir personel ya da başka bir kurumdan geldi ise oradaki öğretilerini esas almasıdır ki bu her belediyede karşılaşılan bir gerçektir.

Sonuç olarak, bu kadar önem arz eden belge ve bilgilerin hazırlanmasından itibaren her safhasında kontrol altında tutulması kurumsal ve yasal bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmıştır. Bu süreçlerle ilgili her tür yasal düzenlemeler var olup uygulanma noktasında sıkıntılarla karşılaşılmaktadır. Mevzuata dayalı olmayan ve sıradan bilgi-belge yönetimi sistemi ile belediyede üretilen her belge bir sonraki seçim dönemini müteakip hazırlana-

cak olan stratejik planın hazırlanmasında temel bir bilgi kaynağı olmayacaktır. Temel bir bilgi kaynağı olması gereken belgenin de gerekli düzenlemeler ile istenildiği zaman hizmete sunulabilmesi gereklidir. Zamanla bu karışık ve yoğun evrak kitlesi, olduğu dönem ve gerçekleri göz ardı edilerek mevzuat hükümleri ve standart dışı uygulamalar ile dijital ortama aktarılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışma birçok belediyede çözüm olması için uygulamaya konulmakla beraber daha karmaşık ve içinden çıkılmaz bir bilgi kirliliği oluşturmaktadır. Maliyet hesaplamaları ise belediyelerin harcama dengesini olumsuz olarak etkilemektedir. Modern arşiv sistemleri ve etütleri yapılmadan bir belge ve bilgi yönetimi mümkün değildir. Bilgi ancak belgelendiği zaman anlam taşır. Bilgi istediğimiz kadar dijital ortamda ya da belleklerimizde olsun, eğer gerçekliğini ispatlayamıyor ya da istenildiğinde bulunulmuyor ise bilginin değeri ve önemi anlaşılamaz. Günümüz ünlü düşünür ve yazarlarından gelecek bilimci Alvin TOFFLER'in ifadesiyle *“cehalet artık okuma yazma bilmemek değil, bilgiye nasıl ulaşılacağını bilmemektir.”*

Ömer DAĞ

Maliye Bakanlığı
Devlet Muhasebe Uzmanı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesinde muhasebe sistemini "karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür." şeklinde tanımlamıştır.

MAHALLİ İDARELERDE UYGULANAN MUHASEBE SİSTEMİNE İLİŞKİN ÖNERİLER

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesinde muhasebe sistemini "karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür." şeklinde tanımlamıştır. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde mali raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olan işlemler web tabanlı saymanlık otomasyon sistemi say2000i aracılığıyla yapılmaktadır. İl özel idareleri, belediyeler, bağlı idare ve birliklerden meydana gelen mahalli idarelerin bu tür işlemleri ise yapılarının ve idarelerinin farklı olmalarından dolayı farklı muhasebe programları aracılığıyla yerine getirilmektedir. Böyle olunca her idare tarafından oluşturulan mali tablolarda farklılık olabilmektedir.

1. WEB TABANLI SAYMANLIK OTOMASYON SİSTEMİ (SAY2000İ)

Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından 03 Mart 1999 tarihinde başlatılan say2000i projesi; proje maliyetinin mümkün olduğunca düşürülmesi için uygulama yazılım çalışmaları, projenin kabul ve devir işlemleri ile sistemin mevzuat yönünden kontrolü, geliştirilmesi ve yürütülmesi işleri Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün kendi personeli tarafından gerçekleştirilen, saydam, hızlı, güvenli ve bilgi merkezli hizmeti hedefleyen, 1043 Genel Bütçeli Muhasebe Birimi (23 Merkez Muhasebe Birimi), 227 Özel Bütçeli Kurum Muhasebe Birimi, 4 Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Muhasebe Birimi olmak üzere 1274 Muhasebe Biriminde uygulanan bir sistemdir.¹

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali işlemleri Say2000i aracılığıyla yerine getirilmektedir. Kapsama dahil tüm kamu idareleri mali işlemlerini say2000i sistemine girerek muhasebeleştirilmektedir. Say2000i'ye girilen bilgilere göre sadece muhasebeleştirme yapılmamak-

¹ Devlet Muhasebe Uzmanı Kazım Genç; "Say2000i Tanıtım", http://www.demud.org.tr/duyurular/say2000i_Tanitim.pdf

ta, bu verilere göre istenilen mali raporlar düzenlenmekte ve kesin hesap çıkarılmaktadır. Say 2000i, ayrıca kapsama dahil kamu idarelerinin personel maaşlarını da hesaplamaktadır. Merkezi yönetim için tek bir yerden yönetilmesi, ortaya çıkan sorunlara anlık çözüm bulunabilmesi, meydana gelen mevzuat değişikliğinin çok kısa zamanda sisteme adapte edilmesi say2000i'nin en büyük avantajlarından birisidir. Bu avantajların yanında, kamu idarelerine düşen ortalama maliyetin minimum düzeyde olması, 5018 sayılı Kanun'un "*kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde kullanılmasını*" amacına da hizmet etmektedir. Her kamu idaresinde ayrı ayrı muhasebe programı kullanılmaktan ise ortak bir yeden yönetilen muhasebe programını kullanması üretilen mali raporların ve çıkarılan kesin hesaba ilişkin işlemlerde de standartlaşmayı sağlamaktadır.

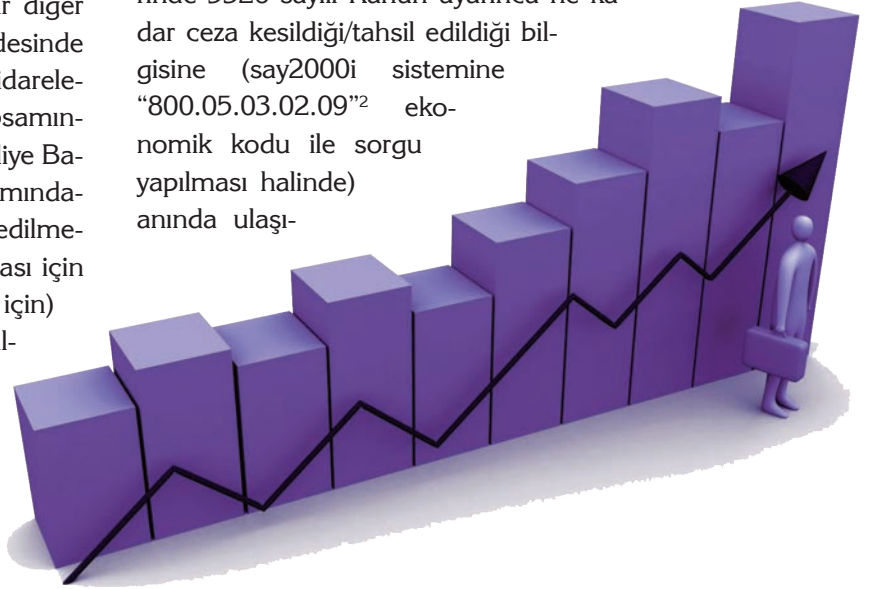
Say2000i sistemi tek bir merkezden yürütüldüğünden, mevzuatta meydana gelen değişiklikler çok kısa bir zamanda programa entegre edilerek zamandan ve paradan tasarruf edilebilmektedir. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde say2000i programı yerine her bir kamu idaresi ayrı paket program kullanacak olsaydı hem kamu kaynaklarının daha fazla kullanılmasına hem de standart bir uygulamanın olmamasına neden olacaktı.

Say2000i programının merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde kullanılmasının bir diğer faydası ise 5018 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinde belirtilen sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelere ait mali istatistikler ile merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin elde edilmesi ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanması için gereken aşamaların (sadece merkezi yönetim için) daha da kısalması ve en önemlisi doğru bir şekilde açıklanmasına yardımcı olmaktadır.

Mali istatistiklerin Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından yayınlanma süreci şu şekilde gerçekleşmektedir. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali istatistikleri kanun gereği aylık

olarak yayınlanmaktadır. Mali istatistiklerin aylık sürelerinde yayınlanabilmesi ise merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde say2000i'nin kullanılmasına borçludur. Çünkü merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali raporlarına esas teşkil eden muhasebe kayıtları say2000i'ye girildiğinden söz konusu raporların oluşturulması için say2000i'den gerekli veriler, anında temin edilebilmektedir. Şayet merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde say2000i programı kullanılsaydı diğer idarelerde olduğu gibi (mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları) mali istatistikler üçer aylık dönemlerle açıklanabilecekti. Çünkü merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri, söz konusu verileri aylık/üçer aylık dilimlerinde Maliye Bakanlığına iletmekte, Maliye Bakanlığı ise bu verileri derleyerek genel yönetime ilişkin mali istatistikleri yayınlamaktadır.

Say2000i'nin kullanıldığı kamu idarelerinde istenilen mali veriye çok kısa zamanda ulaşılabilir. Örnek verilecek olunursa, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen alanlarda tütün ürünleri tüketenlere 30.03.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 39'uncu maddesi hükümlerine göre idari para cezası kesilmektedir. İstenildiği takdirde merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde 5326 sayılı Kanun uyarınca ne kadar ceza kesildiği/tahsil edildiği bilgisine (say2000i sistemine "800.05.03.02.09"² ekonomik kodu ile sorgu yapılması halinde) anında ulaşılabilir.

² 800.05.03.02.09 kodu bütçenin ekonomik sınıflandırılmasında "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Uyarınca Alınan İdari Para Cezası"nı ifade etmektedir.

labilmektedir. Oysaki mahalli idareler ile sosyal güvenlik kurumları için aynı bilgiye, Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından yönetilen Kamu Hesapları Bilgi Sistemi (KBS) aracılığıyla ulaşılabilmektedir. KBS'ye ise söz konusu idareler mali verilerini aylık/üçer aylık zamanlar diliminde girilmekte dolayısıyla istenilen bilgiye anlık olarak ulaşılması mahalli idareler ile sosyal güvenlik kurumlarında mümkün olmamaktadır. Bu bilgilere ancak üçer aylık zamanlarla ulaşılabilmektedir.

Maliye Bakanlığı da 5018 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinde kendisine verilen "mali istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması" görevini say2000i sayesinde KBS üzerinden yerine getirmektedir. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri aylık/üçer aylık mali verilerinin KBS sistemi üzerinden Maliye Bakanlığına iletmekte Maliye Bakanlığı ise bu bilgileri derleyip anlamlı hale getirdikten sonra yayımlamaktadır. Oysaki mahalli idareler ile sosyal güvenlik kurumlarında da say2000i benzeri bir merkezi programın kullanılması ya da doğrudan bu idarelerinde say2000i'yi kullanması halinde her türlü mali bilgiye (merkezi yönetimde olduğu gibi) bu idarelerde de anlık olarak ulaşılabilir. Say2000i sisteminin öncesini ve sonrasını aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

1.1.Say2000i öncesi durum³:

- Saymanlıklarda muhasebe kayıt işlemleri ve diğer işlemlerin büyük kısmı defterlere kaydedilmekte ve manuel olarak yürütülmekteydi.
- Gerek Muhasebat Genel Müdürlüğü merkezinde gerekse saymanlıklarda teknoloji kullanımı yeterince yaygınlaşmamıştı.
- Muhasebe kayıtlarının tutulmasında muhasebe birimleri arasında uygulama farklılıkları vardı.
- Muhasebeden üretilmesi gereken Kamu Hesapları Bülteni ile diğer devlet hesaplarına ilişkin rapor ve bilgiler gecikmeli olarak çıkartılabilmekteydi.
- Muhasebat Genel Müdürlüğü merkezi ile saymanlıklar arasında istenilen düzeyde bilgi akışı sağlanamamaktaydı.

1.2.Say2000i sonrası durum⁴:

- Elektronik devlet (e-Devlet) modelinde, kamu mali yönetimi için dünya standartlarında bir altyapı oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Kurulum, bakım ve yönetimi ucuz ve kolay olan bu sistemle saymanlıklar bilgi işlem ağına alınmıştır.
- Saymanlıklarda hızlı ve kaliteli hizmet verilmeğe başlanmıştır.
- Saymanlıklarda uygulama farklılıkları ortadan kalkmıştır.
- Her ay sonunda tüm saymanlıkların (sisteme dahil olanlar, merkezde girilen 2 Saymanlık, VEDOP ve MOTOP Saymanlıkları) ay sonu işlemlerini tamamlamalarını müteakiben kesinleşmiş sonuçlar elde edilmekte "**Kamu Hesapları Aylık Bülteni**" çıkarılmakta ve yayımlanmaktadır.
- Kamu hesaplarında şeffaflık sağlanmaktadır.
- İstenilen zaman diliminde mali tablolar sistemden alınabilmektedir.
- Bütçe ödeneklerinin zamanında ve ihtiyaca göre dağıtılmasına katkıda bulunmaktadır.
- Kamu harcamalarında tasarruf sağlanmaktadır.

Say2000i sistemi tek bir merkezden yürütüldüğünden, mevzuatta meydana gelen değişiklikler çok kısa bir zamanda programa entegre edilerek zamandan ve paradan tasarruf edilebilmektedir. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde say2000i programı yerine her bir kamu idaresi ayrı paket program kullanacak olsaydı hem kamu kaynaklarının daha fazla kullanılmasına hem de standart bir uygulamanın olmamasına neden olacaktı.

³Kazım Genç; a.g.e.

⁴Kazım Genç; a.g.e.

- Kurumlar arası elektronik veri alışverişine olanak sağlamaktadır.
- Devletin gelir ve giderleri günlük olarak takip edilebilmektedir.
- Ekonomi yönetimine zengin bilgi ve karar desteği verilmektedir.
- Saymanlıklar sağlık harcamalarını anında kontrol edebilmektedir.
- 1,5 milyon memurun özlük işlemleri sistemden yapılabilmektedir.
- Saymanlıklar güncel mevzuata anında ulaşabilmekte ve merkezle devamlı irtibat halinde olarak, sorularına cevap alabilmektedirler.

Saymanlıklarda bilgisayar ve interneti kullanan personel sayısı artmıştır.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde tek düzen muhasebe sistemi 01.01.2004 tarihinde uygulanmaya başlanan Genel Bütçeye Dahil Daireler ve Katma Bütçeli İdareler Muhasebe Yönetmeliği ile başlanmış olup, Genel Bütçe Muhasebe Yönetmeliği ve en sonunda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile devam edilmiştir. 6 yıllık süreç içerisinde bu yeni muhasebe sistemine alışmak herkes için zor olmuştur. Ancak say2000i sayesinde bu zorlu süreç kısa zaman almıştır. Çünkü tek düzen muhasebe sisteminin düzgün işleyebilmesi için Maliye Bakanlığı, say2000i aracılığıyla kullanıcıları sürekli bir eğitime tabi tutmuştur. Bu eğitim bazen bire bir olmakta bazen de sistem üzerinden uygulayıcılara verilen talimatlarla gerçekleşmekte ve halen devam etmektedir. Tüm bunların sonucunda elde edilen mali veriler her bir kamu idaresinde aynı olmaktadır. Çünkü bir mali işlem bir kamu idaresinde nasıl muhasebeleştiriliyorsa diğer kamu idaresinde de aynı şekilde muhasebeleştirilmesi sağlanmaktadır. Aslında muhasebe yönetmeliklerinde mali işlemlerin nasıl muhasebeleştirileceği ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır. Ancak her uygulayıcı kurum bunu aynı şekilde kayıtlarına yansıtamamaktadır. Say 2000i'ye girilen kayıtlarda ise birçok kontrol mekanizması bulunmaktadır. Çoğu işlemde kul-

lanıcı istediği kaydı girebilmekte ancak çok önemli konularda sistem, kullanıcının her kaydına müsaade etmemektedir. Bununla ilgili olarak ancak, yapılacak işlemle ilgili belirlenmiş kurallar doğrultusunda kayıt yapılabilmektedir. Bu anlamda say2000i'ye girilen kayıtlarda önemli oranda standartlaşma yakalanmıştır. Ancak merkezi yönetim kapsamı dışındaki diğer idarelerde (özellikle mahalli idareler) bu standartlaşma yakalanamamıştır. Aylık/üçer aylık veriler şeklinde Maliye Bakanlığına gelen veriler incelendiğinde bu sonuç açıkça görülebilmektedir. Yukarıda da açıklandığı üzere mahalli idareler söz konusu verilerini aylık/üçer aylık dilimlerde KBS üzerinden Maliye Bakanlığına iletmektedirler. Bu sürecin en başında mahalli idarelerden gelen bilançolarda çok sınırlı bilgiler yer almaktaydı. Örnek verilecek olursa, 2007 yılından itibaren genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde Taşınır Mal Yönetmeliği uygulanmaya başlanmıştır. Yönetmeliğe göre kamu idarelerinin edindikleri toplu işnevi bile taşınır hesaplarına kaydetmeleri, bunları tükettiklerinde ise bunu giderler hesabı aracılığıyla kayıtlarından çıkarmaları gerekmektedir. Ancak Maliye Bakanlığına gönderilen bazı bilançolarda hiçbir taşınır hesabı yer almamaktaydı. Çünkü bazı kamu idareleri daha fazla muhasebe kaydı yapmamak için satın aldıkları taşınır varlıklarını doğrudan giderleştirmektedirler. Bu ise hem Taşınır Mal Yönetmeliğinin hem de muhasebe yönetmeliklerinin uygulanmadığının bir göstergesidir. Oysaki merkezi yönetime dahil her bir kamu idaresinin bilançosunda tam anlamıyla olmasa da taşınır hesaplarını gör-

mek mümkündür. Mahalli idarelerde bu sonucun görülmesinin en büyük nedeni ise bu idarelerin çok dağınık olması ve mali hizmet birimlerinde (özellik küçük belediyelerde) gereken sayıda ve nitelikte muhasebe personelinin olmayışından kaynaklanmaktadır. Bir diğer neden ise merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerin muhasebe hizmetleri genel bütçe için Maliye Bakanlığının personeli tarafından kapsamdaki diğer idareler için ise önceden Maliye Bakanlığı personeli olan uzman kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Oysaki mahalli idarelerde uzman personel istihdamı ancak büyük belediyelerde mümkün iken diğer küçük belediyelerde muhasebede uzman olmayan diğer personel tarafından yerine getirilmektedir. Tüm bu açıklanan nedenlerden dolayı mahalli idare personeline yeterli muhasebe eğitimi verilmesinin yanında mahalli idarelerin muhasebe verilerinin İçişleri Bakanlığı tarafından yaptırılacak olan say2000i benzeri bir programa veya Maliye Bakanlığı tarafından hali hazırda kullanılan say2000i'ye girmelerini sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılmasında yarar vardır.

Say2000i'nin muhasebe dışında denetim ile ilgili olarak da yararları bulunmaktadır. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali verilerine Sayıştay say2000i sayesinde doğrudan kendi merkezinden erişebilmektedir. Mahalli idarelerde benzeri bir sistemin kullanılması sayesinde Sayıştay Başkanlığı, denetleyeceği idarelerin verilerine merkezden ulaşabilecek ve istediği kamu idaresinin bütün verilerini inceleyebilecektir. Bu veriler sayesinde, varsa usulsüzlükler tespit edilecek ve bunların önü bir nebze alınabilecektir. Çünkü mali tabloların incelenmesinden de, yapılan yolsuzluk veya usulsüzlüklerin tespit edilme olanağı bulunmaktadır.

Diğer taraftan 5018 sayılı Kanun'a 5793 sayılı Kanun'un⁵ 39'uncu maddesi ile geçici 18'inci madde eklenmiştir. Bu maddeye göre, 31.12.2012 tarihine kadar genel yönetim kapsamındaki **kamu idarelerinin mali tabloları**, muhasebe ve raporlama standartları ile muhasebe tekniğine uygunluk açısından Maliye Bakanlığınca denetlenebilecektir. Bu madde uya-

rınca Maliye Bakanlığınca merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali tabloları, say2000i'ye bakılarak denetleme imkânı bulunmaktadır. Yapılacak denetimin kapsamı sadece mali tablolarla sınırlıdır. Mali tablolar ise muhasebedeki bilgilere dayanılarak hazırlandığından muhasebe kayıtlarına ulaşılabilme imkânının olması bu denetim için çok büyük bir kolaylık olacaktır. Mahalli idarelerin ülke düzeyindeki homojen dağılımı düşünüldüğünde Maliye Bakanlığınca 5018 sayılı Kanun'un geçici 18'inci maddesi gereğince yapılacak denetim ancak ilgili idarelere gidilmesi ya da söz konusu belgelerin istenilen yerlere gönderilmesi ile mümkün olacaktır. Oysaki mahalli idarelerde İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) tarafından say2000i gibi bir programın kullanılması ya da doğrudan Maliye Bakanlığınca idare edilen say2000i'nin kullanılması durumunda ise söz konusu denetim çok hızlı bir şekilde merkezden yapılabilecektir. Say2000i veya benzeri bir sistemin belediyeler, il özel idareleri, bağlı idare ve birliklerden oluşan mahalli idarelerde kullanılması ve bu sisteme Maliye Bakanlığı veya Sayıştay tarafından girişine yetki verilmesi, Maliye Bakanlığı tarafından 5018 sayılı Kanun'un geçici 18'inci maddesi gereği yapılacak denetim ile Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılacak dış denetimi sadece hızlandıracak olup mahalli idarelerin idari ve mali özerkliğine herhangi bir olumsuz etkisi olmayacaktır.

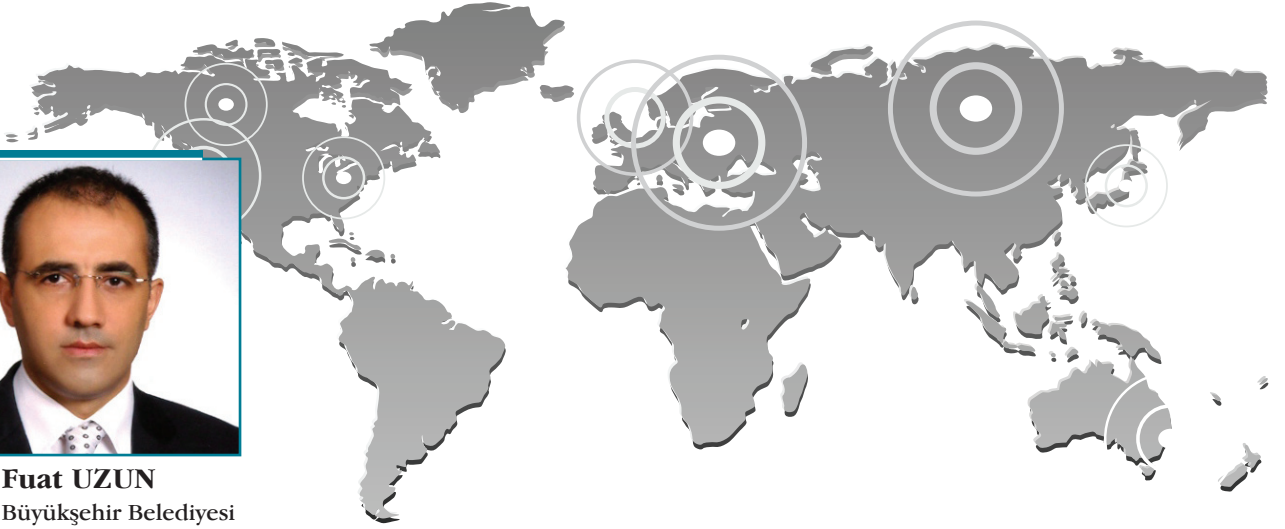
SONUÇ

Yukarıda say2000i sisteminin çok sayıda avantajlarından sadece birkaç tanesi sayılmıştır. Belediyeler, il özel idareleri, bağlı idareler ve birlikler gibi sayıları 5.000'i bulan mahalli idarelerinin İçişleri Bakanlığı tarafından oluşturulacak merkezi bir program kullanması ya da mahalli idarelerin de doğrudan say2000i sistemine dahil edilmesi hem yukarıda sayılan avantajlara sahip olunmasını hem de 5018 sayılı Kanun'un kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenleme amacına hizmet edecektir.

⁵06.08.2008 tarihli ve 26959 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Fuat UZUN
Ankara Büyükşehir Belediyesi
İç Denetçi

İngiltere’de Yerel Yönetimler

İngiltere devletinin gerçek ve resmi adı “Birleşik Krallık-United Kingdom”dur. **Birleşik Krallık tarihi** İngiltere, İskoçyalılar, Galler ve Kuzey İrlanda’nın tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar süregelen tarihini kapsar. 1800-1922 yılları arasında İrlanda’nın tamamı Birleşik Krallık’ın bir parçası sayıldığı için bu dönemlerde İrlanda’nın tarihi de Birleşik Krallık tarihinin bir parçası sayılır.

Birleşik Krallık’ın en eski halklarını Keltler oluşturmaktadır. M.Ö. 55 - M.Ö. 410

yılları arasında Britanya adaları Roma İmparatorluğu’na bağlı Britannia eyaletini oluşturluyorlardı. 5. yüzyılda bölge Hristiyanlığın etkisi altına girdi. Aynı yıllarda Germen bir halk olan Anglosaksonlar büyük kitleler halinde adaya göç ettiler. 1066-1154 yılları arasında gene bir Germen ırkı olan Normanlar adayı ele geçirdiler. İngilizler bu Germen ırklarının devamını oluşturmaktadırlar. İskoçlar, Galliler ve İrlandalılar ise Keltlerin devamıdır.

İngiltere’de dünyanın en eski parlamentosuna sahip olup, parlamento iki bölümden oluşmaktadır. Üyeleri (en çok) beşer yıllık dönemler için seçilen Avam Kamarası (*House of Commons*) ile eskiden çoğunluğunu soyluların oluşturduğu ve üyeliğin babadan oğula geçtiği ama şimdi genellikle hükümet ve Kraliçe tarafından tayin ile hayat boyu üyelik yapılan Lordlar Kamarası (*House of Lords*)’dır. 2001’den beri Lordlar Kamarası’na üyeliğin çağdaşlaştırılması için bir reform çalışması yapılmaktadır ama hala da yeni sistem ortaya çıkmamıştır. Parlamenter Monarşik bir yönetim yapısına sahip olan Birleşik Krallık’ta hükümetin başında Başbakan ve devletin başında Kraliçe bulunur. Kraliçenin sembolik devlet başkanlığı konumuna karşın yasama görevi parlamentoya aittir.

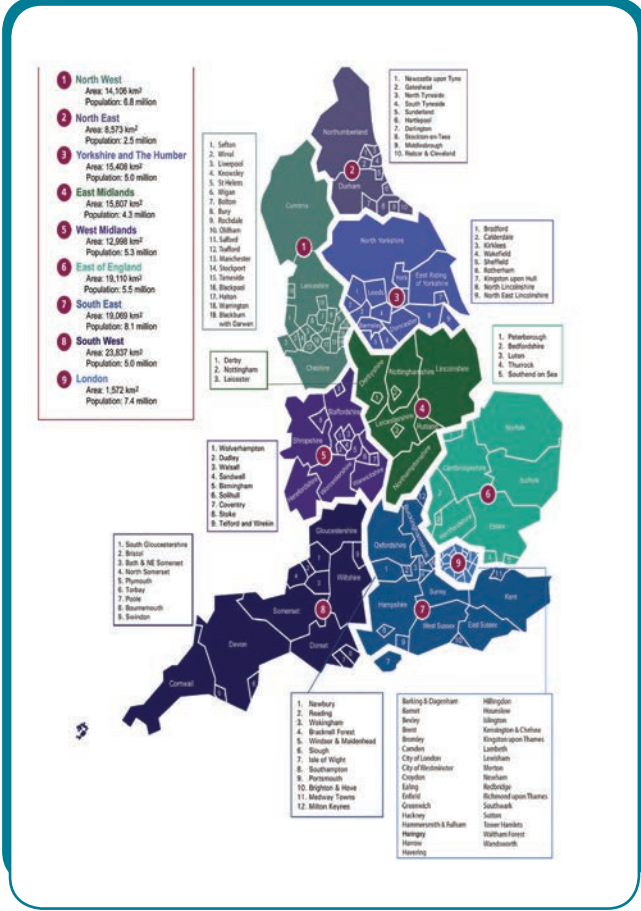
İngiltere Parlamenter rejimin doğduğu ve halen uygulandığı bir ülkedir ve buradaki parlamenter rejime “Westminster Modeli” adı da verilmektedir. İngiltere’de uygulanan bu modelde yasama gücü halkın temsilcilerinin oluşturduğu yasama organında vücut bulur. Bu güç başka hiçbir kurum tarafından pay-

laşamaz. Üstelik, serbest ve hakça seçimlerle temsilcilikleri tescil olunmuş bulunan milletvekilleri halk adına siyasal karar alma yetkisine meşru olarak sahip olan tek heyettir. Çünkü, egemen olan iradeyi temsil yetkisi meşru olarak tescil edilmiş olanlar onlardır. Halk (seçmenler) bu gücü onlara seçtikleri yasal süre boyunca kullanmak üzere devir ve teslim ettiğini seçim işlemiyle tescil etmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla, halkın (seçmenin) temsilcisi konumunda bulunan parlamento (uygulamada alt-meclis konumundaki Avam Kamarası üyeleri) her türlü konuda meşru otoriteye dayalı karar alma yetkisine sahiptirler. Onlar, ancak seçim döneminde halka siyasal kararları dolayısıyla hesap verirler. Halk (seçmen) bunları onaylamıyorsa, onlara oy vermemek suretiyle tercihini belirtir. Bu kararların kaldırılması veya yerine yeni kararların alınması bir dönem sonra seçilecek olan temsilcilerin görevidir. Bu uygulamada halkın siyasal sistemin yönetimine doğrudan doğruya bir etkisi yoktur; halk kararları ancak dolaylı olarak etkiler.

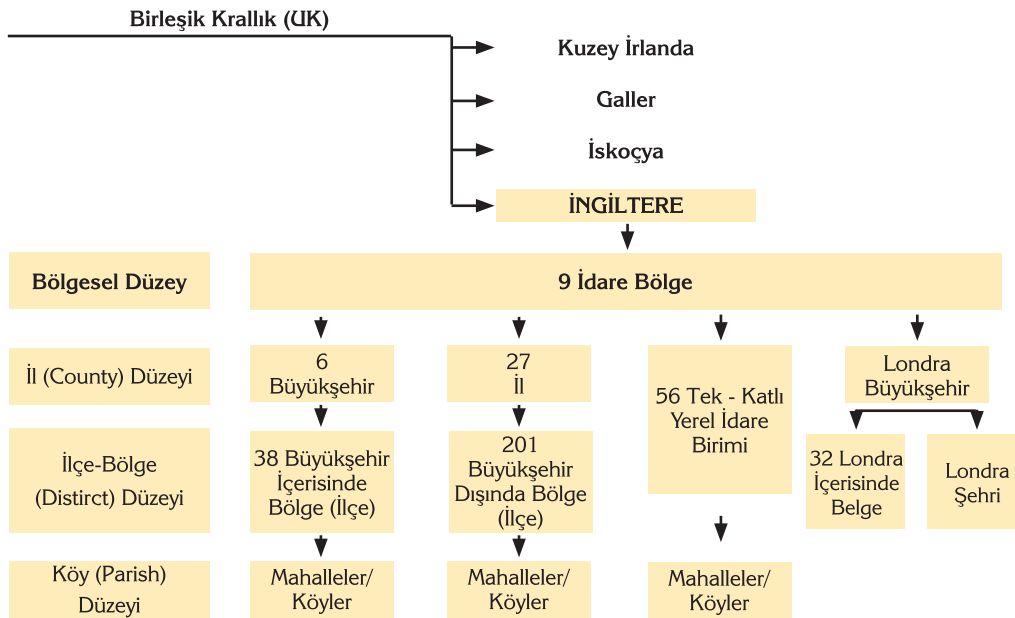
İNGİLTERE'DE YEREL YÖNETİMLERİNİN YAPISI VE ÖZELLİKLERİ

rürlüğe konulan Yerel Yönetimler Yasası ile 1986 yılında yapılan düzenlemelerle oluşturulmuştur. 1974'den itibaren yürürlüğe konan Yerel Yönetimler Yasası ile yerel yönetimler, nüfus yoğunluğu ve sosyo-ekonomik durumlarına göre yeniden düzenlenmiş ve mevcut yerel yönetim birimlerinin sayısı azaltılarak, üç sınıflı bir sistem oluşturulmuştur. 9 ayrı idari bölgeye (region) bölünmüş olan İngiltere'de bu sınıflamaya göre birinci kademe olarak il (county) ikinci kademe olarak bölge (district), üçüncü kademe olarak da köyler (parishes) yer almaktadır.

İngiltere'de yerel yönetimler bir yandan il, bölge ve köy kademelerine ayrılırken, diğer taraftan bu kademeler metropoliten olup olmadıklarına göre sınıflandırılmış, başkent Londra'da Büyük Londra Yönetimi ayrıca düzenlenmiştir. 1986 yılında Büyük Londra uygulaması sona ermiş, Büyük Londra yönetiminin birinci kademesini oluşturan Büyük Londra Meclisi feshedilerek yetki ve görevleri mevcut 32 Londra Belediye Meclislerine dağıtılmıştır. Böylece, Londra'da 32 adet belediye ve bir kent birliği bulunmakta olup, tek kademeli bir yapıya dönüşmüştür. Yapılan düzenleme ile 1986 yılında mevcut 6 metropoliten İl Meclisi de feshedilerek yetkileri, bunları oluşturan 36 Metropoliten Bölge Meclislerine devredilmiştir. Böylece, İngiltere'de bugünkü yerel yönetim birimleri mevcut yapısını 1986 yılında yapılan düzenleme ile sürdürmektedir.

İngiltere'de yerel yönetimlerin bugünkü mevcut yapısı 1972'de yapılan ve 1 Nisan 1974'den itibaren yü-

İngiltere’de Bugünkü Yerel Yönetim Yapısı

Yerel yönetim geleneğinin en köklü olduğu İngiltere’de 15. yüzyıldan bugüne değişik isimler ve yetkilerle yerel yönetim birimleri süre gelmiştir. İngiltere’de bugünkü yerel yönetim yapısı yukarıda da kısaca değinildiği gibi il (county), bölge (district), köy (parishes) ve ayrı bir düzenlemeye tabi tutulan Büyük Londra (Greater London) yönetiminden oluşmaktadır.

İl (County):

Muhafazakâr hükümetin 1972’de çıkardığı ve 1 Nisan 1974’ten itibaren yürürlüğe konulan kanunla, nüfus sıklığı ve sosyo-ekonomik şartlara göre yeniden belirlenen ve bu yolla sayıları azaltılan yerel yönetim bölümlerinden ilk kademeyi county (il)’ler oluşturmaktadır. Bu düzenlemeye göre 39’u İngiltere’de, 8’i de Galler’de olmak üzere 47 county (il)’e yayılmıştır.

Yerel yönetim birimlerinin ilk kademesi ve en geniş olan il, coğrafi alanda belli sınırlara sahip bir ili değil, yerel yönetim anlamında idari ili ifade etmektedir. İl yerel yönetiminde il meclisleri oluşturularak yerel hizmetlerin yönetimi bu meclisler tarafından

sağlanmaktadır. 1974 yılında Manchester ve Liverpool gibi anakentlerde özel bir statüye, sahip metropoliten iller (metropolitan county) kurulmuştur. Bu düzenleme ile oluşturulan 6 adet metropoliten il ile yerel yönetim yapısına metropoliten ve metropoliten olmayan yerel yönetim anlayışı getirilmiştir. Böylece İngiltere ve Galler’de bu altı metropoliten ve metropoliten olmayan toplam il sayısı 53 olmuş, 1986 düzenlemesi ile bu altı metropoliten il meclisi feshedilerek toplam il meclisi sayısı 53’den yine 47’ye düşürülmüştür. İngiltere’de bugün itibarıyla il, birinci kademe yerel yönetim birimleri olarak, sadece metropoliten olmayan alanlarda mevcuttur. Metropoliten alanlarda ve Londra’da eski yapılarda ikinci kademe birimleri olan bölge ve (Londra için) belediyeler mevcuttur ve bunlar artık tek kademeli bir yapı sergilemektedir.

Bölge/İlçe (District):

County içerisinde yer alan ve belli ölçülere göre bölünerek oluşturulmuş ilke ve alt kademe yerel yönetim birimleri District (bölge)’lerdir. İngiltere ve Galler’de kurulmuş olan iller, 369 bölgeye bölünerek ikinci kademe yönetimler olan District Council (bölge meclisleri) seklin-

de düzenlenmiştir. 6 metropoliten il'in ikinci kademesinde 36 metropoliten bölge meclisi (metropoliten olmayan bölge meclisi 39 ilin ikinci kademesi olarak da 296 metropoliten olmayan bölge meclisi (non-metropolitan district council) oluşturulmuştur. Metropoliten olmayan il özelliği gösteren Galler'deki 8 il meclisinin alt kademe yerel yönetim birimleri olarak 97 bölge meclisi kurulmuştur. Kurulan metropoliten ya da metropoliten olmayan bölge meclisleri, 1972 düzenlemesinden önce mevcut olan belediye (county borough), kırsal bölge (rural district) ve kentsel bölge (urban district) yapılarını ortadan kaldırarak onların yerine geçmiştir. 1986 düzenlemesinde kaldırılan metropoliten il meclislerinin yetki ve görevleri 36 bölge meclisine dağıtılmıştır. Böylece bölge meclisleri, tek kademe ve yerel hizmetlerden doğrudan sorumlu birimler olmuş, metropoliten olmayan alanlarda ise, il sisteminin ikinci kademesini oluşturmuştur.

Köy (Parish):

District'lerin içerisinde yer alan ve 200'den fazla seçmene sahip küçük yerleşim bölgelerinde yerel hükümetin en küçük idari birimi olan parish'ler (köy) bulunmaktadır. Galler'de ise bu birimler "Community" adı altında örgütlendirilmiştir. Sayıları onbinin üzerinde olan parish'lerin bir kısmının meclisleri olup, yerel hizmetleri bu meclis eliyle yürütmektedir. Bazı parish'ler nüfus olarak sayıca az olduğundan meclisleri bulunmamakta ve bütün parish halkı bir araya gelerek karar almaktadırlar. Parish'ler, doğal olarak kırsal özelliklere sahip olduğundan metropoliten olmayan bölgeler içerisinde mevcut bulunmaktadır. Metropoliten olmayan alanlarda, yerel yönetim sisteminin üçün-

cü kademesini oluşturan parish'lerin mevcut yapılarında 1986 düzenlemesi ile fazla bir değişiklik yapılmamıştır. İngiltere'de mevcut parish'lerin çoğunluğunda meclis (parish council) bulunmaktadır. Meclis bulunmayan parish'lerde köy toplantıları (parish meetings) yapılmaktadır.

Greater London (Büyük Londra) ve Bugünkü Durum:

Londra'da 1986 yılına kadar uygulanan yerel yönetim sistemi, esas olarak 19. yüzyıl sonlarında kurulmuş ve değişik tarihlerde yapılan düzenlemelerle temel niteliklerini koruyarak yerel yönetim literatüründe "iki kademe metropoliten yönetim" ya da "yerel federasyon" örneği olarak anıla gelmiştir.

1986 yılında ise sistemin üst organı olan Greater London Council (Londra Anakent Meclisi), merkezi hükümet tarafından feshedilmiş ve fonksiyonları çok sayıda yerel ya da merkezi yönetim kuruluşu arasında paylaştırılmıştır. 1986 yılına kadar uygulanan Londra Büyükşehir Yönetimi sisteminin o zamanki "Thatcher" hükümeti tarafından kaldırılması basında ve parlamentoda büyük tepkilere yol açmış, halkın yüzde 75 tarafından da yapılan kamuoyu yoklamaları ile kabul görmemiştir. Londra Büyükşehir Yönetimi ile birlikte 6 büyükşehirde mevcut olan büyükşehir sistemi de 1986 yılında kaldırılmıştır.

Muhafazakâr parti hükümeti, gerek resmi dokümanlarda gerekse parlamento tartışmalarında Londra Büyükşehir Belediyesinin kaldırılma kararının siyasi nedenlerle değil, ekonomik, idari ve demokratik nedenlerle alındığını savunmuştur. Hükümete göre, Londra Büyükşehir Belediyesi ve diğer büyükşehir belediyeleri, harcamalarında diğer belediyelere kıyasla, daha müsrif davranmaktaydılar ve büyükşehir belediyelerinin harcamaları yerel yönetimlerin toplam harcamaları içinde giderek artan bir seyir izlemekteydi. Yine hükümete göre, Londra Büyükşehir Belediyesi ve diğer büyükşehir belediyeleri aslında gereksiz bir yerel yönetim birimi haline gelmişlerdi; çünkü Londra'da ve diğer büyükşehir belediyelerinde yerel nitelikteki hizmetlerin hemen hepsini aslında alt belediye birimleri (borough ve district councils) yerine getirmekteydi. Büyükşehir belediyeleri sadece polis, itfaiye ve toplu taşımacılık alanlarında tek başlarına sorumluydular, diğer hizmet alanlarında alt belediyelerle bazı hizmetleri pay-

laşmaktaydılar. Bu gibi durumlarda ise bu tip bir yetki ve sorumluluk paylaşımı, büyükşehir belediyesi ile alt belediyeler arasında problemler oluşturmaktaydı. Son olarak hükümet, büyükşehir belediyelerinin kaldırılmasıyla, söz konusu kentlerde, halka daha yakın olan alt belediyelerin tek sorumlu olacağını, bunun da halkın yerel yönetimin çalışmalarını daha iyi anlayabilmesine ve yerel demokrasinin gelişmesine katkıda bulunacağını da savunmuştur.

Londra'nın yeniden Londra metropoliten alanını kapsayacak bir büyükşehir belediyesine ve oluşturulacak yeni belediyenin doğrudan seçilen bir belediye başkanına sahip olması yolunda ilk önemli adım, İşçi Partisinin 1993 yılında yapılan Yerel Yönetimler Konferansında atılmıştır. Bu konferansta İşçi Partisi, Londra'da bir büyükşehir belediyesi kurulmasını ve bu belediyenin doğrudan halk tarafından seçilen bir belediye başkanına sahip olmasını tartışmıştır. İşçi Partisi, 1 Mayıs 1997'de yapılan genel seçimler için açıkladığı seçim bildirgesinde, hükümete geldiğinde Londra Büyükşehir belediyesi için gerekli değişiklikleri gerçekleştireceğini taahhüt etmiştir. Parti seçimleri büyük bir

oy patlaması ve parlamento çoğunluğuyla kazanmasının ardından açıkladığı hükümet programında, Mayıs 1998'de Londra'da yapılması öngörülen referandumun sonucuna göre, Mayıs 2000'den itibaren Londra Büyükşehir Belediyesinin kurulacağını, bu belediyenin doğrudan seçilecek bir başkana sahip olacağını açıklamıştır. Mayıs 1998'de yapılan referandumda Londra'lı seçmenlerin yüzde 80'i yapılacak yenilikleri kabul etmiş, 11 Kasım 1999'da Londra Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın (Greater London Authority Act 1999) onaylanması ile yasal düzenlemeler tamamlanmıştır. Kurulan Londra Büyükşehir Belediyesi, Londra'nın metropoliten sınırlarını kapsamakta ve her ikisi de ayrı oylarla seçilen bir belediye başkanından ve 25 üyeden oluşan Londra Meclisinden oluşmaktadır. Londra'daki alt belediyeler, daha önceden olduğu gibi yerel hizmetleri sağlamaya devam etmekte, Londra Büyükşehir Belediyesi, Londra'nın tümünü ilgilendiren genel nitelikteki sorunlar hakkında liderlik yapan, planlar hazırlayan, Londra'daki belediyeler arasında genel nitelikteki sorunlar konusunda ortak çalışma ve eşgüdüm sağlayan stratejik bir yerel yönetim birimi olarak tasarlanmış bulunmaktadır.

YEREL YÖNETİM ORGANLARI

Başkan (Mayor):

Başkan meclis üyeleri tarafından bir yıl süre ile seçilir. Herhangi bir meclis üyesi başkan seçilir seçilmez bağlı bulunduğu siyasal parti ile ilişkisi başkanlık süresince kesilir ve tarafsız olarak o yörenin en yüksek temsilcisi olur. Kral ya da Kraliçe hariç o bölgedeki bütün protokollerde birinci sıra belediye başkanına aittir. Eşinin kendisi gibi temsil yeteneği olup, bütün törenlerde boyunlarında bölgenin arması işlenmiş altından yapılmış bir kolyeyle törenlere katılmak zorundadır.

Belediye Başkanının en önemli görevleri, yöre içerisinde yapılan bütün törenlere, belde halkını temsilen katılmasıdır. Belediye meclisinde, çoğunluğu bulunan siyasal partiye mensup olan üyelerin belediye başkanlıklarını üstlenmesi, Belediye Başkanının meclis içerisindeki etkinliğini artırmaktadır. Süresi biten üye tekrar başkan olarak seçilebilir. Ancak Belediye Başkanlarının günlük programları çok yoğun olduğundan ikinci bir defa belediye başkanı olarak seçilmeyi isteyen üyelerin sayısı oldukça azdır.

Meclis:

Üyeleri seçimle işbaşına gelen meclis yerel yönetimlerin en üst karar ve yürütme organıdır. Yerel münaka içinde yerel yönetimleri ilgilendiren işlerde kararların tümünü almaya ve yürütmeye yetkilidir. Meclis üyeleri kendi aralarında komisyonlar, komisyonlarda alt komisyonlar oluşturarak görev dağılımı yaparlar. Herhangi bir konuda verilecek karar, önce komisyona girer, komisyonda gereken araştırma yapıldıktan sonra varılan karar meclis toplantısına getirilir ve nihai karar mecliste verilir. Belediye teşkilatının bölümleri kendi işleri ile görevli komisyona bağlı olup, görevlerini bir müdürün gözetimi altında icra ederler. Meclis toplantılarına belediye başkanı ya da yokluğunda başkan yardımcısı başkanlık yapar. Başkan yardımcısı meclis üyeleri arasından başkan tarafından 1 yıl süre ile seçilir. Herhangi bir sebeple başkanlık koltuğunun boşalması durumunda başkan yardımcısı başkanlık koltuğunu doldurur. Meclis toplantısında belediye teşkilatının birim amirleri de sadece görüş bildirmek amacıyla katılabilirler. Belediye meclisinin ne zaman, ne kadar sıklıkta toplanacağına, belediyelerin kendileri yetkilidir.

Komiteler:

İngiltere’de bütün yerel yönetim meclisleri komite sistemi ile çalışmaktadırlar. Yerel otoriteler tarafından idare edilen hizmetler bütün meclisin bir arada görüşüp karara bağlayamayacağı derecede geniş ve çeşitlidir. Bu nedenle meclisler, çeşitli hizmetlerin yerine getirilmesini sevk ve idare etmek üzere komiteler kurmaktadırlar. Karayolları planlama, çevre sağlığı gibi hizmetlerin işleyişinden sorumlu ayrı ayrı komiteler mevcut bulunmaktadır. Ayrıca bu komitelerin işleyişini hafifletmek üzere bu komitelere bağlı alt komiteler oluşturulmaktadır. Bunun yanında yerel meclisler genel hizmet politikalarını belirlemede meclise yardımcı olmak, komitelerin işbirliği içinde çalışmalarını koordine etmek ve yerel otoritenin finans, işgücü ve diğer kaynaklarının idaresinden sorumlu olmak üzere bir ana idari komite olan Politika ve Kaynaklar Komitesi kurmaktadırlar.

Komitelerin yetki ve görevleri genellikle kuruldukları kanunlarla belirlenmiştir. Örnek olarak, eğitim ve öğretim hizmetleri ile ilgili olarak kurulan komitenin yetki ve çalışma şekilleri eğitim kanunuyla düzenlenmiştir. Bununla birlikte, yerel meclisler kendilerine ait yetkileri herhangi bir komite, memur ya da alt komiteye devretmekte serbest olmaktadır. Ancak, bu yetki devrine, borç ve kredilerin artırılması, vergilerin toplanması ve diğer otoritelerden finansal talepler konusunda istisnalar getirilmiştir. Bu sayılan konulardaki kararların meclisin oy birliği ile alınması gerekmektedir.

YEREL YÖNETİMLER TARAFINDAN SUNULAN HİZMETLER

Birleşik Krallık'ta ilk yerel yönetimlerin görevleri askeri teşkilatlanma, suçların önlenmesi ve cezalandırılması gibi hususları kapsıyordu. Günümüz yerel yönetimleri ise daha ziyade mahalli mahiyetteki diğer birtakım hizmetleri görmektedir. Mahalli idarelerin başlıca vazifesi çok yalın bir ifadeyle medeni bir topluluğun ev işlerini görmektir.

Merkezi idare savaşa ve barışa, tarım veya sanayi üretimine, verginin hangi kaynaklardan alınacağına karar verir. Özellikle üniter yapıya sahip devletlerde vergi koyma yetkisi merkezi idarenin tekelinde bulunmaktadır.

Mahalli idarelerin yapmakla görevli oldukları işler; bölgelerini temiz ve insanların yaşayabileceği bir halde bulundurmak, caddeleri temizlemek, düzenli bir şehirleşme temini, gençlerin ve yaşlıların dinlenmeleri için parklar, bahçeler yapmak vb. dir. İngiltere'de de yerel yönetimlerin yerine getirmekle görevli oldukları hizmetler genellikle yukarıda sayılan alanlarla sınırlıdır. Yani, yerel yönetimler esas itibari ile yerel nitelikli ihtiyaçları karşılamak üzere hizmet üretmektedirler.

Birleşik Krallık'ta yerel yönetimlerin görevlerini belli bir tasnife göre sınıflandırmak son derece güçtür. Çünkü Birleşik Krallık'ta yerel yönetimlerin fonksiyonları bir ülkeden diğerine farklılıklar göstermektedir.

Ayrıca, iki kademeli sistem içerisinde birçok fonksiyonun hem alt hem de üst kademe idaresine ait olması görevleri sınıflandırmanın bir diğer güçlüğünü oluşturmaktadır.

İngiltere ve Galler'de mahalli idareler 2 milyon üzerinde işgücü istihdam etmektedir. Mahalli idarelerin yıllık harcamaları yılda 70 milyar poundu bulmaktadır. Bu rakam ise toplam kamu harcamalarının yüzde 25'ine denk gelmektedir. Mahalli idareler yapmış oldukları toplam harcamalarının yalnızca dörtte birini meclis vergisi (council tax) ile finanse etmektedirler. İngiltere ve Galler'de 21.000'in üzerinde meclis üyesi 410 yerel birimde hizmet vermektedir.

Mahalli idarelerin yerine getirmekle görevli oldukları hizmetleri ise aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

a) Eğitim: Eğitim geniş halk kesimini yakından ilgilendiren ve yaygın dışsallık yayan bir hizmettir. 1944 tarihli eğitim yasasına göre merkezi idare ana okulu, ilk ve orta dereceli okullar ile yaygın eğitimin yerine getirilmesi konusunda yetkilendirilmiştir.

Eğitim hizmetini yerine getirmek için yerel yönetimler İngiltere'de 20 milyar, Galler'de 1,2 milyar pound harcamaktadır. Yine 7 milyon üzerinde öğrenci 26.000 okulda eğitim görmektedir. Eğitim hizmetini yerine getirmek için 360.000'den fazla öğretmen istihdam edilmekte ve bunların bir kısmı part-time bir kısmı da full-time çalışmaktadır.

b) Sağlık ve Sosyal Hizmetler: Sağlık hizmetleri 1974'e kadar mahalli meclisler tarafından yürütülmekteyken, bu tarihten itibaren mahalli idareler ile ilgili olmayan ve ülke çapında faaliyet gösteren özerk sağlık otoritelerine devredilmiştir. Bu bağlamda kurulan sosyal hizmetler servisi çocuk sağlığı ve diğer sosyal hizmetlerde ön sıralarda yer almaktadır. Sosyal hizmetler servisinde çalışan 200.000 işçi yardıma ihtiyacı olan kişilere hizmet vermektedir. Sosyal hizmetler için yapılan toplam harcamalar ise 12 milyar pound'dur.

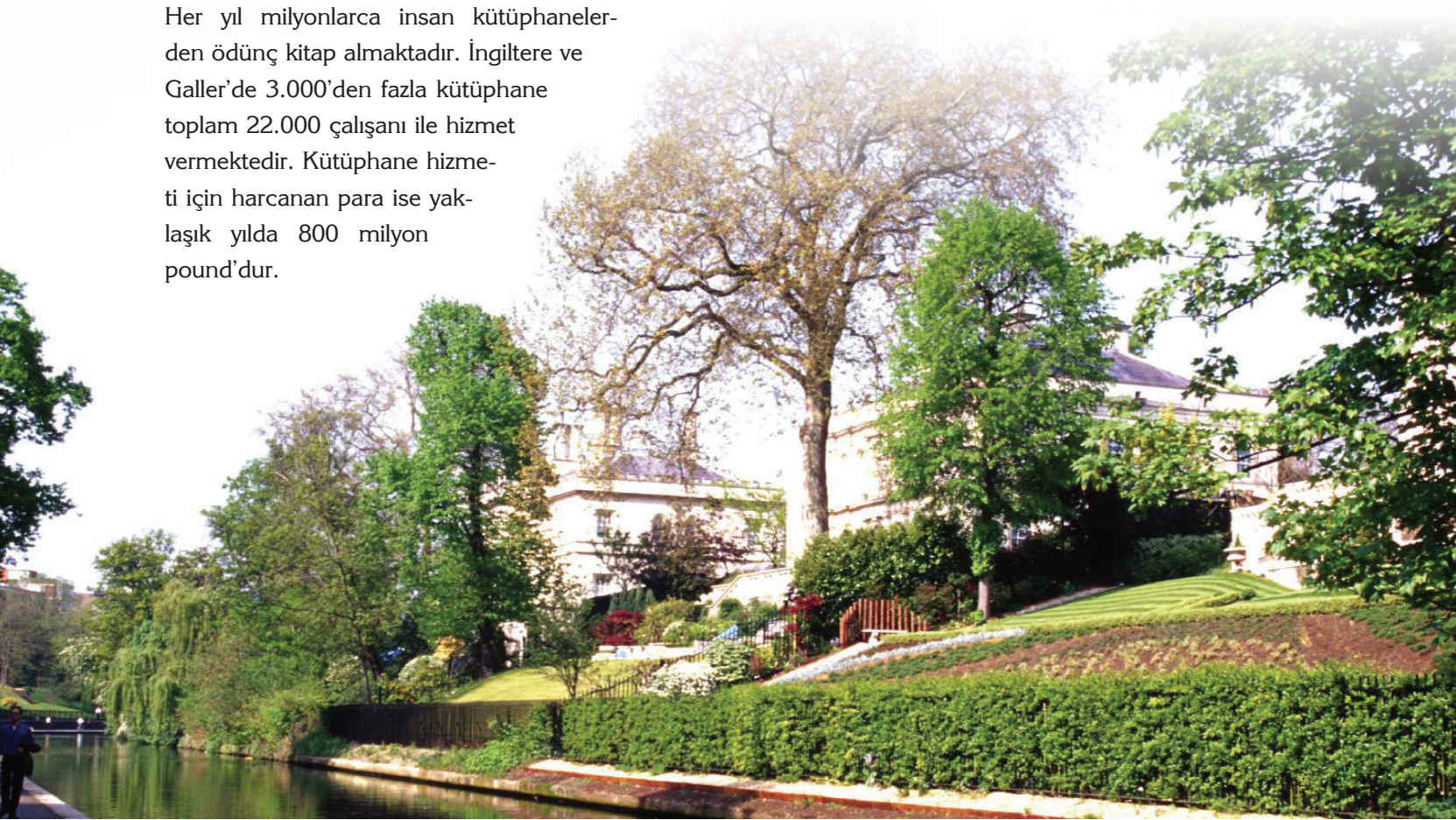
c) Planlama: Bölge çapında yapılması gereken imar planlarını bölge meclisleri yapar ve onaylamak üzere ilgili bakanlığa gönderir. Uygulama planları da mahalli meclislerin yetkisindedir ve sadece bilgi için ilgili bakanlığa gönderilir. Council'ler görevli oldukları alanlarda iki temel planlamayı yapmakla yükümlüdürler. Bunlar: stratejik planlama ve yerel planlamadır. Stratejik planlama çerçevesinde meclisler polis birimleri kurma, ulaşım, sanayi, konutlaşma vb. aktiviteler için yer tahsis etme gibi görevleri yerine getirirler. Yerel planlama ile görevli metropoliten bölgeler, districtler ve üniter meclisler tarafından yapılmaktadır.

d) Kütüphaneler: Kütüphanecilik hizmeti İngiltere'de 19. yüzyıldan beri verilen bir hizmet türüdür. Her yıl milyonlarca insan kütüphanelerden ödünç kitap almaktadır. İngiltere ve Galler'de 3.000'den fazla kütüphane toplam 22.000 çalışanı ile hizmet vermektedir. Kütüphane hizmeti için harcanan para ise yaklaşık yılda 800 milyon pound'dur.

e) Katı atık toplama: Çöp toplama işi şehir meclislerinde iken çöp imhası görevi bölge meclislerine verilmiştir. Geri dönüşüm programları çerçevesinde toplanan katı atıkların İngiltere'de yüzde 10'u, Galler'de yüzde 6'sı yeniden kullanılabilir hale getirilmektedir.

f) Diğer hizmetler: İngiltere ve Galler'de mahalli idareler tarafından yerine getirilen diğer hizmetler arasında itfaiye hizmetleri, konut, çevre sağlığı, yollar, tüketicinin korunması gibi hizmetler sayılabilir. Bunlardan itfaiye hizmetinin yerine getirilmesi için 33.000 kişi istihdam edilmekte ve yaklaşık 1.500 merkez hizmet vermektedir. Tüketicinin korunması hizmeti çerçevesinde mahalli idareler ticaret standartları koyma, uyuşturucu ile mücadele, yiyeceklerde hijyen sağlama, mezbahaları denetleme gibi görevleri yerine getirmektedirler.

1990'lı yıllarda mahalli idarelerin görev alanlarındaki bir kısım hizmetler merkezi idareye, bölgesel özerk kuruluşlara, quangolara (*Quangolar, İngilterede sivil toplum kuruluşları gibi özel nitelikli olmakla birlikte, tümüyle ya da kısmen merkezi devletçe finanse edilen kuruluşlardır.*) ve gönüllü kuruluşlara devredilmiştir. Yine bir kısım hizmetler alt kademelere verilmiş, bir kısmı da tamamen özelleştirilmiştir. Yapılan yeni düzen-

lemelerde ikinci kademe yerel yönetimlerin yani il meclislerinin rolü daha da arttırılmıştır. Okulların yönetiminde velilerin ağırlıkta olduğu okul kurulları ön plana çıkartılmış ve söz hakkı tanınmıştır. Ayrıca temizlik, taşımacılık gibi bazı hizmetlerin ihale yoluyla özel sektöre yaptırılması mecburiyeti getirilmiştir.

Bu düzenlemeler sonucunda mahalli idareler doğrudan iş yapan değil, işi veren ve sınırları dahilinde işi yapan kamusal otoriteleri izleyen, denetleyen, bunlarla işbirliği yapan kuruluşlar haline getirilmişlerdir.

Yukarıda anlatılanlar dışında Birleşik Krallık'ta mahalli idare birimlerine verilen görevleri aşağıdaki gibi tablolaştırılabilir.

İngiltere, İskoçya ve Galler'de Mahalli İdare Birimlerinin Görevleri

	Metropolitan Alanlar ve London Boroughs	Countiler Bölge Meclisleri	Metropol olmayan alanlar
Eğitim	x	x	
Kişisel, Sosyal Hizmetler	x	x	
Halk Sağlığı	x	x	
İtfaiye	x	x	
Yollar	x	x	
Konut	x		x
Kütüphaneler	x	x	x
Eğlence Hizmetleri: Parklar, havuzlar	x	x	x
Ekonomik Gelişme	x	x	x
Çöp toplama	x	x	x
Katı atık Yönetimi	x	x	x
Mahkemeler	x	x	
Mezarlıklar	x		x
Müzeler	x	x	
Şehir Planlama	x		x
Çevre ve kamu sağlığı	x		x

Yukarıdaki tabloda kuzey İrlanda'nın yer almayışının nedeni, burada temel hizmetlerden (örneğin eğitim, konut, sosyal hizmetler gibi) yerel otoritelerin sorumlu olmamasıdır.

İNGİLTERE'DE YEREL YÖNETİMLERİN MALİ YAPISI

XIII. yy.dan 1980'e kadar İngiltere'deki yerel yönetim vergisi sadece varlık vergisinden ibaretti. Bu vergi yerli varlık ve yabancı varlıkları elinde tutanlardan belli bir oran dahilinde alınmaktaydı. İngiltere'de yerel yönetimlerin daha özgür olmalarının sebebi tarihten beri küçük yerleşim yerlerinin önemli bir ticaret hacmine sahip olmasındandır. Bu küçük yerleşim yerleri bu nedenle kendi mali sistemlerini kurabilmiş ve vergiler toplayabilmişlerdir.

İngiltere'deki yerel yönetimlerin temel harcamaları cari harcamalar, eğitim, diğer sosyal harcamalar, kamusal işler ve hizmetler, borç faizleri, yatırım harcamaları, konut, kamusal işlevler ve hizmetler, eğitim, borçlar, bağışlar ve diğer harcamalardan oluşmaktadır. İngiltere'deki yerel yönetimler, harcamalarını karşılayacak gelirleri esas itibarıyla vergi gelirleri, yardımlar, borçlanmalar ve işletme kazançlarından sağlamaktadırlar. Yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının en büyük kısmını merkezi hükümetin sağladığı yardımlar oluştururken bu gelir kaynaklarının yüzde 33'ünü Genel Amaçlı Yardımlar (revenue support grant), yüzde 25'ini Özel Amaçlı Yardımlar (specific grants) oluşturmaktadır. Ayrıca gelir kaynaklarının yüzde 16'sını Meclis Vergisi (Council Tax), yüzde 21'ini Tek Tip İş Vergisi (Uniform Business Rate) ve geri kalan yüzde 5'ini diğer gelirler oluşturmaktadır. Yerel yönetimlerin vergi gelirleri Meclis Vergisi ve Tek Tip İş Vergisi'nden oluşmaktadır. 1990 yılına kadar İngiltere'deki yerel yönetimlerin "Generale Rate" adını taşıyan emlak vergisi ile merkezi yönetimden sağlanan bağışlar olmak üzere iki önemli gelir kaynağı bulunmaktaydı. "Generale Rate" kaldırılıp yerine Meclis Vergi konulmuştur. İngiltere'deki yerel yönetimlerin kendi adlarına tahsil ettikleri tek vergi emlak vergisi türündeki Meclis Vergisi'dir. Bu vergiyi toplama yetkisi bölge meclislerinin elindedir. Bu yetki bölge meclisi adına şehir meclisince de kullanılabilir. Bu toplanan vergiden şehir meclislerine pay verilmektedir. Ticari ve sanayi tipi gayrimenkuller üzerinden alınan bir çeşit ticari kazanç vergisi olan tek tip iş vergisi, büyük ölçüde merkezi yönetimin yetkisin-

de olduğundan yerel yönetimler sadece vergileri toplamakla mükelleftirler ve harcama konusunda da yetkileri sınırlandırılmıştır. Bu nedenle bu vergi geliri bir tür merkezi hükümet yardımı şeklinde düşünülebilir.

Merkezi yönetimin yerel yönetimlere yaptığı yardım uygulamalarının, emlak vergilerinden daha yakın bir geçmişi bulunmaktadır. Bu konuda bilinen ilk bağış, 1831 yılında Berwick köprüsünün onarımı için Berwick Corporation'a yapılmıştır. Merkezi hükümetler yerel yönetimlerin yerine getirmiş oldukları bazı hizmetlere katkıda bulunmak veya bu hizmetlerde ortak bir seviye sağlayabilmek amacıyla yardımlar yapmaktadırlar. Bu yardımlar özel ve genel amaçlı olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Genel amaçlı yardımlarda yerel yönetimlere belli bir esneklik tanınırken özel amaçlı yardımlar belirli bir hizmetle sınırlı olduğundan esneklik tanınmamaktadır.

Yerel yönetimler özel bankalardan veya bayındırlık hizmetleri kredi kurulundan borçlanarak ya da tah-

vil arz ederek borçlanma yoluna gidebilmektedirler. Ancak yerel yönetimler borçlanma konusunda merkezi yönetimin iznine tabidirler. Yerel yönetimler borçlanma konusunda Bayındırlık Hizmetleri Kredi Kurulu (Public Works Loan Board-PWLB), Yerel Yönetim ve Konut Yasası ve ilgili bakanlığın denetimine tabi tutulmaktadır. Yerel yönetimler 1990'dan yakın zamana kadar proje bazlı borçlanma yapabilirlerken, 2004 yılında yapılan yeni düzenlemelerle bunlara belirli bir limit dahilinde borçlanma yetkisi tanınmıştır.

YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİ

Üniter bir yapıya sahip olmasından dolayı İngiltere'de yerel yönetimler merkezi idarenin denetimi altında tutulmaktadır. Yerel yönetimler üzerindeki denetim yasama meclisi denetimi, yürütme organı denetimi ve yargı organları denetimi olarak üçe ayrılabilir.

Merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki en etkin denetim yetkisi yasama yoluyla kullandığı yetki-

dir. Merkezi idare mali konularda da denetim yetkisine sahiptir. Yardımların harcanmasındaki yerindelik denetimi ile gelir ve gider hesaplarının kontrolü merkezi yönetimce denetime tabi tutulmaktadır. Denetim merkezi yönetim tarafından yeminli mali müşavirlere yaptırıldığı gibi, parlamentoya bağlı olarak çalışan hesapları inceleme komisyonuna da yaptırılmaktadır.

Ayrıca merkezi bakanlıkların yatırım projelerinin ve üst düzey personel atamalarının onaylanması, perso-

nel ve servisler için standartlar konulması gibi geniş bir denetim ve kontrol yetkisi de vardır. Mahalli idareler yetkilerini aşan ve kanuna aykırı iş yapma hallerinde ise adli denetime tabi tutulmaktadır. Bu durumda mahkeme işlemin durdurulması veya ortadan kaldırılması için uyarı kararı alabileceği gibi durdurma kararı da alabilir. İkinci kez tekrar edilmesi halinde ise mahalli idare işlemini yapmaktan kesinlikle alıkonulur.

Kaynakça:

- Ulusoy Ahmet, Vural Tank, "Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) Mahalli İdarelerin Görevleri ve Mali Yapıları", İller ve Belediyeler Dergisi Nisan 2002, Ankara.
- Nadaroğlu Halil, Varcan Nezih, Yerel Yönetimler, 1. baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No:1650, Eskişehir, 2005.
- Özarslan Mustafa, "İngiltere'de Yerel Yönetimler Maliyesi", Türk İdare Dergisi, Yıl: 66, Sayı: 404, Eylül 1994.
- Okutan Emre, "Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişmiş İşbirliği: İngiltere Örneği", Sayıştay Dergisi Sayı 70, 2008 Ankara.
- Çetin Sefa, "İngiltere'de En İyi Değer Rejimi ve Denetim Sistemi", Sayıştay Dergisi Sayı 68, Ocak-Mart 2008 Ankara.
- İnaç Hüsametdin, Ünal Feyzullah, "İngiltere'de Yerel Yönetimler", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 16, Aralık 2006.
- Türkoğlu, İrfan, "Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları", T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını No:2009/289, Ankara.
- Hankins R. Jeffery, "Local Government and Society in Early Modern England", Doktora Tezi, Aralık 2003.
- <http://www.lga.gov.uk>
- <http://idari.cu.edu.tr/igunes/yerel/makale06.htm>
- <http://www.dilokulubul.com/ulkeler/ingiltere/yonetim.asp>
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Britanya_imparatorlu%C4%9Fu
- http://en.wikipedia.org/wiki/Local_government_england

Sinan SEVİNDİK

Maliye Bakanlığı
Milli Emlak Kontrolörü

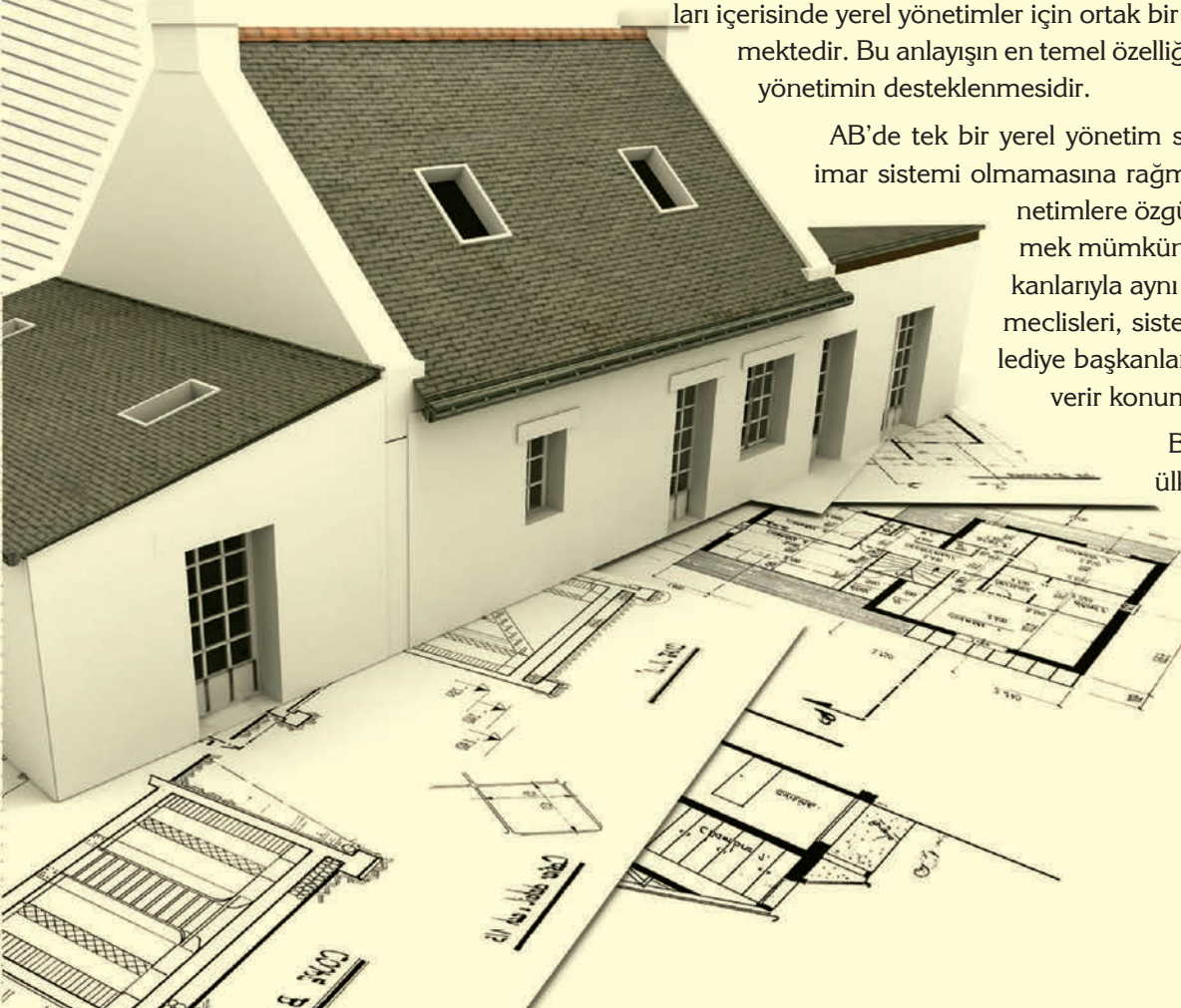
Avrupa Birliği Ülkeleri, İmar Düzenlemeleri Açısından Türkiye'ye Model Olabilir Mi? İngiltere ve İtalya Örneği

Ekonomik işbirliği anlaşmalarından başlayarak siyasal bütünleşmeye varan Avrupa Birliği, sürekli ve geri dönülmez bir yapılandırma girişimi haline gelmiştir.

Avrupa Birliğinde imar ile ilgili düzenlemelere baktığımızda, imar uygulamalarını daha çok yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği düşünüldüğünde, Avrupa Birliğinin yerel yönetimlere bakışı da önem kazanmaktadır. Avrupa Birliğinde tek bir yerel yönetim sistemi yoktur. AB, yerel yönetimlerin örgütlenme tarzı ve görev ayrımı gibi yerel yönetim sistemine ilişkin konularda üye ülkelere herhangi bir yaptırımda bulunmaz; bu nedenle üye ülkelerin yerel yönetim sistemlerinde farklılıklar bulunmaktadır. Ancak, AB sınırları içerisinde yerel yönetimler için ortak bir yönetim kavramı geliştirilmektedir. Bu anlayışın en temel özelliği demokratik ve katılımcı bir yönetimin desteklenmesidir.

AB'de tek bir yerel yönetim sistemi, dolayısıyla ortak bir imar sistemi olmamasına rağmen, AB genelinde yerel yönetimlere özgü ortak özelliklerden bahsetmek mümkündür. Örneğin, belediye başkanlarıyla aynı seçimlerde seçilen belediye meclisleri, sistemin temelini oluşturur. Belediye başkanları, belediye meclisine hesap verir konumdadır.

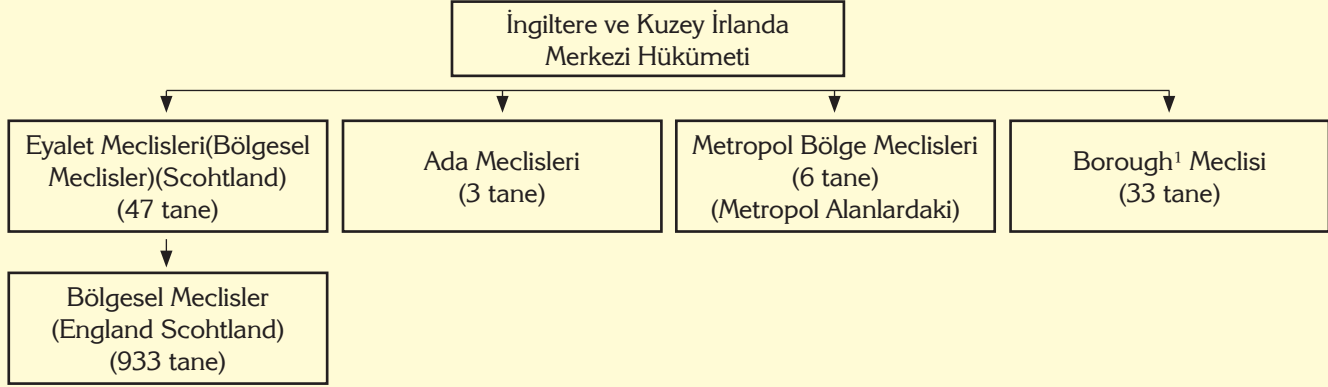
Bu makalede Avrupa Birliği ülkelerinin imar düzenlemeleri açısından Türkiye'ye model olup olamayacakları incelenecek ve AB'nin önde gelen gelişmiş ülkelerinden İngiltere ve İtalya'nın imar planı yapma süreçlerine değinilecektir.

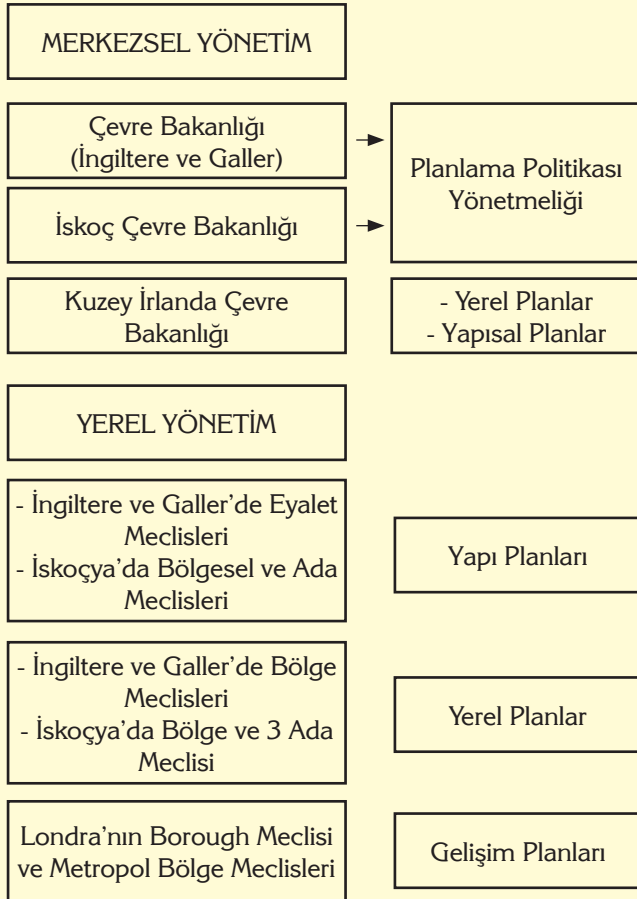

1. İNGİLTERE¹

1.1. Genel Yapı

1.2. Yönetim Kademeleri ve Bu Alanlara Ait Planlar

1.3. Planlama Seviyeleri ve Arazi Kullanım Planlarına Genel Bir Bakış

1947'den 1990'a kadar çıkarılan "Şehir ve Bölge Planlama Yasaları", "İskoçya Yasaları" ve 1991 yılında çıkarılan "Planlama Yasaları" İngiltere ve Kuzey İrlanda'da yerel yönetimlere gelişme planlarının hazırlanması için yasal dayanak teşkil etmektedir.

1991 yılında İngiltere'de planlama sistemi revize edilmiş, yasalarda da değişiklik olmuştur. Bu değişiklikler "Gelişim Planlarının" güncelleştirilmesini hedef almıştır. Çünkü bu planlar, temel kalkınma kararlarını ve arazi kullanımını öngörmektedir.

Gelişme (kalkınma) planları şunlardır:

- Yapısal Planlar
- Yerel Planlar
- Maden ve Boş Arazi Yerel Planları
- Birimsel Gelişim Planları

YAPISAL PLANLAR
(Stratejik Alan Kullanımı, Kalkınma ve Altyapı Planları)

YEREL PLANLAR
(Detaylandırılmış Alan Kullanım Planları)

MADENLER YEREL PLANI
BOŞ ARAZİ YEREL PLANLARI
(İngiltere için)

BİRİMSEL KALKINMA
(GELİŞİM) PLANLARI

(Bölgeler ve İngiltere'nin büyük şehirleri için)

¹Borough; İngiltere Parlamentosuna üye gönderen kenttir.

Kuzey İrlanda'daki 26 bölge kent ve Borough Meclisleri, planlama konusunda etkili güce sahip değildir. Kuzey İrlanda'da planlama konusu Çevre Kurumları ilgilenmektedir. Bu kurumlar Kuzey İrlanda Merkez Sekreterliği'ne bağlıdır.

• **Yapısal Planlar;** İngiltere'nin büyük kent merkezleri dışında, İskoçya ve Kuzey İrlanda'da mevcuttur. Geleneksel arazi kullanım kararlarının haritalara işlendiği bölgeleme planlarından çok farklı bir anlayışla hazırlanan ve plan, harita vb. görsel belgeden çok, stratejik arazi kullanımlarına ilişkin kapsamlı bir araştırma sonucunda ulaşılan ve alt ölçekli planlar içinde yol gösterici olması beklenen öneri ve politikaların belirlendiği bir belgedir. Bu planlarda, sınırları belirlenmiş arazi parçalarına ilişkin olarak karar üretilmemektedir.

Her ilçenin planlama birimi kendi bölgesi için bir yapısal plan hazırlamak ve bunu olası gelişmeler ışığında sürekli izlemek zorundadır. Yapısal planlar genellikle 15 yıllık bir dönemi kapsayacak biçimde hazırlansalar da tahmin edilmeyen gelişmeler olduğu, plan kestirimlerinin ya da hedeflerinin gerçekleşmediği durumlarda sınırlı değişiklikler yada daha kapsamlı revizyonlar yapılabildiği gibi, tümüyle yeni bir plan da hazırlanabilir.

Yapısal planın iki temel işlevi vardır:

- Ulusal ve bölgesel düzeyde geliştirilmiş politikalar doğrultusunda ya da bu politikaları gözeterek, arazi kullanımına ilişkin olarak, çevre koruma, trafik yönetimi ve iletişimde dahil olmak üzere ilçe ölçeğinde öneriler geliştirmek ve politikalar tanımlamak.

- Yerel planlar için çerçeve oluşturmak.

Yapısal planlar sadece yol gösterici, kullanımlar arası ilişkileri vurgulayıcı, politika belirleyici yazılı belge ve açıklayıcı krokilerden oluşmaktadır.

Tipik bir yapısal planın aşağıdaki konulara ilişkin politikalara yer vermesi beklenir;

- Ayrılacak arazi büyüklüğünü belirlemekte yardımcı olmak üzere konut sayısı ve çok kabaca mekansal dağılım,

- Sanayi ve ticaret alanları,

- Ana yollara ilişkin şema, trafik yönetimi ve kamu taşımacılığını desteklemek için üretilecek politikalar,

- Ormanların korunması, yeni orman alanlarının açılması, tarımsal nitelikli toprakların korunması,

- Maden alanlarının korunması ve planlı bir biçimde yeni alanların açılması,

- Atıkların yok edilmesi ve arıtma stratejileri,

- Çevre korumaya ilişkin politikalar,

- Genel olarak yeşil alanların seçimi,

- Dinlenme ve turizm alanlarına ilişkin politikalar.

• **Yerel Planlar;** Yerel planlar genelde yapısal planların içerdiği tüm konuları kapsar. Aralarındaki temel fark ise, yerel planların çok daha kapsamlı ve ayrıntılı bilgi içermesi ve topografik haritalar üzerine işlenen plan kararlarına ilişkin sınırların belirlenmiş olmasıdır. Yerel planlar genelde 10 yıllık bir süre için geçerli olmak üzere hazırlanırlar.

Yerel planlar gelişme alanlarının sınırlarını gösterir ve otoparklara ilişkin standartlardan trafik yönetimi ve yaya yolları şemasına, belirli kullanım türleri için ayrılan alanlardan koruma, peyzaj, merkezi iş alanları vb. çok sayıdaki konuya ilişkin planlama kararlarını içerir.

1.4. Arazi Kullanım Planlarının İçeriği

İngiltere, Galler ve İskoçya'da yapısal planlar, yerel planlar ve birimsel gelişim planları yerel planlama yönetimi (yetkilisi) tarafından hazırlanır ve uygulanır. Yapısal planlar hükümet sekreterliği tarafından teftiş edilir.

İskoçya ve adalarında; bölgesel meclis ve ada meclisleri tarafından yapılan yapısal planlar da hükümet sekreterliği tarafından onaylanmaktadır.

Birimsel gelişim planları, İngiltere'de Borough Meclisleri tarafından onaylanır. Denetimlerini ise Çevre Bakanlığı müfettişleri yapar.

Yerel planlar gelişme alanlarının sınırlarını gösterir ve otoparklara ilişkin standartlardan trafik yönetimi ve yaya yolları şemasına, belirli kullanım türleri için ayrılan alanlardan koruma, peyzaj, merkezi iş alanları vb. çok sayıdaki konuya ilişkin planlama kararlarını içerir.

İskoçya'da yerel planlar, bölgesel meclisler veya ada meclisleri tarafından yapılır. Hükümet sekreterliği denetler ve onaylar. Kuzey İrlanda'da yapısal ve yerel planlar, Çevre Bakanlığı tarafından yapılır, hükümet sekreterliği ise denetler.

Yerel planlar; toprak kullanımının detayları, çevresel gelişme ve koruma, trafik yönetimi, gelişim standartları (bina yüksekliği gibi), bunlarla ilgili diyagramlar ve haritaları içermektedir.

Birimsel gelişim planları ise yerel ve yapısal planların temel kısımlarını içerir. Birimsel gelişim planları iki kısımdan oluşmaktadır.

- Birinci kısım, yapısal planlara benzer bir şekilde stratejik politikaları inceler.
- İkinci kısım ise, yerel plandaki gibi çok detaylı gelişme ve önerilerini inceler.

1.5. Arazi Kullanım Planlarına Halkın Katılımı

Bütün planlar yerel yönetim tarafından saklanmaktadır ve bu planlar halkın denetimine açıktır. Bazı durumlarda bunlar yerel yetkililerden satın da alınabilir. Yapısal planlar hazırlanırken halkın katılımı beklenir. Plan süreci şöyledir:

- Öncelikle halkın da katıldığı bir araştırma yapılarak yapısal planda yer alacak konu/politika/sorun başlıkları saptanır.
- İlçe meclisi tarafından onaylanmak üzere farklı plan seçeneklerinin de yer aldığı bir taslak plan hazırlanır.
- Taslak plan ilçe meclislerinde onaylanır yada değişiklik önerileri getirilir.
- Taslak plan bu öneriler doğrultusunda tekrar gözden geçirildikten sonra son halini alır ve meclis tarafından benimsendikten sonra onay için Bakanlığa gönderilir. Bu arada planın halk tarafından incelenip eleştirilmesinin dinlenmesi için 6 haftalık süre yürürlüğe girer.

- Bakan gerekli görürse planın, atanan bir görevli başkanlığında uzmanların yer aldığı bir açık oturumda incelenerek tartışılmasını sağlar.

- Bakan tarafından varsa planda yapılan değişiklikler açıklanır ve bu değişikliklere itiraz için yeni bir süre tanınır.

- Plan onaylanır ve mahkemelere başvurmak isteyenler için 6 haftalık süre başlar.

Yerel ve birimsel gelişme planlarında da aynı yasal yol izlenir. İskoçya'da yapılan itirazlar belirlenir.

Yerel, birimsel gelişme ve yapısal plarlarda anlaşmazlıklar varsa, onaylandıktan sonra 6 hafta içinde mahkemeye başvurulmalıdır. Planlama süresince yerel yetkililer, halkın denetimini izleyip bilgi edinmek için çeşitli gruplarla birleşerek çalışmalarını sürdürürler.

1.6. Arazi Kullanım Planlarının Kabul Süresi

Yerel yetkilinin plan hazırlayıp uygulaması 4-5 yıl sürer. Büyük şehirlerde ise bu süre daha da fazla uzayabilir. Bu bölgelerde 5-10 yıl arasında değişir.

1.7. Kabul Edilmiş Planlara Karşı Yapılan İtirazlar

Plan yürürlüğe girdikten sonra 6 hafta içinde mahkemeye itirazda bulunulabilir. Plan yürürlüğe girdikten çok sonra planlama sırasında bir yetkilinin hatalı davrandığı anlaşılır ve yetkili bu hatasını düzeltmezse de mahkemeye gidilebilir.

1.8. Yapı ve Planlama Arasındaki İlişki

İngiltere ve Kuzey İrlanda'da bütün planlama işlemleri arazi kullanım planları esas alınarak yapılır. İngiltere ve İskoçya'daki güncel organizasyonun oluşturulmasında bölge ve eyalet meclisleri yerine bölge yetkilileri önerilmektedir. Böylece bölgesel yetkililer, hem yerel hem de yapısal planlamadan sorumlu olacaktır.

1.9. Yapı İzni (İzin Gerektiren Projeler)

İngiltere ve Kuzey İrlanda'da aşağıdaki işlemler planlama izni gerektirmektedir:

- Yeni bina inşası,
- Bina yenileme işlemleri,
- Yapıya yeni ekler yapılması,
- Arazinin ve binanın kullanımında önemli değişimler yapılması,
- Mühendislik ve madencilik işlemleri.

Bahçeye çit dikmek gibi küçük değişimler herhangi bir izni gerektirmemektedir. Vurgulanmış izin, koruma alanlarında veya tarihi alanlarda yıkım ve değişim söz konusu olduğu durumlarda uygulanır. Yıkımdan önce yetkililere bildirilmesi gereklidir.

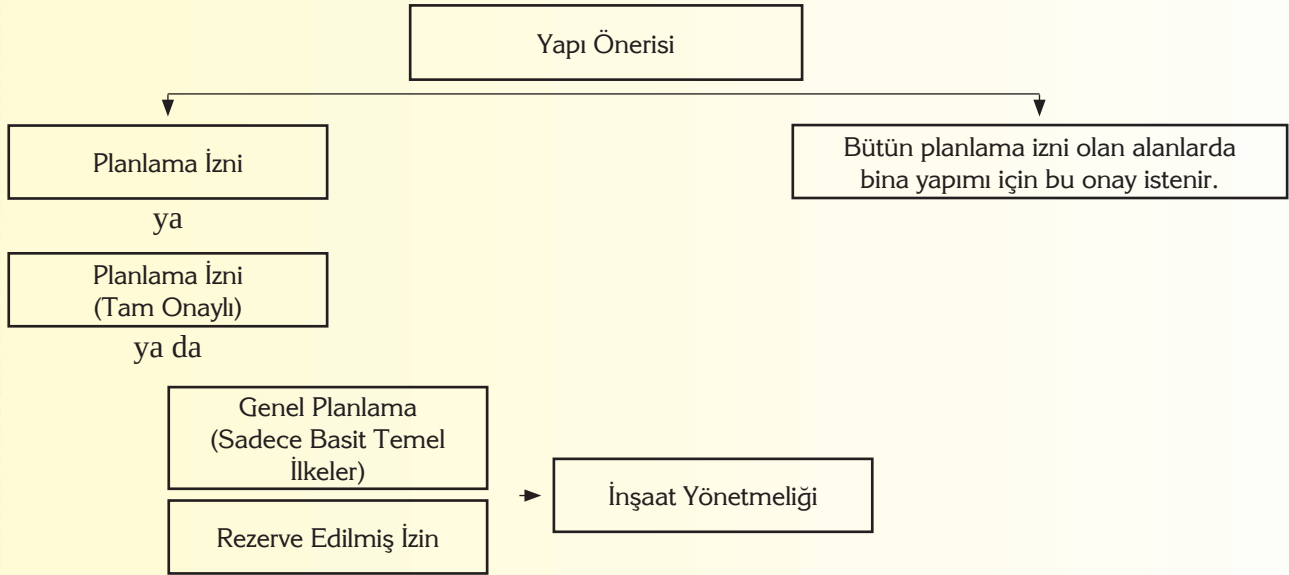
Gelişim alanları ve basit planlama alanları olmak üzere özel alanlar vardır. Bu alanların hepsinde planlama tasarımı yapılır.

Bütün yapılar da ruhsatlı veya ruhsatsız teknik detaylar inşaat yönetmeliklerine uymalıdır. Bu işlem ruhsat işlemiyle paralel yürütülmelidir. Bunun için de inşaat yönetmelikleri tarafından onanmalıdır.

1.10. Yapı İzni Prosedürleri ve İzinden Sorumlu Otoriteler

İki tip izin prosedürü vardır:

- **Planlama İzinleri:** Bunlar planlarla ilgili tüm izinleri içerir.

İngiltere ve Galler'de bütün başvurular "Bölgesel Meclis" veya "Borough Meclisi"ne yapılır. Projenin büyüklüğüne göre izin prosedürü bu kurumlar tarafından uygulanır.

İngiltere ve Galler'in dışındaki büyük şehirlerde eyalet meclisleri, planlama işlemlerinin karar aşamasından sorumludur. Eyalet meclislerinin ofisleri eyalet merkezindedir.

İskoçya'da ise planlama işlemleriyle Bölgesel Meclisler ve Genel Planlama Yetkilileri sorumludur.

- **Genel Planlama İzinleri:** Temel bazı kararları içerir.

Bu özel kararlara, rezerve edilmiş izin denir ve planlama onayına sonradan en geç 3 yıl içinde eklenmelidir.

Planlama izni:

- Şartsız kabul edilebilir.
- Reddedilebilir.
- Koşullu kabul edilebilir.

Planlama izni 5 yıl içinde projeye başlanması durumunda geçerlidir. Yoksa geçerliliğini kaybeder. Bina yapımı için ayrıca inşaat yönetmeliğince uygunluk kararı alınmalıdır.

Bütün planlama ve yapı düzenleme işlemlerini, yerel planlama yetkilisi veya yerel meclis yapar. Kendi bünyelerinde planlama işlemlerinin kararı için planlama komitesi oluşturulmuştur.

- **Bölgesel Meclisler:** 6 tanedir. Çok kalabalık bölgelerde ofisleri bulunmaktadır. Ofisleri bölge yönetim merkezindedir.

- **Genel Planlama Yetkilileri:** Bunlar da bölgesel meclislerdir. 3 tanedir. Az nüfuslu bölgeler için geçerlidir. Ofisleri bölge yönetim merkezindedir. İskoçya'nın adalarında ise ada meclisleri vardır.

Kuzey İrlanda'da Çevre Bakanlığının planlama bölümüne başvurular yapılır. Burası İrlanda'da Belfast kentindedir. Bu kurum Kuzey İrlanda Merkez Sekreterliğine bağlıdır. O da İngiliz kabinesinin bir koludur.

İngiltere’de bazı özel alanlar vardır. Bunlar;

- Milli Parklar; Sorumlu kurum Milli Parklar yetkilileridir.

- Gelişim Alanları; Gelişim Alanları yetkilileri sorumludur.

İngiltere’de Hükümet Sekreterliği ya da Galler veya İskoçya’nın Sekreterliği kendi bölgelerinde kendi kararlarını verirler. Tartışmalar kendi yerlerinde çözülür. Bu bölgelerde birçok projeye izin verilmemiştir.

İzinleri eyalet meclisleri vermektedir. Ancak özel durumlarda bu işi ilçe meclisi veya Bakanlık yapar.

İlçenin yetkili olduğu durumlar;

- Maden arama, çöp ve atık uzaklaştırması ve milli parkların sınırlarının belirlenmesidir.

- Başvuru, yapısal planla çatışmıyorsa ilçe meclisi onay verebilir.

Bakanlığın resen karar vereceği durumlar da olabilir. Örneğin, imar planları hazırlanırken öngörülme-
yen bir alanın gelişme biçimleri, milli çıkarları ilgilendiren öneriler, nükleer enerji santralleri yer seçimi ve uygulaması gibi.

1.11. Yapı Alanları

İngiltere’de bütün projeler öncelikle yerel planlama sorumlusundan alınan planlama izinleri ile birlikte gelişme planları temel alınarak, yapısal ve yerel planlara göre planlama işlemleri yapılmaktadır. Kalkınma planlarına göre uygun görülen yerlerdeki projelere izin verilir.

Kalkınma planlarının içeriği gelişmenin kontrolünü düzenlemektedir. Özel kazı alanlarında, koruma alanlarında, milli parklar gibi yerlerde özel izinle yeni yapılar yapılabilir. Kırsal alanlarda da tarımsal gelişimlere uygun olarak izinler kontrollü olarak verilir.

2. İTALYA²

2.1. Genel Yapı

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti
Bölgeler (20 tane)
Vilayetler (95 tane)
Belediyeler (8.100 tane)

2.2. Yönetim Kademeleri ve Bu Alanlara Ait Planlar

- Hükümet İdaresi
- Bölgesel Yönetimler
- Vilayet Yönetimleri
- Belediye Yönetimleri

- Alana Ait Plan Yok
- Kamu Payları
- Bölgeye Hakim Plan
- Vilayete Ait Plan
- Belediyeye Hakim Plan
- Fazla Detaylı ve Süreli Planlar

2.3. Planlama Seviyeleri ve Arazi Kullanım Planlarına Genel Bir Bakış

Ulusal Planlama Kanunu 1150/1942 sayılı Kanun üzerine kurulmuştur. Bu kanun, birçok yerel ve bölgesel seviyedeki resmi planlar için düzenlenmiştir.

Bölgeye hakim plan, bölgesel otoriteler tarafından hazırlanır. İl toprağına ait planlar, il idaresi tarafından hazırlanır.

Yerel seviyedeki temel plan olan, belediyeye hakim planın hazırlanması, tüm belediyeler için zorunludur. Bu plan belediyeye ait tüm arazilerin, arazi kullanım planıdır. Belediyeye hakim planlar ve bölgesel seviyedeki planlar bölgesel otorite tarafından belirlenmiş olan temel kurallara uymak zorundadır. Belediyeye ait planlar, genellikle bölgesel otorite tarafından uygun bulunur. Bazı bölgesel idareler, bu onamayı illere gönderirler.

2.4. Arazi Kullanım Planlarının İçeriği

İtalya’daki belediyeye hakim plana, seçilmiş vekillerden ve belediye başkanından oluşan bir meclis tarafından karar verilir. Esas plan bölgeleri belediyenin teknik kadrosu veya özel danışmanları tarafından düzenlenir.

Belediyeye hakim plan belediyeye ait tüm arazi için hazırlanmalıdır. Plan, arazi kullanımı, arsa oranı, şehirle ilgili planlama standartları, teklif edilen yapı ve arazi için gerekli genel servisleri kapsamalıdır.

2.5. Arazi Kullanım Planlarına Halkın Katılımı

İtalya’da resmen kabul edilmiş tüm planlar halk denetimine açıktır. Belediye planı hazırlamaya başlarken halkı bilgilendirmek zorunda değildir. Öncelikle plan belediye meclisi tarafından benimsenmelidir.

² YABACI Özey, Türkiye ve AB Ülkelerinde Planlama ve İmar Koşullarının Karşılaştırılması

Türkiye’de ülkesel planlama, bölgesel planlama, kırsal planlama, çevre düzeni planlama, metropol planlama, yerel planlama olmak üzere çeşitli planlama türleri vardır.

Daha sonra plan 1 ay süreyle askıya çıkarılır. Bunu takip eden bir ay içinde isteyen kişi itirazlarını yapabilir ve meclis bu itirazlara cevap vermek zorundadır.

Eğer bir değişiklik olamazsa, plan bölgesel idareye gönderilir. Burada gerekli resmi değişiklikler yapıldıktan sonra onaylanır. Bazı durumlarda da yapılan itirazlar reddedilebilir.

2.6. Arazi Kullanım Planlarının Kabul Süresi

Küçük belediyeler için en kısa zaman ölçüsü 2 yıldan 3 yıla kadardır. Daha büyük şehirler için bu periyot 10 yıldan fazla olmamak koşuluyla uzayabilir.

2.7. Kabul Edilmiş Planlara Karşı Yapılan İtirazlar

Belediyeye ait plan bölgesel idare tarafından onaylandıktan sonra Resmi Gazete’de onaylanma duyurusu yayınlanır. Bu onayın gazetede yayınlanmasından sonraki 60 gün içinde herhangi bir kişi plan için Bölge İdare Mahkemesi’ne başvurabilir.

2.8. Yapı ve Planlama Arasındaki İlişki

Her belediye kendisine ait tüm araziler için plan hazırlamak zorundadır. Nitekim tüm inşaat faaliyetleri resmi arazi kullanım planları tarafından aşama aşama saptanmıştır.

2.9. Yapı İzni (İzin Gerektiren Projeler)

İtalya’da tüm inşaat işleri resmi otoriteye bağlıdır. Yapıyı boyama, sıhhi tesisatın yerleştirilmesi gibi normal bakım işleri ve genellikle iç işleri bundan muaftır.

İşlemler, onay için başvuru ile başlar. Bu başvurularda mimar, mühendis veya ehliyetli teknikerler gibi profesyoneller inşaat işleri talimatına göre iç işlerin yerine getirildiğini bildirirler. Ayrıca başvuruda bir de taslak plan bulunur. Bu dokümanın belediyeye gönderilmesinden 30 gün sonra işlemler başlar.

2.10. Yapı İzni Prosedürleri ve İzinden Sorumlu Otoriteler

Yapılması tasarlanan proje, belediyeye ait plana uygun olup olmadığının anlaşılması için kontrol edilir.

Özel inşaat işleri için otorite yetkiyi yerel yöneticiye devreder. İlgili proje kopyalarına dayanarak belediye başkanı, aynı zamanda diğer otoritelerden (mimari ve kültürel değerler komisyonu, itfaiye, yerel sağlık kurumu vs) izin almak ve anlamakla sorumludur.

Proje, belediyeye ait plana, inşaat talimatına ve diğer talimatlara uygunsa onaylanır. Bu işlemler şehir merkezinde veya yerel idare ofislerinin olduğu yerde bulunmalıdır.

2.11. Yapı Alanları

Belediyeye ait planlarda inşaat için uygun görülen alanlarda bina yapımına izin verilir. Bu binaların teklif projesi planda belirtilen arazi kullanımını ve diğer koşulları sağlamalıdır.

Söz konusu yer belediye planları dışında kalıyorsa tarımsal alanlara yönelik planlara göre izin verilir.

3. TÜRKİYE’DEKİ PLANLAMA SİSTEMİNE GENEL BİR BAKIŞ

İmar planlama sistemi “İmar Mevzuatı” ve “İmar Kurumları”ndan oluşan bir bütündür. Bu sistem içindeki işlemlere ise genel olarak “İmar Planlama Süreçleri” denilmektedir.

İmar Kanunu’nun amacı, kentsel yapılaşmaların “plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun” oluşumunu sağlamakla sınırlandırılmıştır. Böylece yapılaşmalara ilişkin örgütlenme, kullanma, işletme, koruma ve sağlıklaştırma gibi süreçler, yasa ilgi ve amaçları dışında tutulmuştur. Oysa kentsel yapılaşmanın güzelliği ve verimliliği, planlama süreçlerine katılımcılık, kentsel yapılaşmalarda kamu yararı önceliği, kişi ve kurum çıkarları bağlamında eşitçilik, mekansal ve toplumsal çeşitlilik ile doğa ve kültür varlıklarının korunması gibi amaçlar, İmar Kanunu’nun dolayısıyla imar planlamasının hedefleri olarak mutlaka vurgulanmalıdır.

Türkiye’de ülkesel planlama, bölgesel planlama, kırsal planlama, çevre düzeni planlama, metropol planlama, yerel planlama olmak üzere çeşitli planlama türleri vardır.

Türkiye’de, bölge ve ülke planlarını Devlet Planlama Teşkilatı yapmakta; çevre düzeni planlarını ise belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında ise valilik yaptırmaktadır.

Nazım imar planı ve uygulama imar planı; mevcut ise bölge ve çevre düzeni planı esas alınarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerde ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisinde onaylanarak yürürlüğe girer. Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar, valilikçe ve ilgisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe onaylanır.

Türkiye'deki planların içeriği ise aşağıda belirtilmiştir.

- Ülke Ölçeğinde Planlama; ülke bütününde nüfus dağılımları, şehirleşme hız ve özellikleri tespit edilerek, düzenli şehirleşme ve dengeli nüfus dağılımını sağlayarak ekonomik ve sosyal plan kararlarının fiziki plana aktarılması hususlarını kapsamaktadır.

- Bölge Planı; sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını kapsamaktadır.

- Çevre Düzeni Planı; ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını kapsamaktadır.

- Nazım İmar Planı; varsa bölge ve çevre düzeni planlarına uygun olarak hazırlanan ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları kapsayan plandır.

- Uygulama İmar Planı; nazım imar planına uygun olarak hazırlanan ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve esaslarını ve diğer bilgileri kapsayan plandır.

Türkiye'de yapı alanları imar planları tarafından belirlenir. Yapılar imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.

Türkiye'de İmar Kanunu dışında;

- 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu,
- 3621 sayılı Kıyı Kanunu,
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,
- 2872 sayılı Çevre Kanunu,

- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu,
 - 6831 sayılı Orman Kanunu,
 - 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu,
- hangi alanlarda ne tür yapılara izin verilebileceğini belirler.

SONUÇ

Bir kentin gelişmesinde modern şehircilik ilkelelerine uygun olarak hazırlanmış imar planlarının büyük önemi vardır. İmar mevzuatına uygun olarak hazırlanmış imar planları doğrultusunda gelişimini sürdüren şehirlerin hem insanların hayatlarını kolaylaştırıp, onları daha mutlu hale getireceği hem de kendi varlığını sürdürme açısından önemli olduğu açıktır.

Özellikle çağdaş batı ile uyumlu bir biçimde varlığını sürdürme amacını taşıyan ülkemizde modern şehirler oluşturmak ve değişen dünya koşulları ile sistemleri nedeniyle yaratılan dinamikleri yakalamak için bir planlama reformuna ihtiyaç vardır. Ancak bu reform sadece gelişmiş ülkelerindeki değişimlerle biçimlendirilemez. Çünkü ülkelerin birbirlerinden farklı kültürel, sosyo-ekonomik, demografik vb yapıları olduğundan dolayı sahip oldukları problemlerde farklı olmaktadır. Ülkeler kendi problemlerini çözmeye yönelik hukuki düzenlemeler yapacaklarından imar mevzuatı da dahil bir kısım hukuki düzenlemeleri farklı olacaktır. Örneğin ülkemizde süratli nüfus artışı, köyden kente akının kontrol edilememesi sonucu ortaya çıkan düzensiz şehirleşme, gecekondulaşma ve bunların yarattığı sorunlar ile bu sorunların temelde çözümü için gerekli her türlü tedbirin alınması ihtiyacı, imar konusunda gelişmiş ülkelerden (örneğin Avrupa Birliği ülkeleri) farklı düzenlemelerin yapılması gereğini ortaya çıkarmıştır.

Ülkemizin imar ve şehirleşme konusunda kendine has problemlerinin çözülmesinde imar ve şehirleşmeyle ilgili düzenlemeler yapma konusunda yetki sahibi bulunan kurumlara büyük iş düşmektedir. Ancak bu problemlerin çözülmesi konusunda adım atılırken Avrupa Birliği ülkelerinin modern şehircilik konusundaki tecrübelerinden de faydalanmak şehirlerimizin gelişimi açısından çok önemli olacaktır.

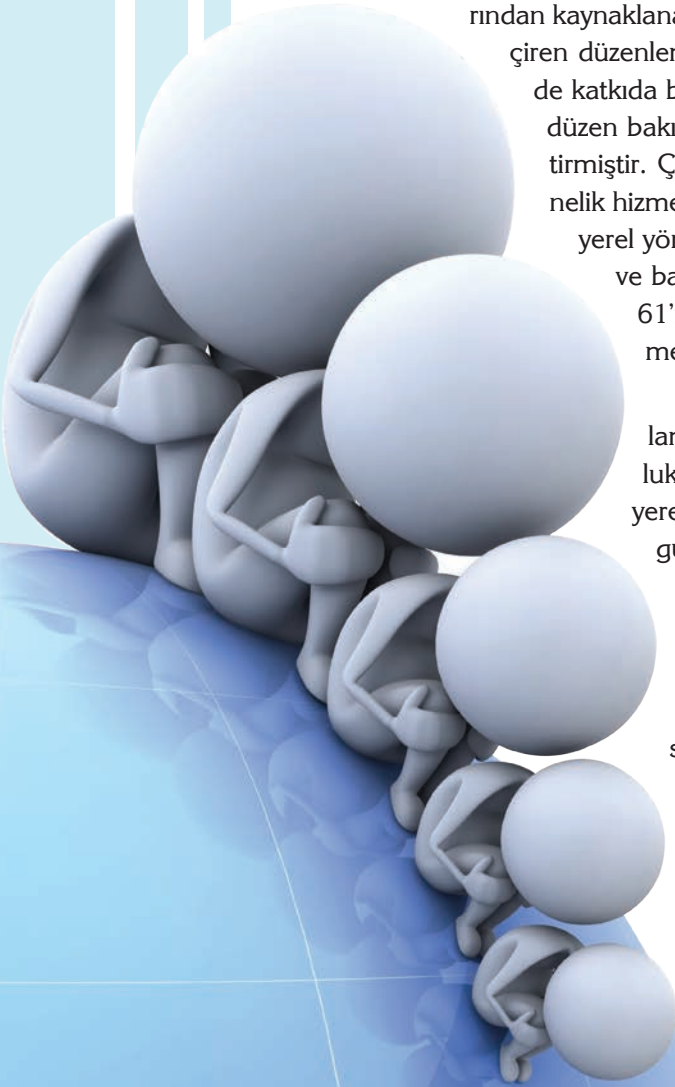
Hakan AYDIN
SHÇEK Müfettiş

Yerel Yönetimlerin Sorumlulukları Çerçevesinde “Kayıp Çocuklar Sorunu”

1961 Anayasası ile Türkiye’de sosyal devlet ilkesi kabul edilerek bireylerin “insan” olmalarından kaynaklanan bazı hakları olduğu belirtilmiş, söz konusu hakları hayata geçiren düzenlemeler yapılmıştır. Sosyal düzenin şekillenmesinde büyük ölçüde katkıda bulunan 1961 Anayasası’ndan sonra 1982 Anayasası da sosyal düzen bakımından ayrıntılı ve ileri düzeyde haklar sağlayıcı hükümler getirmiştir. Çocuklar ve gençler gibi korunmaya ihtiyacı olan kesimlere yönelik hizmetler için devlete önemli görevler yüklemiştir. Devlet, merkezi ve yerel yönetimlerle birlikte zor durumda olan, kendi kendine yetemeyen ve başkasından yardım almak zorunda kalan kişileri, Anayasamız’ın 61’nci maddesine göre sosyal hizmetler ve yardımlarla desteklemekle yükümlü kılınmıştır.

Yerel yönetimler, belde halkının ortak yerel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş, dolayısıyla topluma karşı çeşitli sorumlulukları bulunan kamu kurumlarıdır. Bu sorumluluk çerçevesinde yerel yönetimler, kararlarını toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun şekilde almak zorundadırlar. Bu nedenle toplumun yapısını, temel ihtiyaçlarını ve önceliklerini tanımak, en kısa sürede ve istenen düzeyde bunlara cevap vermek, etkin yönetimin bir gereği olmaktadır.

Türkiye hızlı bir toplumsal değişim süreci yaşamaktadır. Bu süreç, sosyal alanda büyük değişimlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu gelişmeler karşısında, yasal mevzuat ve sosyal kontrol sistemleri yetersiz kalmakta ve ihtiyaca cevap verememektedir. Bu nedenle sosyal çevrede pek çok olumsuz şartlar meydana gelmekte ve birçok hukuksal ve sosyal sorun ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple ülkelerin sosyal, siyasal, kültürel ve yönetsel özelliklerinin etkileşim alanı olarak kamu yönetim siste-

mi de değişim ve yenilikler anlamında tekrar sorgulanmaktadır. Çünkü nüfusların sayısal artış ve bileşimindeki değişimler, göç, hızlı sanayi ve teknolojik gelişmeler ve toplumsal yaşamda meydana gelen değişiklikler beraberinde birçok sorunun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Günümüzün önemli sorunlarından birisi de kuşkusuz “kayıp çocuklar” olgusudur. Türkiye’de son yıllarda kayıp çocuk vakalarının giderek artış göstermesi, toplumsal bir tedirginliğe sebep olmuştur. Her aileyi tedirgin eden bu sorun nedeniyi de önemli ve çözümünü acil bir konu hâline gelmiştir.

İşsizlik ve yoksulluk gibi sosyo-ekonomik sorunların yanı sıra aile içi şiddet, kötü muamele, sokakta çalışmak zorunda kalma, göç, kentleşme, sosyal denetim eksikliği, fuhuş amacıyla, organ ticareti maksadıyla, uyuşturucu işinde kullanmak için, ideolojik nedenlerle, terör örgütlerince, evlat edinmek ve dilendirmek gibi sebeplerle çocuk kayıpları artmaktadır.

Telefon dinleme, M.O.B.E.S.E., GPRS gibi ileri teknolojilerin güvenlik güçleri tarafından yaygın olarak kullanılmasına karşın, aileleriyle buluşturulan kayıp çocuk sayısının azlığı “bu çocukları kim, nasıl ve nerede tutuyor?” sorusunun daha yaygın sorulmasına neden olmaktadır.

Bu çalışmada, yerel yönetimlerin çocuk ve gençlere yönelik görev ve sorumlulukları çerçevesinde kayıp çocuklar olgusu değerlendirilecek, yerel yönetimlere ilişkin yapılan son yasal düzenlemelerde konuyla ilgili bahsedilen sorumluluklarına değinilecektir.

1. TÜRKİYE’NİN KAYIP ÇOCUKLARI

“Kayıp Çocuk” tanımından “ailesinin bilgisi dışında herhangi bir nedenle evden uzaklaşmış, kaçmış, kaçırılmış ve bu nedenlerle hayatı tehlike altında olan, kendisinden haber alınamayan 0-18 yaş grubu çocuk” kastedilmektedir (Başbakanlık, 2008: 4). Söz konusu tanımın 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nda “Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istis-

Çocukların çeşitli nedenlerle kaybolmasının ya da kaçırılmasının önlenmesi hususunda yerel yönetimlerin rolü ve katkısını ortaya koymayı amaçlayan bu makalede, yerel yönetimler ve çocuk ilişkisi sosyal hizmetler çatısında ele alınarak, söz konusu kurumların çocuk ve gençlere yönelik sunabilecekleri hizmetlerdeki rol ve etkinliği incelenmiştir.

Bu çalışmada 2004 yılından itibaren yerel yönetimler alanında yapılan düzenlemelerin yerel yönetimlerin yapı ve fonksiyonlarındaki etkisi ile çocuk/genç politikalarında meydana getirdiği değişiklikler tartışılarak Türkiye’deki durum saptanmıştır.

mar edilen ya da suç mağduru çocuk” olarak ifade edilen “**korunma ihtiyacı olan çocuk**” tanımı ile paralellik arz ettiği görülmektedir (Ç.K.K., 2005/3-a).

Dünyada her yıl 2,5 milyon çocuğun kaçırılarak satıldığı ve bunun yarısının da kız çocuğu olduğu tahmin edilmektedir. 90 milyon çocuğun sokakta yaşadığı günümüz Dünyasının, milyar dolarlık ticaret olarak da kabul edilen çocuk ticaretinin en önemli kaynağının, bazı Afrika, Balkanlar ve Güneydoğu Asya ülkelerinin olduğu belirtilebilir. Kaçırılan çocukların Batının gelişmiş zengin ülkelerindeki alıcılarına götürüldükleri iddia edilmektedir.

Türkiye’de yaklaşık olarak 27 milyon çocuk bulunmaktadır. Bu sayı pek çok Avrupa ülkesinin nüfusundan daha fazladır. Bu bağlamda ülke nüfusunun yarısını oluşturan çocukların insan haklarına uygun bir yaşam sürebilmeleri için yasal düzenlemeler ve uygulama önem taşımaktadır.

Nitekim konunun önemine binaen Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı 2008 yılında “Kayıp Çocuklar Raporu” hazırlamıştır. Bu raporda Türkiye genelinde il il kaybolan çocukların sayıları verilmekte, çocukların korunmasına ilişkin uluslararası ve ulusal hükümler açıklanmakta, kaybolma nedenleri tartışılmakta ve alınabilecek önlemler belirtilmektedir (ihb.gov.tr, 2008). Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı’nın 2008 yılında yapılan bu çalışması konuya verilen önem bakımından önemli bir çalışma olarak değerlendirilmektedir.

Rapor’da (2008: 4) kayıp çocuklar üç bölüme ayrılmıştır. Birincisi, kendi rızası ile kaçanlar, ikincisi ri-

Özellikle 1990'lı yıllarda Türkiye'de göç hareketlerinde önemli değişiklikler olmuş, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden batıya ve şehir merkezlerine doğru iç göç yaşanmıştır. Çeşitli kaynaklara göre 4000'in üzerinde köy, güvenlik gerekçeleri veya çatışmalar nedeniyle boşaltılmış, yaklaşık 2,5 milyon insan göç etmiştir. Sonuç olarak da zorunlu göç yaşayan erkek, kadın ve çocukların önemli ekonomik, toplumsal ve politik sorunlara yol açmakla birlikte geleneksel aile yapısı da değişmekte, kente uyum güçlükleri ortaya çıkmaktadır.

zası dışında kaçırılanlar ve üçüncüsü de, istemeden de olsa yoksulluk gibi nedenlerle kaçan çocuklar olduğu ifade edilmiş, kaçan çocukların özenti, ebeveyn boşanması, kentleşememe gibi alt başlıklarına değinilmiş, kaçırılanların ise genelde çocuk ticareti, dilencilik ve cinsel sömürü gibi nedenleri üzerinde durulmuştur. Bununla birlikte hastalık, uyuşturucu, şiddet ve cinsel istismar gibi problemlerin kayıp çocukları bekleyen sorunlar olduğu tespiti yapılmıştır.

Öte yandan, kayıp çocuklara ilişkin olarak 2009 yılı Ekim ayında seksen bir ilin çocuk şube müdürleri bir araya getirilerek İçişleri Bakanlığı tarafından Kayıp Çocuk Rehberi oluşturulmuştur. Bu rehberle, kayıp çocukların bulunması amacıyla yürütülecek iş ve işlemlerde standartlaşma sağlanması ve araştırmanın bütün boyutlarıyla gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca "kayıp çocuklar veri bankası" olarak nitelendirilebilecek ve on-line takibi sağlayacak olan Kayıp Çocuklar Ulusal Bilgi Sistemi Projesi Kurumlararası İşbirliği Protokolü, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu) Genel Müdürlüğü'nün bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı arasında imzalanmıştır. Söz konusu proje ile kayıp çocuklara ilişkin kurumlar arasındaki veri farklılıklarının ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Ancak çocuk kaçırmaya gerekçesiyle yakalanan suçlu sayısı ne kadardır, bu olaylardan kaçının organ mafyası, kaçının uyuşturucu ticareti, fuhuş, terör ve organize suç kapsamında gerçekleştirildiği hakkında sağlıklı veri tabanları henüz bulunmamaktadır. Nitekim

yapılan tüm çalışmalara karşın ailesinden zorla kaçırılan veya kandırılarak kaçırılan, kendiliğinden kaçan, kaybolan ve bulunamayan çocukların sayısında ortaya çıkan artış açıklanamamaktadır.

Diğer yandan çocuk kaybolma olayları üzerinden ülke güvenliğinin zayıfladığı, tehlike altında olduğu, sosyo-ekonomik düzeyin düştüğü yönünde iyi niyetten ve gerçeklerden uzak propaganda- ların farklı amaçlar doğrultusunda yapıldığı gerçeğinin de altı çizilmelidir. Nitekim bugün ABD, Kanada, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde dahi çocuk kayıplarının yaşandığı ve kaybolan çocukların bulunabilmesi için çocukların kollarına saat takmak gibi yöntemlerin kullanıldığı bilinmektedir. Ancak Türkiye gelişmiş çoğu ülkeden daha iyi bir konumda bulunmaktadır.

Dünyada kayıp çocuk riski yüzde 30, Türkiye'de ise bu oran yüzde 15'tir (Başbakanlık, 2010: 25). Ancak önlem alınmazsa Türkiye'deki riskin de büyüyeceği düşünülmektedir.

Nitekim Türkiye'de son 10 yıllık verilere göre 1.657 kayıp çocuğun emniyet birimlerince aranmasına devam edilmektedir. Kayıp çocukların 1.462'si 13-18, 195'i ise 0-12 yaşları arasında bulunmaktadır. Bunların 1.095'i kız, 562'si ise erkek çocuğudur (zaman.com.tr, 2010). Bu çocuklardan 590'u sosyal hizmet kurumlarından(yurt, yuva v.s.) izinsiz olarak ayrılan ancak kayıp olarak nitelendirilemeyecek çocuklardır. Nitekim SHÇEK Genel Müdürlüğü bünyesinde bakım ve korunma altında bulunan söz konusu çocuklar izinli olarak sosyal hizmet kuruluşlarından ayrılıp ailelerinin, yakınlarının yanlarına giden, ancak belirttikleri tarihte dönmediği takdirde, tedbir açısından, aranmak üzere emniyete başvurarak izinli olarak ayrıldığı bildirilen çocuklardır ki bunlar "kuruluştan(yurt/yuva) izinsiz ayrılan çocuk" statüsündedir (shcek.gov.tr, 2010).

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından verilen bilgilere göre ortaya çıkan kayıp çocuk haritasına bakıldığında ise en fazla çocuğun kayıp olduğu ilk beş şehirden ilki olan İstanbul'da 211, sonrasında gelen Ankara'da 169, İzmir'de 115, Mersin'de 105 ve Adana'da 72 kayıp vakası bulunmaktadır (beyazgazete.com, 2010).

Mevcut durumda kayıp çocukların yaklaşık yüzde 88'inin onüç-onsekiz yaş aralığında olması, cinsiyet açısından büyük oranda da kız çocuklarından oluşması ve **göç alan büyükşehirde ortaya çıkması** dikkat çekmektedir. Kayıp çocukların sadece yüzde 12'si ise sıfır-on iki yaş aralığında bulunmaktadır. **Kayıp çocuklar içerisinde kız çocuklarının sayısındaki fazlalık cinsel istismar nedeniyle bu çocukların kaçırıldıkları ihtimalini güçlendirmektedir.**

Özellikle 1990'lı yıllarda Türkiye'de göç hareketlerinde önemli değişiklikler olmuş, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden batıya ve şehir merkezlerine doğru iç göç yaşanmıştır. Çeşitli kaynaklara göre 4000'in üzerinde köy, güvenlik gerekçeleri veya çatışmalar nedeniyle boşaltılmış, yaklaşık 2,5 milyon insan göç etmiştir. Sonuç olarak da zorunlu göç yaşayan erkek, kadın ve çocukların önemli ekonomik, toplumsal ve politik sorunlara yol açmakla birlikte geleneksel aile yapısı da değişmekte, kente uyum güçlükleri ortaya çıkmaktadır.

Yaşadığımız ekonomik değişim ve terör sorunu yoğun iç göç hareketleri neticesinde kentlere göç eden aileler bir hayat kurma çabası içine girdiklerinden bu süreçte çocuklarını ihmal edilmesi, kırsalda denetimleri altında olan çocuklarını komşu, akraba, arkadaş, v.b. mekanizmalarla toplumsal denetim altında tutacak sosyal yapıyı bulamaması, yine özel bir ilgi isteyen çocuklarının karşılaştığı sorunlara karşı nasıl davranılması gerektiği konularında yeterli bilgi sahibi olamamaları gibi hususlar başlı başına bir sorun teşkil etmektedir.

Bu noktadan bakıldığında ise günden güne artan göç ve şehirleşme ile birlikte niteliği ve tüm dinamikleri değişen, kalabalıklaşan ve gittikçe de daha tehlikeli hale gelen şehirlerde, insanların birbirlerine yabancılaşması, komşuların dahi birbirlerini tanımayan bireyler haline gelmeleri sonucunda sözü edilen problemlerin cereyan etmesi için uygun ortamlar ortaya çıkmakta ve mevcut problemler artarak yaşanmaya devam etmektedir. Kayıp olaylarını ortadan kaldırmak için, elbette ilk adım olarak olayların gerçekleşmesini engelleyici yöntemler geliştirilerek uygulamaya çalışılmalıdır ki kökten çözümlerle çareler üretilebilsin ve olaylar gerçekleşmeden önüne geçilebilsin (usakgundem.com, 2010).

Türkiye'de kayıp çocukların fazla olduğu şehirler, görüleceği üzere, başta büyük şehirler olmak üzere göç alan diğer şehirlerdir. Dolayısıyla çocukların kaybolması, kaçırılması, ihmal ve istismarı gibi sorunlar yerel yönetimlerin hizmet alanını oluşturan şehir merkezlerinde ortaya çıkmaktadır. Nitekim göç, çarpık kentleşme, gecekonduleşme gibi söz konusu olayların oluşması için ortam hazırlayan etkenlerin büyük bir bölümü doğrudan yerel yönetimlerin müdahale alanı içine girmekte, bu sorunların olumsuz etkileri de yine ağırlıklı olarak şehir merkezlerinde görülmektedir. Dolayısıyla soruna yönelik önleyici müdahaleler hususunda merkezi yönetimden kaynaklanan bürokratik engellerin önüne geçilmesi, yerinde ve en yakın birimlerce **koruyucu ve önleyici müdahalelerde bulunulması** çözüm konusunda etkinliği arttıracaktır.

Bu nedenle özellikle dezavantajlı kesimlerin yoğun olarak yaşadığı kesimlerde çocukların içinde ye-

tiştiği aile kurumunun desteklenmesi ve geliştirilmesi amacıyla sosyal hizmet kurumlarına ve sosyal projelere ihtiyaç duyulmaktadır. Genelde sosyal hizmetler özel olarak çocuklar, gençler veya sokak çocukları gibi alanlarda yerel yönetimler yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim kuruluşları, sivil toplum örgütleriyle birlikte ortak proje ve hizmetler yürütebilme olanağına sahip olduklarından bu potansiyellerini kullanmak zorundadırlar (Aydın ve Ergenç, 2009: 26).

1.1. Çocukların Kaybolma Nedenleri

Çocuk kayıplarının nedenleri üzerinde araştırma yapan araştırmalar, çocukların kaybolması neden olan pek çok unsurun olabileceğini göstermektedir. Bu unsurlar bireysel, ailevi ve toplumsal sebeplerden kaynaklanabilmektedir. Genellemek istendiğinde ise ço-

cuk kayıplarının nedenlerini ekonomik, sosyo-kültürel, siyasi-ideolojik nedenlerle veya evlenme vaadiyle, **fuhuş amacıyla, çocuk pornografisi, organ ticareti maksadıyla, uyuşturucu işinde kullanmak için, ideolojik nedenlerle, terör örgütlerince, evlat edinmek ve dilendirmek** gibi etkenlerin zorlamasıyla da çocuklar kaçırıldığı iddia edilmektedir.

Türkiye’de kayıp çocuk vakalarındaki artışın nedenlerini;

- ✓ Erken evlilikler,
- ✓ Ailede şiddetli geçimsizlik,
- ✓ İşsizlik, yoksulluk,
- ✓ Şiddet, eğitimsizlik,
- ✓ Ailenin çocuklarını yeterli derecede takip edip sorunlarını paylaşamaması,
- ✓ Aile içi iletişim ve ilgi eksikliği,
- ✓ Bilinçsiz çocuk yetiştirme (tavizkar, tutarsız, baskıcı vb.) aile tutumu,
- ✓ Parçalanmış aileler ve boşanmalardaki artış, üvey anne-baba-kardeş baskısı,
- ✓ Olumsuz arkadaş ortamı, okuldaki başarısızlıklar,
- ✓ Başkalarının hayatlarına özenme, macera hevesi,
- ✓ Ergenlik problemleri,
- ✓ Eksik ve yanlış cinsel bilgilendirmeler ile ensest ve taciz olayları,
- ✓ Zekâ özürlü bulunan ve akıl sağlığı normal seviyede olmayan çocuklar,
- ✓ İnternet’in bilinçsiz kullanımı, olumsuz tv programları,
- ✓ Savaş, kaza ve doğal afetler nedeniyle kaybolmalar(Trafik kazalarında hayatını kaybedip de kimliği tespit edilemeyenler, doğal afetlerde kaybolanlar ve suda boğulmalar v.s.).

çocuğun evde kaçmasına, kaybolmasına veya kaçırılmasına sebep olan diğer nedenler arasında sayılmaktadır. Bununla birlikte örneğin adli tıp kayıtlarında veya hastane kayıtlarında herhangi bir organı alınmış veya organı alınmak suretiyle ölü olarak bulunmuş herhangi bir vaka olduğuna dair bilgi bulunmamaktadır.

Öte yandan Başbakanlığın 2008 yılında hazırladığı kayıp çocuklar raporunda, kayıp çocukların çetelerin

ve terör örgütlerinin kısılcında olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Raporda, bazı çete ve terör örgütlerinin, kayıp çocukları kullanmak istediğine vurgu yapılarak, “Bu çete ve örgütler çocuk yaştaki insanları kandırarak örgüte kazandırmak için büyük çaba içerisinde dirler. Türkiye gibi yıllardır terörle uğraşan bir ülke için sorun bu açıdan da önem taşımaktadır. Bu şekilde teröre bulaşan çocuk sayısı toplamının yüksek olduğu iddia edilmektedir” ifadesi yer almıştır (Başbakanlık, 2008: 6).

Avrupa Birliği tarafından “terör örgütleri listesine alınması sonrasında, örgüt içi infazlar ve kaçışlar nedeniyle kadro sıkıntısı yaşayan terör örgütü PKK (yeni adı KADEK), son dönemde Avrupa ülkelerinde “çocuk kaçırma” eylemlerini yoğunlaştırmıştır. Fransız mahalli basın-yayın organlarına yansıyan haberlere göre, altı kız çocuğunun KADEK’li teröristler tarafından kaçırıldığı ortaya çıkmıştır. Birleşmiş Milletler ve İsveç Çocukları Koruma Örgütü “Radda-Bamen” tarafından yayınlanan raporda; “PKK şimdiye kadar küçük yaşlarda 3 binin üzerinde çocuğu kaçırıp, eğitim kamplarında ideolojik eğitim verdi. Almanya, İsveç, Belçika, Hollanda, Suriye, Yunanistan, Türkiye, Irak, Ermenistan ve İran’dan kaçırılan çocuklar, PKK’nın silahlı eylemlerinde kullanıldı” denilerek, AB üyesi ülkelerin ilgili birimleri, ismini KADEK olarak değiştiren PKK’nın “çocuk kaçırma” eylemlerine karşı uyarılmıştır (reocities.com.tr, 2010). Dolayısıyla bazı çocukların terör örgütleri tarafından kaçırıldığı ihtimali de gözden uzak tutulmamalıdır.

Kaybolan çocukların uzun süre bulunamaması hem toplumsal travmalara yol açmakta hem de ailelerin korku içinde yaşamalarına sebep olmaktadır. Geleceğimizin teminatı olan çocukların kaybolması neticesinde aileler, çocuklarının mafya, fuhuş, terör örgütleri veya dilencilik sektörünün eline düşerek öldürülmeleri ve suça sürüklenmeleri korkusundan dolayı maddi ve manevi olarak derin tahribatlara uğramaktadırlar. Bu sebeplerle istenen sonuçların elde edilebilmesi için konu toplumsal bir niteliğe büründürülerek, kapsamlı bir şekilde üzerine düşölmeyi gerektirmektedir.

2. ÇOCUK VE GENÇLERE YÖNELİK HUKUKİ DÜZENLEMELER

Ölkemizde bu konudaki düzenlemelere kısaca baktığımızda şunlar söylenebilir;

Anayasa’mız ailenin ve çocuğun korunmasını özel olarak güvence altına almış, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması konusunda düzenlemeler yaparak çocuğa verilen önemi vurgulamıştır. Nitekim Anayasa’nın 41’inci maddesi “Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır.” hükmüyle, bir sosyal ve ekonomik hak olarak gerek ailenin ve gerekse çocukların korunmasını devlete bir yükümlölük olarak yüklemektedir.

Bununla birlikte, 22.11.2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Yön ve Kapsamına Dair Kanun, 04.12.2007 tarihli ve 2670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

26.04.2007 tarihli ve 5636 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 04.05.2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda yapılan değişiklik ile şiddet kavramı geniş yorumlanarak, aile içi şiddete maruz kalan eş, çocuk, aynı çatı altında yaşayan diğ er aile bireyleri ve evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan, mahkemece aylık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan aile bireyleri de koruma altına alınmaktadır.

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’un uygulanmasına ilişkin Yönetmelik 01.03.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun uygulanmasına yönelik bir yönetmelik de halen yürürlüktedir. 5395 sayılı Kanun ve yönetmelik çerçevesinde korunma ihtiyacı içinde olan, suça sürüklenen ve suç mağduru olan çocukların, psiko-sosyal durumları göz önünde bulundurularak; sosyal uyumları, rehabilit edilebilmeleri ve toplumla yeniden bütünleşebilmeleri için çeşitli kamu kurumlarına bakım, barınma, sağlık, eğitim, danışmanlık gibi tedbirler çerçevesinde yükümlölükler vermiştir.

Günümüzde yaşanan, toplumsal ve ekonomik sorunlar etkili önlemleri ve acil çözüm yollarını gerektiren boyutlara ulaşmış, yerel yönetimlere ilişkin Kanunlarda da bu nedenle çocuk ve gençlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Ancak, bu alanda yerel yönetimler ile merkezi yönetimler aynı zamanda ve belli bir sisteme ve denetime dayanmayan bir şekilde görevli ve sorumlu tutulmuşlardır. Bunun sonucunda çoğu kez hizmette boşluklar ve ikilemler yaratan bir dağınıklık gözlemlenmiştir.

Son olarak kadın ve çocuklara yönelik aile içi şiddetle mücadele amacıyla Başbakanlık genelgesi (Resmî Gazete, 4 Temmuz 2006/26218; Genelge No. 2006/17) çıkarılmıştır.

3. HUKUKİ DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DE ÇOCUKLAR VE YEREL YÖNETİMLER

Yerel yönetimlere ilişkin temel yasalar, 2004 tarihinden itibaren yeniden düzenlenmiştir. İlk düzenleme 10.07.2004'te 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile başlamış; 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 22.02.2005 tarihinde kabul edilmiş, 5393 sayılı Belediye Kanunu da 03.07.2005 tarihinde değiştirilerek belediyelere ve il özel idarelerine çocuk ve gençlere ilişkin önemli **zorunlu fakat müeyyidesi olmayan** görevler ve yükümlülükler getirilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İl Özel İdarelerine;

- Mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla, il sınırları içerisinde, sosyal hizmet ve yardımlarda bulunma, yoksullara mikro kredi sağlama, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtların; yapım, bakım ve onarım ile diğer ihtiyaçların karşılanması (md.6/a), Hizmetlerin vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması; hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşük ve dar gelirli olanların sunumuna uygun yöntemler uygulanması (md. 6), Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık ihtisas komisyonlarının kurulması(md. 16), Vali tarafından il halkı-

nın huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemlerin alınması, il özel idaresi bütçesinde yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneğin kullanılması (md. 30/m,n), Yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürllere yapılacak sosyal hizmet ve yardımların il özel idaresi giderleri arasında yer alması(md. 43/h), Sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği arttırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulamak(md.65) gibi sosyal hizmet ve yardımlara ilişkin düzenlemeler getirilmiştir (İl Özel İdaresi Kanunu, 2005).

Öte yandan söz konusu hizmetlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesi İçişleri Bakanlığı'na bırakılmıştır. Bakanlığın konuyu düzenleyen "İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği" 09.10.2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "belediyelerin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesi ile mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla belediyelere;

- Sosyal hizmet ve yardım, meslek ve beceri kazandırma hizmetlerini yapma ve ya yaptıрма, Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler için kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma, Belediye hizmetlerin, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması,

Ayrıca bu Kanun'la;

- Hizmet sunumunda özürllü, yaşlı, düşük ve dar gelirli olanların durumlarına uygun yöntemlerin kullanılması (md. 14), Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanma, özürllere yönelik hizmetleri yürütme ve özürllü merkezî oluşturma(md. 38/n), Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürllere yapılacak sosyal hizmet ve yardımların belediye giderleri arasında yer alması (md.60/i), Belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara arsa tahsisi yapılabilmesi (md.69), Kanun'un 75'inci maddesine göre, belediyeler görev ve sorumlulukları alanına giren konularda, engelli dernek ve vakıfları ile işbirliği içerisinde-

de onların sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilir. (md.75), Sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerinin kent konseyi ile hayata geçirilmesi (md. 76), Sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve yardım hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürliilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği arttırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulama (md. 77) gibi sosyal hizmet ve sosyal yardımlara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır (Belediye Kanunu, 2005).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesi 1'inci fıkrasının (v) bendiyle büyükşehir belediyelerine "gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek ve işlettmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak"; 2. fıkrasının (d) bendiyle de, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyelerine; "Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; "...gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak;..." görev, yetki ve sorumluluğu verilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2004).

Öte yandan, **5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda** tedbir kararı gerektiren "korunmaya ihtiyacı olan çocuk" ve "suça sürüklenen çocuk" olarak iki ayrı tanım mevcuttur. Kanun çerçevesinde gerek korunmaya ihtiyacı olan çocuklar ile suça sürüklenen çocuklardan ceza evine girmeyenler hakkında **bakım ve danışmanlık tedbirinin uygulanmasında yerel yönetimlere sorumluluk verilmesi hususu düzenlenmiştir**. Dolayısıyla yerel yönetimler tarafından yerine getirilecek sorumluluklar **suçun ortaya çıkmasını neden olan koşulların oluşumunu önleyici çalışmalarını kapsadığı gibi**, Çocuk Koruma Kanunu'nun 5'inci maddesinin (a) ve (e) bentlerinde yazılı ve suça sürüklenen veya suç mağduru çocuklara yönelik **danışmanlık, bakım ve barınma gibi koruyucu ve destekleyici tedbirleri uygulamayı** ayrıca 6'ncı maddesinde belirtildiği şekliyle korunma ihtiyacı olan çocuğu

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna **bildirim yükümlülüğünü** de kapsamaktadır (caginpoli-si.com.tr, 2010).

Günümüzde yaşanan, toplumsal ve ekonomik sorunlar etkili önlemleri ve acil çözüm yollarını gerektiren boyutlara ulaşmış, yerel yönetimlere ilişkin Kanunlarda da bu nedenle çocuk ve gençlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Ancak, bu alanda yerel yönetimlerle merkezi yönetimler aynı zamanda ve belli bir sisteme ve denetime dayanmayan bir şekilde görevli ve sorumlu tutulmuşlardır. Bunun sonucunda çoğu kez hizmette boşluklar ve ikilemler yaratan bir dağınıklık gözlemlenmiştir.

Yerel yönetimler tarafından sunulan sosyal hizmetlerin çeşitleri, yoğunluğu, kalite ve etkinliği yerel yönetim biriminin büyüklüğüne, sahip olduğu kaynak ve nitelikli personel durumuna, hizmet sunulan toplumun gelişmişlik düzeyine, yapı ve özelliklerine göre

değişmekle birlikte bu hizmetler genel olarak çocuklara, gençlere ve muhtaç ailelere yönelik olarak geniş bir alana yayılmıştır.

Ancak;

- Yerel yönetim birimlerinin mali açıdan kaynak yetersizlikleri,
- Sosyal hizmet uygulamalarına yönelik veri yetersizliği,
- Yerel yönetim birimleri arasındaki koordinasyonsuzluk,
- Yerel yönetim birimlerinde yeteri kadar sosyal hizmet alanında uzmanlaşmış personel bulunmaması,
- Sosyal hizmetlere yönelik standartların belirlenmemiş olması ve
- Yerinden yönetim kuruluşlarında sosyal hizmetler ve yardımlar konusunda uygulama birliği bulunmaması gibi birçok sorun yerel yönetimler tarafından sunulacak hizmetlerin pratikteki etkinliğini azaltmaktadır.

Bu Kanunlar, yerel yönetim kuruluşlarına çocukların yaşam şartlarını yakından takip etme, yetersiz bakım ve koruma altında bulunan çocukların davranışsal, duygusal ve sosyal sorunlarının giderilmesi için gerekli tedbirleri alma veya ilgili kurumlara bildirme ve çocuk/gençlik koruma merkezleri gibi çocukların sağlıklı gelişimine katkı sağlamaya yönelik kurumsal yapıları oluşturma sorumluluğunu yüklemektedir.

Bu sebeple başta Büyükşehir belediyeleri olmak üzere günümüzde birçok yerel yönetim birimi bünyesinde çocuklara, gençlere ve ailelere yönelik hizmet merkezlerinde geliştirilmiş, gerek AB Hibeleri kapsamında finanse edilen gerekse ülke ölçeğinde hazırlanan koruyucu/önleyici ve geliştirici sosyal projeleri hayata geçirmektedir.

Ayrıca yerel yönetim birimlerinde ortak bir çatıda toplanan çocuk eğitim ve eğlence merkezleri, aile danışma merkezleri, gençlik merkezleri, mesleki rehabilitasyon merkezleri, iş edindirme merkezleri v.b. sınıfsal, sportif, kültürel etkinliklere yönelik birimleri imkânları ölçüsünde oluşturmaktadırlar.

Nitekim son zamanlarda “sosyal belediyecilik” kavramının öneminin daha da arttığı görülmektedir. Toplumsal alanda yaşanan sorunların artmasına bağlı olarak “sosyal belediyecilik”; yerel yönetime sosyal

alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını çocuk ve gençleri kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden, sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeli ifade etmektedir. Dolayısıyla sosyal belediyecilik sadece alt yapı hizmetleri yüklemenin ötesinde, yerel yönetimleri sosyal sorunların çözümünde de birebir sorumlu tutmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocukların korunması görevi Türkiye’de, gerek uluslararası sözleşmeler, Anayasa ve Kanunlarla devlete verilmiştir. Çocuğun yetiştirilmesinde önemli bir yeri olan ailenin, kamu düzenini bozucu, ekonomik ve fizyolojik tehlikelere karşı korunmasına yasalarca özen gösterildiği gibi çocuğun ailesine karşı korunması da Devlete görev olarak yüklenmiştir. Bu anlamda çocuk haklarının korunmasına yönelik yapılan hukuki düzenlemeler başlıca önlemler arasında sayılabilir.

Günümüzde yaşanan, toplumsal ve ekonomik sorunlar etkili önlemleri ve acil çözüm yollarını gerektiren boyutlara ulaşmıştır. Toplumda yaşanmakta olan sosyal değişim ve sosyal gelişme, zamanla farklı ve yeni sosyal problemlerin ortaya çıkması neden olmuş, bu nedenle yerel yönetimleri düzenleyen Kanunlarda da çocuklara ve gençlere yönelik görevlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Çocukların korunmasına ilişkin yapılan hukuki düzenlemelerin tek başına sorunun çözümünde etkin olması mümkün olmadığından başta yerel yönetimler olmak üzere çeşitli kurumlar tarafından da koruyucu ve önleyici tedbirler alma zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Çocuk koruma sisteminde belediyelerin rolü, risk altındaki çocukların tespiti ve bu riskin bertaraf edilmesi için danışmanlık, koruma, bakım ve barınma hizmetlerini tüm nüfusa dengeli dağılacak biçimde organize etmektir. Bu bakımdan yerel yönetimler çocuk koruma sisteminin asli unsurlarıdır (T.C. İzmir Valiliği, 2008: 50).

Çocukların ihmal ve istismarı konusunda yerel yönetimler, sorunları çözmede gerekli yetkinliğe ve etkinliğe sahipler midir? Bu soruya bugün maalesef olumlu bir cevap vermek olanaklı değildir. Çünkü mevcut haliyle yerel yönetimler çocuk ihmal ve istismarını önlemede, riskli çocuklara yönelik veri toplama ve tes-

pit çalışmaları ile ilgili olarak sorunun çözülmesi için yeterli katkıyı sağlamaktan uzaktırlar ki bu durum yerel yönetimlerin idari, mali ve yapısal sorunlarından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte özellikle Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya gibi Büyükşehir Belediyeleri'nde dar bir alanı kapsayan ancak model teşkil edebilecek başarılı çalışmalar da yapılmaktadır.

Bu çerçevede; kayıp çocukların yoğun olduğu mahallerin Belediyeler, İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri, Milli Eğitim Müdürlükleri ve Emniyet Müdürlükleri ile **ortak pilot bölge çalışmaları** yapılarak tespit edilmeli, **risk grubundaki ailelerin ekonomik, sosyal, kültürel yönden desteklenmeli**, ailelerin çocuklarına karşı ne şekilde davranmaları gerektiği konusunda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda yer verilen **danışmanlık tedbiri**(Toplum Merkezleri veya Aile Danışma Merkezleri vasıtasıyla) aktif bir şekilde hayata geçirilmelidir.

Ayrıca belediyeler daha fazla **meslek edindirme kursları, çocuk koruma merkezleri ve aile danışma merkezleri açmalı, mevcutların sayısı ve kapasitesi artırılmalıdır**. Günümüzde yaşanan hızlı sosyo-ekonomik, kültürel demografik değişimler; ailelerin çocuklarına uygun bakım ve yetiştirme olanakları sunabilmeleri için her türlü açıdan desteklenmelerini zorunlu kılmakta; aile ve çocuk odaklı hizmetlerin

bilimsel veriler ışığında güncellenerek çeşitlendirilmesi, yaygınlaştırılması ve temel insan hakları bağlamında erişilebilir kılınması için kamu ve sivil toplum işbirliği ve güç birliğinin önemine işaret etmektedir.

Çocuklarını koruyamayan, güvenli ve sağlıklı bir ortamda yetişmelerini sağlayamayan toplumların geleceğinin ciddi bir tehlike altında olduğu göz önünde bulundurulduğunda; kayıp çocukların bir an önce bulunması, yeni kayıp vakalarının önüne geçilmesi açısından ilgili birimler arasında tam bir iş birliği sağlanmalı, daha etkili ve hızlı yöntemler belirlenmeli, toplumsal bir bilinç oluşturulmalı, ceza boyutundaki hukuki düzenlemeler uluslararası çalışmalar ışığında gözden geçirilmeli ve bu konu yalnızca güvenlik boyutuyla değerlendirilmemelidir. Bu açıdan **yerel yönetimler tarafından çocuk ve gençleri kapsayacak şekilde sosyal politikalar oluşturulmalıdır**.

Uygulamadaki tüm zorluklara ve eksikliklere rağmen yerel yönetimler tarafından erken aşamalarda uygulanacak olan **koruyucu ve önleyici tedbirlerin** kayıp çocuk vakalarındaki artışı önlemede etkin bir katkı sağlayacağı, sivil toplum-yerel yönetimler-merkezi yönetim birimleri arasında karşılıklı etkileşime ve desteğe dayalı multi disiplinler bir yaklaşımın yerleştirilmesi çalışıldığı görülmektedir.

Kaynaklar:

1. T.C. İzmir Valiliği (2008), Çocuk Koruma Sisteminde Tedbirlerin Uygulanmasından Sorumlu Kurumların Görevleri ve Sorumlulukları ile Kurumlar Arasında Koordinasyon El Kitabı.
2. SHÇEK(2010),http://www.shcek.gov.tr/Kurumsal_Bilgi/Mevzuat/genelge/yeniler/kurulus_izin_izinsiz200703.asp(e.t:02.02.2010)
3. ATV Haber (2010), <http://www.beyazgazete.com/video/2010/01/28/iste-il-il-kayip-cocuk-haritasi-atv.html>(e.t:11.02.2010)
4. Zaman Gazetesi (2010), <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=945346> (e.t: 01.02.2010)
5. Uşak (2010), <http://www.usakgundem.com/yorum/299/turkiye-39-nin-kayip-cocuklari.html>(e.t:18.02.2010)
6. Reocities,(2010),http://reocities.com/Paris/tower/1252/24th0203_1.htm(e.t:08.01.2010)
7. İl Özel İdaresi Kanunu. Resmi Gazete, 25745; 04 Mart 2005.
8. Belediye Kanunu. Resmi Gazete, 25874; 13 Temmuz 2005.
9. Büyükşehir Belediyesi Kanunu. Resmi Gazete, 25531; 23 Temmuz 2004.
10. Çocuk Koruma Kanunu. Resmi Gazete, 25876; 15.07.2005.
11. Başbakanlık (2008). Kayıp Çocuklar Raporu, <http://www.ihb.gov.tr/raporlar.htm>(e.t: 15.02.2010)
12. Çağınpolisi(2010),http://www.caginpolisi.com.tr/v1/makale_detay.php?art_id=1715(e.t:02.02.2010)
13. Aydın, Hakan ve Ergenç Sedat(2009). Mahalli İdareler Dergisi, "Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü", Ankara, Sayı: 184, Yıl:19, Aralık 2009

Dr. Mustafa ÇÖPOĞLU
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Genel Sekreter Yardımcısı

İşsizliğe Yerel Çözüm Kocaeli Modeli

Ülkemizi etkileyen küresel ekonomik kriz, bir taraftan istihdama girişi zorlaştırıp imkânsız hale getirirken diğer taraftan, istihdam halindeki çalışanları istihdam dışına atarak işsiz hale gelmelerine neden olmuştur.

Kocaeli, sürekli göç alan, sanayinin yoğun olduğu ve insanların ekseriyetinin bağımlı (ücretli) çalışarak yaşamını sürdürdüğü bir ilimizdir.

Bu çalışmada, küresel ekonomik krizin ülkemiz ekonomisine ve istihdamına olumsuz etkileri ve Kocaeli'nin ekonomik ve demografik yapısı dikkate alınarak hazırlanıp uygulanan "İşsizliğe Yerel Çözüm Kocaeli Modeli" projesi konu edilecektir.

Olumlu somut sonuçlarının alındığı projenin böyle bir çalışmada konu edilmesinden amaçlanan şudur: İyi proje örneklerinin ülkemizin diğer bölgeleri ile paylaşılması ve projede kazanılan tecrübelerin Kocaeli ile aynı özellikleri taşıyan bölgelerdeki uygulamacılara aktarılmasıdır.

1. PROJENİN GEREKÇESİ, AMACI VE KAPSAMI

Projenin gerekçesi, amacı ve kapsamı aşağıdaki biçimde belirlenmiştir:

- İşsizlik sadece merkezi hükümetin baş edip çözebileceği bir konu değildir. Bu sorunun çözümüne başta yerel yönetimler olmak üzere, meslek odaları, sendikalar ve sivil toplum kuruluşları el atıp katkı sağlamalıdır.
- İstihdam ve eğitim ile ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ellerindeki kapasiteyi ortaya koyup işbirliği ve güç birliği içinde olmalıdır.
- Kurumlararası bu işbirliği proje bazlı çalışmalardan daha ileri götürülüp kurumsallaştırılmalı ve sürekli hale getirilmelidir.

• Yapılan araştırmalar, ülkemizde işsizlik ile nite-
liksizliğin iç içe olduğunu ortaya koymaktadır. Küre-
sel kriz nedeniyle işini kaybedenlerde; yine vasıfsızlar
ilk sırayı oluşturmaktadır.

• Yine ülkemizde işgücü arzı ile işgücü talebinin iş
piyasasında tam olarak kesişemediği de bilinmektedir.

• En stratejik yatırım, insana yapılan yatırımdır.
Büyük paralar harcanarak yapılan altyapı ve üstyapı ya-
tımları; tek başına bunları kullanan ancak nitelikli bir
iş olmayan insanları mutlu etmeye yetmemektedir.

• Küresel krizi fırsata çevirme imkânımız vardır. Bu
dönemde insan kaynağına yapacağımız yatırım çok
önemlidir. Çünkü nitelikli hale getirilen her işgücü; her
zaman ve özellikle de kriz sonrasında işletmelerimizin
nitelikli işgücü ihtiyacını karşılayacak diğer taraftan çalı-
şan ve kendine yeterli bireyler oluşturacaktır.

• Bu anlamda bir seferberlik başlatılması gerek-
mektedir.

• **Yerel yönetimlerin elinde bulunan meslek
edindirme kurslarından (KOMEK, İSMEK vs.) bu
süreçte etkin biçimde istifade edilmelidir.**

• Bu iş için önce işletmelerin işgücü ihtiyacı nite-
lik ve sayı olarak en güncel biçimde belirli /kısa aralık-
larla tespit edilmelidir. Meslek edindirme kursları buna
göre planlanmalıdır. Kursiyer adayları da bu tespitlere
göre, kariyer danışmanlarınca, yönlendirilmelidir.

• Sonuç olarak; bu kursların bitiminde hem işlet-
melerin ihtiyaç duyduğu işgücü yetişmiş olacak hem
de bu kursları bitiren kursiyerler nitelikli iş bulma fırsatı-
nı yakalayacaktır. Hem işletmelerimiz hem de işsizi-
miz memnun ve mutlu olacaktır.

2. YASAL DAYANAK

Projenin yasal dayanağını, 5393 sayılı Belediye Ka-
nunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 4904
sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu, 4447 sayılı İşsizlik
Sigortası Kanunu, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulama-
ları Hakkında Kanun ve Türkiye İş Kururumu İşgücü
Uyum Yönetmeliği (R.G. Mükerrer Sayısı 31.12.2008 /
27097) oluşturmaktadır.

3. PROJENİN ORTAKLARI

- Kocaeli Valiliği
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Meslek ve Sanat
Eğitim Kursları(KOMEK)
- Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Kocaeli İl Müdür-
lüğü
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Kocaeli İl Müdürlü-
ğü Endüstri Meslek Liseleri ve Halk Eğitim Merkezleri

4. PROJEDEN YARARLANMA KOŞUL- LARI

Projeden yararlanmak için;

- İşsiz olmak
- İŞKUR'a kayıtlı olmak yeterlidir.

5. PROJE İLE KURSIYERLERE SAĞLA- NAN İMKÂNLAR

Kurs süresince ve karşılıksız;

- İstihdama yönelik nitelikli mesleki eğitim,
- Günlük 15, aylık 300 ila 330 TL net gelir (2009
rakamları)

- Toplu taşıma araçlarıyla ulaşım
- Öğle yemeği/kumanya
- İş kazası ve meslek hastalıkları sigortası

**İş kazası ve meslek hastalıkları sigortası ile
günlük 15, aylık 300 ila 330 TL gelir İŞKUR tarafın-
dan, mesleki eğitim, ulaşım ve yemek ise Kocaeli
Büyükşehir Belediyesi tarafından temin edilmiştir.**

6. PROJENİN SÜRESİ VE İŞLEYİŞİ

• Proje; Kocaeli Valiliğinin başkanlığında, proje
ortaklarının yöneticilerinin katıldığı "Kocaeli'de Küre-
sel Krizin İstihdama Etkilerinin Azaltılması ve İstihda-
mın Geliştirilmesi" gündemli İl İstihdam Kurulu Top-
lantısının bir çıktısı olarak 2008 yılı Aralık ayında baş-
lamıştır.

• 2008 yılı Kasım ayında yapılan bu toplantı-
dan iki somut karar çıkmıştır:

• **Birincisi,** Kocaeli'deki işletmelerin, sanayici
ve işadamlarının temsilcilerine (yönetici ve insan kay-

nakları yöneticilerine) yönelik bir dizi toplantılar yapı-
lıp, küresel kriz nedeniyle **işten çıkarmayı en son
çare olarak kullanmayı**, iş mevzuatının verdiği yasal
imkânları (esnek çalışma, ücretsiz izin, telafi çalışması,
kısa çalışma vs.) sonuna kadar kullanmayı anlatmak.

- **İkinci olarak**; yine bu toplantılarda, işten çıkar-
ma zorunlu hale gelmişse, işten çıkarılan personel bir
tarafından işsizlik ödeneği alırken diğer taraftan işsiz ka-
lanlara **ücretsiz meslek eğitimi** vermeyi anlatmak.

- **Düzenlenecek meslek eğitimleri ile mesle-
ğini geliştirmek isteyenlerin mesleğini geliştirebil-
mesine yeni meslekler öğrenmek isteyenlerin de
yeni meslekler öğrenebilmesine uygun ortamlar
oluşturmak.**

- 2008 yılı Aralık ayı ile 2009 yılı Ocak ayı, işlet-
melerin insan kaynakları yöneticileri ile yapılan toplan-
tılarının hazırlıkları ve bu toplantılarla geçmiştir.

- Bu toplantılarda, dağıtılan **anket formları** vası-
tasıyla işletmelerin ihtiyaç duyduğu işgücünün sayı ve
nitelik olarak tespiti de yapılmıştır.

- **Proje kapsamında ilk meslek edindirme kur-
su (Bilgisayar Bakım Onarım Kursu) 26.01.2009
tarihinde 20 kişilik grupla başlamıştır.**

- 2009 yılı Şubat ayı meslek eğitiminin hazırlıkları
ile geçmiştir. Önce proje ortaklarının (özellikle KO-
MEK ve MEB) meslek eğitiminde kullanabileceği fiziki
mekan, alet edevat, insan kaynağı vs. nin **maksimum
kapasite ve kabiliyeti tespit** edilmiştir.

- 2009 yılı Mart ayında, KOMEK, MEB ve
İŞKUR elindeki mevcut imkanlarla ve hizmet
alımı yoluyla; 2009 yılı için 42 ayrı meslekte
10.100 kişiye meslek edindirme kursu verebi-
leceğini planlamıştır.

- **42 ayrı kurs branşı**; gerek İŞKUR tara-
fından, gerekse 2008 Aralık ve 2009 Ocak ay-
larında yapılan toplantılardan, **işletmelerin iş-
gücü ihtiyacına yönelik temin edilen veriler
kullanılarak belirlenmiştir.**

- 2009 yılı Mart ayında yazılı ve görsel ba-
sın yayın kuruluşları yoluyla meslek **edindir-
me kursları kamuoyuna duyurulmuştur.**

- Yine aynı dönemde İŞKUR İl Müdürlüğü meslek
edindirme kurs başvurularını almaya devam etmiştir.

- **Kursiyerlerin kurslara yerleştirilmesi,**
KOMEK-İŞKUR-MEB üçlüsü arasında hızlı bir koordi-
nasyonla yapılmıştır.

- Proje ortakları 2009 yılı Nisan ayı ilk toplantısın-
da, **2009 yılı hedefini revize ederek; 42 ayrı branş-
ta 10.200 kişiye kurs verme hedefini 16.966 kişi-
ye çıkarmıştır.**

- Projenin tanıtımı el broşürü, billboard, clp ve
köprü görselleri, radyo, tv ve yazılı medya aracılığı ile
hedef kitleye (işsizlere ve işletmelere) duyurulmuştur.

- Proje ekibi yaptığı haftalık toplantılar ile proje-
nin işleyişini yakından takip etmiştir.

- Aylık yapılan İl İstihdam Kurulu toplantılarında
projenin uygulanması müzakere edilmiştir.

- 2009 yılı için 16.996 kişiye meslek edindirme
kursu verme hedefi tüm boyutları ile planlanmıştır.

- 2010 yılında proje kapsamında 5.300 kişiye is-
tihdama yönelik eğitim sağlanması planlanmıştır. Eği-
timler devam etmektedir.

7. PROJE KAPSAMINDA MESLEKİ EĞİ- TİM VERİLEN BRANŞLAR

İşletmelerin insan kaynakları yöneticileri ile ya-
pılan toplantılarda, temin edilen veriler ve Türkiye İş
Kurumu'nun periyodik olarak yaptığı işgücü analizi an-
ketlerine dayanılarak; 2009 yılında aşağıdaki branşlarda
eğitim verilmesi planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Sıra No	MESLEK ADI	EĞİTİM VERİLMESİ PLANLANAN KİŞİ SAYISI	EĞİTİM VERİLEN KİŞİ SAYISI
1	Alüminyum/PVC Doğrama İşçisi	60	117
2	Arıcılık	40	0
3	Artistik Hizmetler	25	32
4	Asansör Bakım Onarımcı	20	6
5	Aşçı	240	526
6	Bayan Kuaförü (Bayan)	295	57
7	Bilgisayar Donanım,Bakım-Onarımı	960	495
8	Bilgisayar İşletmeni	2.315	1.311
9	Bilgisayarlı Çizim Operatörü(Otocad)	1.218	178
10	Bilgisayarlı Muhasebe	755	1.021
11	Boya-Badana (Bay-Bayan)	65	0
12	Boyacı (Metal)	120	147
13	Boyacı (Oto)	160	29
14	CNC Tezgah Operatörü	392	491
15	Çelik Montaj İşçisi	200	183
16	Dikiş Makinesi Operatörü (Terzi)	257	454
17	Doğalgaz Tesisat İşçisi	175	139
18	Eğitici Anne	175	411
19	Elektrik-Elektronik	584	237
20	Endüstriyel Otomasyon (Mekatronik)	172	120
21	Forklift Operatörü	810	1631
22	Garson (Servis Elemanı)	35	105
23	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	1.250	2.600
24	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1.100	1.299
25	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	505	466
26	Halı Dokumacılığı (İpek)	150	32
27	İş Makinesi Operatörü (Kazıcı-Yükleyici)	140	242
28	Kameraman	25	59
29	Kaynak Teknolojileri Operatörü	300	17
30	Kaynakçı (Argon-Gazaltı)	777	586
31	Kaynakçı (Genel)	1.009	1.729
32	Kurgucu	25	26
33	Lojistik Elemanı	300	461
34	Makine Bakımcı	325	201
35	Mekanikçi (Hidrolik)	90	82

36	Meyve Yetiştiriciliği	40	0
37	Organik Sebze Yetiştiriciliği	20	38
38	Oto Montaj İşçisi	177	0
39	Plastik Enjeksiyon Operatörü	400	274
40	Pompacı (Akaryakıt ve LPG Satış Elemanı)	45	0
41	Pres Tezgahı Operatörü	200	163
42	Reklamcı	25	54
43	Sahne Makyajcısı	25	28
44	Satış Elemanı (Perakende)	300	508
45	Sepet Örtücülüğü	100	38
46	Ses Düzenleyici	25	52
47	Temizlik Elemanı	100	243
48	Tıbbi Sekreterlik	200	492
49	TV Program Yapımcılığı	25	50
50	Yer-Karo Fayans Döşemeci	65	0
51	Yönetici Sekreterliği	180	291
	TOPLAM	16.996	17.721

• 2010 yılı için planlanan eğitim verilecek branşlar ve gerçekleştirilecek eğitimler

Sıra No	MESLEK ADI	EĞİTİM VERİLMESİ PLANLANAN KİŞİ SAYISI
1	Ağ Sistemleri Uzmanlığı (Network Yöneticisi)	25
2	Alternatif Enerji Bakımcı	25
3	Alüminyum/PVC Doğrama İşçisi	25
4	Argon Kaynakçısı	250
5	Arıcılık	25
6	Artistik Hizmetler	25
7	Aşçı	100
8	Bayan Kuaförü (Bayan)	150
9	Bilgisayar Destekli Çizim	150
10	Bilgisayar Kullanımı (İşletmenliği)	200
11	Bilgisayar Sistem Bakım Onarımı	200
12	Boya-Badana İşçisi	100
13	Boyacı (Metal)	50
14	CNC Tezgah Operatörü	200

15	Dikiş Makinesi Operatörü (Terzi)	100
16	Doğalgaz Tesisat İşçisi	50
17	Eğitici Anne	150
18	Elektrik-Elektronik	75
19	Endüstriyel Otomasyon (Mekatronik)	50
20	Forklift Operatörü	100
21	Freze Tezgah Operatörü	50
22	Garson (Servis Elemanı)	50
23	Gazaltı Kaynakçısı	250
24	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	200
25	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	175
26	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	100
27	Hidrolikçi	25
28	Hostes (Uçak)	25
29	İleri seviye PLC	50
30	Kameraman	25
31	Kasap	100
32	Kurgucu	25
33	Lojistik Elemanı	75
34	Makine Bakım Onarım	75
35	Masör	300
36	Mekanikçi (Hidrolik)	50
37	Mekanikçi (Pnömatik)	50
38	Meyve Yetiştiriciliği	25
39	Mobilya Montaj İşçisi	200
40	Motor Bakımcısı (Uçak)	25
41	Organik Sebze Yetiştiriciliği	25
42	Ön Muhasebe	100
43	Plastik Enjeksiyon Operatörü	50
44	Pres Tezgahı Operatörü	50
45	Punta ve Tig Kaynakçılığı	50

46	Reklamcı	25
47	Sahne Makyajcısı	25
48	Satış Elemanı (Perakende)	350
49	Sepet Örücülüğü	75
50	Ses Düzenleyici	25
51	Temizlik Elemanı	250
52	Tıbbi Sekreterlik	75
53	Torna Tezgahı Operatörü	50
54	TV Program Yapımcılığı	25
55	Yönetici Sekreterliği	200
	TOPLAM	5.300

8. PROJENİN BUNDAN SONRAKİ AŞA-MALARINDA YAPILACAKLAR

- Kurslarda gerçekleştirilen eğitimin ölçme ve değerlendirilmesini yapmak,
- Kursiyer memnuniyeti ölçümü
- İşletme memnuniyeti ölçümü
- Mezun kursiyer ve işletmeler için; işgücü arzını ve işgücü talebini buluşturan etkin ve seffaf bir iş piyasasının oluşturulmasına imkân sağlamak,
- Projenin, somut çıktıları ile birlikte bilimsel olarak tartışıldığı Ulusal İstihdam Kongresi Düzenlenmesini sağlamak olacaktır.

9. PROJENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Proje ortakları, projede doğan işbirliğinin hem kriz dönemi ve hem de kriz sonrası dönemde kurum-sallaştırılarak devam ettirilmesi iradesindedir.

10. PROJEDE KARŞILAŞILAN ZOR-LUKLAR VE EKSİKLERİMİZ

- Bazı ortakların aktif katılımının sağlanamaması
- Duyuru ve tanıtımda eksikler

11. PROJENİN İLK ÇIKTILARI

- 2009 yılı için eğitim verilmesi planlanan kursiyer sayısı 16.996 iken; bazı branşlara yeterli başvuru olmamasına rağmen, bazı branşlara gelen yoğun başvurular neticesinde eğitim verilen kursiyer sayısı 17.721'e ulaşmıştır.

İŞSİZLERE MÜJDE

KO-MEK, MEB ve İŞ-KUR işbirliğiyle
İşsizlere Mesleki Eğitim Projesi

BRANŞLAR

• Kaynakçılık • Güvenlik Görevlisi • Boyacılık (Oto) • Oto Montaj İşçiliği • Kaynakçılık (Argon-Gazaltı) • Lojistik Elemanı • Forklift Operatörlüğü • Mekatronik CNC Tezgah Operatörlüğü • Makina Bakım • Çelik Montaj İşçiliği • Press Tezgah Operatörlüğü • Boyacılık (Metal) • Satış Elemanı • Kaynak Teknolojileri Operatörlüğü • Plastik Enjeksiyon Operatörlüğü • Aşçılık • Bilgisayar Bakım-Onarımı • Mekanikçilik ve talebe göre yeni branşlar...

Kayıtlar devam ediyor.

İLETİŞİM: (0262) 325 63 63
www.komek.org

Çalışınca
oluyor.

KOCAELİ
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

- Meslek edindirme kurslarını bitiren 17.721 kişiden 2.985 kişi de (yüzde 16,8) istihdam imkânına kavuşmuştur.

- Proje çerçevesinde, 2009 yılı içinde işsizlere kursiyer harçlılığı olarak 5.139.265,05 TL transfer sağlanmıştır.

SONUÇ

Ülkemizde 70.841.000 olan toplam nüfusun 25.011.000'i işgücünü oluştururken genç nüfus (15-24 yaş arası) ise toplam işgücünün yüzde 17,7'sini (yaklaşık 4.426.000) oluşturmaktadır.

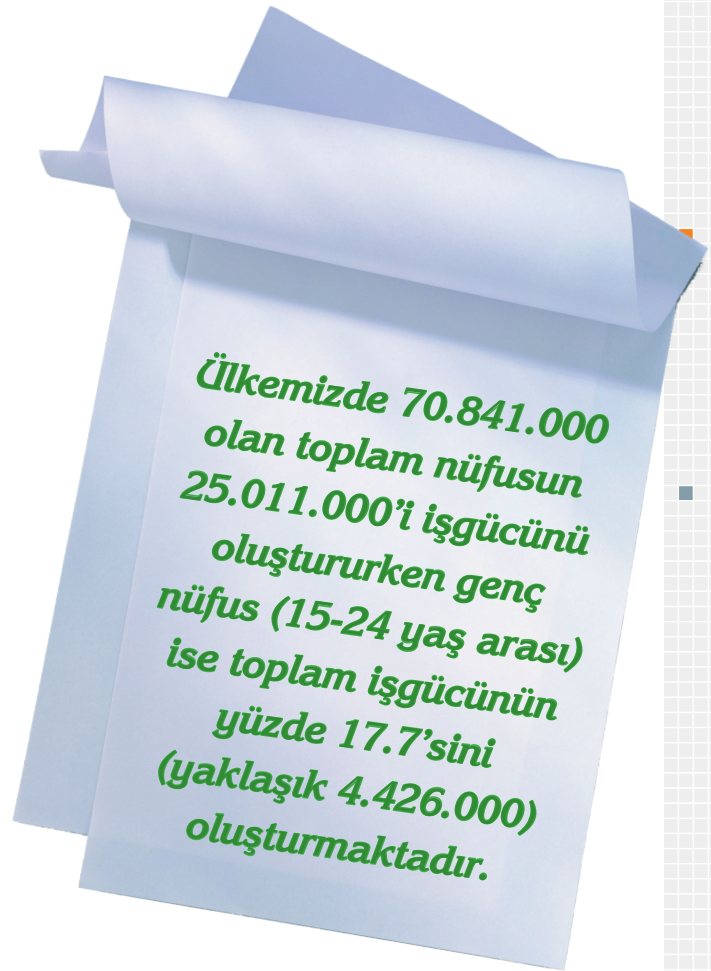
Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2009 yılı Kasım dönemi (Ekim, Kasım, Aralık 2009) verilerine göre ülkemizde 52.002.000 olan çalışma çağındaki nüfusun ancak 21.741.000'i istihdam edilmektedir. Kasım 2009 döneminde istihdam edilenlerin yüzde 24,6'sı tarım, yüzde 19,8'i sanayi, yüzde 6,2'si inşaat, yüzde 49,5'i ise hizmetler sektöründedir. Ülkemizde halen çeşitli nedenlerle istihdam edilemeyenlerin sayısı 3.270.000'dir.

İşsizlik ve istihdamın kesin ilacının daha fazla yatırım olduğu gerçeğinde kuşku yoktur. Ancak mevcut yatırım miktarında bile bazı işletmeler istihdam etmek için nitelikli personel bulamaz iken, verilecek mesleki eğitimler sonucu istihdam imkânı yakalayacak çok sayıda işsizimiz de iş bulamamaktadır.

İşsizlik sadece merkezi hükümetin baş edip çözebileceği bir konu değildir. Bu sorunun çözümüne başta yerel yönetimler olmak üzere, meslek odaları, sendikalar ve sivil toplum kuruluşları el atıp katkı sağlamalıdır.

Yerel yönetimlerin elinde bulunan meslek edindirme kurslarından (KOMEK, İSMEK vs.) bu süreçte etkin biçimde istifade edilmelidir.

İstihdamla ilgili yerel aktörler, başarılı şekilde uygulanan bu projede olduğu gibi, her dönemde özellikle de içinde bulunduğumuz bu küresel kriz döneminde mutlaka taşın altına elini koymalıdır. Yerel aktörler, merkezi yönetimle işbirliği içinde istihdam ve istihdamaya yönelik mesleki eğitim konularında; **bir seferberlik anlayışı içinde**, katlı sağlamak ve destek olmaktan öte, **en aktif biçimde işin içinde yer almalıdır.**

Hasan EKİCİ | Selçuk Üniversitesi
İç Denetçi

Belediye İtfaiye Hizmetlerinin Yönetimi

Çeşitli ekonomik ve sosyal gelişmelere bağlı olarak kentlerde sunulan itfaiye hizmetleri hem nicelik hem de nitelik olarak çok önemli gelişmeler göstermiştir. Bu tespiti itfaiye hizmetlerinin kent halkının can ve mal güvenliği ile doğrudan ilişkili hizmetler olduğu tespitini de eklersek itfaiye hizmetlerinin önemi sanırız kavranmış olur. İtfaiye hizmetleri yerel nitelikte hizmetler olduğu için çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bir yerel yönetim birimi olan belediyeler tarafından sunulmaktadır. Çalışmamızda, belediyeler tarafından sunulan itfaiye hizmetlerinin teşkilatlanması, itfaiye personelinin yapısı, itfaiye hizmetlerinin sunulma yöntemleri gibi hususlar mevcut hukuki düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Yangını söndürmek amacıyla kullanılmaya başlanan basit bir su tulumba-sıyla başlayan itfaiye hizmetleri zaman içerisinde çeşitli etkenlere bağlı olarak gelişmiş, bugün önemli teknolojilerin kullanıldığı, mesleki eğitim ve bilgi ile deneyim gerektiren ve kamu yönetimlerince önemli mali kaynaklar tahsis edilerek ifa edilen karmaşık hizmetlere dönüşmüştür.

İtfaiye hizmetleri yangın, su baskını, kaybolma v.b. tehlikeli olay ya da durumlara yönelik hizmetler olduğu için diğer kent hizmetleriyle kıyaslandığında kanımızca önemli bir kent hizmetidir. Zira belirtilen olay ya da durumlarda itfaiye hizmetlerinin hiç sunulmaması, geç sunulması ya da kusurlu sunulması durumunda can kayıpları, yaralanmalar, sakat kalmalar ve çok önemli maddi kayıplar oluşabilmektedir. Sivil Savunma Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2007 yılı yangın istatistiklerine göre (belirtilen verilere orman yangınları dahil edilmemiştir), Türkiye’de 94.353 yangın gerçekleşmiş, bu yangınlarda 358 kişi hayatını kaybetmiş, 6.312 hayvan telef olmuş ve 412.332.469,78-TL maddi kayıp oluşmuştur.¹ Söz konusu veriler itfaiye hizmetlerinin geç, eksik ve kusurlu sunulması durumunda karşılaşılabilecek manevi ve maddi kayıpları açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de belediye itfaiye hizmetlerinin mevcut hukuki düzenlemeler çerçevesinde nasıl sunulduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu ana amaca bağlı olarak uluslararası standartlar ve diğer ülkelerdeki uygulamalar ile Türkiye’deki belediye itfaiye hizmetleri kıyaslanarak Türkiye’deki itfaiye hizmetlerinin kalitesi uluslararası standartlar ve uygulamalar bakımından anlaşılmaya çalışılmıştır.

¹ www.ssgm.gov.tr, 20.03.2009.

1. BELEDİYE İTFAİYE HİZMETLERİNİN MEVZUATTAKİ DAYANAKLARI

1.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda İtfaiye Hizmetleri

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde belediyenin görev ve sorumlulukları sayılmıştır. Kanun'un 14/1-a bendinde itfaiye hizmetleri de yer almaktadır. Buna göre belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla itfaiye, acil yardım ve kurtarma hizmetlerini yapar veya yaptırır. Aynı maddede belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanının belediye sınırlarını kapsadığı ancak belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetlerinin götürülebileceği belirtilmiştir. Buna göre belediye itfaiye, acil yardım ve kurtarma hizmetlerini belediye sınırları içerisinde yerine getirecek ancak belediye meclisi kararı ile bu hizmetleri mücavir alanlara da götürebilecektir.

5393 sayılı Kanun'un "İtfaiye" başlıklı 52'nci maddesinde belediye itfaiye teşkilatlarının kuruluş, çalışma usul ve esaslarının İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu maddede itfaiye hizmetlerinin kesin olarak yürütüleceği ve itfaiye personelinin çalışma süresi ile saatlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenleneceği ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Acil durum planlaması" başlıklı 53'üncü maddesinde belediyenin; yangın, sanyai kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla belenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yaparak gerekli ekip ve donanımı hazırlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve desteğin belediye tarafından sağlanabileceği düzenlenmiştir.

1.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda İtfaiye Hizmetleri

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyesi ile büyükşehir sınırları içindeki belediyelerin hukuki statüleri belirlenmiştir. 5216 sayılı Kanun'un 7/u bendinde itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütme, patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve de-

polama yerlerini tespit etme görevleri Büyükşehir Belediyesine verilmiştir.

5216 sayılı Kanun'la münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler dışında kalan diğer görevlerin Büyükşehir Belediyesi içindeki ilçe ve ilk kademe belediyelerince yerine getirileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda Büyükşehir Belediyesi bulunan kentlerde itfaiye hizmetlerini ifa görevi Büyükşehir Belediyesine aittir.

1.3. Yönetmeliklerde İtfaiye Hizmetleri

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediye itfaiye teşkilatlarının kuruluş, çalışma usul ve esaslarının İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. İçişleri Bakanlığınca söz konusu maddeye dayanılarak 21 Ekim 2006 tarih ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belediye itfaiye teşkilâtının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları ile denetimi, itfaiye memurlarının nitelikleri, görevde yükselme ve mesleki eğitimleri, itfaiye hizmetlerinde kullanacak araç, teçhizat ve malzemelere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Yönetmeliğin kapsamı belediye itfaiye teşkilatları ile sınırlıdır. Hali hazırda Türkiye'de belediye itfaiye hizmetleri söz konusu yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.

19 Aralık 2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte yangınların en aza indirilme-

si ve yangınların can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirler, organizasyon, eğitim ve denetim usul ve esasları düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelikte yangınların önlenmesi ile ilgili hususlarda belediyelere bazı görevler yüklenmiştir. Aşağıda da belirtileceği üzere söz konusu Yönetmelikle belediyelere verilen görevler belediye itfaiye teşkilatlarınınca ifa edilmektedir.

2. BELEDİYE İTFAYE HİZMETLERİNİN TEŞKİLAT, PERSONEL VE MALİ YAPISI

2.1. Belediye İtfaiye Teşkilatlarının Kuruluşu ve Yapısı

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde belediye itfaiye teşkilatının nasıl kurulacağı ve kurulmasında hangi ölçütlerin dikkate alınacağı belirlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre belediye itfaiye teşkilatı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslar çerçevesinde belediye meclisi kararı ile kurulacaktır. Ayrıca kuruluş sırasında kaynakların etkili ve verimli kullanılmasının, itfaiye hizmetlerinin kalitesinin artırılmasının, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanması da gözetilecektir.

Belediyede itfaiye birimlerinin kurulmasında; beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, yangın ve diğer afetlere hassasiyeti ile gelişme potansiyeli ölçütlerinin dikkate alınacağı belirtilmiştir. Yönetmelikte belediye itfaiye teşkilatının kurulması için kesin ölçütler belirlenmemiştir. Örneğin belli bir nüfus miktarını geçen beldeler için itfaiye teşkilatının kurulması zorunlu kılınmamıştır. İtfaiye teşkilatını kurma yetkisi belirtilen ölçütlerin dikkate alınması şartıyla belediye meclisine bırakılmıştır.

Türkiye'de itfaiye teşkilatlarına nitelikli personel yetiştirecek okulların sayıları da yetersizdir. Son yıllara gelinceye kadar Milli Eğitim Bakanlığı veya üniversiteler bünyesinde itfaiyecilik ve yangın güvenliği konusunda öğrenim veren okullar bulunmamaktaydı.

Yönetmelikte itfaiye teşkilatının idari yapısına ilişkin olarak her hangi bir düzenleme yapılmamıştır. Aşağıda belirtileceği üzere Yönetmelikte daire başkanını, itfaiye müdürü ve şube müdürü gibi kadro ve idari makamlardan bahsedilmiş ancak bunların belediye içerisindeki idari hiyerarşilerinin nasıl olacağı belirtilmemiştir. Yalnız itfaiye teşkilatında en üst amirin itfaiye birim amiri olduğu belirtilmiştir. Uygulamada büyükşehir belediyelerinde itfaiye teşkilatları daire başkanlığı şeklinde kurulmakta ve daire başkanının altında ihtiyaca göre şube müdürlükleri kurulmaktadır. Büyükşehir belediyeleri dışındaki il ve ilçe belediyelerinde ise itfaiye teşkilatları itfaiye müdürlüğü olarak kurulmaktadır. Bu durumda yönetmeliğe göre büyükşehir belediyesinde itfaiye daire başkanı diğer belediyelerde ise itfaiye müdürü itfaiyenin en üst birim amirleri olmaktadır.

2.2. Belediye İtfaiye Hizmetleri

Belediye itfaiye teşkilatınca yerine getirilecek görev ve hizmetler Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinde sayılmıştır. Yönetmelikte Belediyelerin sunmakla görevli oldukları itfaiye hizmetlerinin kapsamının uluslararası standartlara ve uygulamalara paralel şekilde belirlendiğini söyleyebiliriz. Belediye itfaiye teşkilatlarının Yönetmelikte sayılan görevlerini birkaç başlık altında gruplandırabiliriz.

Birinci grupta itfaiye teşkilatlarının tarihi ve temel fonksiyonu olan yangınlara müdahale etme ve söndürme hizmetleri yer almakta. Yönetmelikte yangınların gerçekleştiği yerle ilgili olarak bir sınırlama yapılmamıştır. Bu durumda belediye itfaiye teşkilatı sadece karada çıkan yangınlara değil denizde çıkan yangınlara da müdahale edebilecektir. Belediye itfaiye teşkilatları talep gelmesi durumunda orman yangınlarına ve belediye dışındaki yangınlara da müdahale edebilecektir. Bu gruba su baskınlarına müdahale etme hizmetlerini de dahil edebiliriz.

İkinci grupta arama kurtarma hizmetlerini toplayabiliriz. Kaza, doğal afet v.b. durumlarda karada, su üstünde ve su altında yürütülecek her türlü arama ve kurtarma hizmetleri belediye itfaiye teşkilatının görevleri arasında sayılmıştır.

Üçüncü grupta itfaiye teşkilatının görev alanıyla ilgili olarak yapılan her türlü müdahale (yangın, kaza, arama kurtarma, su baskını v.b.) sırasında ortaya çıkabilecek ilk yardım hizmetlerini toplayabiliriz.

Dördüncü grupta halka, kamu ve özel kuruluşlara, kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimleri ile gönüllü itfaiye personeline yönelik bilgilendirme, eğitim ve tatbikat hizmetlerini toplayabiliriz.

Beşinci grupta ise denetleme ve izin hizmetlerini toplayabiliriz. Kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimlerinin bina, araç-gereç ve donanımlarının itfaiye standartlarına uygunluğunu denetlemek; parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek; her türlü bina, fabrika ve sanayi kuruluşunu yangına karşı önlemler yönünden denetlemek ve bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları verme hizmetlerini bu gruba dahil edebiliriz.

2.3. Belediye İtfaiye Teşkilatlarının Personel Yapısı

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belediye itfaiye teşkilatı personel kadro ve unvanlarının; daire başkanı, itfaiye müdürü, itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri, itfaiye çavuşu ve itfaiye eri kadroları ile diğer kadrolardan oluşacağı belirtilmiştir. Belirtilen personelin aynı zamanda yangın personeli olduğu, bu nedenle de bizzat yangın yerinde bulunmak ve yangına müdahale etmekle sorumlu ve görevli olduğu Yönetmelikte özellikle belirtilmiştir.

Yönetmelikte itfaiye hizmetlerinin resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, 24 saat esasına göre yürütüleceği bu nedenle itfaiye personelinin çalışma saatlerinin vardiyalar şeklinde düzenlenmesi öngörülmüştür.

Türkiye'deki belediye itfaiye teşkilatlarının personel sayıları uluslararası göstergeler ile kıyaslandığında yetersiz olduğu görülecektir. 2002 yılı verilerine göre toplam kent nüfusunda (40.800.000 kişi) 1000 kişi başına 0.6 itfaiyeci ve 100 km kareye 3.4 itfaiyeci düşmektedir.² Bu veriler Tablo-1'de bazı ülkelere ilişkin aynı verilerle kıyaslandığında belediye itfaiye teşkilatlarındaki personelin sayısal yetersizliği açıkça görülecektir.

Tablo-1: Bazı Ülkelerdeki İtfaiyeci Sayıları.³

Ülkeler	İtfaiyeci Sayısı/1000 Kişi	İtfaiyeci Sayısı/100km kare
Birleşik Krallık	1,14	27
Finlandiya	5,1	25
Norveç	6,6	24
İsveç	3,3	22
İrlanda	0,9	15
İsviçre	31,7	512
Almanya	15,3	339
Avusturya	18,7	39
Lüksemburg	15,7	239
Hollanda	2,8	105
Belçika	2,1	70
İzlanda	5,2	65
Fransa	4,2	44
Portekiz	3,5	37
İtalya	1	18
Yunanistan	0,6	4,8
İspanya	0,3	2,4
Japonya	9,2	301

Belediye itfaiye teşkilatlarınca verilecek itfaiye hizmetlerinin kalitesi itfaiye personelinin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle belediye itfaiye teşkilatlarının kaliteli itfaiye hizmetleri sunabilmeleri için nitelikli personele sahip olmaları gerekmektedir. "İtfaiyecilik mesleği, yangın söndürmek amacıyla kullanılmaya başlanan basit bir su tulumbasından, bugün önemli teknolojilerin kullanıldığı bir meslek haline gelmiştir. Bu gelişmeler itfaiyecilik mesleğinin gerektirdiği resmi eğitim düzeyini yükseltmiştir. Bugün itfaiyecilik eğitimi tüm dünyada salt meslek içi eğitim olmaktan artık çıkmıştır. Profesyonel itfaiyecilik eğitimi, artık ilgili okul ve yüksekokullarda verilmektedir. ABD'de itfaiyelerde sadece ilgili okullardan mezun olanlar çalışmaktadır. Avrupa ülkelerinin önemli bir kısmında teknik eğitim ve yüksek eğitim derecelerinden itfaiyeye giriş açıktır.⁴

² YENTÜRK, a.g.e., s.5

³ YENTÜRK, a.g.e., s.6

⁴ YENTÜRK, a.g.e., s.20

“İstanbul İtfaiyesindeki ve Deniz Kuvvetleri Göl-cük tesislerindeki yangın okulları kendi personellerinin eğitimleri amacıyla kurulmuştur. Diğer kamu kurumlarının bu konudaki ihtiyaçları ise Ankara’da Sivil Savunma Okulunda verilen ders programları ile karşılanmaya çalışılmıştır. Üniversitelerde ön lisans öğrenimine destek verilip Meslek Yüksek Okullarının açılmalarıyla, 1996 yılında Kocaeli Üniversite’sinde daha sonra sırasıyla Antalya ve İstanbul Üniversitelerindeki Meslek Yüksek Okullarında iki yıllık programlar açılmıştır.”⁵ Ancak aşağıda da belirtileceği üzere bu okullardan mezun olanların itfaiye teşkilatlarında istihdam edilmesinde ve görevde yükselmelerinde yeterli ölçüde öncelik tanınmamaktadır.

Türkiye’de itfaiyecilik mesleğinin ve dolayısıyla itfaiye hizmetlerinin geliştirilmesi için resmi okul eğitimlerinin gelişmiş batı ülkelerindeki standartlara taşınması gerekmektedir. Bunun için Endüstri Meslek Liseleri’nde itfaiye bölümlerinin açılması, itfaiye meslek yüksekokullarının sayılarının artırılması, 4 yıllık üniversite programlarında yangın uzmanlık alanlarının oluşturulması, yangınla ilgili bilimsel araştırmalar yapacak Yangın Enstitüsü’nün kurulması gerekmektedir.

2.3.1. Belediye İtfaiye Personelinin Göreve Atanması

Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nde itfaiye personelinin göreve atanmasında liyakat esasının uygulanmasına yönelik hükümler getirilmiştir. Buna göre itfaiye eri olarak atanabilmek için diğer şartların yanında en az lise veya dengi okul mezunu olmak gerekiyor. Ayrıca itfaiye eri kadrolarına atanacakların ÖSYM tarafından yapılacak KPSS sınavından en az 70 puan almaları şartı konulmuştur. Belirtilen şartları taşıyan adaylar belediyelerin açtığı itfaiye erliği sınavına başvurabilirler. Belediyelerce belirlenecek sözlü sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü sınav sonucunda (100 üzerinden en az 70 puan almak şartıyla) en yüksek puan alanlardan başlamak üzere boş olan itfaiye eri kadrolarına atama yapılacaktır.

Göreve atanmada liyakata ilişkin bazı şartların Yönetmelik ile getirilmiş olması itfaiye personelinin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayarak itfaiye hizmetle-

rinin daha kaliteli görülmesi sonucunu doğuracaktır. Ancak lise ve dengi okul şartının liyakat esasını yeterli ölçüde sağlayabileceği tartışabilir. Yukarıda da değinildiği üzere Türkiye’deki bazı üniversitelerin meslek yüksekokullarında itfaiye ve yangın programları açılmıştır. Bu okullardan mezun olan öğrencilerin birçoğu mesleklerine yönelik iş bulmakta zorluklar yaşamaktadırlar. Yönetmeliğin okul şartına meslek yüksekokullarının itfaiye ve yangın programlarından mezun olma şartı konularak belediye itfaiye personelinin daha nitelikli olması ve dolayısıyla liyakat esasını daha etkin bir şekilde sağlanabilirdi. Önceki Yönetmelikte itfaiye eri kadrolarına atanmak için belli bir okul eğitimi almış olma ve yazılı veya sözlü sınav şartları bulunmamaktaydı. Ancak uygulamada bazı belediyeler genel hükümlere göre belli okulları bitirmiş olma şartı koyarak ve yazılı veya sözlü sınav yaparak liyakat esasını itfaiye eri atamalarında uygulamaya çalışıyorlardı.

2.3.2. Belediye İtfaiye Personelinin Görevde Yükselmesi

Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nde daire başkanı ve itfaiye müdürü dışındaki itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri ve itfaiye çavuşu kadrolara atanmak için gerekli şartlar düzenlenmiştir. Her bir kadro için atanma şartları belirlenirken liyakat esasını uygulanmaya çalışılmıştır. Örneğin her üç kadroya da atanmak için görevde yükselme sınavında başarılı olmak şartı konulmuştur. Yani görevde yükselme sınavında başarılı olma şartı temel ve genel bir şart olarak belirlenmiştir.

Yönetmeliğe göre görevde yükselme sınavı, görevde yükselme eğitiminden sonra yapılan sınavdır. Görevde yükselme eğitimi, atama yapılacak boş kadrolara atanma şartlarını taşıyan personele yönelik olarak verilen eğitimidir. Belediye bu eğitimi kendi yapabileceği gibi yüksek öğretim kurumları ve diğer kamu kuruluşlarıyla müşterek olarak da düzenleyebilir. Eğitim programı günde yedi saat olmak üzere en az iki, en fazla sekiz hafta olarak düzenlenebilir. Eğitim konuları ağırlıklı olarak mesleki konulardan ve itfaiyeyi ilgilendiren mevzuat hükümlerinden oluşmaktadır. Eğitimi başarıyla tamamlayanlar görevde yükselme sınavına katılmaya hak kazanmaktadırlar. Görevde yükselme sınavı, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Başkanlığı’na,

⁵ www.istanbul.edu.tr, 20.03.2009

Milli Eğitim Bakanlığı'na veya yüksek öğretim kurumlarından birine yaptırılabilir. Sınavda başarılı olmak için 100 tam puan üzerinden 70 puan alınması gerekmekte ve başarılı olanlardan boş kadrolara başa-ba-sırasına göre atama yapılır.

İtfaiye şube müdürlüğüne atanabilmek için diğer şartlarla birlikte meslekle ilgili yüksek öğrenimi bitirmiş veya 4 yıllık yüksek öğrenim mezunu olma şartı belirlenmiştir. İtfaiye amirliği ve itfaiye çavuşluğu için eğitim şartı ise lise mezunu olarak belirlenmiştir. İtfaiye ve yangın programlarından mezun olanlara görevde yükselmelerinde yeterli ölçüde öncelik tanınmaması görevde yükselme şartlarının liyakat esası bakımında bir eleştirisi olarak dile getirilebilir.

Görevde yükselmede liyakat esasının uygulanması bakımından eleştiri konusu yapılabilecek bir diğer husus itfaiye daire başkanı ile itfaiye müdürü kadrolarına atanmanın görevde yükselme kapsamının dışında tutulmasıdır. Yönetmelik hükümlerine göre bu kadrolara atanmak için her hangi bir özel şart aranmayacaktır. Ancak mevzuattaki genel hükümlere göre bu kadrolara atama yapılabilecektir. Bu durumda itfaiye hizmetleri alanında mesleki tecrübesi olmayan kişiler itfaiye teşkilatının en üst yöneticisi olabileceklerdir. Yönetmeliğin söz konusu kadrolara atanmayı görevde yükselme kapsamının dışında tutması liyakat esasıyla taban tabana zıtlık içermektedir.

2.3.3. Belediye İtfaiye Personelinin Hizmet İçi Eğitimi

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belediye itfaiye teşkilatının yönetici personelinin temel eğitimlerinin Sivil Savunma Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanacak yıllık programlar çerçevesinde yapılması öngörülmüştür.

İtfaiye personelinin niteliklerini artırmaya yönelik olarak mesleki konularda yılda belirli bir saat hizmet içi eğitim zorunluluğu getirilmiştir. Eğitim programları yıllık, aylık, haftalık, günlük, teorik ve uygulamalı olarak hazırlanarak uygulanacaktır. Hizmet içi eğitimlerin İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, yurt içi ve yurt dışında eğitim merkezi bulunan itfaiye teşkilatları veya üniversitelerin ilgili bölümleri ile bu konuda kurulmuş sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapılarak gerçekleştirilebileceği de Yönetmelikte belirtilmiştir.

2.3.4. Belediye İtfaiye Personelinin Performans Ölçümü ve Değerlendirmesi

Çağdaş kamu yönetimlerinde personelin bireysel ve idarenin kurumsal performansını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik araçlar kullanılmaktadır. Performans ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre ödüllendirme veya cezalandırma gibi mekanizmalar kullanılmaktadır. Performans ölçümü ve değerlendirmesi sayesinde kamu kaynaklarının daha etkili, ekonomik ve verimli kullanılması sağlanmakta ayrıca kamu hizmetlerinin daha kaliteli ve etkin olarak sunulması mümkün olmaktadır. **Belediye itfaiye teşkilatının kurumsal ve personelinin bireysel performansını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik hükümler yukarıda belirtilen mevzuatlarda yer almamıştır. İtfaiye hizmetlerine yönelik olarak söz konusu çağdaş kamu yönetimi araçlarının öngörülmemiş olması itfaiye hizmetlerinin daha kaliteli sunulmasını engellediği muhakkaktır.**

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde, "Kısmen veya Tamamen Yanan Yapılar ile Diğer Yangınlara Ait İstatistik Çizelgesi"nin doldurulması ve çizelgenin her yıl Aralık ayı sonunda ilgili Valiliğe gönderilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Çizelgede yer verilen bazı veriler itfaiye teşkilatlarının yıllık kurumsal performansının ölçülmesinde kriter olarak kullanılabilir olsa da yetersizliği tartışmasızdır. Yönetmelikte, görevlerinde üstün başarı ve yararlılık gösteren itfaiye personeline, başarı ve yararlılığının derecesine göre yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre ödül verilebileceği düzenlenmiştir. Ancak kanımızca itfaiye personelinin motivasyon ve performansının artırılmasına yönelik olarak Yönetmelikte ve ilgili mevzuatta yer verilen ödüllendirme hükümleri yeterli değildir.

Belediye itfaiye teşkilatının kurumsal ve personelinin bireysel performansını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik hükümler yukarıda belirtilen mevzuatlarda yer almamıştır. İtfaiye hizmetlerine yönelik olarak söz konusu çağdaş kamu yönetimi araçlarının öngörülmemiş olması itfaiye hizmetlerinin daha kaliteli sunulmasını engellediği muhakkaktır.

2.4. Belediye İtfaiye Teşkilatlarının Araç, Teçhizat ve Malzeme Sayısı ile Niteliği

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde itfaiye teşkilatlarında kullanılacak araç, teçhizat ve malzemeler ile bunların niteliklerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. İtfaiye teşkilatlarında bulundurulması gereken asgari araç sayıları belediyelerin nüfusları kriter alınmak suretiyle belirlenmiştir. Buna göre nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde en az 1 adet itfaiye söndürme aracı bulundurulması gerekmektedir. Nüfusu 600.000'den fazla olan yerlerde ise en az 2 adet acil kurtarma aracı, 2 adet çok maksatlı kurtarma aracı, 3 adet ambulans, 14 adet itfaiye söndürme aracı, 4 adet merdivenli araç, 4 adet çift kabinli pikap, 2 adet hizmet aracı bulundurulması; bu araçlara ilaveten 600.000'den sonraki her 150.000 nüfus için 1 adet itfaiye söndürme aracı, her 400.000 nüfus için ise 1 adet merdivenli araç, 1 adet ambulans, 1 adet çok maksatlı kurtarma aracı, her 500.000 nüfus için ise 1 adet acil kurtarma aracı, 1 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracı ayrıca bulundurulması gerekmektedir. Nüfusu 10.000 ila 600.000 arasında kalan diğer belediyelerin bulundurmaları gereken araç sayıları da Yönetmelikte belirtilmiştir.

Araçların TSE ve EN (Avrupa Normları) standartlarına uygun olması gerektiği, ayrıca araçların cins ve nitelik yönünden teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirilmesi ve yenilenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yönetmelikte itfaiye araçlarının belli standartlarda olacağı ve teknolojik gelişmelere paralel olarak yenileneceği belirtilse de belediyelerin mali kaynaklarının sınırlılığı nedeniyle uygulamada Yönetmelikte belirtilen sayı ve nitelik standartlarına ulaşamamaktadır. "2002

yılı verilerine göre Türkiye kent itfaiye kuruluşlarında 2.100 araç bulunmakta ve bu araçların yaş ortalamaları da yirminin üzerindedir."⁶

İtfaiye teşkilatlarında kullanılacak teçhizat ve malzemeler ile personelin kullanacağı kıyafetlerin cins, miktar ve niteliklerinin hizmet gereklerine ve teknolojik gelişmelere uygun olarak tespit edileceği, teçhizat ve malzemeler ile kıyafetlerin temininde TSE ve EN (Avrupa Normları) standartlarına uyulacağı da Yönetmelikte belirtilmiştir.

2.5. Belediye İtfaiye Teşkilatlarının Mali Kaynakları

Gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda gerekse Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belediye itfaiye teşkilatlarının mali kaynaklarına ilişkin her hangi bir özel hüküm yer almamaktadır. **Türkiye'de belediyelerin temel sorunlarından birisi de üstlendikleri hizmetlerin finansmanı için gerekli mali kaynakların yetersizliğidir. Belediyelerin mali kaynaklarının yetersizliği itfaiye hizmetlerini etkilemekte ve bu hizmetler için belediye bütçelerine yeterli ödenekler konulamamaktadır.** Belediye itfaiye teşkilatlarının mali kaynakları diğer belediye birimleri ile aynı hükümlere tabi tutulmuştur. Buna göre itfaiye teşkilatlarının mali kaynakları her yıl belediye bütçesine itfaiye hizmetleri için yapılacak harcamaların tahmini bedeli dikkati alarak konulan ödeneklerden oluşmaktadır. Türkiye'de belediyelerin bütçeleri meclislerince hazırlanarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla itfaiye hizmetlerinin finansmanı için gerekli ödenek miktarını belirleme yetkisi belediye meclislerine aittir. İtfaiye hizmetlerinin finansmanı için belediye bütçesinde öngörülen ödenekler dışında her hangi bir özel gelir, fon v.b. bir mali kaynak sağlanmamıştır. Oysa bazı Avrupa ülkelerinde itfaiye teşkilatlarının mali kaynakları sadece bütçelerine konulan ödeneklerinden oluşmamakta bütçe dışında başka mali kaynakları da bulunmaktadır. Örneğin bazı ülkelerde sigorta şirketlerinin yapmış oldukları yangın sigortalarından elde ettikleri gelirlerden o yerin itfaiye teşkilatlarına pay verilmekte ve söz konusu gelirler ancak itfaiye hizmetlerinde kullanılabilir.

Türkiye'de belediyelerin temel sorunlarından birisi de üstlendikleri hizmetlerin finansmanı için gerekli mali kaynakların yetersizliğidir. Belediyelerin mali kaynaklarının yetersizliği itfaiye hizmetlerini etkilemekte ve bu hizmetler için belediye bütçelerine yeterli ödenekler konulamamaktadır.

⁶ YENTÜRK, a.g.e., s.5

Belediye itfaiye hizmetlerine yönelik kaynakların yetersizliği itfaiye hizmetlerinin kalitesini olumsuz etkilemektedir. Yangınlara yönelik uluslararası veriler incelendiğinde görülmektedir ki itfaiye hizmetlerine ayrılan mali kaynaklar ve yapılan harcamalar arttıkça itfaiye hizmetlerinin etkinliği de artmaktadır. *“İtfaiye teşkilatlarının maliyetleri ile yangın kayıplarının maliyeti arasındaki ilişkiyi ortaya koyan aşağıdaki tablo itfaiye harcamalarının düşük olduğu ülkelerde yangın kayıplarının maliyetinin yüksek olduğunu, itfaiye harcamalarının yüksek olduğu ülkelerde ise yangın kayıplarının maliyetinin düşük olduğunu ortaya koymaktadır.”*⁷

Tablo-2: İtfaiye Teşkilatlarının Maliyeti ile Yangın Kayıplarının Maliyeti Arasındaki İlişki

Ülkeler	İtfaiye Teşkilatının Maliyeti/GSMH	Yangın Kayıplarının Maliyeti/GSMH
Singapur	0,03	0,09
Danimarka	0,09	0,23
Norveç	0,10	0,26
Avusturya	0,11	0,18
Yeni Zelanda	0,13	0,17
Hollanda	0,15	0,18
Polonya	0,18	0,13
İsveç	0,21	0,23
Birleşik Krallık	0,23	0,13
ABD	0,23	0,12
Çek Cumhuriyeti	0,24	0,10
Finlandiya	0,29	0,15
Japonya	0,30	0,09

3. BELEDİYE İTFAİYE HİZMETLERİNİN “GÖNÜLLÜ KATILIM” VE “İHALE” YÖNTEMLERİYLE GÖRDÜRÜLMESİ

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14/a bendinde itfaiye hizmetlerinin belediyelerce yapılacağı ya da yaptırılacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm doğrultusunda belediyeler kendi personelini, araç gerecini ve mali kaynaklarını kullanarak itfaiye hizmetlerini doğru-

dan kendileri sunabileceği gibi başka kişi ve kuruluşlara da gördürebilecektir. Benzer hükümler 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nda da yer almaktadır. *“...Bu bağlamda yeni belediye yasaları (5393 ve 5216 sayılı Yasalar) belediyelerin alternatif hizmet sunma alanları ve yöntemlerini genişletmiştir.”*⁸

Belirtilen Kanun hükümleri belediyelerce sunulan itfaiye hizmetlerinin alternatif hizmet sunma yöntemleriyle gerçekleştirilmesine imkan sağlamaktadır. İtfaiye hizmetlerinin niteliği ve belediyelere yönelik mevzuat hükümleri dikkate alındığında belediye itfaiye hizmetlerinde alternatif hizmet sunma yöntemlerinden “gönüllü katkılar” ve “ihale” yöntemleri uygulanabilir görülmektedir.

3.1. Belediye İtfaiye Hizmetlerinde “Gönüllü Katılım” Uygulaması

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 77’nci maddesinde belediye hizmetlerine gönüllü katılım esasları düzenlenmiştir. Buna göre belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özrümlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde de dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulayabilecektir.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esasların İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği 5393 sayılı Kanun’da düzenlenmiştir. İçişleri Bakanlığı yayımladığı İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği ile belirtilen idarelerce sunulan hizmetlere vatandaşların gönüllü katılımına ilişkin usul ve esasları belirlemiştir.

Söz konusu Yönetmelikte diğer yerel hizmetlerle birlikte itfaiye, arama kurtarma ve acil yardım hizmetlerine de gönüllü katılımın mümkün olduğu belirtilmiştir. Yönetmelik hükümlerine göre belediyeler itfaiye, arama kurtarma ve acil yardım hizmetlerinin sunulmasında gönüllü vatandaşlardan yararlanabileceklerdir. Belediye İtfaiye Yönetmeliği de gönüllü itfaiye-

⁷ YENTÜRK, a.g.e., s.7

⁸ YILDIRIM, Uğur, “Yeni Belediye Yasaları Çerçevesinde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 13, Sayı 4, 2004, s.24

cilik uygulamalarına ilişkin olarak söz konusu yönetmeliğe atıf yapmış, itfaiye hizmetlerinin desteklenmesine ihtiyaç duyulan yerlerde belirtilen Yönetmelik hükümlerine göre gönüllü itfaiye teşkilleri kurulmasına izin verilmiştir.

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği'nde gönüllü; bilgi, beceri ve yeteneğini, her türlü ortak çalışma, imkan ve zamanını ortaya koyarak çalışma alanı konusunda maddi bir kazanç beklemeksizin yerel yönetim hizmetlerine katılan gerçek ve tüzel kişiler ile bünyesindeki gönüllüleri bu hizmetlerde görevlendirecek kamu kuruluşları olarak tanımlanmıştır.

Gönüllülerin gerekli görülen alanlarda uyum veya yeterlik eğitimine tabi tutulacaktır. Gönüllüler tarafından yapılacak hizmetleri planlayıp sonuçlarını takip etmek, eğitimlerini yürütmek ve gerekli kayıtları tutmak üzere bir birim oluşturulacağı veya ilgili birimlerden birine görev verileceği Yönetmelikte düzenlenmiştir.

Gönüllülerin katılımı ile yapılan hizmetlerden doğan sorumluluğun ilgili il özel idaresi ve belediyeye ait olacağı belirtilmiştir. Bu sorumluluğun kapsamı ile ilgili detaylar il özel idaresi ve belediye ile gönüllüler arasında yapılacak protokol çerçevesinde düzenleneceği ifade edilmiştir.

İl özel idaresi ve belediyelerin söz konusu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergesi çıkararak gönüllülük uygulamasına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapabilecekleri Yönetmelikte belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükümlerine dayanarak İstanbul, Kocaeli gibi bazı büyükşehir belediyeleri itfaiye hizmetlerinde gönüllü katılımı düzenleyen düzenlemeler yaparak belde halkının itfaiye hizmetlerine gönüllü katılmasını sağlamışlardır. “Türkiye’de gönüllü itfaiyecilik çok yeni uygulanmaya başlanmıştır. Esas olarak 1999 Kocaeli depreminden sonra gündeme gelmiştir. Bugün sadece birkaç ilde gönüllü itfaiyecilik uygulaması bulunmaktadır ve depremde etkin olarak çalışan bazı gönüllülerin önderliğinde Gönüllü İtfaiyeciler Birliği kurulmuştur.”⁹

Belediye itfaiye teşkilatlarında gönüllü itfaiyecilik uygulamalarına ilişkin olarak yukarıda belirtilen hukuki düzenlemeler etkin bir gönüllü itfaiyecilik uygulama-

ması için yetersizdir. Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nde gönüllü itfaiyecilik uygulamasının itfaiye hizmetlerinin desteklenmesine ihtiyaç duyulan yerlerde kurulabileceği belirtilmiştir. Yönetmelik hükmünden, itfaiye hizmetlerinin desteklenmesi ihtiyacı yoksa gönüllülük uygulamasına gerek olmadığı sonucu çıkarılabilir. Oysa gelişmiş ülkelerde gönüllülük uygulamalarının artırılması ve genişletilmesi hususunda yerel yönetimleri teşvik edici, zorlayıcı düzenlemeler ve uygulamalar bulunmaktadır. Gönüllü itfaiyecilik uygulamalarının etkin olarak uygulandığı ülkelere baktığımızda gönüllü itfaiyeciliğe ilişkin hukuki düzenlemelerin daha özel ve ayrıntılı olduğu görülmektedir. **Bazı ülkelerde gönüllü itfaiyecilik için özel yasalar çıkarılmış bazıları ise özel yönetmelikler yapılmıştır. Türkiye’de ise bırakın gönüllü itfaiyeciliğe ilişkin özel düzenlemeleri itfaiye hizmetlerine ilişkin bile özel kanun bulunmamaktadır. Mevcut hukuki düzenlemelerin yeterli olmaması nedeniyle Türkiye’deki gönüllü itfaiyecilik uygulamaları gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında hem nicelik hem de nitelik bakımından oldukça geridedir.** Tablo-3’te bazı ülkelerdeki toplam itfaiyeci sayısı içerisinde yer alan gönüllü itfaiyeci sayıları verilmiştir.

Tablo-3: Bazı Ülkelerdeki Gönüllü İtfaiyeci Sayıları¹⁰

Ülkeler	Gönüllü İtfaiyeci Sayısı	Toplam İtfaiyeci Sayısı
Birleşik Krallık	1.400	65.920
Finlandiya	10.380	25.360
Norveç	0	27.900
İsveç	4.000	29.500
İrlanda	0	3.090
İsviçre	195.000	210.000
Almanya	1.139.400	1.210.270
Avusturya	273.670	285.000
Lüksemburg	6.000	6.215
Hollanda	22.550	43.270
Belçika	11.430	21.460

⁹ YENTÜRK, a.g.e., s.20

¹⁰ YENTÜRK, a.g.e., s.20

İzlanda	1.150	1.350
ABD	804.200	1.082.500
Yeni Zelanda	8.000	9.600
Fransa	206.900	243.660
Portekiz	12.680	34.480
İtalya	23.500	55.210
Yunanistan	0	6.300
İspanya	10.420	12.980

3.2. Belediye İtfaiye Hizmetlerinin İhale Yöntemi ile Gördürülmesi

İhale yöntemi, kamusal hizmetlerin bir sözleşmeye dayalı olarak özel sektör tarafından yürütülmesidir.¹¹ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre idareler görevleriyle ilgili olarak ihtiyaç duyacakları hizmetleri Kanun'daki usullere uygun olarak piyasadaki özel sektör kuruluşlarından temin edebilirler. Bu hükümler ile 5393 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen hükümlerine dayanılarak belediye itfaiye hizmetlerinin tamamı olmasa da bir kısmı ihale yöntemi ile gördürebilmektedir. Uygulamada bazı belediyeler su tankerleri ile yangın yerine sutaşıma hizmetlerini ihale yöntemi ile piyasaya gördürmektedirler. İtfaiye hizmetlerinin ihale yöntemi ile özel sektöre gördürülmesi sonucunda belediyeler önemli bir kaynak tasarrufu sağlamaktadırlar. Yukarıda da belirtildiği üzere belediyelerin kaynakları sınırlıdır. Özel sektörün mal ve hizmet üretiminde kaynakları daha verimli kullanma ve harcamaları en aza indirerek karı artırma eğilimleri dolaylı olarak belediyelerin kaynaklarına etkinlik ve verimlilik olarak yansımaktadır.¹² Bu nedenle Türkiye'de belediyelerin bazı itfaiye hizmetlerini ihale yöntemi ile özel sektör kuruluşlarına gördürmesi yaygınlaşmaktadır.

¹¹ ERSÖZ, Halis Yunus, "Yerel Yönetimlerde Özelleştirme Uygulamaları ve Yaygınlık Derecesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 10, Sayı 2, 2001, s.36.

¹² YILDIRIM, a.g.m., s.21

Kaynakça:

- ERENÇİN, Arif, "Belediye Görevleri Üzerine Bir İnceleme", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2006.
- ERSÖZ, Halis Yunus, "Yerel Yönetimlerde Özelleştirme Uygulamaları ve Yaygınlık Derecesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 10, Sayı 2, 2001.
- SEYİTDANLIOĞLU, Mehmet, "Bir Belge: Men'-i Harik Hakkında Nizamname ve Düşündürdükleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 3, 1999.

SONUÇ

Türkiye'de kentlerdeki itfaiye hizmetlerinin sunumunda baş aktör belediyelerdir. İlgili hukuki düzenlemelerde bu durum çok açık ve ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Belediyelerin sunmakla görevli oldukları itfaiye hizmetlerinin kapsamı uluslararası standartlara ve uygulamalara paralel şekilde belirlenmiştir. Ancak itfaiye hizmetlerinin kalitesi uluslararası standartlarla kıyaslandığında çok düşüktür.

İtfaiye hizmetlerinin kaliteli sunumu açısından önemli bir unsur olan itfaiye personelinin sayısı ve niteliği uluslararası standartlarla ve uygulamalarla karşılaştırıldığında yetersizdir. Özellikle nitelikli itfaiye personelinin yetiştirilmesi için gerekli lise, ön lisans ve lisans düzeyindeki okulların az sayıda olması ön plana çıkmaktadır. Nitelikli itfaiye personelinin göreve atanmasında, görevde yükselmesinde mevcut düzenlemelerde belirlenen kriterler yeterli ve etkili değildir. İtfaiye personelinin etkin yönetimi kapsamında performans ölçümü ve değerlendirmesi gibi uluslararası iyi uygulama araçları tam ve etkili olarak uygulanamamaktadır.

Türkiye'de belediyelerin mali kaynak yetersizlikleri itfaiye hizmetlerini de olumsuz etkilemektedir. İtfaiye teşkilatlarına bazı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi sadece itfaiye hizmetlerinde kullanılmak üzere özel mali kaynak tahsisleri yapılmamıştır. Kaliteli itfaiye hizmeti için gerekli olan bir diğer unsur da hizmetlerde kullanılan araç, teçhizat ve malzemenin sayısı ve kalitesidir. Hukuki düzenlemelerde belirtilen araç ve gereçler için kalite standartları belirlenmiş olsa da uygulamada itfaiye teşkilatları bu standartlara erişememektedirler.

İtfaiye hizmetlerinin sunulmasında "gönüllü katkılar" ve "ihale" gibi alternatif hizmet sunma yöntemlerinden yararlanılabilir. "Gönüllü katkılar" yöntemi gelişmiş ülke örnekleriyle kıyaslandığında çok az sayıda belediyede ve çok dar bir kapsamda uygulanmaktadır. İtfaiye hizmetlerinin tamamında olmasa bile bazı süreçlerinde ve kısımlarında "ihale" yöntemi uygulanmaktadır.

- TURAL, Erkan, "Bir Belge: Türkiye, Hollanda, İngiltere ve Amerika'da Modern İtfaiye Teşkilatının Kuruluşu ve Harik (Yangın) Nizamnameleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, 2004.
- YENTÜRK, Nurhan, *Türk İtfaiye Teşkilatının Yeniden Yapılandırılması*, İstanbul, İTÜ Press, 2003.
- YILDIRIM, Uğur, "Yeni Belediye Yasaları Çerçevesinde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 4, 2004.
- www.ssgm.org.tr, 20.03.2009
- www.istanbul.edu.tr, 25.03.2009

Lobicilik Faaliyetlerimiz

Belediyelerle ilgili mevzuat hazırlıklarında görüş bildirmek ve öneriler hazırlayarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlamak Birliğimizin temel görevleri arasındadır.

Bu kapsamda Birliğimizce çok sayıda mevzuat hazırlığında gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilmiş, verilmektedir. Bildirilen görüşler, hazırlanan mevzuatın Anayasa'nın 127'nci maddesine, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına, Belediye Kanunlarına, bilime ve genel hukuk normlarına uygunluğuna bakılarak hazırlanmaktadır.

Türkiye Belediyeler Birliği, yürürlükteki mevzuatta; uygulamayı güçleştiren, çelişki bulunan, belediyelerimizin menfaatlerini ihlal eden hususlar varsa düzeltilmesi için de girişimlerde bulunmakta, parlamentoda belediyelerimizin sesi olmaktadır. Bu kapsamda Şubat-Mart 2010 tarihlerinde Birliğimizce yürütülen lobicilik faaliyetleri şöyledir:

YENİ HAL KANUNU RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANDI

Belediyelerimizi yakından ilgilendiren ve geçtiğimiz günlerde yasalaşan Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı aşamasında Birliğimizce yakından takip edildi. TBMM Tarım Komisyonu, Sanayi ve Ticaret Alt Komisyonu ve esas komisyonu toplantılarında Birliğimiz temsil edilerek, görüşümüz dile getirildi.

Tasarı ile rüsum oranının düşürülmesinin belediyelerin gelirlerinde azalma yaratacağı dikkate alınarak, en azından eski oranların korunması, hal dışında satışa izin veren düzenlemelerin hallerin kapatılmasına yol açmayacak şekilde düzenlenmesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetim yetkisinin, diğer kamu idarelerinin belediyeler üzerinde sahip olduğu denetim yetkisiinden farklı şekilde düzenlenmesi gibi konularda Birliğimizin talepleri iletilmişti.

Rüsum oranlarını düşüren, tahsilatını yeni kurallara bağlayan ve Hal'lerin standartlarını değiştiren Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 26 Mart 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

İLLER BANKASI A.Ş. TASARISI GÖRÜŞMELERİ DEVAM EDİYOR

Bankacılık Kanunu'na tabi bir banka statüsüne dönüştürülecek olan İller Bankası ile ilgili TBMM Plan ve Bütçe Alt Komisyonunca oluşturulan rapor ve tasarı metni, esas komisyonca 17.02.2010 ve 18.02.2010 tarihlerinde görüşüldü.

Anılan tarihlerdeki toplantılarda Birliğimiz temsil edilerek İller Bankası A.Ş.'nin Genel Bütçe Vergi Gelirleri üzerinden yüzde 2 olarak düzenlenen katılım payının belediyelerimizin isteği doğrultusunda yüzde 1 olarak kabulü, ilk 3 yıl için uygulanmak üzere yüzde 3 olarak belirlenen katılım payına ilişkin geçici maddenin tasarı metninden çıkarılması, banka sermayesinin yüzde 90'ını ödeyecek belediyelerimizin hem banka genel kurulunda ve hem de yönetim kurulunda sermayeyle orantılı olarak temsil edilmeleri, belediyeleri temsil edecek başkan veya meclis üyelerinin, belediyelerin tamamını temsil eden Birliğimizce belirlenmesine ilişkin görüş ve önerilerimiz dile getirildi.

VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU TASARISI

Tasarı kapsamındaki işyerleri bakımından belediyelerin ruhsat ve denetleme yetkilerinin Merkezi idareye aktarılmasını içeren Kanun Tasarısının, Tarım, Orman ve Köyşleri Alt Komisyonunda yapılan görüşmelerine katılan Birliğimiz temsilcileri görüş ve önerilerimizi dile getirdiler.

Toplantıda, mahalli müşterek nitelikli hizmetlerle ilgili olup, 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarla belediyelere ait olduğu tescil edilen ruhsat ve denetleme yetkilerinin merkezi idareye aktarılmasının aynı zamanda ülkemizin de imza koyduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına aykırı olduğu ifade edildi.

Ayrıca, hayvan hastalıkları ve zararlı organizmalarla mücadele konusunda belediyelere mücadeleyi yürüten idarelere yardımcı olma mecburiyetinin getirildiği dikkate alınarak, Anayasa'nın 127'nci maddesi ge-

reğince kaynağının sağlanması gerektiği, kanun tasarısındaki hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından yetki devri öngörüldüğü, belediyelere bu yetkinin devri halinde Anayasa'nın aynı hükmü gereğince görevleriyle orantılı gelir kaynakları yaratılması, bu kapsamda ceza yetkisinin de devrinin öngörülmesi ve belediyelerce verilecek cezaların belediye bütçesine gelir olarak kaydedilmesi hususları dile getirildi.

MADEN KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Tasarı, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Alt Komisyonundaki toplantılarla değerlendiriliyor.

Birliğimiz temsilcilerinin katıldığı görüşmelerde, Tasarı'nın 2'nci maddesinde su havzalarının korunması amacıyla bazı değişiklikler yapılması talep edilmiş ve maden üretim faaliyetleri ve bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının İl Özel İdaresi tarafından verilmesine ve harcının da bu idarece alınmasına ilişkin düzenlemelere karşı çıktı.

Toplantılarda ayrıca, 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 97'nci maddesinde düzenlenen yüzde 0.2 nispetindeki maden payının oldukça düşük kaldığı ve yükseltilmesi gerektiği, birden fazla belediyenin sınırlarında faaliyet gösteren maden işletmelerinden alınan payın, ilgili belediyelere paylaştırılmasına ilişkin düzenleme yapılması gerektiği de bildirildi.

KARA AVCILIĞI KANUNU'NDA VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Tarım Orman ve Köyşleri Alt Komisyonuna havale edilen Tasarı'nın, "Madencilik faaliyetleri neticesinde tabii yapısı bozulan alanları, inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi maksadıyla mücavir alanlarda Büyükşehir ve il belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir" hükmünde yer alan "bedeli karşılığında" ifadesinin, "bedelsiz izin verilebilir" şeklinde değiştirilmesi talep edildi.

Ayrıca, kaldırılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevlerini devralan kuruluşlara sağlanan tahsis işlemlerinden bir bedel alınmamasına ilişkin hük-

mün, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün su, atıksu, yağmursuları ile ilgili görevlerini devralan İstanbul Su ve Kanal İdaresi (İSKİ) ile İzmit Su ve Kanal İdaresine (İSU)de sağlanması talep edildi.

KAMU HİZMETLERİNİN HIZLANDIRILMASI AMACIYLA BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARRNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Adalet Komisyonuna havale edilen ancak henüz gündeme alınmayan Tasarı'nın 12'nci maddesi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası ile yerli ve yabancı film gösterimlerinden alınan Eğlence Verginin yüzde 75'inin merkezi idareye gönderilmesi düzenlenmiş iken, her tür eğlence faaliyetinden alınacak Eğlence Vergisinin yüzde 75'inin Kültür ve Turizm Bakanlığına ödenmesine dair düzenleme getirilmektedir.

Tasarı Birliğimizce takip edilmektedir.

HARÇLAR KANUNU'NDA VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Tasarı'nın 3'üncü maddesinde yer alan düzenleme, devlet davalarını takip eden meslek mensuplarının yol gideri ve tazminatının ödenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ancak, birer kamu kurumu olan belediyelerimizde veya belediyelerimizin bağlı kuruluşlarında çalışan ve tıpkı devlet davalarını takip eden meslek mensupları gibi daire dışında haciz, keşif, duruşma gibi iş ve işlemleri yerine getiren meslek mensupları düzenlemeye dâhil edilmemiştir.

Bu durumun, genel yönetim kapsamındaki kamu kurumlarında aynı işi yapan meslek mensupları arasında farklı uygulama ve eşitsizliğe neden olacağı değerlendirildiğine ilişkin yazı Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere hazırlanmış olup, komisyon çalışmaları da takip edilecektir.

BELEDİYE KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI (KENTSEL GELİŞİM)

Alt Komisyonda görüşülen Tasarı Birliğimizce takip edilmektedir.

Soru-Cevap Hattı - Öğrenmek İstedikleriniz

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru - Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere/ANKARA

Telefon: 0 312 419 21 00 (PBX) Faks: 0 312 419 21 30

e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr

PERSONEL MEVZUATI

Soru: Köksal İÇEN

Durali Belediye Başkanlığı | Yazı İşleri Müdür Vekili

İşçilerimizin kıdem tazminatı hesaplamasında örnek bir hesaplama tablosu ile kıdem tazminatı hesaplamasında dikkate alınacak ödeme kalemlerini gösterir tabloya ihtiyaç duymaktayız. Bu konuda yardımcı olabilir misiniz?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

İşçilere yapılan ücret eklentilerinin kıdem tazminatına esas ücrete dahil edilebilmesi için, ücret eklentisi-

nin işçiye bir menfaat sağlamış olması, bu menfaatin para ile ölçülebilir nitelikte olması, menfaatin kanundan ya da akitten doğması ve menfaatin arzı olması şartları aranmaktadır. Yargı kararlarında kavram olarak devamlılık ve arızilik açıklığa kavuşturulmuş olmadığından bazı ücret ekleri ve ödemelerin devamlı nitelikte olup olmadıkları görüş ayrılıklarına yol açmaktadır. Bir görüşe göre, işçiye kanun veya sözleşmeyle sağlanan menfaatin, belirli zaman aralıkları ile tekrar ödenmesi söz konusu ise, devamlılık niteliği taşıdığı kabul edilmelidir. Gerçekten de devamlılık, ödemelerin periyodik olarak yapılması halinde ortaya çıkan bir niteliktir. Aşağıdaki tabloda kıdem tazminatına dahil olan ve olmayan ödeme kalemlerini görmemiz mümkündür.

Dâhil Edilecek Ödemeler	Dâhil Edilmeyecek Ödemeler
Esas ücret, çıplak ücret	Fazla çalışma, çalışılan hafta tatili, ulusal bayram, genel tatil, dini bayram, yıllık izin ücretleri
İkramiye (şartlı)	Devamlılık göstermeyen primler, toplu iş sözleşmesi gereğince ödenen primler, seyahat, satış, taltif, hizmet, teşvik primleri
Bahşiş (şartlı)	Sigorta/işsizlik sigortası primleri işveren hisseleri
Sürekli ödenen jestion ikramiyeleri	Yolluk (harcırah)
6772 sayılı Yasa'ya göre ödenen iki ikramiye (ilave tediye)	Evlenme, doğum, ölüm, doğal afet, askerlik, hastalık, iş arama, eğitim yardımları

Temettü	Bir defalık verilen ikramiyeler, jübile ikramiyesi, belirli sürelerde verilen teşvik (özendirme) ikramiyesi
Devamlı ödenen primler	Bayram harçlığı (şartlı)
Kasa, unvan, imza, mali sorumluluk, yıpranma tazminatları	Ara dinlenme parası, ücretli izin parası
Ayakkabı veya bedeli	İhbar tazminatı
Gece zammı	Avans ödemesi
Vardiya primi	İşyeri kuruluş yıldönümü için verilen ödemeler
Makam tahsisatı	Gezici görev güvencesi
Yakacak yardımı	Demirbaş olarak verilen giyim eşyaları (iş elbisesi yardımı)
Toplu taşıma kartı	İşyerinde kullanılmak üzere verilen sabun, havlu
Gıda, aile, konut, yemek, taşıt yardımları (parasal değerleri hesap edilerek dâhil edilir.)	Vekâleten yürütülmekte olan görev için verilen ücret
Çocuk yardımı	İzin harçlığı
Kıdem zammı	Otel ve ev gideri olarak ödenen paralar
Pahalılık zammı	
Eğitim yardımı	

İşçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasilalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanır. Kıdem tazminatının hesaplanması, **son ücret (brüt ücret-giydirilmiş ücret)** üzerinden yapılır. Hizmet akdi ke-sintiye uğramamışsa son ücret üzerinden tüm çalışma süresi için kıdem tazminatı hesabı yapılır. Son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde, tazminata esas ücret, işçinin işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır. Kıdem tazminatına esas alınan ücrete ikramiyenin yansıtılması konusunda, sadece son ikramiye değil son bir yıl içinde ödenen ikramiyelerin 365'e bölünmesi suretiyle tazminata esas bir günlük ikramiye tutarı belirlenmelidir. Kıdem yılı 365 gün üzerinden hesaplanmalıdır. Yıl-dan artan süreler içinse 1 yıllık kıdem tazminatının art-tık süreyle orantılı kısmı kıdem tazminatı olarak dikka-te alınacaktır. Örnek kıdem tazminatı hesaplama çizelgesini aşağıdaki tablodan görmemiz mümkündür.

İşyerinin unvanı
İşçinin adı ve soyadı
Sigorta sicil no
İşyeri bölge müdürlüğü sicil no
İşe giriş tarihi
İşten ayrılış tarihi
Çalıştığı günler (hizmet süresi)
Ayrılış nedeni
Kıdem tazminatına temel hizmet süresi
Yıl
Ay
Gün
Kıdem tazminatına temel 1 günlük ücret
Günlük brüt çıplak ücret
İkramiyenin 1 güne denk gelen tutarı
Yakacak yardımının 1 güne denk gelen tutarı
İkramiyenin 1 güne denk gelen tutarı
Yakacak yardımının 1 güne denk gelen tutarı
Giyecek yardımının 1 güne denk gelen tutarı

Yemek yardımının 1 güne denk gelen tutarı
Aile ve çocuk yardımının 1 güne denk gelen tutarı
Sürekli nitelikteki diğer sosyal yardımları 1 güne denk gelen tutarı
Toplam
Hesaplama
Yıl (1 günlük ücretx30xhizmet yılı)
Ay (1 yıllık kıdem tazminatı tutarı:12xaydan artan ay)
Gün (1 yıllık kıdem tazminatı tutarı:365xaydan artan gün)
Toplam kıdem tazminatı
Damga vergisi kesintisi (%06,6)
Ödenecek Net Kıdem Tazminatı

Soru: Kazım AYHAN

Manisa Belediye Başkanlığı | Fen İşleri Müdürü

Belediyemizde 21 yıllık memur olarak çalışmakta olan bir personelimiz istifa etmek istiyor. İstifa sonrasında da SSK kapsamında çalışarak emekli olmayı düşünmektedir. Sorum şudur. Emekli keseneklerini alabilir mi?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Her ne kadar yürürlükten kaldırılmış olsa dahi, belli şartlarda uygulamada bırakılan 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un "hizmetlerin ihyası" başlığını taşıyan 5'inci maddesine göre, bir kurumla (**SSK-Bağ-Kur-Emekli Sandığı-Sandıklar**) ilişkisi kesildikten sonra diğer kurumlardan birinde sigortalı olanların, önceki kurumlarda birikmiş prim ve kesenekleri geri verilmez ve toptan ödemeleri yapılmaz.

Ancak;

a) Kesenek, prim veya toptan ödemelerini aldıktan sonra diğer kurumlardan birinde sigortalı olanlar aldıkları paraları;

1. İstekleri üzerine aylık bağlanacak olanların, istek tarihinden en az altı ay önce,

2. Malûllük veya ölüm, 60 yaşın doldurulması, T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden kurumlarınca

re'sen veya yaş haddinden emekliye sevk edilme nedenleriyle görevleri ile ilgileri kesilenlerin görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren altı ay içinde, kendileri veya hak sahipleri tarafından, aldıkları kuruma o kurumun kendi mevzuatına göre hesaplanan tutarını,

b) Kesenek, prim iadesi veya toptan ödeme hakkı doğduğu halde paraları zamanaşımına uğrayanların, zamanaşımına uğrayan paraları faizsiz olarak (a) bendinde yazılı süreler içinde kendileri veya hak sahipleri tarafından ilgili kuruma,

Toptan ödedikleri takdirde bunların da bu hizmetleri 4'üncü madde gereğince birleştirilir.

Bu hüküm çerçevesinde genel olarak, Emekli Sandığı ile ilişkisi kesildikten sonra SSK kapsamında sigortalı olanların, Emekli Sandığında birikmiş prim ve kesenekleri geri verilmez ve toptan ödemeleri yapılmaz. İstisnai olarak ta, kesenekleri aldıktan sonra SSK kapsamında sigortalı olup, aylık talebinde bulunma döneminde bu aldıkları paraları toptan ödemesi durumunda hizmetleri birleştirilebilecektir.

Soru: Ümmük BÜYÜKİKİZ

Çukurovabelediyeler Birliği | Genel Sekreter

Üniversiteyi bitirmiş 27 yaşında bir kız çocuğu 3 ay sigortalı olarak çalışmış olup, emekli sandığı emeklisi babasının sağlık yardımlarından yararlanabilecek mi?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Bilindiği üzere, 15 Ocak 2010 tarihinden itibaren 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olan devlet memurlarının sağlık hizmetleri SGK tarafından devir alınmıştı. Devir tarihinde sigortalı tarafından bakmakla yükümlü olunan kişi olarak sağlık hizmeti karşılanan kız çocukları, durumlarında değişiklik oluncaya kadar sağlık hizmetlerinden yararlanmaya devam ederler. Kız çocuklarının uzun vadeli sigorta kolları kapsamında zorunlu olarak sigortalı (*öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç*) sayılmaları, isteğe bağlı sigortalı olmaları, gelir ve/veya aylık almaları ve evlenmeleri **durum değişikliği** olarak değerlendirilir. Bu kız çocuğu zorunlu olarak 3

ay sigortalı çalıştığı için, durum değişikliğine uğramış olduğu açıktır. SGK uygulamasına göre, durum değişikliğinden sonra aile içinde gelir testi yapılarak sağlık yardımlarından yararlanabilecektir. İlçelerde kaymakamlıklar, illerde valilikler gelir testi yapmaktadırlar. Bu testlerin sonucu SGK İl Müdürlükleri veya Merkez Müdürlüklerine bildirilerek sonucuna göre işlem yapılmaktadır. 2010 yılı için gelir testi tutarları ile ödenecek prim tutarları şu şekildedir.

Aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarının asgari ücretin üçte birinden fazla olması halinde, gelir durumuna göre kademeli olarak belirlenen prime esas kazanç tutarı üzerinden yüzde 12 oranında prim ödenerek sağlık hizmeti alınacak.

Aile içindeki gelirin kişi başına düşen tutarı;

- Asgari ücretin üçte biri (243 TL) ile asgari ücret (729 TL) arasında olanlar, asgari ücretin üçte birinin (243 TL'nin) yüzde 12'si tutarında (29,16 TL),
- Asgari ücret (729 TL) ile asgari ücretin iki katı (1.458 TL) arasında olanlar asgari ücretin (729 TL'nin) yüzde 12'si tutarında (87,48 TL),
- Asgari ücretin iki katından (1.458 TL'den) fazla olanlar ise asgari ücretin iki katının (1.458 TL'nin) yüzde 12'si tutarında (174,96 TL),

Genel sağlık sigortası primi ödeyerek sağlık hizmeti alabilecekler.

Soru: Murat TOPÇU

Alaplı Belediye Başkanlığı | İnşaat Mühendisi

SSK kapsamındaki kadın sigortalının doğum yapması nedeniyle belediye istirahatlı iken ücret ödemesi zorunlu mudur? SGK'ya bildirim kaç gün üzerinden yapılacak? Bilgi vererseniz memnun olurum.

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 103'üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası hükmüne göre uygulama şu şekilde gerçekleştirilmektedir.

Geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalılara istirahatlı bulundukları sürede işverenleri tarafından herhangi bir ücret ödemesi yapması zorunlu olmadığı gibi mevzuata da aykırı değildir. İşverenler işçilerinin motivasyonunu sağlamak için genelde istirahatlı iken ücret ödemeye devam ederler (devlet memurlarında olduğu gibi). İşverenin ücret ödemesi durumunda bu işçilerin SGK'ya eksik gün değil tam olarak bildirim yapılır. İşverenler genellikle aşağıda dört durumdan birisini seçmek suretiyle hareket ederler. Bunlar;

- Geçici iş göremezlik ödeneği dikkate alınmadan verilmesine devam edilen tam ücret,
- Bireysel veya toplu iş sözleşmesine istinaden verilen geçici iş göremezlik ödeneğinin işverene iadesi ile alınan tam ücret,
- Geçici iş göremezlik ödeneği ile ödenek alınan süredeki kazancı arasındaki ücret farkı,
- Bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayalı olmadan geçici iş göremezlik ödeneği aldığı sürede atıf kabulünde yapılan ödemeler.

İşverenin işçilerine istirahatlı iken ücret ödemediği dikkate alınırsa, bu defa çalışmadığı günler kadar SGK'ya eksik gün bildirim yapar. İşçi de SGK'dan sadece geçici iş göremezlik ödeneği alır.

Soru: Muazzez SAYGIDEĞER

Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanlığı
İnsan Kaynakları Şube Müdürü

Bir işçi toplu iş sözleşmesi gereğince 3 ay belediyemizin bir başka biriminde görevlendirilmektedir. SGK açısından yapmamız gereken bir durum var mıdır?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Sosyal güvenlik mevzuatı uygulamalarında geçici görevlendirmede geçici görev belgesi aranmakta ve hizmetlerinin bildirimine ise esas olarak daimi görev yaptığı birime ait işyerinden yapılacaktır. Bunun haricinde özellikle iş kazası sigorta olaylarında geçici görev yaptığı birimin iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine uyması ve bu işçisini de bu konuda bilgilendirmesi gerekmektedir.

Soru: Ali KURT

Yeşilbağcılar Belediye Başkanlığı | Yazı İşleri Müdürü

İşçilere verilen ücretsiz izinler yıllık izne mahsup edilir mi?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

4857 sayılı İş Kanunu'nun 60'ncı maddesine göre hazırlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin "Yıllık ücretli izin kullanılması" başlığını taşıyan 6'ncı maddesine göre, açık bir biçimde, işveren tarafından yıl içinde verilmiş bulunan diğer ücretli ve ücretsiz izinler veya dinlenme ve hastalık izinlerinin yıllık izne mahsup edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, işçilere verilen ücretsiz izinler yıllık izne mahsup edilemez.

Soru: Alişan AÇIKGÖZ

Nazimiye Belediye Başkanlığı | İtfaiye Çavuşu

Belediyemizde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi çerçevesinde sözleşmeli personel çalışmaktadır. Ocak ayında Belediyemiz Meclisi 2010 yılı için aylık net ücreti belirlemiştir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin 3'üncü fıkrası gereğince tam zamanlı olarak çalıştırılacak sözleşmeli personele ilişkin hizmet sözleşmesinin 5'inci maddesinde "Devlet memurlarına göre aylıklarında genel bir artış yapılması durumunda bu sözleşmenin ücreti yeni bir meclis kararı alınmasına gerek bulunmaksızın aynı oran ve miktarda artırılır" denilmektedir. Alınan meclis kararında, temmuz ayındaki artışla ilgili olarak hiçbir şekilde yer verilmemiştir. Hizmet sözleşmesine istinaden temmuz ayındaki memur zamları sözleşmeli personel için de geçerli olur mu? Yoksa meclis kararındaki net ücret mi yıl boyunca ödenir?

Cevap: Mehmet Arif YORDAM

İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

Kamu Personelinin Maaşlarının Hesabına Esas Tutulan Katsayıların Yeniden Tespiti ve İlgili Mevzuatı Uyarınca İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelin Ücret-

lerinin Artırılması, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlar İle Bazı Kararlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar, (6/1/2010 tarihli ve 2010/7 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı) 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna ilişkin olarak, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 12.01.2010 tarih ve B.07.0.BMK.0.19.115708-184 sayılı belediyelerde sözleşmeli personel ücret tavanları ile ilgili genelgesi de yayımlanmıştır. Genelgenin 12'nci maddesine göre, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılacak sözleşmeli personel için 1/1/2010 tarihinden itibaren unvanlar itibarıyla geçerli olan net ücret tavanları, asgari geçim indirim tutarı uygulanmaksızın ve yukarıda belirtilen katsayı rakamları dikkate alınmak suretiyle hesaplanmış ve ekli tabloda gösterilmiştir. Belediyeler ve il özel idareleri ile mahalli idare birliklerinin meclisleri veya büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarının yönetim kurulları, anılan madde çerçevesinde 1/1/2010 tarihinden sonra da çalıştırmaya devam olunacak veya 2010 yılında ilk defa istihdam edilecek sözleşmeli personel için ekli tabloda gösterilen ücret tavanlarını aşmamak kaydıyla net ücret tespitine yetkili olduğu belirtilmiştir. Belediye meclisinin yukarıda bahsi geçen Genelge uyarınca, öngörülen tutarları geçmemek üzere ücret tespitine yetkili olduğu ve siz de bu ücreti kabul ederek sözleşmeyi imzaladığınıza göre yapılan uygulama doğrudur. Gerek Maliye Bakanlığınca düzenlenen genelgelerde gerekse tam zamanlı hizmet sözleşmesinde Devlet memuru aylıklarında genel bir artış yapılması durumunda, sözleşme ücretinin yeni bir meclis kararı alınmasına gerek bulunmaksızın aynı oran ve/veya miktarda artırılacağı belirtildiğinden yılı içerisinde ancak bu şekilde bir artış yapılabilir. Yani yılın ikinci yarısında Devletin yapmış olduğu oran kadar artırım yapılır, bunun dışında belediye meclisince yıl içerisinde ayrıca bir artış yapılamaz.

Soru: Saffet YAVUZ

Çivril Belediye Başkanlığı | Yazı İşleri Müdürü

Çivril Belediyesinde kadrom Yazı İşleri Müdürü, derece 1/3'deyim. 10.04.2009 tarihinde özlük haklarım saklı kalmak kaydı ile Garaj Amiri aynı zamanda Garaj Çıkış Tahsilât işlerini yürütmek üzere yazılı ola-

rak görevlendirildim. Şu anda bu görevi yürütmekteyim. Görevlendirildiğim tarihten itibaren Aralık 2009 Ayına kadar özlük haklarımda herhangi bir kesinti olmadı. Ocak 2010 maaşımda fiilen Yazı İşleri Müdürü görevini yapmıyorsun diye derecem 1/3'e tekabül eden 135 olan özel hizmet tazminatımı 55'e 100 olan ek ödeme tazminatımı 51'e indirilerek maaş ödemem yapılmıştır. Özlük haklarım saklı kalmak kaydı ile yazılı olarak Garaj Amiri aynı zamanda garaj Çıkış Tahsilat işlerini yürütmek üzere görevlendirildiğim halde özlük haklarımda kesinti yapılarak maaş ödemesi yapılabilir mi? Çalışmalarınızda başarılar diler saygılarımı sunarım.

Cevap: Sebahattin KARAKAYA

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'nci maddesinin tazminatlar başlıklı ikinci bölümünde görevin önem, sorumluluk ve niteliği, görev yerinin özelliği, hizmet süresi, kadro unvan ve derecesi, eğitim seviyesi gibi hususlar dikkate alınarak bu kanunda belirtilen Devlet Memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının yüzde ...'sine kadar bu nispetleri aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek esas ölçü ve nispetler dahilinde özel hizmet tazminatı ödeneceği belirtilmiş olup, bu bağlamda kime, ne kadar ve hangi oranda ve hangi esaslar dahilinde özel hizmet tazminatı ödeneceği 2006/10344 sayılı Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Bakanlar Kurulu Kararında yer almıştır. Bu kararın görevin fiilen yapılması başlıklı 6'ncı maddesinde zam ve tazminatların ödenebilmesi için karar ekinde bulunan I, II ve III sayılı cetvellerde gösterilen personelin, kadro unvanı ile kariyeri ve yürüttüğü görevin gerektirdiği hizmetleri kanunların öngördüğü durumlar saklı kalmak üzere fiilen yapmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 3'üncü maddesi ile 2008/14012 sayılı 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 3'üncü maddesi Uyarınca Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca da ek ödemeye hak kazanılmasında ve ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu durumda fiilen Yazı İşleri Müdürü görevini yapmadığınıza ve özlük haklarınız saklı kalmak kaydı ile Garaj Amiri ve aynı zamanda

Garaj Çıkış tahsilat işlerini yürütmek üzere yazılı olarak görevlendirildiğinize göre yüzde 135 olan özel hizmet tazminatınızın 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli II sayılı cetvelin (A) Üst Yönetim ve Genel İdare Hizmetleri başlıklı bölümünün 17'nci grubunda belirtildiği üzere yüzde 55'e, ayrıca fiilen müdürlük görevi yapmadığınıza göre yüzde 100 olan ek ödeme tazminatı oranınızın yüzde 51'e indirilmesi mümkün olup, yapılan görevlendirmenin iptali ile özlük haklarınızın eksiksiz ödenmesi için yargı yoluna başvurunuz mümkün bulunmaktadır.

Soru: Çorum - İtfaiye Eri

Öncelikle iyi çalışmalar dilerim. Ben Çorum'un bir ilçe belediyesinde itfaiye eri kadrosunda görev yapmaktayım. Belediyemizde boş bulunan zabıta kadrosuna geçiş yapabilir miyiz? Yapabilirsek Başkanlık onayı yeterli olur mu, yaş sınırı var mı? Vereceğiniz bilgiler için şimdiden teşekkür ederim.

Cevap: Sebahattin KARAKAYA

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin başka memurluklardan naklen geçiş başlığını taşıyan 16'ncı maddesinde herhangi bir resmi kuruluştan veya belediyenin diğer hizmet birimlerinde asil memur iken, belediye zabıta memurluğuna geçmek isteyenlerin; 30 yaşını aşmamaları, 13 üncü maddedeki yaş dışındaki diğer şartları taşımaları ve 14'üncü maddede öngörülen sınavda başarılı olmaları kaydıyla, 657 sayılı Kanun'a ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uyularak zabıta memurluğuna atanabilecekleri belirtilmiştir. Dolayısıyla belirtilen şartları yerine getirdiğinizde zabıta memurluğuna atanmanız mümkün olacaktır. Bu şartlara sahip değilseniz başkanlık onayı ile zabıta memurluğuna atanmanız mümkün olmayacaktır.

Soru: ESRA KARATAŞ

Eyüp Belediye Başkanlığı | Mali Hizmetler
Müdürlüğü

Belediyemizde 1.dereceli Ayniyat Saymanı kadrosunda memurumuz çalışmaktadır. A bölümü grup

17'e göre 55 özel hizmet puanı vermekteyiz. Ancak 10.grup 5.sıra 135 özel hizmet olması gerektiğini ilgili kişi bizden talep etti. Biz Ayniyat Saymanı ile Sayman kadrosunun aynı olmadığını düşünmekteyiz. İş gücünün kısmında ayrı ayrı ifade edilmiş ama özel hizmette sadece sayman olarak geçmiştir. Bu konuda ilgili kişiyi mağdur etmemek için bu konuda görüşünüze ihtiyacımız var bilgilerinize arz ederim.

Cevap: Sebahattin KARAKAYA

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Belediyenizde 1'inci dereceli Ayniyat Saymanı kadrosunda çalışan memurumuzun 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'nci maddesine göre hazırlanan 2006/10344 sayılı Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının II sayılı Özel Hizmet Tazminatı cetveli (A) bölümü Üst Yönetim ve Genel İdare Hizmetleri grup 17'ye göre yüzde 55 özel hizmet tazminatı değil de 10'uncu grup, 5'inci sırada sayman için belirlenen yüzde 135 oranı üzerinden özel hizmet tazminatı alması gerektiği kanaatindeyim. Diğer taraftan 06.01.2010 tarihli ve 2010/7 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 3'üncü maddesinin (b) bendi ile değişik 07.08.2008 tarihli ve 2008/14012 sayılı 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 3'üncü maddesi Uyarınca Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının geçici 1'inci maddesinde sayman unvanlı memurların bulunmaması sebebiyle saymanların 2010/7 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 3'üncü maddesinin (b) bendi ile yapılan değişiklikten faydalanmaları mümkün bulunmamaktadır.

Soru: Hatice Evmez BİÇER

Beykonak Belediye Başkanlığı

1- Belediyemizde çalışmakta olan yüksek okul mezunu tekniker bir arkadaşımız var. Norm kadroyu hazırlarken sözleşmeli personel statüsüne geçip geçmeyeceği konusunda bize bir cevap vermediği için belediye başkanı bu arkadaşımızı geçici işçi olarak bıraktı. Ancak şimdi arkadaşımızı tam zamanlı sözleşmeli personel kadrosuna geçmek istiyor. Bizim belediye olarak bir adet boş tekniker kadromuz var. Ne yapmamız gerekiyor. Bu arkadaşımızı nasıl tam zamanlı sözleşmeli personel kadrosuna geçiririz?

2- Bir ikincisi belediyemizde memur olarak çalışmakta iken bundan 10 yıl kadar önce iş yerine 55 gün gelmediği için işten çıkarılan bir kişi tekrar belediyemizde uygun kadroda işe başlamak istiyor geri alabilir miyiz, nasıl bir yol izlememiz gerekir?

Cevap: Sebahattin KARAKAYA

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

1- 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un geçici 1'inci maddesinin 2'nci fıkrasında sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyenlerin durumu düzenlenmiş olup, bu durumda olanların 2006 yılındaki çalışma sürelerini aşmak kaydıyla bu Kanun'un 3'üncü maddesinde belirtilen usule göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunacakları hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre 2006 yılında 11 ay 29 gün çalışan ve sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyen teknik elemanlar ile veteriner ve benzeri unvanlara sahip olanların 2008 yılında da 11 ay 29 gün süre ile geçici iş pozisyonlarında geçici işçi olarak çalıştırılmaları mümkün bulunmaktadır. Sözleşmeli personel statüsüne geçmek isteyen geçici iş pozisyonunda istihdam edilen tekniker unvanlı geçici işçinin belediyenizde Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre ihdas edilmiş ve boş bulunan tekniker kadrosu karşılık gösterilmek ve işçilikten istifa ettikten sonra 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasına istinaden tam zamanlı sözleşmeli personel olarak çalışması mümkündür. İlgili personelinizi tam zamanlı sözleşmeli personel olarak çalıştırabilmek için 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi uyarınca tekniker kadrosu için ne kadar ücret verileceğinin belediye meclisi tarafından takdir edilmesi, bu işlemten sonra ilgili ile işçilikten istifa ettikten sonra 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin belediye meclisi tarafından ücret takdirini müteakip ilgili ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince tam zamanlı olarak çalıştırılacak sözleşmeli personele ilişkin hizmet sözleşmesi imzalanmalı ve bu imzalanan sözleşmenin bir örne-

ği ile meclis kararının bir suretinin İçişleri Bakanlığına gönderilmesi sağlanmalıdır. Ancak 5620 sayılı Kanun uyarınca tam zamanlı sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyen geçici iş pozisyonunda bu Kanun kapsamında çalışan personelin işçilikten istifa ettikten sonra 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine istinaden çalışmaya başlamasından sonra 5620 sayılı Kanun'un sağladığı haklardan yararlanamayacağı kanaatindeyim.

2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinin E bendinde Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır şeklinde tarif edilmiştir. Buna göre Devlet memurluğundan çıkarma cezası alanlar bir daha memur statüsüne çalışamayacaklardır.

İMAR MEVZUATI

Soru: (İsimsiz)

İmar Planlarında "Sosyal Hizmet Alanı" olarak tanımlanan alanlar kamu tarafından mı ya da Özel Şahıslar tarafından mı yapılıp kullanılacağı konusunda bilgi verebilir misiniz?

Cevap: Ayşe ÜNAL

TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

Bu Soru ile imar planlarında şahıs mülkiyetinde bulunan ve "sosyal hizmet alanı" olarak ayrılmış olan alanların kamu tarafından mı, yoksa özel şahıslar tara-

findan mı yapılıp kullanılacağı hakkında oluşan tereddütlere çözüm aranmaktadır.

1- 3194 sayılı Yasa'nın 44'üncü maddesinin I/f ve i bendleri;

"f) İmar planı yapımı ve değişiklikleriyle ilgili kriterlerin tespiti ve imarla ilgili diğer hususlar,"

"i) Yerleşme alanlarıyla ilgili genel esaslar,"

şeklinde olup bu konularda bakanlıkça yönetmelik çıkartılmasını hükmeder.

Çıkartılan Yönetmeliklerden;

Planlı alanlar tip imar yönetmeliğinin 3'üncü maddesi;

"Madde 3 - İmar Planlarında açıklanmamış ve bu Yönetmelikte de yer almamış hususlarda lüzum ve ihtiyaca ve civarın karakterine göre uygulanacak şekli takdire, Belediye yetkilidir." Şeklinde.

Plan Yapımına ait Esaslara Dair Yönetmeliğin Tanımlar bölümünde;

"Madde 3: 7- Sosyal Alt Yapı: Sağlıklı bir çevre meydana getirmek amacı ile yapılması gereken eğitim, sağlık, dini, kültürel ve idari yapılar ile park çocuk bahçeleri gibi yeşil alanlara verilen genel isimdir. Şeklinde.

(Yeşil alanlar genel başlığında ise hem Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği hem de Plan Yapımına ait Esaslara Dair Yönetmelikte hangi yapılar yapılacağı açıktır.)

Madde 16 ise "- Hazırlanacak her ölçekteki imar planlarının yapım ve değişikliklerinde planlanan belde-nin ve bölgenin şartları ile gelecekteki gereksinimleri göz önünde tutularak sosyal ve teknik donatı alanlarında EK-1 deki tabloda belirtilen asgari standartlara uyulur." Şeklinde.

EK- 1

Kentsel, Sosyal ve Teknik Alt Yapı (1)

Nüfus	0-15.000	15.000-45.000	45.000-100.000	100.000-+
Kreş+ Anaokulu	1 m ² / kişi	1 m ² / kişi	1 m ² / kişi	1 m ² / kişi
İlköğretim (2)	4 m ² / kişi	4 m ² / kişi	4,5 m ² / kişi	4,5 m ² / kişi
Ortaöğretim (2)	3 m ² / kişi	3 m ² / kişi	3 m ² / kişi	3 m ² / kişi
Aktif Yeşil Alan (3)	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi
Sağlık Tesisi Alanları (2)	2 m ² / kişi	2 m ² / kişi	3 m ² / kişi	4 m ² / kişi
Kültürel Tesis Alanları	0.5 m ² / kişi	1 m ² / kişi	2 m ² / kişi	2,5 m ² / kişi
Sosyal Tesis Alanları (4)	0.5 m ² / kişi	0.5 m ² / kişi	1 m ² / kişi	1,5 m ² / kişi
Halk Eğitim Merkezi	0.4 m ² / kişi	0.4 m ² / kişi	0.4 m ² / kişi	0.4 m ² / kişi
Dini Tesis Alanları	0.5 m ² / kişi	0.5 m ² / kişi	0.5 m ² / kişi	0.5 m ² / kişi
İdari Tesis Alanları	3 m ² / kişi	3.5 m ² / kişi	4 m ² / kişi	5 m ² / kişi
Teknik Alt Yapı (yol ve otopark hariç)	1 m ² / kişi	2 m ² / kişi	3 m ² / kişi	4 m ² / kişi

(1) Alan hesabında, planlamaya esas olan projeksiyon nüfusu dikkate alınacaktır.

(2) Özel sağlık ve özel eğitim tesisi alanları, (EK-1a) ve (EK-1c) de belirtilen alan büyüklüklerinin altına düşülmemek kaydıyla imar planı kararıyla ayrılabilir.

(3) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında yapılacak olan planlamalarda aktif yeşil alan miktarı, kişi başına 14 m² alınmak suretiyle belirlenecektir. Bu tablodaki diğer kullanışlar ise gerek duyulması halinde kullanılır.

(4) Sosyal tesis alanları; huzurevi, rehabilitasyon merkezi, güçsüzler evi, yetiştirme yurdu gibi alanları kapsamaktadır.

Görüleceği üzere Sosyal tesis alanları “(4) Sosyal tesis alanları; huzurevi, rehabilitasyon merkezi, güçsüzler evi, yetiştirme yurdu gibi alanları kapsamaktadır” şeklinde tanımlanmış olup başka amaçla kullanılamaz.

Dolayısıyla sosyal hizmet alanı ile sosyal tesis alanını aynı başlıkta düşünmek gerekir. Belediyenin projeksiyon nüfusunun 45.000-100.000 kişi aralığında olduğunu varsayalım. Kişi başına 1 m² Sosyal Tesis Alanı ayrılması gerekecektir.

Bu hesap yapıldıktan sonra tüm şehrin imar planlı alanları içerisinde ne kadar sosyal tesis alanı ayrılmıştır bu alanlar hesaplanmalıdır. Hesaplanan alanın nüfusun ihtiyacını karşılayıp karşılamadığı karşılıyor ve fazlası var ise bu gerekçelerle birlikte üst ölçek planlarla beraber değerlendirme yapılarak üst ölçek planlarla birlikte İmar mevzuatı doğrultusunda değişiklik yapılması mümkündür.

Benzer konuda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 17.06.2008 gün ve 5176 sayılı yazılı görüşü özetle;

a) Okul, sağlık, güvenlik, yeşil alan, otopark ve çocuk bahçesi gibi zorunlu kamu hizmetleri dışında kalan alanlarda eğer kamulaştırılarak hizmet verilmesi kamu kurumları tarafından düşünülmüyorsa plan değişikliği yapılabileceği ve farklı kullanım kararları getirilebileceği belirtilmektedir. Yani üst ölçekli imar planlarındaki kullanımlardan itibaren değişiklik yapılmak suretiyle sosyal hizmet alanları, resmi kurum alanları farklı kullanım kararlarına dönüşebilecektir.

b) Getirilen kullanım kararı nüfus artışına sebep olacak ise artan nüfusun ihtiyacı olan sosyal ve teknik altyapı alanlarının ayrılması mevzuat gereğidir.

c) Getirilen kullanım kararlarının plan ana kararlarını bozmaması ve ulaşım ve trafik konularında sorun yaratmamasına özen gösterilmesi gerekmektedir” denilmektedir. Eğer bu ilkelere uyulmak kaydıyla yeni bir tasarım yapılabiliyorsa plan değişikliğinin de meclis kararına bağlanmasında bir tereddüt yaşanmaması gerekir.

İhtiyaç analizin sadece Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden görüş sorulması yeterli olmayacaktır. Sosyal tesis, resmi kurum vb. hizmetleri yapacak olan bir çok kurumdan görüş alınmasında fayda görülmektedir. Tek görüş yeterli olmayacaktır. Örneğin, Resmi Kurum için Valilik, İl Özel İdaresi, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, aileden sorumlu Bakanlık, gençlik ve spordan sorumlu Bakanlık ya da bunların taşra teşkilatları gibi birkaç kurum görüşünü almak alacağınız meclis kararın temel oluşturacaktır. İhtiyacı olduğunu belirten görüşlerin gelmesi halinde planlarda düzeltme yaparak kamulaştırmayı yapacak kurumun adını belirtmek suretiyle kullanım kararlarını meclis kararı ile belirleyip (ölçek hiyerarşisine uymak kaydıyla) hemen arkasından 5 yıllık imar programını oluşturup ilgili kuruma tebliğ etmeniz halinde maliklerin mağduriyeti en azından 5 yıl ile sınırlanmış olabilecektir.

Sonuç olarak, Devlet İstatistik enstitüsü ile yukarıda örnek olarak verilen birkaç kamu kurumunun görüşü alınarak eğer ihtiyaçları bulunmuyor ise üst ölçek planlardan itibaren değişiklik yapma ve uygulama yetkisi belediye meclislerine aittir. Nüfus yoğunluğunun artması durumunda gerekli sosyal ve teknik altyapının ayrılması koşuluyla (eğer genel plan hükümlerinde eksilme söz konusu oluyor ise) üst ölçek ve alt ölçek planlarda değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu yetkinin belediye meclislerinde olduğu, plan ve açıklama raporlarının rasyonel gerekçelere dayanıyor olması gerektiği kuşkusuzdur.

Soru: Ebru ÇELİK KAVAL

Dikili Belediyesi

1-) Yapı sahibi yapı müteahhidini şikayet ediyor “projeye aykırı işler var”, (aynı zamanda yapı sahibi müteahhit firmanın ortaklarından) yerinde kontrolde tespitleri yapıldı. Yapı denetim 1 yıl yasaklanmış,

yapı sahibine öncesinde inşaatınızı devam ettirmeyin diye yazı göndermişiz yani fenni mesul yok inşaata devam edilmiş. İnternet sitenizden ceza raporu çıkartıyorum. Encümene ayrı ayrı hem yapı sahibi adına hem de müteahhit adına aynı cezadan 2 tane çıkması gerekiyor öyle değil mi?

2-) Farklı bir durum: Yapı sahibi müteahhidini şikayet etti, başkaca bir durum söz konusu değil. Yapı tatil zaptı düzenledik. Ceza müteahhit ve fenni mesule mi çıkması gerekiyor?

Cevap: Ayşe ÜNAL

TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

1'inci sorunuz için evet. Çünkü yapı sahibini muaf olabilmesi ancak yapının müteahhidi ya da şantiye şefi olmaması durumunda mümkün. Ben şikayet ettim bana ceza çıkmamalı diye iddiasını istiyorsa mahkemede iddia eder ve yargı kararına göre işlem tesis edersiniz. Çünkü müteahhit başından itibaren işin içindedir. Fenni Mesul yok. Yapı denetim şirketi yasaklı. Müteahhitin şikayeti bütün bunlardan önce ise mahkemeyi kazanması mümkün. Tabi sizin savunmaları bu detayları vurgulayarak yapmanız lazım.

2'nci sorunuzda ise yapı sahibi müteahhit ya da şantiye şefi vb. değilse evet. Müteahhit, yapı denetim, şantiye şefi ve mesullere çıkar. Tabi ruhsat hala geçerli ise. Ruhsatın süresi şikayet anında bitmişse yapı sahibi de sorumludur. Her iki sorunuzda da ruhsat süresi bittikten sonra şikayet varsa yapı sahibi her durumda sorumludur.

Soru: (İsimsiz)

1- Metropol belediye hudutları içinde kalan arsa için yapılan inşaat ruhsatı müracaatında ilgili belediyece yol harcamalarına katılım payı adı altında tahakkuk ettirilen bedelin emlak vergi değerinin yüzde 2'sini geçemeyeceğine ilişkin yasada hüküm bulunmasına rağmen belediyece bunun üzerinde bir bedel istenmesi yasal mıdır?

2- Gerek 2464 gerekse 3194 sayılı Yasa'ya göre hesaplanan yol katılım bedelleri %2'yi geçemeyeceği-

ne göre ilgili belediyece bunun üstünde bir bedel talep edilmesi yasal mıdır?

3- Konuya ilişkin elinizde Danıştay kararı var ise tarafıma cevap ekinde gönderilmesini saygılarımla arz ederim.

Cevap: Osman ÖZKAN

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Metropolün kelime anlamı “ana kent”, “ana şehir” demektir. Kültür ve finans merkezleri de metropol olarak ifade edilmektedir. Doktrinde başkentler, merkez kentler ve ülkemizde büyükşehir belediyeleri için bu kavram kullanılmakta olup, metropol kavramı mevzuatımızda yer almamaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 86'ncı maddesinde yol harcamalarına katılım payı, 87'nci maddesinde kanalizasyon harcamalarına katılım payı, 88'inci maddesinde su tesisleri harcamalarına katılım payı, 89'uncu maddesinde harcamalara katılım paylarının hesaplanması, 90'ıncı maddesinde harcamalara katılım paylarının tahakkuk şekli, 91'inci maddesinde harcamalara katılım paylarının tahakkuk zamanı, 92'nci maddesinde harcamalara katılım paylarının ilanı, 93'üncü maddesinde harcamalara katılım paylarının tahsil şekli düzenlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 89'uncu maddesinin (a) fıkrasına göre; “Harcamalara katılım payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yirmi beş noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılım payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez.”

Ancak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geliştirme alanlarında yapı ruhsatını düzenleyen 23'üncü maddesinde;

“İskan hudutları içinde olup da, imar planında bel-
denin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda her ne şe-
kilde olursa olsun, yapı izni verilebilmesi için;

...

Ancak, bunlardan parselasyon planları tasdik edil-
miş olmakla beraber yolu, pis ve içme suyu şebekele-
ri gibi teknik alt yapısı henüz yapılmamış olan yerler-
de, ilgili idarenin izni halinde ve ilgili idarece hazırlana-
cak projeye uygun olarak yaptırılara veya parselle-
ri hizasına rastlayan ve yönetmelikte belirtildiği şekilde
hissesine düşen teknik alt yapı bedelini yüzde 25 peşin
ödeyip geri kalan yüzde 75’ini alt yapı hizmetinin ilgili
idaresince tamamlanacağı tarihten en geç altı ay için-
de ödemeyi taahhüt edenlere de yapı ruhsatı verilir.
Kanalizasyon tesisinin yapı bitirilip kullanılmaya baş-
lanacağı tarihe kadar yapılmaması halinde, fosseptik
veya benzeri geçici bir tesis yaptırılması yoluna gidi-
lir. Bu yapılmadığı takdirde yapıya kullanma izni veri-
lemez. Ana tesis yapıldığında yapı sahibi veya sahipleri
lağım ayaklarını bu tesise bağlamaya mecburdurlar.

...

Şu kadar ki, bir yolun iki tarafındaki parsel sahipleri
bahis konusu yol bedellerini ve bir kanalizasyon şe-
bekesinden istifade eden veya etmesi gereken parsel
sahipleri teknik altyapı bedellerini ilgili idareye verme-
dikçe ilgili idarenin bu tesisleri inşa ve ikmali mecbu-
riyeti yoktur.

...

...

İmar planları ilke kararları ile yoğunluk ve yapı dü-
zeninde düzeltme ve yenileme getirilen yerleşik alan-
lardaki uygulamada mevcut şehirselleme teknik ve sosyal
altyapısının tevsi ya da yenilenmesi gereken durumlarda,
şehirselleme hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili ola-
rak kanunlarda belirtilen katılma payları bu hizmetler-
den yararlanacak arsa, yapı ya da bina sahiplerinden
usulünce alınır.

...”

Hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, 2464 sayılı Belediye
Gelirleri Kanunu’nun 89’uncu maddesinin (a) fıkrası-
na göre; harcamalara katılma payları bina ve arsa-
larda vergi değerinin yüzde 2’sini geçemez. Ancak so-

ruda yapı ruhsatı başvurusu sırasında bir tahakkuktan
bahsedildiği için belediyenin istediği bedelin yol har-
camalarına katılım payı olmayıp teknik alt yapı bedeli
olma olasılığı vardır. Eğer istenilen bedel 3194 sa-
yılı İmar Kanunu’nun 23’üncü maddesi uyarınca tek-
nik alt yapı bedeli ise bu bedelin tamamının maddede
belirtildiği şekilde ödenmesi gerekir. Bu bedelin vergi
değerinin yüzde 2’sini geçemeyeceğine ilişkin bir kı-
sıtlama bulunmamaktadır. Not: Bu konuya doğrudan
benzer bir yargı kararı yoktur.

DİĞER MEVZUAT

Soru: Cengiz TULUBAŞ

Hacı Musa Belediye Başkanlığı
Muhasebe Yetkilisi,

4734/22-(d) maddesinde yer alan doğrudan temin
usulünde hak ediş ödemesi yaparken SGK prim borcu
olup olmadığı sorgulanacak mı?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

SGK tarafından 30.10.2008 tarih ve 2008/88 sa-
yılı Genelge uyarınca SGK uygulaması aşağıda açık-
lanmıştır:

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun, “Uygulana-
cak ihale usulleri” başlıklı 18’inci maddesinde, idare-
lerce, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalele-
rinde,

- Açık ihale usulü,
- Belli istekliler arasında ihale usulü,
- Pazarlık usulü,

uygulanacağı öngörüldüğünden, yukarıda belirti-
len usullerle yaptırılan işlerle veya temin edilen mal-
larla ilgili olarak, hak ediş ödemesi yapılmadan önce,
SGK’dan muaccel hale gelmiş borcun bulunup bulun-
madığı hususu sorulacaktır.

Ancak, “doğrudan temin usulü”, uygulanacak
ihale usullerine ilişkin 18’inci madde içeriğinden çı-
kartıldığından, doğrudan temin usulü ile yapılan mal
ve hizmet alımları ile ilgili olarak hak ediş ödemesi-
ne esas muaccel borcun bulunup bulunmadığı husu-
su SGK’ya sorulmayacaktır.

Soru: Özlem SERT

Alpullu Belediye Başkanlığı
Fen Ve İmar İşleri Müdürlüğü

Beldemiz Şeker Mahallesinde, Şeker Çavuş Evleri Mevkiinde bulunan 4 sokağın yollarının parke taşı döşeme işinin 2 sokağı BELDES ödeneğinden, diğer 2 sokakta belediye bütçesinden yapıldı. BELDES ödeneği ile yapılan yollardan, yol katılım payı alabilir miyiz? Alınmaz ise eşitlik ve hakkaniyeti sağlamak amacıyla paçal yapıp BELDES ödeneğini belediyenin harcadığı ödenekten düşüp 4 sokakta bulunan belde sakinlerine yol katılım payı tahakkuk ettirmemiz uygun olur mu, yoksa BELDES ödeneği ile yapılan iki sokaktan yol katılım payı almayıp, diğer iki sokaktan mı alacağız?

Cevap: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Belediyeler 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 86'ncı maddesinde, belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce;

- a) Yeni yol açılması;
- b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;
- c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;
- d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökölüp yeniden düzenlenmesi,

şekillerinde yapılan inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınacağı hükme bağlamıştır.

Anılan madde hükmü uyarınca yolların kaldırım da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmeyecektir. Ayrıca iki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanacaktır.

Yine anılan Kanunun Payların hesaplanması başlıklı 89'uncu maddesine göre; harcamalara katılma payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğ-

rudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yirmibeş noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz. Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir. Ayrıca harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez.

Nüfusu 10.000 altındaki belediyelerin içme suyu ve yol ihtiyaçlarını gidermeyi amaçlayan "Belediye Altyapısının Desteklenmesi Projesi" (BELDES) ödenekleri, belediyelerin içme suyu ve yol altyapılarının; yapım, tesis geliştirme, bakım-onarım gibi giderlerinin karşılanması, yatırımlarının yapılması ve bu amaçla ihtiyaç duyulacak demir, çimento, boru ve benzeri malzemelerin satın alınması için kullanılması için tahsis edilen ödenektir.

Dolayısıyla BELDES Projesi" ödenekleri özel devlet yardımı niteliğinde Devletçe sağlanan bir katkı olması nedeniyle söz konusu proje kapsamında Şeker Çavuş Evleri Mevkiinde bulunan 4 sokağın yollarının parke taşı döşeme işinin tamamı 2 sokağı ayrı olarak projelendirilip BELDES ödeneğinden karşılandı ise bu durumda 2464 sayılı Kanun'un 86 ve 89'uncu maddesi hükümleri doğrultusunda yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınması mümkün değildir.

Eşitlik ve hakkaniyeti sağlamak amacıyla paçal yapıp BELDES ödeneğini belediyenin harcadığı ödenekten düşüp 4 sokakta bulunan belde sakinlerine yol harcamalarına katılım payı tahakkuk ettirilmesi, 2464 sayılı Kanun'un 86 ve 89'uncu maddesi hükümleri birlikte değerlendirildiğinde de uygun olmaz. Aslında 4 sokak tek bir projeyle projelendirilip yolların parke taşı döşeme işinin gerçekleştirilmiş olsaydı bu mümkündü. Sorunumuzdan işin bu şekilde yapılmayarak ilk önce 2 sokağın projelendirilerek işin harcamalarının BELDES Projesi kapsamında tahsis edilen ödenekten yapıldığı, daha sonra 2 sokağında projelendirilerek işin harcamalarının belediye bütçesinden karşılandığı anlaşılmaktadır. Bu durumda BELDES ödeneği ile yapılan iki sokaktan yol harcamalarına katılma payı alınmayıp, diğer iki sokağın yollarının iki tarafında bulu-

nan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınması mevzuat hükümlerine göre daha uygun olacaktır.

Soru: Serhat KESKİN

Göynük Belediye Başkanlığı
Yazı İşleri Müdürü

Aşağıda belirttiğimiz konularda görüş ve önerilerinize ihtiyacımız bulunmaktadır. Vereceğiniz cevaplar için teşekkürlerimizi arz eder saygılarımı sunarım.

1-Mülkiyeti belediyeye ait ve kiracı olarak bulunan müstecir ticari faaliyetini eşi veya oğlu tarafından yürütmeye başladığını bildirerek kiralık işyerini bu kişilere devredebilir mi?

2-Belediyeye ait işyerinin kiracısının ölümü halinde varisleri işyerinin yeni kiracıları olmak için hak talep edebilir mi?

3-Belediye ye ait işyerinin kiracısının şirket kurması veya şirket ortağı olması halinde kiracısı olarak bulunduğu işyerini şirkete devredebilir mi?

Cevap: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

1- Bilindiği üzere belediyelerin kira, işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yazılı hükümlere göre yürütülmektedir. Anılan Kanun'un Sözleşmenin devri başlıklı 66'ncı maddesinde, sözleşmenin, ita amirinin yazılı izni ile başkasına devredilebileceği, ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranacağı, izinsiz devir yapılması halinde, sözleşmenin bozulacağı, müteahhit veya müşteri hakkında protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu hüküm uyarınca kira sözleşmesinde "işyerinin devredilemeyeceği" yönünde bir düzenleme yoksa belediyeye ait işyerinde kiracı olan müstecir kiracısı olduğu işyerini kime devretmek istiyorsa onu da belirterek belediyeye yazılı olarak başvuracaktır. Bu durumda belediye başkanı izin verdiği takdirde işyeri devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar aranarak devredilebilir.

Eğer belediye başkanından izin alınmaksızın işyerinin kiracı tarafından bir başkasına devir yapılması

halinde, sözleşme bozularak kiracı hakkında protesto çekmeden ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedilerek sözleşmenin feshedilir, hesap genel hükümlere göre tasfiye edilir.

2- 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun Müteahhit veya müşterinin ölümü başlıklı 67'nci maddesine göre kiracının ölümü halinde, yapılmış olan işler tasfiye edilerek kesin teminatı ve varsa sair alacakları varislerine verilecektir. Ancak, idare varislerden istekli olanlara, ölüm tarihinden itibaren 30 gün içinde kesin teminat verilmesi şartıyla sözleşmeyi devredebilir.

Söz konusu hüküm uyarınca; kira sözleşmesinde aksi bir düzenleme bulunmuyorsa belediyeye ait işyerinin kiracısının ölümü halinde varisleri en geç 30 gün içinde işyerinin yeni kiracıları olmak istediklerini belirten bir yazı ile belediyeye başvurması ve bunun belediyeye başkanınca uygun bulunması durumunda varislere işyeri devredilebilir. Belediye başkanı varislere söz konusu iş yerinin devrine izin vermediği ve kira sözleşmesinde "kiracının ölümü halinde varislere işyerinin devrolunacağı" yönünde bir düzenleme yer almadığı sürece varislerin iş yerine yeni kiracıları olmak için hak talep etmeleri mümkün değildir.

3- 1'inci maddede yapılan açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, kira sözleşmesinde "işyerinin devredilemeyeceği" yönünde bir düzenleme yoksa gerçek kişiye kiralanan bir işyerinin, kiralayan gerçek kişinin de ortağı olduğu tüzel kişiye yani şirkete devrinin yapılabilmesi için, kiracının kiraladığı işyerini devretmek istediğini söz konusu şirkete de belirterek belediyeye başvurması ve buna belediye başkanının izin vermesi gerekmektedir. Belediye başkanı devre izin verdiği takdirde işyeri devir alacak şirkete ilk ihaledeki şartlar aranarak devredilebilir. Kiracının kiraladığı iş yerini şirketin ortağı olduğundan bahisle belediye başkanının izni olmadan şirkete devretmesi mümkün değildir.

Soru: Ümit GÜNDÜZ

Tatarlı Belediye Başkanlığı-Belediye Personeli

Belediyemiz tarafından kasabamızda bulunan bir akaryakıt satış istasyonuna 02.07.2009 tarihinde ruhsat verilmiş olup, Belediyemiz Meclis Kararına göre İş Yeri Açma İzin Harcı olarak m2'sinden 2,00 TL alınır denilmektedir. Bahse konu akaryakıt satış istasyonu alanı toplam 3467 m2'dir. Belediyemizce 3467x2=6.934,00 TL tahakkuk ettirilerek istasyon sahibine ödeme emri göndermiş olup istasyon sahibi sadece bedel olarak

1.000,00 TL yatırıp 6.934,00 TL ye itiraz etmiştir. Belediyemiz tarafından verilen İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatı bedelinin tamamını yatırmadığından dolayı akaryakıt satış istasyonu ruhsatı iptal edilebilir mi? İptal edilirse nasıl bir uygulama yapılabilir?

Cevap: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre; İşyeri açma izni harcı, belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyeri açılması, işyeri açma izni harcına tabidir (md.81). Bir defaya mahsus alınan bir harçtır. İşyeri açma izni harcının hesaplanmasında gösterilen faaliyet alanında faydalanılma şartıyla işyerinin üzerinde kurulduğu arsanın tamamı göz önünde tutulur. Ancak bu şekilde hesaplanan işyerinin kapalı ve açık alanlarının toplam 5.000 m²'ye kadar olan kısmı harca tabidir. Bu miktarı aşan kısımlar harca tabi değildir. İşyerlerinden alınacak harcın miktarı, 2464 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinde tespit edilen en az ve en çok miktar sınırları içinde kalmak ve mahallin sosyal ve ekonomik özellikleri de dikkate alınmak şartıyla, belediye meclislerince tespit edilir. İşyeri açma izni harcı, işin mahiyetine göre beher m² için miktar itibarı ile en az 0,10 TL ve en çok 1 TL'dir. Dolayısıyla söz konusu yerden en fazla 3467x1=3.467,00 TL alınabilir.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 85'inci maddesi uyarınca; işyeri açma izni harç'ı makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödenir. 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 13'üncü maddesi uyarınca da; Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yeni bir işyeri açacak olan veya mevcut işyerindeki faaliyet türünü değiştirmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerini faaliyete geçirmeden önce belediyeye, işyerine ait bilgileri içeren bir beyanname vermeye ve hesaplanacak harç miktarını ödemeye mecburdurlar. Dolayısıyla ilgili hükümler uyarınca söz konusu harcın işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilmeden tahsil edilmesi gerekirdi.

Ancak İşyeri açma izni harcı tahsil edilmeden işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı düzenlendiği durumda söz konusu harç ödenmediği hallerde işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının iptal edilmesi söz konusu olamaz. Bu durumda belediye tahakkukta gerekli düzeltmeyi yaparak yasal sınırlar içinde işyeri açma izin harcını tahakkuk ettirerek 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tah-

sil Usulü Hakkında Kanun'un amir hükümleri uyarınca ilgiliden tahsil etmesi her zaman mümkündür.

Soru: Ergün KAHRAMAN

Gebze Belediye Başkanlığı

Belediye meclisinin ard arda toplanmasıyla ilgili bir konuda görüşünüzü rica ediyorum. Örnek: Meclis 10 gündem maddeli ilk oturumunu Cuma günü gerçekleştiriyor. Bu ilk oturumda 10 gündem maddesini de görüşüyor. İmarla ilgili konuları da imar komisyonuna havale ediyor. Meclis ikinci oturumunun takip eden Pazartesi günü toplanması kararlaştırılıyor. Tüm gündem maddeleri görüşülmesine rağmen Meclis ikinci oturumunu yapabilir mi? Birinci oturumda imar komisyonuna havale edilen dosyalar Cumartesi, Pazar komisyonunda görüşülüyor. Meclis ikinci oturumda imar komisyonuna havale edilen dosyaları görüşülüp karara bağlıyor. Bu uygulama usulen uygun mudur? Uygulama nasıl olmalıdır?

Cevap: Mehmet Arif YORDAM

İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

Belediye Meclisinin toplantı ve oturumlarını ayrı ayrı değerlendirmek gerekir. Toplantı: Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını, Oturum: Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlardan her birini edeceği tanımlanmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 20'nci maddesi ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesine göre, Meclis toplantısı her ayın ilk haftası başlatılacağı ve toplantısını ara verilmeden tamamlayacağı, resmi tatile rastlayan günlerde çalışmaya ara verilebileceği belirtilmiştir. Yasa ve buna bağlı Yönetmelikte toplantı süreleri açık olarak belirtilmiştir. Eğer toplantı çalışılan işgünü sonuna rastlarsa diğer haftanın ilk çalışma günü toplantı devam eder, meclis kararı ile istenirse hafta sonu da toplanabilir, bu takdir hakkı meclise tanınmıştır. Ancak ilk toplantı süresini geçemez. Öte yandan, 5393 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandıracağı, komisyonların (imar komisyonunun) kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınacağı belirtilmiş ve komisyonların çalışması belli bir takvime bağlanmıştır. Özellikle imar ko-

misyonu isim olarak yer almış ve en fazla 10 gün tayin edilerek belirtilmiştir. İmar komisyonuna havale edilen konular için bir süre verilmeli ve bu süre zarfında komisyon raporu meclise gündem olarak gelmelidir. Meclis, İmar komisyonundan gelen konuyu ancak bu süre zarfında görüşebilir. Aksi takdirde, imar konuları 1'inci toplantıda imar komisyonuna havale edilip 2'nci toplantıda komisyon kararlarının alınması yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine yapılan uygulamanın doğru olmadığı düşünülmektedir.

Soru: M.Veysi GÖZ

Şemdinli Belediye Başkanlığı
İnsan Kaynakları Ve Eğt.Müd.

2009 yılı içerisinde İşkur'un Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP) kapsamında belediyelerin de yapacakları proje karşılığında yararlanabilecekleri bildirilmişti. Bu durumun 2010 yılı için de geçerli olup olmadığı, geçerli ise nasıl bir yol izleneceğinin ve hangi belgelerin hazırlanacağını bildirilmesini arz ederim.

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

İŞ-KUR Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında 2010 yılında 60.000 kişinin kısmi veya tam zamanlı olarak asgari ücret üzerinden geçici olarak kamu yararına işlerde istihdam edilecektir. Programdan yararlanmak isteyen belediyeler İş-Kur'un web sayfasında yer alan Kurum İhaleleri kısmından, bağlı bulundukları illere yönelik ilanları takip edebilir. (<http://www.iskur.gov.tr/LoadExternalPage.aspx?uicode=statkurumihaleleri>) veya İş-kur İl Müdürlükleri ile doğrudan temas kurabilirler. Ayrıca belediyeler, Türkiye Belediyeler Birliği web sayfamızın Mali Kaynaklar/Ülusal Mali Kaynaklar/Hibe kısmında programın içeriğine dönük daha detaylı bilgiye ve başvuru işlemlerini kolaylaştırmak amacıyla oluşturulmuş formlara erişebilirler.

Soru: Adnan BAYRAM

İskenderun İlçesi | Karaağaç Belediyesi Meclis Üyesi

Üyesi olduğum Meclis Denetim Komisyonunun Şubat ayı toplantıları sonucunda hazırlanan rapora, lüzum gördüğüm bazı hususlardan dolayı şerh koymak istiyorum. Denetim komisyonu raporuna muhalefet şerhi koyabilir miyim? Rapora katılmıyorum yazmak yerine, tespit ettiğim tüm hususları ayrı bir rapor

halinde düzenleyip daha sonra düzenlenmiş komisyon raporuna "ekte sunduğum hususlar nedeniyle bu rapora katılmıyorum" ibaresini ekletmem mümkün mü?

Cevap: Av.Veli BÖKE

TBB İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

Belediye Meclisi Denetim Komisyonu, 5393 sayılı Belediye Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca, Ocak ayı toplantısında bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimini gerçekleştirmek üzere seçilmektedir. Komisyon, çalışmasını 45 işgünü içinde tamamlayacak ve buna ilişkin raporunu Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunacaktır. Sorunuzun tarihini (12.04.2010) dikkate aldığımızca, üyesi olduğunuz komisyonun raporunu hazırlamış, meclise sunmuş ve hatta meclisin Nisan ayı toplantısında okunarak, meclisin bilgisine sunulmuş olması gerektiğini anlıyoruz.

Denetim komisyonu üyelerinin raporu elbette oybirliği ile hazırlaması beklenemez. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 22'nci maddesi uyarınca, denetim komisyonu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Rapora katılmayan komisyon üyesi, "katılmıyorum" şerhi düşebileceği gibi, muhalefet şerhli ek bir rapor dahi kendisi hazırlayabilir. Komisyon üyesinin bu hakkını engelleyen herhangi bir düzenlemeye, gerek 5393 sayılı Belediye Kanun'un 25'inci maddesinde ve gerekse Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nde rastlamamaktayız. Görevin gerekleri ve işin akışı itibarıyla, herhangi bir komisyon çalışmalarına katılan bir üyenin muhalefet şerhi düşmesi veya hazırlaması doğal bir yetkidir.

Ancak, bu yetkinizi sorduğunuz 12.04.2010 tarihi itibarıyla kullanmanız usule uymamaktadır. Çünkü, bu tarih itibarıyla Denetim Komisyonu görevini tamamlamış ve raporunu meclis başkanlığına sunmuş olacaktır. 5393 sayılı Belediye Kanunu, **Denetim Komisyonunu** belirli bir işe ve zamana bağlı olarak düşünmüş ve bu komisyona dönemsel bir yetki tanımıştır. Bu sürenin sonunda, yani raporun tesliminden sonra; Meclis Denetim Komisyonunun görevi tamamlanacaktır. Bu andan sonra yeniden bir rapor düzenlenmesi veya teslim edilmiş bir rapora muhalefet şerhi düzenlenmesi mümkün görülmemektedir.

Fakat gerek meclis başkanlığının ve gerekse meclis üyesi olarak sizlerin konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak yetkili mercilere suç duyurusunda bulunma hakkınız her zaman mevcuttur.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan: Mustafa Reşit HAZER

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Şubat 2010

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No	05.02.2010-27484
Kanun Tarih ve No	28.01.2010-5951
Adı	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Özü	- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu'nda, - 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda, - 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda, - 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda, - 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun'da, - 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda, - 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da, - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda, - 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunu'nda, - 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda, Değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No	22.02.2010 – 27501
B.K.K Tarih ve No	1.2.2010 – 2010/56
Adı	Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi (2010-2014)'ün Kabulü Hakkında Karar
Özü	Bu Stratejinin amacı; 2002 yılından bu yana kararlılıkla sürdürülen reformların bir devamı niteliğinde, gelişen ve değişen şartları da göz önünde bulundurarak, saydamlığı engelleyen ve yolsuzluğu besleyen faktörlerin ortadan kaldırılması suretiyle daha adil, hesap verebilir, saydam ve güvenilir bir yönetim anlayışının geliştirilmesidir.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	05.02.2010-27484
Yayımlayan	Bakanlar Kurulu
Adı	Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	10/8/1990 tarihli ve 90/748 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin eki "Mal Bildirimi Formu"nda yer alan "NÜFUS CÜZDAN SERİ NO" ibareleri "TÜRKİYE CUMHURİYETİ KİMLİK NUMARASI" olarak değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	24.02.2010-27503
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik ve yönetmeliğe eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	27.02.2010-27506
Yayımlayan	Bakanlar Kurulu
Adı	Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	MADDE 1 – 20/8/2004 tarihli ve 2004/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmeliğin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Nüfus hüviyet cüzdanının,” ibaresi ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkra da yer alan “noter tasdikli” ibaresi “kurumca onaylı” olarak değiştirilmiştir. MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin eki (Ek-I)'de yer alan “İş Talep Formu” ekteki şekilde değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	03.02.2010-27482
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile; 1. Endüstriyel Fırın İşçisi (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 2. Endüstriyel Fırın İşçisi (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 3. Haddecisi (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 4. Haddecisi (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 5. Endüstriyel Taşımacı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 6. Otomotiv Kaportacısı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 7. Otomotiv Kaportacısı (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 8. Otomotiv Prototipçisi (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 9. Otomotiv Prototipçisi (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No	04.02.2010-27483
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	396
Adı	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
Özü	Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını “Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)” ile; mal ve hizmet satışlarını ise “Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)” ile bildirmeleri yükümlülüğünün 2010 yılı ve müteakip yılların aylık dönemlerinde yerine getirilmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile bildirim hadleri yükümlülüğüne ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	25.02.2010-27504
Yayımlayan	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
Özü	1/1/2010 tarihinden itibaren proje ve kontrollük işlerinde uygulanacak fiyat artış oranları belirlenmiştir.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	04.02.2010- 27483
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Kayseri İli Tomarza İlçesine Bağlı Emiruşağı Belediyesinin İsminin "Avşarobası" Olarak Değiştirilmesine Dair Karar
Özü	Kayseri İli Tomarza İlçesine bağlı Emiruşağı Belediyesinin isminin "Avşarobası" olarak değiştirilmesi, 5393 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

R.G. Yayın Tarih-No	27.02.2010- 27506
Yayımlayan	Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu
Adı	Devlet Muhasebesi Standardı 6 (DMS 6) Konsolide ve Bireysel Mali Tablolar Standardında Değişiklik
Özü	10 Temmuz 2009 tarihli ve 27284 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Devlet Muhasebesi Standardı 6 (DMS 6) Konsolide ve Bireysel Mali Tabloların, "Konsolide Mali Tabloların Hazırlanmasına Gerek Olmayan Durumlar" başlıklı 8'inci paragrafı değiştirilmiştir.

Mart 2010

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No	09.03.2010- 27516
Kanun Tarih ve No	25.02.2010-5953
Adı	Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Özü	- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanunu'nda, - 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda, - 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nda, - 22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunu'nda, - 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	26.03.2010- 27533
Kanun Tarih ve No	11.03.2010-5957
Adı	Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
Özü	MADDE 1 – (1) Bu Kanun'un amacı, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenirliliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını, malların etkin şekilde

tedarikini, dağıtımını ve satışını, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunmasını, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesini, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulmasını ve işletilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devri ile toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları, uygulanacak yaptırımları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

...

MADDE 15 – (1) Bakanlık;

a) Hal kayıt sistemini kurmaya, işletmeye, bu sistemin kuruluş ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve gerekli görülmesi hâlinde bu sistemin diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle bağlanmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

b) İstatistiksel bilgileri değerlendirmeye ve yayımlamaya,

c) Sektörün gelişmesine ve elektronik ticaretin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

ç) Mevzuatın uygulanması ve uygulamada birliğin sağlanması amacıyla eğitim programları hazırlamaya ve uygulamaya, toplantı ve kongreler düzenlemeye,

d) Üretici ve tüketicinin korunması ve sağlıklı bir rekabet ortamının oluşturulması için gerekli önlemleri almaya, bu çerçevede ihraç ve ithal edilen mallara ilişkin olarak ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde hareket etmeye,

e) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü idari tedbiri almaya, talimat vermeye, denetimi yapmaya, tebliğ ve yönetmelikler çıkarmaya,

f) Arz ve talep derinliği bulunan diğer malları, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uygun görüşünü alarak belirlemeye,

g) Bu Kanun kapsamında öngörülen diğer iş ve işlemleri yerine getirmeye, görevli ve yetkilidir.

(2) Belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler, Bakanlıkça alınan önlemlere ve verilen talimatlara uymak zorundadır.

(3) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen hususlara ilişkin giderler ile hal hakem heyetleri ve Toptancı Hal Konseyinin kuruluşuna ve çalışmalarına, hal hakem heyetleri üyelerine ve raportörlere yapılacak huzur hakkı ödemelerine ilişkin giderler Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

...

MADDE 18 – (1) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinin dördüncü fıkrası, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun 26'ncı maddesi, 12/9/1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci Maddesinin 58'inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun ile 24/6/1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun, 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu'nun, 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun'un, 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu'nun ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun bu Kanun'a aykırı hükümleri uygulanmaz.

MADDE 19 – (1) Bu Kanun'un;

a) 15'inci maddesi yayımı tarihinde,

b) 6'ncı maddesinin beşinci fıkrası yayımı tarihinden itibaren üç yıl sonra,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,

yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No
Kanun Tarih ve No
Adı
Özü

26.03.2010– 27533

18.03.2010–5977

Biyogüvenlik Kanunu

Bu Kanun'un amacı; bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek riskleri engellemek, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Bu Kanun; genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme, izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketlenme, etiketlenme, depolama ve benzeri faaliyetlere dair hükümleri kapsar.

Veteriner tıbbî ürünler ile Sağlık Bakanlığınca ruhsat veya izin verilen beşeri tıbbî ürünler ve kozmetik ürünleri bu Kanun kapsamı dışındadır.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No
B.K.K Tarih ve No
Adı
Özü

02.03.2010– 27509

05.02.2010– 2010/134

Bazı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar

12 adet mahalli idare birliğinin kurulmasına izin verilmesi hakkında karar.

R.G. Yayın Tarih-No
B.K.K Tarih ve No
Adı
Özü

05.03.2010– 27512

21.01.2010– 2010/114

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar ile Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne sürekli veya geçici bir görevle gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile geçici görevlendirme süreleri için verilecek gündelik miktarları aşağıdaki gibidir.

Aylık/kadro derecesi 1 olanlar 75,50

Aylık/kadro derecesi 2-4 olanlar 63,00

Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar 50,20

-Yurtdışına veya yurtdışında iken başka bir yere, sürekli veya geçici bir görevle ya da tedavi amacıyla gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile tedavi ve geçici görevlendirme sürelerinde verilecek gündeliklerin yabancı para cinsinden miktarları ekli cetvelde gösterilmiştir.

Birden fazla ülkeyi kapsayacak yurtdışı geçici görev yolculuk ve ikametlerde, her ülkedeki kalış süresi için o ülkeye ilişkin gündelik miktarı esas alınır.

R.G. Yayın Tarih-No
B.K.K Tarih ve No
Adı

19.03.2010– 27526

15.03.2010– 2010/238

Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar

Özü

Bu Esasların amacı, her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden il özel idareleri ve belediyelere ayrılacak paylardan, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinde tanımlanan borçlarına karşılık yapılacak kesintilerin oranı ve alacaklı kurumlar arasında dağılımına ilişkin hususları belirlemektir.

Bu Esaslar, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 3'üncü, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun geçici 5'inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından yapılacak kesintileri kapsar.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	04.03.2010-27511
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Adı	Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	04.03.2010-27511
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Adı	Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	04.03.2010-27511
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Adı	Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	04.03.2010-27511
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Adı	Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	05.03.2010-27512
Yayımlayan	Basın İlân Kurumu Genel Müdürlüğü
Adı	Basın İlân Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	12/12/1997 tarihli ve 23198 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Basın İlân Kurumu Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	07.03.2010-27514
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Adı	Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	16/6/2004 tarihli ve 25494 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 12.03.2010-27519
Yayımlayan Bakanlar Kurulu
Adı Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
Özü 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik de değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.03.2010-27520
Yayımlayan Bakanlar Kurulu
Adı Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 22/9/2008 tarihli ve 2008/14174 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 17.03.2010-27524
Yayımlayan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Adı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 16/9/2005 tarihli ve 25938 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 26.03.2010-27533
Yayımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik
Özü MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; atıkların düzenli depolama yöntemi ile bertarafı sürecinde;
a) Oluşabilecek sızıntı sularının ve depo gazlarının toprak, hava, yeraltı suları ve yüzeysel suların üzerindeki olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilerek çevre kirliliğinin önlenmesine,
b) Atıkların türüne göre uygun depo tabanı teknik tasarımlarının yapılması ve düzenli depolama tesislerinin inşa edilmesine,
c) Düzenli depolama tesislerine atık kabulü işlemlerine,
ç) Düzenli depolama tesislerinin işletilmesi, kapatılması ile kapatma sonrası kontrol ve bakım süreçlerine,
d) İşletme, kapatma ve kapatma sonrası bakım süreçlerinde sera etkisi de dâhil olmak üzere çevre ve insan sağlığı açısından risk teşkil edebilecek olumsuzlukların önlenmesine,
e) Mevcut düzenli depolama tesislerinin ıslahı, kapatılması ve kapatma sonrası bakım süreçlerine
ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları belirlemektir.
MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, düzenli depolama tesislerine ilişkin teknik esaslar ile atıkların düzenli depolama tesislerine kabulü ve atıkların düzenli depolanmasına ilişkin usul ve esaslar ile alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri ve tabi olunacak sorumlulukları kapsar.
(2) Ancak;

- a) 31/5/2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinin üçüncü bölümünde yer alan ham çamur, stabilize arıtma çamuru ve kompostun gübreleme veya toprak iyileştirme amacıyla toprağa uygulanmasında,
- b) İnert atıkların alan ıslahı, restorasyon veya dolgu amaçlı ve düzenli depolama tesislerinde inşaat amaçlı kullanımında,
- c) Su kanalları açılırken çıkarılan tehlikesiz dip çamuru ile yatak ve alt katman toprağı da dâhil olmak üzere yüzeysel sulardaki tehlikesiz nitelikli çamurların, çıkarıldığı yere doldurulmasında,
- ç) Sadece hizmet verdiği adanın atıklarının kabul edilmesi ve bu tesiste depolanan atıkların türlerini ve miktarlarını gösteren kayıtların tutularak bu kayıtların Bakanlığa yıllık olarak sunulması kaydı ile, adalarda bulunan ve sadece bulunduğu adada oluşan tehlikesiz ve inert atıkların bertarafı amacıyla kullanılan tek düzenli depolama tesisi olma özelliğine sahip, toplam kapasitesi 15000 tonu aşmayan veya depolanan atık miktarı 1000 ton/yıl'ı aşmayan düzenli depolama tesislerinde,
- d) Sadece hizmet verdiği izole yerleşim yerinin atıklarının kabul edilmesi ve bu tesiste depolanan atıkların türlerini ve miktarlarını gösteren kayıtların tutularak bu kayıtların Bakanlığa yıllık olarak sunulması kaydı ile, izole yerleşimlerde bulunan ve sadece bu yerleşimlerde oluşan tehlikesiz ve inert atıkların bertarafı amacıyla kullanılan düzenli depolama tesislerinde,
- e) Yeraltı depolama sahalarında,
- f) Taş ocağı faaliyetleri ile mineral kaynakların aranması, çıkarılması ve işlenmesi sonucu oluşan inert atıkların depolanmasında
- 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğine aykırı olmamak kaydı ile bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.
- (3) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yer alan atıkların düzenli depolanmasına ilişkin hükümler saklıdır.

...

MADDE 33 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle bağlantılı olarak;

- a) 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 22, 23, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39'uncu maddeleri,
- b) 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 10, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42'nci maddeleri,
- c) 14/3/1991 tarihli ve 20814 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32'nci maddeleri,
- ç) 22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43'üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No
Yayımlayan
Adı
Özü

27.03.2010–27534

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

7/9/2001 tarihli ve 24516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24/6/2007 tarihli ve 26562 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrol Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 31/8/2004 tarihli ve 25569 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 30/7/2008 tarihli ve 26952 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 19/4/2005 tarihli ve 25791 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 25/11/2006 tarihli ve 26357 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 3/7/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	30.03.2010-27537 Çevre ve Orman Bakanlığı Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	30.03.2010-27537
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	26/11/2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	30.03.2010-27537
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	30.03.2010-27537
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	27/12/2007 tarihli ve 26739 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	31.03.2010-27538
Yayımlayan	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Adı	Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	03.03.2010-27510
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
Özü	28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	04.03.2010-27511
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
Özü	22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	05.03.2010-27512
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	397
Adı	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Özü	Vergi Usul Kanununun Maliye Bakanlığına tanıdığı yetkilere istinaden, yaygın olarak kullanılan belgelerden biri olan faturanın elektronik belge olarak düzenlenmesi, elektronik ortamda iletilmesi, muhafaza ve ibraz edilmesine ilişkin usul ve esaslar bu Tebliğde açıklanmaktadır.
R.G. Yayın Tarih-No	09.03.2010-27516
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
Özü	31/5/2009 tarihli ve 27244 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğde değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	11.03.2010-27518 (Mükerrer)
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile; 1. Kadın Giyim Modelisti (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı 2. Erkek Giyim Modelisti (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı 3. Çocuk Giyim Modelisti (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı 4. İç Giyim Modelisti (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı 5. Modelist (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 6. Servis Görevlisi (Seviye 2) Ulusal Meslek Standardı 7. Servis Görevlisi (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 8. Servis Görevlisi (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 9. Bar Görevlisi (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 10. Servis Yöneticisi (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.
R.G. Yayın Tarih-No	16.03.2010-27523
Yayımlayan	Ulaştırma Bakanlığı
Tebliğ No	60
Adı	Karayolu Yolcu Taşımacılığında Kullanılan Terminallere İlişkin Tavan Ücret Tarifeleri Hakkında Tebliğ
Özü	Karayolu yolcu terminal işletmeciliği yapmaya yetkili olan T1 ve T2 yetki belgesi sahibi işletmecilerin, terminallerden çıkış yapan taşıtlar ile terminal alanı içerisinde bulunan otoparklarını kullanan taşıtlardan alacakları ücretlere esas teşkil eden tavan ücret tarifeleri; 10 ay süreyle uygulanmak üzere Bakanlıkça belirlenmiş olup, tebliğ ekindedir.
R.G. Yayın Tarih-No	20.03.2010-27527
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği
Özü	Bu Tebliğ, yerleşim birimlerinden kaynaklanan atıksuların arıtılması ile ilgili atıksu arıtma tesislerinin teknoloji seçimi, tasarım kriterleri, arıtılmış atıksuların dezenfeksiyonu, yeniden kullanımı ve derin deniz deşarjı ile arıtma faaliyetleri esnasında ortaya çıkan çamurun bertarafı için kullanılacak temel teknik usul ve uygulamaları düzenlemek amacı ile hazırlanmıştır. 7/1/1991 tarihli ve 20748 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin Uygulanmasına Dair Teknik Usuller Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	21.03.2010-27528 (Mükerrer)
Yayımlayan	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketinden
Tebliğ No	-
Adı	5939 Sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanun'da Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ve 7/1/2010 Tarihli ve 27455 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Tespit Edilen Hak Sahipleri Listesi
Özü	Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerinin listesini görmek için başvurulacak internet adresi yayımlanmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	24.03.2010-27531
Yayımlayan	Başbakanlık
Tebliğ No	2010/6
Adı	Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi ile İlgili 2010/6 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
Özü	Mevsimlik gezici tarım işçisi olarak çalışmak amacıyla, bulundukları illerden diğer illere aileleri ile birlikte giden vatandaşlarımızın bu süreçte ulaşım, barınma, eğitim, sağlık, güvenlik, sosyal çevreyle ilişkiler, çalışma ve sosyal güvenlik bakımından mevcut sorunlarının tespiti ile bu sorunların giderilmesine yönelik olarak aşağıda belirtilen çalışmalar, ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle yürütülecektir. ... 2. Mevsimlik gezici tarım işçisi (İşçi) gönderen ve alan her il ve ilçede, mülki idare amirinin başkanlığında; o ildeki ve ilçedeki ilgili kurum ve kuruluş, işçi, aracı ve işveren (toprak sahibi/işleyen) temsilcilerinin katılımı ile "İl/ilçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu" oluşturulacaktır. ... 7. Toplulaştırılmış çadır yerleşim yerlerinde il özel idarelerince seyyar kolaylık tesisleri kurulacaktır. Kolaylık tesislerinde; tuvalet, banyo, çamaşır ve bulaşık yıkama yerleri ile ekmek pişirme imkânları ve gerektiğinde derslik olarak kullanılabilen sosyal tesis bulundurulacaktır. İhtiyaç duyulacak çadır ve seyyar kolaylık tesisleri imkânlar ölçüsünde öncelikle bölgedeki Türkiye Kızılay Derneği, valilikler ve belediyelere ait depolardan temin edilecektir. İhtiyaçların bu şekilde karşılanamaması halinde il özel idarelerince kiralama ve hizmet satın alma yoluna gidilecektir. ... 9. Toplulaştırılmış çadır yerleşim yerlerinin belli aralıklarla her türlü haşerelere karşı ilaçlanması ile çöplerin alınması, mücavir sınırlara göre ilgili belediye veya il özel idaresi tarafından yerine getirilecektir. ... İşçilerin ve yöre halkının birbirinin emek ve işine duydukları ihtiyaç, kardeşlik ve dayanışma bilincini güçlendirmeye yönelik olarak yukarıda sıralanan faaliyetler ilgili tüm kurum ve kuruluşlar, meslek teşekkülleri ve sivil toplum örgütlerinin de katkılarıyla uygulanacaktır. İstismara yol açacak sosyal ve siyasal sorunlara fırsat verilmeyecek, özellikle Devletin tarafsızlığına gölge düşürecek her türlü söz, eylem ve uygulamadan kesinlikle kaçınılacaktır.
R.G. Yayın Tarih-No	24.03.2010-27531
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	327
Adı	Milli Emlak Genel Tebliği
Özü	Bu Genel Tebliğ; Bakanlığımızın görev ve yetkileriyle ilgili işlemlerin yapılmasına ve yürütülmesine ilişkin genel tebliğ, genelge ve genel yazılarımızla Valiliklere (Defterdarlıklar), Kaymakamlıklara (Malmüdürlükleri) ve bazı bakanlıklar ile kamu

kurum ve kuruluşlarına devredilen yetkilere ilişkin düzenlemelerin bir Genel Tebliğde toplanması ve ilave bazı yetkilerin devredilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

- Bu Genel Tebliğ ile;

- a) 18/9/2003 tarihli ve 2003/5 Sıra Sayılı Genelgenin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - b) 3/8/2005 tarihli ve 2005/13 Sıra Sayılı Genelgenin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - c) 29/8/2007 tarihli ve 2007/13 Sıra Sayılı Genelge,
 - ç) 2/2/1984 tarihli ve 123 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - d) 22/9/1993 tarihli ve 184 Sıra Sayılı Millî Emlâk Genel Tebliğinin "I. İzale-i şuyu" başlıklı bölümünün "C- İhalelere Katılıp Katılmama Konusunda Karar Verecek Makamlar" başlıklı bölümünün "1. Defterdarlık" başlıklı alt bölümü ile "II- Rızaî taksim talepleri ve ifraz işlemleri" başlıklı bölümünün yetki devrine ilişkin kısımları,
 - e) 7/2/1994 tarihli ve 191 Sıra Sayılı Millî Emlâk Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - f) 10/2/1994 tarihli ve 192 Sıra Sayılı Millî Emlâk Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - g) 17/2/1995 tarihli ve 203 Sıra Sayılı Millî Emlâk Genel Tebliğinin "III- Terk konusunda karar vermeye yetkili makamlar" başlıklı bölümünün yetki devrine ilişkin kısımları,
 - ğ) 5/11/1999 tarihli ve 243 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - h) 29/3/2003 tarihli ve 266 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - ı) 20/10/2005 tarihli ve 300 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin "III. Kiraya vermeye yetkili merciler" bölümü, "XIV. Sözleşme devri" ve "XV. Sözleşme feshi" başlıklı bölümlerinin yetki devrine ilişkin kısımları, "XVIII. Özellik arzeden kiralama işlemleri" başlıklı bölümünün "C. Ağaçlandırma işlemleri" başlıklı alt bölümünün "6. Ön İzin" başlıklı bölümünün yetki devrine ilişkin kısımları,
 - i) 311 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - j) 29/8/2007 tarihli ve 26628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 313 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin "III. Satışa çıkarma yetkisi" başlıklı bölümünün birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının yetki devrine ilişkin kısımları, "XI. Satış usulleri" başlıklı bölümünün "C) Özel kanun hükümlerine göre satış" başlıklı bölümünde yer alan "2 - 4071 sayılı Kanuna Göre 3 Mart 1340 (1924) Tarihli 431 Sayılı Kanunla Hazineye Kalan Taşınmazlardan Bazılarının Zilyetlerine Devri" başlıklı alt bölümünün "h) Uygulama Yetkisi" başlıklı alt bölümünün birinci fıkrası, "3 - 4072 sayılı Kanuna Göre Mülga 2613 ve 766 Sayılı Kanunlarla Hazine Adına Tescil Edilen Miktar Fazlalıklarının İlgililerine Devri" başlıklı alt bölümünün "7) Uygulama Yetkisi" başlıklı alt bölümünün birinci fıkrasının birinci cümlesi ile "4- 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 30'uncu Maddesine Göre Satış" başlıklı bölümünün yetki devrine ilişkin kısımları,
 - k) 29/8/2007 tarihli ve 26628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 314 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin "E - Uygulama" başlıklı bölümü,
 - l) 10/10/2008 tarihli ve 319 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin yetki devrine ilişkin kısımları,
 - m) 26/4/2009 tarihli ve 27211 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 323 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin "VII. Devir yetkisi" başlıklı bölümü ile "VIII. Kamu hizmetlerine ayrılan yerler" başlıklı bölümünün ikinci fıkrası,
 - n) 26/4/2009 tarihli ve 27211 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 324 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğinin "II. Genel esaslar" başlıklı bölümünün "9. Yetki" başlıklı alt bölümü, "A. Ön izin verilmesi" başlıklı bölümünün dördüncü fıkrasının birinci cümlesi ve "15. Sözleşme devri" başlıklı bölümünün ikinci fıkrası ile "V. Geçici işlemler" başlıklı bölümünün yetki devrine ilişkin kısımları,
- yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	25.03.2010-27532 (Mükerrer)
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği
Özü	-Tebliğin amacı sağlık yardımları Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılanan ve kapsam maddesinde tanımlanan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, Kurumca finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri, yol, gündelik ve refakatçi giderlerinden yararlanma esas ve usulleri ile bu hizmetlere ilişkin Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen ödenecek bedellerin bildirilmesidir. -29/9/2008 tarihli ve 27012 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "2008 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği", değişiklikleri ve ekleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. -2008 Yılı Sağlık Uygulama Tebliğine yapılmış olan atıflar, bu Tebliğin ilgili maddesine yapılmış sayılır. -Bu Tebliğin; a) Eki EK-2/G Listesi ile eki EK-5/A Listesinde yer alan 302.542 ila 302.547 kod numaralı işlemler ve 380.031 kod numaralı işlem fiyatları 15/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, b) Diğer hükümleri 01/4/2010 tarihinde, yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No	26.03.2010-27533
Yayımlayan	Başbakanlık
Tebliğ No	-
Adı	Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Alt Yapı Hasarına Uğrayan Belediyelerin ve Özel İdarelerin Yapmaları Gereken İşlemler Hakkında Tebliğ
Özü	-Gereksiz yere yazışma yapılmaması ve işlerin daha hızlı yürütülmesi için bundan böyle tabii afet nedeniyle alt yapı hasarına uğrayan Belediyelerin ve Özel İdarelerin tebliğde açıklanan tarzda hareket etmeleri hk. -29/03/2006 tarihli ve 26123 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Alt Yapı Hasarına Uğrayan Belediyelerin Yapmaları Gereken İşlemler Hakkında Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	05.03.2010- 27512
Yayımlayan	Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu
Adı	Devlet Muhasebesi Standardı 7 (DMS 7) İştiraklerdeki Yatırımlar
Özü	Bu standardın amacı iştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesine ilişkin esasların belirlenmesidir.
R.G. Yayın Tarih-No	05.03.2010- 27512
Yayımlayan	Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu
Adı	Devlet Muhasebesi Standardı 8 (DMS 8) Ortak Girişimlerdeki Paylar
Özü	Bu standardın amacı ortak girişimlerdeki payların muhasebeleştirilmesine ilişkin esasların belirlenmesidir.

Genelgeler

Derleyen : Mahmut ÇOLAK

SGK Müfettişi, TBB Yazı İşleri Müdürü

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B050MAH.0.07.01.00/ 3467
Konu : İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı

02.02.2010

(GENELGE 2010/7)

.....VALİLİĞİNE

Bakanlığımıza intikal eden bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde, özel öğretim kurumlarının ruhsatlandırılması sırasında, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda öngörülen vergi ve harçların dışında ek mali kaynaklar talep edildiği, bürokrasi ve kırtasiyeciliği artıracak mahiyette bilgi ve belge istenerek mevzuatta öngörülmemeyen uygulamaların yapıldığı anlaşılmıştır.

Uygulamada birliğin sağlanması ve işyerlerinin ruhsatlandırılmasını kolaylaştırmak amacıyla, aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

1- Sıhhi işyerlerinden olan özel öğretim kurumlarının ruhsatlandırılması sırasında, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 12 nci maddesinde öngörülen bilgi ve belgeler dışında bilgi ve belge istenmemesi ve başvuru beyan formundaki beyana göre ruhsatın aynı gün içinde verilmesi,

2- Yetkili idarelerin, aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesindeki hükme göre başvuru beyan formundaki bilgilerin doğruluğunu bir ay içinde yapacakları denetimle tespit etmeleri,

3- Anagayrimenkulün, kütükte mesken olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde işyeri açılması için kat malikleri kurulunun oybirliği ile vereceği kararın yeterli olduğu, ayrıca, imar planlarında konut alanı olarak düzenlenen bu yerlerin ticari alana dönüştürülmesine gerek bulunmadığı,

4- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre, özel öğretim kurumlarının mevcut binalarında yapılacak tadilat sonucu, ilave olarak verilen inşaat miktarı kadar İşyeri Açma İzni Harcı alınacağı, binanın eski kısımları için mükerrer harç alınamayacağı, anılan Kanunun 84 üncü maddesinde yazılı tarife göre alınacak İşyeri Açma İzni Harcının hiçbir suretle beşbin metrekareyi aşamayacağı,

5- İşyerine yeni ortak alınması veya ortaklardan birinin ayrılması durumunda yeni ruhsat düzenlenmesine gerek bulunmadığı,

6- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde verilecek ruhsatlarla ilgili olarak eski dosyasında mevcut olan evrakın temin edilmesi halinde, itfaiye raporu, karayolu güvenlik belgesi gibi eksikliği tespit olunan belgelerin tamamlanması suretiyle ruhsat düzenlenmesi gerektiği,

7- Daha önce mevzuatına uygun olarak ruhsatlandırılan, ancak, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin Geçici 6 ncı maddesi uyarınca ruhsatları iptal edilen ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe göre ruhsatlandırılmasına da yasal olarak imkan bulunmadığı anlaşılan özel öğretim kurumlarının, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği çerçevesinde eğitim yılı sonunda kapatılması, eğitim yılı sonunu beklemeden kapatılmasının zorunlu olması durumunda eğitimin aksamaması için gerekli tedbirlerin alınmasından sonra kapatma işleminin yapılması hususunda,

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Beşir ATALAY
Bakan

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.08.01.00/5854
Konu : Özürlü ve Eski Hükümlü İstihdamı

23.02.2010

.....VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

Belediyeler, il özel idareleri ve bunların bağlı kuruluşları ile 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre kurulan birliklerde, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine göre çalıştırılması gereken yüzde dört oranında özürlü ve yüzde iki oranında eski hükümlünün istihdamına ilişkin olarak, bazı tereddütlerin yaşandığı ve farklı uygulamaların yapıldığı tespit edilmiştir. Bu sebeple, bu idarelerde özürlü ve eski hükümlü istihdamında aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

1 - Belediyeler, il özel idareleri ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri tarafından, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro ilke ve Standartlarına Dair Yönetmelik ile İl Özel İdareleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinde öngörülen oranlara uygun özürlü ve eski hükümlü kadrosu ihdas edilecektir.

2- Belediyeler, il özel idareleri ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesindeki sınırlamalara bağlı kalmaksızın özürlü ve eski hükümlü istihdam edecektir.

3- Yıllık toplam personel gideri 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde öngörülen oranları aşan belediye ve il özel idareleri aynı Kanunun geçici birinci maddesine göre Bakanlığımızdan izin alarak özürlü ve eski hükümlü istihdam edecektir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Osman GÜNEŞ
Vali
Bakan a.
Müsteşar

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.06.01.00/ 7365-40128
Konu : İhalelere katılmaktan yasaklama
kararı

09/03/2010

(GENELGE 2010/14)
..... VALİLİĞİNE

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine göre valilikler ve il özel idarelerinin ihale işlemlerindeki fiil ve davranışlardan ötürü, gerçek ve tüzel kişiler hakkında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi için Bakanlığımıza gönderdikleri dosyalarda eksik belgelerin olduğu ve özellikle tebligatların usulüne uygun yapılmamasından dolayı ilgililer hakkında yasaklama kararı verilemediği tespit edilmiştir.

İl özel idareleri, belediyeler ve mahalli idare birlikleri tarafından teklif edilen ihalelere katılmaktan yasaklama dosyalarının valilikler tarafından Bakanlığımıza gönderilmesi hususunda aşağıdaki usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

1- İhalelerden yasaklama talebini havi dosyalarda, 11/01/2008 tarihli ve 2008/4 sayılı Genelgemizde istenilen belgeler eksiksiz olarak bulundurulacaktır.

2- 2886 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinde ve 4735 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde “Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.” hükmü uyarınca tebligat yapılacaktır.

3- 4734 sayılı Kanun gereğince yapılacak tebligatlarda ise, Kanunun 65 inci maddesinde belirtilen usule göre tebligat işlemleri yapılacak ve 4734 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hallerde ise Tebligat Kanunu hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

4- İhalelere katılmaktan yasaklama talebi ile ilgili olarak gönderilen dosyalarda yukarıda belirtilen hükümlere titizlikle uyulacak olup, bu konuda ihmal ya da kasti davranışı tespit edilen personel hakkında gerekli adli ve idari işlemler yapılacaktır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Osman GÜNEŞ
Vali
Bakan a.
Müsteşar

Gereği :
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.01.02.00.521.2010/9568-53226
Konu : Katılma

29/03/2010

..... VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

5393 sayılı Belediye Kanununun 8 inci maddesine göre yürütülen birleşme ve katılma işlemlerinde, farklı uygulamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Birleşme ve katılma işlemlerinin 5393 sayılı Kanuna uygun olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla, aşağıdaki usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

1- Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının bir başka beldeye katılabilmesi için aralarındaki mesafenin 5.000 metreden fazla olmaması gerekmektedir. Mesafe hesaplanırken katılacak olan belde, köy veya bunların katılacak kısımlarının meskun sahalarındaki son ev ile katılacak beldenin meskun sahasındaki ilk evin uzaklığı esas alınacaktır.

2- 5393 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre, nüfusu 5.000'in altında olan bir beldenin bazı kısımlarının ayrılarak yeni bir köy kurulmasına veya başka bir belediyeye katılmasına, ya da hali hazırda nüfusu 5.000'in üzerinde olan beldelerde, bu beldenin bazı kısımlarının ayrılarak yeni bir köy kurulması veya başka bir belediyeye katılması durumunda, beldenin nüfusu 5.000'in altına düşüyor ise, birleşme ve katılma işlemine hukuken imkan bulunmamaktadır. Bu durumlarda birleşme ve katılma işlemi yapılmayacaktır.

3- 5393 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre yapılacak katılma ve birleşme işlemine ilişkin olarak yapılacak halk oylaması, ilgili seçim kurulunca yapılacaktır.

4- Katılma ilişkin olarak alınacak belediye meclis kararında; katılan kısımda bulunan mahallelerin devam edip etmediği, mahalle kaldırılıyor ise hangi mahalle veya mahallelere dahil olduğu, katılan köyün katıldığı belediyeye, müstakil mahalle olarak mı bağlandığı yoksa mahallelerden birisine mi dahil edildiği açıkça karara bağlanacaktır.

5- Katılma ve birleşme işlemlerine ilişkin; katılım ile ilgili belediye meclis kararı, ilgili seçim kurulunca düzenlenen oylama tespit tutanağı ve yukarıdaki esaslara göre teknik elemanlarca düzenlenmiş mesafe cetveli Bakanlığımıza bir üst yazı ile gönderilecek, diğer belgeler ise Valiliğinde muhafaza edilecektir.

6- Bakanlığımızın 18/03/2008 tarih ve 7703-53586 sayılı yazısı yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgi edinilerek, konunun iliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

Beşir ATALAY
Bakan

Dağıtım:

Gereği :

81 İl Valiliği

Teftiş Kurulu Başkanlığı
İller İdare Genel Müdürlüğü
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Belediye Başkan ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliğine aittir...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartları ücretsizdir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi rozetleri ile oto çıkartmalarının (stiker) bedeli ve zabıta kimlik kartı bedeli 5'er TL'dir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozeti almak isteyenlerin de aynı şekilde, rozet bedeli olan meblağı yatırdıkları banka dekontunu ve adreslerini Birliğimize iletmeleri halinde rozetler, adreslerine ulaştırılacaktır.

Ödemelerin; Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001 numaralı hesaba yapılması rica olunur... Banka dekontu ve başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere ANKARA adresine gönderilmesi gerekmektedir. Kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,

- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf

Ücretsizdir

Ücretsizdir

ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

TBB'den 2009 yılında altı kitap

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından yerel yönetimlerle ilgili temel kanunların toplandığı **"Temel Belediye Mevzuatı"** adlı kitabın 3. Basımı yapıldı. Güncellenen mevzuatı içeren Temel Belediye Mevzuatı'nda yer alan yasal düzenlemeler şöyle: "2709 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 127. Madde; 5393 Sayılı Belediye Kanunu; 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu; 5302 Sayılı İl Özel İdare Kanunu; 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu; 2560 Sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun; 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu; 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun; 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"

"Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler" adlı eser Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyeliği yapan **Doç.Dr.Akif Çukurçayır** tarafından kaleme alındı. 185 sayfadan oluşan kitapta Küreselleşme, Kamu Yönetimi ve Yeniden Yapılanma, Yerel Yönetim ve Yerel Demokrasi, Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Demokratikleşme ile Türkiye'de Yerel Yönetim Sisteminin Mevcut Durumu konuları ayrıntılıyla ele alınıyor.

Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan **"Sosyal Güvenlik Mevzuatı Pratik Bilgiler (Belediyeler İçin)"** adlı eser SGK Müfettişi Mahmut Çolak tarafından yayına hazırlandı. Belediyelerin istihdam ettiği sigortalıların yönünden 5510 sayılı Kanun'a ilişkin el rehberi şeklinde hazırlanan 256 sayfalık kitapta, konular kısa notlar ve tablolarla açıklanıyor.

Birliğimizce yayımlanan ve SGK Başmüfettişi İsa Karakaş, SGK Müfettişi Ercüment Öztürk ve SGK Müfettişi Mahmut Çolak tarafından hazırlanan **"Belediyeler ve Kamu Kurumları İçin Sosyal Güvenlik Mevzuatı Uygulama Rehberi Konu Anlatımlı-Önemli-Yargı Kararı"** adlı kitap 468 sayfa ve 3 kısımdan oluşuyor. Kitabın (4/1-a)'lırın Sosyal Güvenliği'nin işlendiği birinci kısmında "Sigortalı Sayılanlar Sayılmayanlar ve Bildirimleri, İşyeri ve Bildirimleri, Kısa Vadeli Sigorta Olayları, Uzun Vadeli Sigorta Olayları, Prime Esas Kazançlar, Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile Ücret Bordrosu, Prim Oranları ile Primlerin Ödenmesi, SGK Alacaklarının Hak Edişlerden Mahsubu ile Hizmet İhalelerinde Önem Arzeden Noktalar, Yapı Ruhsatı Veren Kamu Makamlarının Yükümlülükleri ve Genel Sağlık Sigortasına İlişkin Uygulamalar" konuları; (4/1-b)'lilerin Sosyal Güvenliği'nin ele alındığı ikinci kısmında "Bağ-Kur'un Yeni Sosyal Güvenlik Çatısındaki Yeri, Bağ-Kur Kapsamında Sigortalılık, Prim İşlemleri, Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Uygulamaları ile Genel Sağlık Sigorta Uygulamaları" konuları; (4/1-c)'lilerin Sosyal Güvenliği başlıklı üçüncü kısmında ise "Tarihsel Gelişim, İstatistik Bilgiler, Reform Süreci, Sosyal Sigorta Uygulamaları, Borçlanma Fikri ve İtibari Hizmet, İdari Para Cezaları Denetim ve Zamanasımı, Genel Sağlık Sigortası ile Gelir ve Aylıklar" konuları yer alıyor.

Mülkiye Müfettişi, AB Uzmanı Rıza Yılmaz tarafından hazırlanan ve Birliğimizce yayımlanan **"Belediyelerde İç Kontrol El Kitabı"** 164 sayfadan oluşuyor. Kitapta, Temel Kavramlar, Çağdaş Bir Yönetim Tarzı Olarak İç Kontrol, İç Kontrol Sisteminin Bileşenleri ve Kamu İç Kontrol Standartları, İç Kontrol Bileşenleri, İç Kontrol Değerlendirilmesi, İç Kontrol Mevzuatı, İç Kontrolde Sorumlular, İç Kontrolde Belediyeler ve İçişleri Bakanlığı İlişkisi başlıklarında sekiz bölüm yer alıyor.

Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan; **Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu** tarafından kaleme alınan **"İdari-Hukuki Sorunların Çözümü Açısından Belediye Yönetimi ve Yargı"** adlı kitap yayımlandı. Belediyelerin Kuruluşu, Sınırları ve Organları, Belediyelerin Teşkilatı, Personeli ve Mali Yapısı, Belediyelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları, Belediyelerin Karşılaştıkları Hukuki Sorunlar ve Çözüm Yolları, Belediye Meclis Üyelerinin Seçimleri, 4483 sayılı Kanun'un Yorumu ve Görevi Kötüye Kullanma Suçu başlıklarında altı kısım, 1170 sayfadan oluşan kitaptan tüm belediyelerimize birer adet ücretsiz olarak gönderildi.

Birliğimizce belediyelerimizi ilgilendiren konularda 2009 yılında altı kitap yayımlandı. Yayınlarımız ücretsiz olup tüm belediyelerimize birer adet gönderilmiştir.

İHALELERE YÖNELİK ŞİKAYETLER

İller Bankası Genel Müdür Yardımcısı Muhittin Abacıoğlu ve Avukat Ali Abacıoğlu tarafından kaleme alınan İhalelere Yönelik Şikayetler, Kamu İhale Kanunu 54-57. Maddeleri adlı eser 500 sayfadan oluşuyor. İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin ayrıntılı olarak ele alındığı kitapta ilgili mevzuat olan şu yasal düzenlemelere de yer veriliyor; “Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliği, Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Kamu İhale Genel Tebliği, Yapım İşleri Genel Şartnamesi”

Bir hak kaybına uğradığını düşünenler için alınan ihale kararlarına karşı itiraz yolunun önemli bir konu olduğuna değinilen kitapta, bu karara karşı önce İdareye, ardından Kamu İhale Kurumu'na şikayette bulunabilmenin yasa koyucu tarafından tanınmış bir hak olduğu hatırlatılıyor. Kitap, şikayet ve itiraz yollarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi temel hedefi ile geniş kitlere ulaşılacak amacıyla hazırlanmış. Ayrıntılı bilgi için: 0 312 435 30 30.

YAPIM İŞLERİ İHALELERİ

“4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve İlgili Mevzuat Çerçevesinde Yapım İşleri İhaleleri” adlı eser Sayıştay Başdenetçisi Salim Demirel ve Kamu İhale Uzmanı Yusuf Uslu tarafından kaleme alındı.

24 bölüm ve 68 başlıktan oluşan kitapta konular ihale sürecinin akışına uygun olarak sistematik bir şekilde değerlendirilerek, uygulamada tereddüt doğurabilecek hususlara ilişkin açıklamalar yapılmış ve ilgili Kamu İhale Kurulu kararlarına yer verilmiştir.

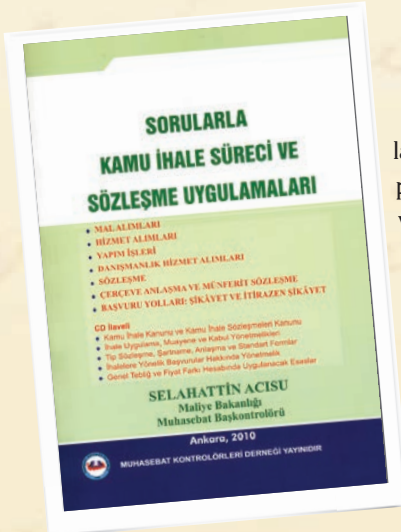
Kitabın içeriğinde yapım işleri ihaleleri ele alınmış olsa da, kitapta yer alan genel hükümlere ilişkin açıklamalar mal ve hizmet alımı ihaleleri için de geçerli.

Kitapta, ihale süreciyle ilgili işlemlerin yanı sıra katılım belgeleri, ekonomik ve mali yeterlik belgeleri, analizler, iş deneyim belgeleri, ihale usulleri, aşırı düşük teklifler, benzer iş konuları da ayrıntılı olarak ele alınıyor.

Kitap; ihale komisyonunda görev alanlar, ihale yetkilileri, ihale sürecinde görev alan diğer ilgililer, kamu kurum ve kuruluşlarında uzman, denetçi, müfettiş vb. olarak görev yapanlar, akademisyenler ve inşaat sektöründekiler başta olmak üzere kamu ihalelerine katılan ticari işletmeler için de bir rehber niteliğinde.

SORULARLA KAMU İHALE SÜRECİ VE SÖZLEŞME UYGULAMALARI

Maliye Bakanlığı Muhasebat Başkontrolörü Selahattin Acısu tarafından kaleme alınan “Sorularla Kamu İhale Süreci ve Sözleşme Uygulamaları” adlı eserde Mal Alımları, Hizmet Alımları, Yapım İşleri, Danışmanlık Hizmet Alımları, Sözleşme, Çerçeve Anlaşma ve Münferit Sözleşme, Başvuru Yolları: Şikayet ve İtirazen Şikayet konularını ayrıntılı olarak ele alınıyor. 267 sayfa, 28 bölümden oluşan kitap ekinde yer alan CD’de ise Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, İhale Uygulama, Muayene ve Kabul Yönetmelikleri, Tip Sözleşme, Şartname, Anlaşma ve Standart Formlar, İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik, Genel Tebliğ ve Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esaslar konuları yer alıyor. Ayrıntılı bilgi ve kitap istekleriniz için: Muhasebat Kontrolörleri Derneği, www.mukder.org.tr

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ AÇILDI

Akademisi ilk eğitimleri
9-22 Mayıs 2010
tarihlerinde İmar, İhale, Mali
ve **3-27 Mayıs 2010**
tarihlerinde **Fen Adamı Eğitimi**
olmak üzere dört modülde
başladı.

**Eğitimlerimiz
tüm üyelerimize
duyurulacaktır.**

**Akademi eğitimleri ve diğer eğitim
etkinliklerinin başvuruları için "TBB e-eğitim
sisteminine" kayıt olmayı unutmayınız.**

www.tbb.gov.tr

- Üyelik panelini lütfen eksiksiz doldurunuz. | • Üyelik bilgilerinizi bir defa girmeniz yeterlidir.
- Onay verdiğinizde başvuruza ilişkin e-mail ve sms size ulaşacaktır.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Tunus Cad. No:12, 06680 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : 0.312 419 21 00 • Faks : 0.312 419 21 30